

BILTEN

TROMJESEČNO IZVJEŠĆE

HRVATSKA NARODNA BANKA

163

Godina XVI • Listopad 2010.

HNB

BILTEN 163

IZDAVAČ

HRVATSKA NARODNA BANKA
Direkcija za izdavačku djelatnost
Trg hrvatskih velikana 3
10002 Zagreb
Telefon centrale: 01 45 64 555
Telefon: 01 45 65 006
Telefaks: 01 45 64 687

www.hnb.hr

Podaci se objavljuju prema kalendaru objavljivanja podataka. Kalendar se objavljuje na web-stranicama Međunarodnoga monetarnog fonda (<http://dsbb.imf.org>).
Molimo korisnike ove publikacije da prilikom korištenja podataka obvezno navedu izvor.
Sve eventualno potrebne korekcije bit će unesene u web-verziju.
Tiskano u 550 primjeraka

ISSN 1331-6036 (tisak)

ISSN 1334-0042 (online)

HNB

TROMJESEČNO IZVJEŠĆE

HRVATSKA NARODNA BANKA

BILTEN 163

Zagreb, listopad 2010.

Osnovne informacije o Hrvatskoj

Ekonomski indikatori

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.
Površina (km ²)	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538
Broj stanovnika (mil.)	4,426	4,440	4,440	4,440	4,439	4,442	4,440	4,436	4,434	4,429
BDP (mil. HRK, tekuće cijene) ^a	176.690	190.796	208.223	227.012	245.550	264.367	286.341	314.223	342.159	333.063
BDP (mil. EUR, tekuće cijene)	23.146	25.538	28.112	30.011	32.759	35.725	39.102	42.833	47.370	45.379
BDP po stanovniku (EUR)	5.229	5.752	6.331	6.759	7.380	8.043	8.807	9.656	10.683	10.245
BDP – godišnja stopa rasta (% , stalne cijene)	3,0	3,8	5,4	5,0	4,2	4,2	4,7	5,5	2,4	-5,8
Prosječna godišnja stopa inflacije ^b	4,6	3,8	1,7	1,8	2,1	3,3	3,2	2,9	6,1	2,4
Tekući račun platne bilance (mil. EUR)	-568	-821	-2.099	-1.889	-1.434	-1.976	-2.717	-3.236	-4.338	-2.448
Tekući račun platne bilance (% BDP-a)	-2,5	-3,2	-7,5	-6,3	-4,4	-5,5	-6,9	-7,6	-9,2	-5,4
Izvoz robe i usluga (% BDP-a)	40,7	42,3	39,6	43,8	43,5	42,8	43,5	42,7	42,0	35,6
Uvoz robe i usluga (% BDP-a)	45,1	47,4	49,1	50,6	49,4	48,9	50,2	50,1	50,1	39,4
Inozemni dug (mil. EUR, na kraju razdoblja) ^c	12.264	13.609	15.144	19.884	22.933	25.761	29.274	32.929	39.125	43.095*
Inozemni dug (% BDP-a)	53,0	53,3	53,9	66,3	70,0	72,1	74,9	76,9	82,6	95,0*
Inozemni dug (% izvoza robe i usluga)	130,2	125,9	136,1	151,3	161,0	168,7	172,3	179,9	196,6	266,7*
Otplaćeni inozemni dug (% izvoza robe i usluga) ^d	25,5	27,5	27,5	21,3	22,5	25,0	35,8	33,3	28,2	46,1*
Bruto međunarodne pričuve (mil. EUR, na kraju razdoblja)	3.783	5.334	5.651	6.554	6.436	7.438	8.725	9.307	9.121	10.376
Bruto međunarodne pričuve (mjeseci uvoza robe i usluga, na kraju razdoblja)	4,3	5,3	4,9	5,2	4,8	5,1	5,3	5,2	4,6	7,0
Nacionalna valuta: kuna (HRK)										
Devizni tečaj za 31. prosinca (HRK : 1 EUR)	7,5983	7,3700	7,4423	7,6469	7,6712	7,3756	7,3451	7,3251	7,3244	7,3062
Devizni tečaj za 31. prosinca (HRK : 1 USD)	8,1553	8,3560	7,1457	6,1185	5,6369	6,2336	5,5784	4,9855	5,1555	5,0893
Prosječni devizni tečaj (HRK : 1 EUR)	7,6339	7,4710	7,4070	7,5642	7,4957	7,4000	7,3228	7,3360	7,2232	7,3396
Prosječni devizni tečaj (HRK : 1 USD)	8,2874	8,3392	7,8725	6,7044	6,0312	5,9500	5,8392	5,3660	4,9344	5,2804
Saldo proračuna konsolidirane opće države (% BDP-a) ^e	-6,5	-5,9	-4,3	-5,4	-4,2	-3,5	-2,6	-2,0	-1,8	-4,3
Javni dug (% BDP-a) ^f	34,5	35,5	34,9	35,7	37,9	38,5	36,0	33,4	29,3	35,3
Stopa nezaposlenosti (prema definiciji ILO-a, stanovništvo starije od 15 g.)	16,1	15,8	14,8	14,3	13,8	12,7	11,2	9,6	8,4	9,1
Stopa zaposlenosti (prema definiciji ILO-a, stanovništvo starije od 15 g.)	42,6	41,8	43,3	43,1	43,5	43,3	43,6	44,2	44,5	43,3

^a Početkom 2009. DZS je revidirao podatke o BDP-u za razdoblje od 1995. do 2008., koji sada uključuju procjenu sive ekonomije, novu procjenu stambene rente te novu procjenu i raspodjelu usluga financijskog posredovanja. Podaci o BDP-u za 2006., 2007., 2008. i 2009. temelje se na procjeni tromjesečnog obračuna i kao takvi privremenog su karaktera.

^b Stopa inflacije mjerena je indeksom potrošačkih cijena.

^c U sklopu obveza preuzetih u prepristupnim pregovorima s Europskom komisijom na početku 2008. stupile su na snagu promjene u pravnoj regulativi vezane uz praćenje inozemnog zaduživanja. Stanje inozemnog duga na kraju 2007. stoga je prikazano prema starom sustavu izvještavanja. Da bi se omogućila godišnja usporedba, stanje inozemnog duga na kraju 2007. izračunato je i na osnovi novog sustava izvještavanja, koji pokazuje da bi stanje duga bilo veće za 325 mil. EUR, te bi iznosilo 33.254 mil. EUR. Od početka 2009. u primjeni je novi, unaprijeđeni sustav obrade podataka, pri čemu je, radi usporedivosti, izračunato i stanje duga na kraju 2008., koje bi prema tom sustavu bilo veće za 366 mil. EUR te bi iznosilo 39.491 mil. EUR. Podaci ne uključuju dug s osnove kružnih izravnih ulaganja koji je na kraju 2008. iznosio 826 mil. EUR, a na kraju 2009. godine 1.499 mil. EUR.

^d Otplate inozemnog duga uključuju otplate glavnice na osnovi obveznica, dugoročnih trgovinskih kredita i dugoročnih kredita (isključujući obveze prema vlasnički povezanim poduzećima) te ukupnu otplatu kamata, bez otplate kamata s osnove izravnih ulaganja.

^e Ukupni saldo bez kapitalnih prihoda (GFS 1986) od 1999. do 2001. prikazan je na gotovinskom načelu, a nakon toga na modificiranom obračunskom načelu. HAC, HC, HFP i DAB uključeni su od 2001., pri čemu je HAC isključen od 2008. nadalje.

^f Javni dug je dug opće države. Od 2008. dug HAC-a isključen je iz duga opće države.

Izvori: DZS; MF; HNB

Sadržaj

Tromjesečno izvješće

Sažetak	3	Usporedba Hrvatske i odabranih zemalja Srednje i Istočne Europe	33
Potražnja	4	Statistički pregled	
Osobna potrošnja	4	Klasifikacija i iskazivanje podataka o potraživanjima i obvezama	41
Bruto investicije u fiksni kapital	5	A. Monetarni i kreditni agregati	42
Državna potrošnja	5	Tablica A1: Monetarni i kreditni agregati	42
Uvoz robe i usluga	6	B. Monetarne institucije	43
Izvoz robe i usluga	6	Tablica B1: Bilanca monetarnih institucija	43
Okvir 1. Sezonsko i kalendarsko prilagodavanje vremenskih serija	7	Tablica B2: Broj banaka i štedionica obuhvaćenih monetarnom statistikom i njihova klasifikacija prema veličini bilančne aktive	44
Proizvodnja	8	C. Hrvatska narodna banka	45
Industrija	9	Tablica C1: Bilanca Hrvatske narodne banke	45
Trgovina	9	D. Banke	47
Građevinarstvo	9	Tablica D1: Konsolidirana bilanca banaka	47
Tržište rada	10	Tablica D2: Inozemna aktiva banaka	48
Zaposlenost i nezaposlenost	10	Tablica D3: Potraživanja banaka od središnje države	49
Plaće i troškovi rada	11	Tablica D4: Potraživanja banaka od ostalih domaćih sektora	49
Cijene	11	Tablica D5: Distribucija kredita banaka po institucionalnim sektorima	50
Potrošačke cijene	12	Tablica D6: Depozitni novac kod banaka	50
Cijene industrijskih proizvoda pri proizvođačima	13	Tablica D7: Štedni i oročeni depoziti kod banaka	51
Cijene stambenih nekretnina	14	Tablica D8: Devizni depoziti kod banaka	51
Tečaj	14	Tablica D9: Obveznice i instrumenti tržišta novca	52
Monetarna politika i instrumenti	15	Tablica D10: Inozemna pasiva banaka	52
Monetarno okruženje	15	Tablica D11: Depoziti središnje države kod banaka	53
Korištenje instrumenata monetarne politike	15	Tablica D12: Ograničeni i blokirani depoziti kod banaka	53
Primarni novac i međunarodne pričuve	17	E. Stambene štedionice	55
Monetarna kretanja	17	Tablica E1: Agregirana bilanca stambenih štedionica	55
Okvir 2. Krediti indeksirani uz švicarski franak	19	F. Instrumenti monetarne politike i likvidnost	56
Tržište novca	21	Tablica F1: Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke	56
Kamatne stope na tržištu novca	21	Tablica F2: Pasivne kamatne stope Hrvatske narodne banke	56
Kamatne stope poslovnih banaka	22	Tablica F3: Obvezne pričuve banaka	58
Tržište kapitala	24	Tablica F4: Indikatori likvidnosti banaka	59
Tržište vlasničkih vrijednosnih papira	24	G. Financijska tržišta	60
Tržište dužničkih vrijednosnih papira	25	Tablica G1: Kamatne stope banaka na kunske kredite bez valutne klauzule	60
Međunarodne transakcije	27	Tablica G2: Kamatne stope banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima	61
Račun tekućih transakcija	27	Tablica G3: Kamatne stope banaka na kunske depozite bez valutne klauzule	62
Robna razmjena	28	Tablica G4a: Kamatne stope banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i na devizne depozite	63
Račun kapitalnih i financijskih transakcija	29	Tablica G4b: Kamatne stope banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i na devizne depozite	64
Inozemni dug	30	Tablica G5: Trgovanje banaka stranim sredstvima plaćanja	65
Državne financije	31	H. Gospodarski odnosi s inozemstvom	66
Obilježja fiskalne politike u prvih sedam mjeseci 2010.	31	Tablica H1: Platna bilanca – svodna tablica	66
Prihodi i rashodi konsolidirane središnje države	31		
Operativni saldo konsolidi rane središnje države i transakcije u nefinancijskoj imovini te financijskoj imovini i obvezama	32		
Dug središnje države	32		

Tablica H2: Platna bilanca – roba i usluge	67	Tablica H17: Stanje međunarodnih ulaganja – izravna ulaganja	87
Tablica H3: Platna bilanca – dohodak i tekući transferi	68	Tablica H18: Stanje međunarodnih ulaganja – portfeljna ulaganja	87
Tablica H4: Platna bilanca – izravna i portfeljna ulaganja	69	Tablica H19: Stanje međunarodnih ulaganja – ostala ulaganja	88
Tablica H5: Platna bilanca – ostala ulaganja	70		
Tablica H6: Platna bilanca – svodna tablica	72	I. Državne financije – izabrani podaci	89
Tablica H7: Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke i devizne pričuve banaka	73	Tablica I1: Konsolidirana središnja država prema razinama državne vlasti	89
Tablica H8: Međunarodne pričuve i devizna likvidnost	74	Tablica I2: Operacije državnog proračuna	90
Tablica H9: Godišnji i mjesečni prosjeci srednjih deviznih tečajeva Hrvatske narodne banke	76	Tablica I3: Dug središnje države	91
Tablica H10: Srednji devizni tečajevi Hrvatske narodne banke na kraju razdoblja	77	J. Nefinancijske statistike – izabrani podaci	92
Tablica H11: Indeksi efektivnih tečajeva kune	78	Tablica J1: Indeksi potrošačkih cijena i cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima	92
Tablica H12: Bruto inozemni dug prema domaćim sektorima	79	Tablica J2: Temeljni indeksi potrošačkih cijena	93
Tablica H13: Bruto inozemni dug javnog sektora, privatnog sektora za koji jamči javni sektor i privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor	80	Tablica J3: Prosječne mjesečne neto plaće	93
Tablica H14: Projekcija otplate bruto inozemnog duga po domaćim sektorima	82	Tablica J4: Indeksi pouzdanja, očekivanja i raspoloženja potrošača	94
Tablica H15: Bruto inozemni dug ostalih domaćih sektora	84	Popis banaka i štedionica	95
Tablica H16: Stanje međunarodnih ulaganja – svodna tablica	86	Članovi Savjeta i rukovodstvo Hrvatske narodne banke	96
		Kratice i znakovi	97

A faint, light gray architectural drawing of a floor plan or ceiling design is visible in the background. It features a central diamond-shaped room with a floral motif, surrounded by other rooms and corridors. A solid red horizontal line is positioned above the text.

Tromjesečno izvješće

Sažetak

Najnoviji podaci pokazuju da se i u drugom tromjesečju tekuće godine nastavilo slabljenje gospodarske aktivnosti, pri čemu se pad ipak usporio u odnosu na početak godine. Godišnja stopa promjene realnog bruto domaćeg proizvoda u spomenutom je razdoblju iznosila – 2,5%, isto kao i u prvom tromjesečju. Tome su najviše pridonijeli nastavak izražene kontrakcije kapitalnih ulaganja i slabije akumuliranje zaliha. Na godišnjoj je razini smanjena i osobna potrošnja, udjelom najvažnija sastavnica agregatne potražnje, no ona je u odnosu na početak godine porasla. Najveći pozitivni doprinos domaćoj proizvodnji došao je od izvoza, čija je pozitivna dinamika odrazila oporavak svjetske trgovine, ali ona pritom i dalje zaostaje za drugim zemljama u regiji. Oporavak inozemne potražnje nije uspio nadoknaditi nastavak slabljenja domaće potražnje pa se u većini djelatnosti u razdoblju od travnja do lipnja nastavila kontrakcija gospodarske aktivnosti. Ona je bila najizraženija kod industrije, građevinarstva i trgovine, dok je jedino kod poljoprivrede i financijskog posredovanja zabilježen porast BDV-a u odnosu na početak godine.

Na tržištu rada također su se nastavila negativna kretanja, što potvrđuju sezonski prilagođeni podaci. Ipak, povećanje broja nezaposlenih i smanjenje broja zaposlenih usporili su se u odnosu na početak godine. Slična su kretanja zabilježena i kod plaća: one se i nadalje smanjuju na godišnjoj razini, ali to je smanjenje sada manje izraženo. Iako se smanjenje bruto plaća nastavilo i na početku trećeg tromjesečja, ukidanje niže stope posebnog poreza na plaće, mirovine i druge primitke te izmjene u sustavu poreza na dohodak povoljno su se odrazili na dinamiku neto plaća, za koje je u srpnju i kolovozu zabilježen godišnji rast.

U uvjetima pada domaće potražnje i smanjenja jediničnih troškova rada tijekom drugog te početkom trećeg tromjesečja inflacija potrošačkih cijena u Hrvatskoj bila je niska i kretala se u rasponu od 0,6% do 1,0%. Naime, zbog relativno slabe potražnje velik dio proizvođača i na stranom i na domaćem tržištu nije prenio povećanje cijena energije i nekih drugih sirovina na svjetskom tržištu, koje je bilo prisutno od druge polovine 2009., na potrošače, već je smanjio druge troškove i/ili svoje profitne marže. To potvrđuju i relativno niske godišnje stope promjene proizvođačkih cijena trajnih i netrajnih dobara za široku potrošnju. Valja naglasiti da povećanje ukupnog HWI indeksa cijena sirovina izraženih u eurima u kolovozu u usporedbi s ožujkom upozorava na jačanje uvoznih inflatornih pritisaka tijekom spomenutog razdoblja, što bi se moglo s određenim vremenskim pomakom, uz očekivano postupno jačanje potražnje, odraziti na povećanje inflacije potrošačkih cijena.

Nominalni tečaj kune prema euru u trećem je tromjesečju 2010. bio relativno stabilan. Nakon nešto izrazitijih aprecijacijskih pritisaka u lipnju i početkom srpnja, a koje je HNB ublažio intervencijama na deviznom tržištu, tečaj kune prema euru počeo je blago slabjeti. Na kraju rujna tečaj je iznosio 7,29 HRK/EUR, što je jednako razini zabilježenoj u istom razdoblju prošle godine. Zbog međuvalutnih kretanja na međunarodnim tržištima kuna je tijekom trećeg tromjesečja prema američkom dolaru ojačala za 9,1%, a prema funti sterlinga za 4,4%, dok je prema švicarskom franku oslabjela za 1,3%. Uz deprecijaciju tečaja kune prema euru od 1,4%, spomenuta su tečajna kretanja u promatranom razdoblju rezultirala aprecijacijom indeksa nominalnog tečaja kune od 0,9%. Deprecijacija realnoga efektivnog tečaja kune deflaciranog potrošačkim i proizvođačkim cijenama iz prva tri mjeseca nastavila se i tijekom drugog tromjesečja, što upućuje na daljnje blago jačanje cjenovne konkurentnosti izvoza.

Visoka likvidnost bankovnog sustava i dalje ima povoljan učinak na novčano tržište, na kojem su se zadržale niske kamatne stope, a primjećuje se djelomično prelijevanje tog učinka na kamatne stope poslovnih banaka. Tako su se kamatne stope na kratkoročno zaduživanje države i poduzeća od početka godine smanjile, no isto za sada ne vrijedi za dugoročne kamatne stope banaka. U takvim su uvjetima plasmani privatnom sektoru nastavili umjereno rasti, što se isključivo odnosilo na kreditiranje poduzeća. Stoga su priljev iz domaćih izvora financiranja tijekom srpnja i kolovoza poslovne banke iskoristile za znatno poboljšanje svoje inozemne pozicije.

Na tekućem računu platne bilance u drugom se tromjesečju 2010. nastavio bilježiti trend smanjivanja neravnoteže, osobito u robnoj razmjeni s inozemstvom. Robni je izvoz u razdoblju od travnja do kolovoza nastavio rasti, dok je robni uvoz prvi put od kraja 2008. imao pozitivne stope promjene. Dodatni učinak na kontrakciju manjka imalo je kretanje faktorskih dohodaka, čiji se negativan saldo smanjio u odnosu na drugo tromjesečje 2009., uglavnom zbog smanjenja kamatnih rashoda domaćih sektora. Na računima usluga i tekućih transfera nisu zabilježene znatnije promjene salda u odnosu na usporedivo razdoblje prethodne godine.

Tendencija slabljenja priljeva kapitala nastavila se i u drugom tromjesečju 2010., u kojem je zabilježen neto odljev kapitala u iznosu od 0,1 mlrd. EUR. Pritom je blagi porast inozemne imovine, i na osnovi izravnih i na osnovi portfeljnih ulaganja rezidenata u inozemstvo, blago nadmašio porast njihovih inozemnih obveza. Inozemna izravna ulaganja iznosila su samo 0,2 mlrd. EUR (kada se isključi učinak transakcija na osnovi kružnih ulaganja). Međutim, zbog nepovoljnog učinka međuvalutnih promjena uzrokovanih slabljenjem eura prema drugim valutama, prvenstveno američkom dolaru, stanje bruto inozemnog duga povećalo se znatno više (za 0,6 mlrd. EUR). Nakon izdavanja obveznica središnje države u srpnju inozemni je dug dosegnuo 43,8 mlrd. EUR ili 97% ocijenjenog BDP-a za 2010. godinu (isključujući kružna izravna ulaganja).

Prihodi konsolidirane središnje države u prvih sedam mjeseci 2010. nastavili su se smanjivati, unatoč prošlogodišnjim izmjenama u poreznom zakonodavstvu, pri čemu treba posebno istaknuti uvođenje posebnog poreza na plaće, mirovine i druge primitke te povećanje osnovne stope PDV-a. S druge strane, rashodi su stagnirali, što je rezultat smanjenja rashoda za zaposlene i za korištenje dobara i usluga te povećanja rashoda za socijalne naknade i kamate, a vidljivo su smanjene i državne investicije. Stoga je u razdoblju od siječnja do srpnja ostvareno neto zaduživanje konsolidirane središnje države (prema metodologiji GFS 2001 i na gotovinskom načelu, no bez promjene neto zajmova te izdataka za drugu financijsku imovinu) u iznosu od 8,2 mlrd. kuna. Središnja je država manjak u proračunu i dospjele obveze većinom (re)financirala na osnovi novog zaduživanja, a iskorištena su i sredstva s depozita države kod HNB-a pribavljena izdavanjem obveznica krajem 2009. godine. U srpnju su plasirani druga tranša domaćih obveznica u iznosu od 1,5 mlrd. kuna i 650 mil. EUR s valutnom klauzulom te inozemne obveznice vrijedne 1,25 mlrd. USD. Zato je dug u prvih sedam mjeseci porastao za 16,2 mlrd. kuna i dosegnuo na kraju srpnja 131,9 mlrd. kuna.

Zbog nepovoljnih fiskalnih ostvarenja u prvom polugodištu kao i zakonskih izmjena u poreznom sustavu koje će uglavnom nepovoljno utjecati na dinamiku prihoda konsolidirane središnje države u nastavku godine, Sabor je krajem kolovoza donio

izmjene državnog proračuna i financijskih planova izvanproračunskih korisnika, pri čemu su očekivani prihodi znatno sniženi, dok su rashodi blago povećani. Zato je i planirani manjak središnje države za 2010. povećan s 2,7% na 4,4% ocijenjenog BDP-a.

Usporede li se gospodarska kretanja u Hrvatskoj s onima u odabranima zemljama Europske unije s područja Srednje i Istočne Europe, vidljivo je da se Hrvatska izdvaja kao jedina zemlja u kojoj do kraja drugog tromjesečja 2010. još nisu bile

vidljive naznake gospodarskog oporavka, a oporavak izvoza bio je slabiji nego u regiji. Manjak opće države u 2010. u Hrvatskoj će se znatno povećati u odnosu na prethodnu godinu, za razliku od onog u većini drugih zemalja, u kojima se očekuje njegovo smanjenje ili stagnacija na razini iz 2009. Konačno, iako je produženo trajanje recesije u Hrvatskoj dovelo do smanjenja manjka na tekućem računu, on je još uvijek nepovoljan u usporedbi s manjkom u drugim zemljama.

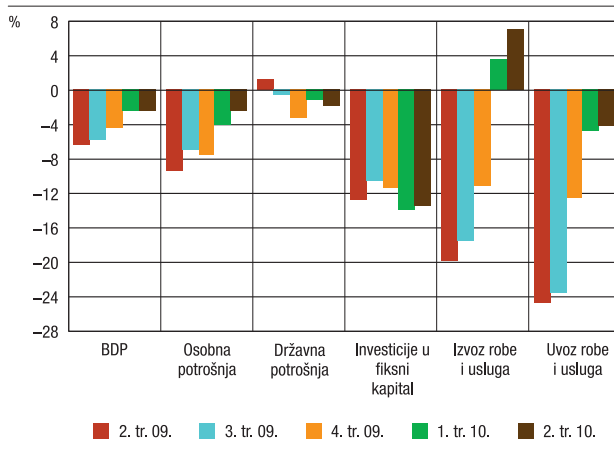
Potražnja

Prema DZS-ovoj procjeni tromjesečnog obračuna bruto domaćeg proizvoda¹ u drugom je tromjesečju 2010. godine, jednako kao i u prvom, zabilježen godišnji pad realne gospodarske aktivnosti od 2,5%. Sezonski i kalendarski prilagođeni podaci (više o metodama prilagođavanja vidi u Okviru 1. Sezonsko i kalendarsko prilagođavanje vremenskih serija) pritom pokazuju kako se kontrakcija gospodarske aktivnosti nastavila i u razdoblju od travnja do lipnja, iako bitno sporijom dinamikom nego na početku godine. Slabljenje domaće potražnje u promatranom razdoblju bilo je uglavnom određeno smanjenjem bruto investicija, odnosno nastavkom pada ulaganja u fiksni kapital i slabijim akumuliranjem zaliha.² Izraženi pad kapitalnih investicija prouzročio je daljnjim slabljenjem svih sastavnica investicijske aktivnosti, odnosno manjim ulaganjima poduzeća u strojeve i opremu te daljnjim smanjivanjem građevinske investicijske aktivnosti svih institucionalnih sektora (stanovništva, poduzeća i države). Državna je potrošnja u promatranom razdoblju također negativno pridonijela promjeni gospodarske aktivnosti. Nasuprot tome, udjelom najvažnija sastavnica agregatne potražnje, osobna potrošnja blago je porasla u odnosu na razinu iz prvog tromjesečja 2010., unatoč nepovoljnim kretanjima na tržištu rada. Daljnje jačanje inozemne potražnje pozitivno je pridonijelo ukupnoj promjeni realne gospodarske aktivnosti.

Na osnovi dostupnih pokazatelja gospodarske aktivnosti za

Slika 1. Bruto domaći proizvod i komponente agregatne potražnje

originalni podaci, realne godišnje stope rasta

Izvor: DZS

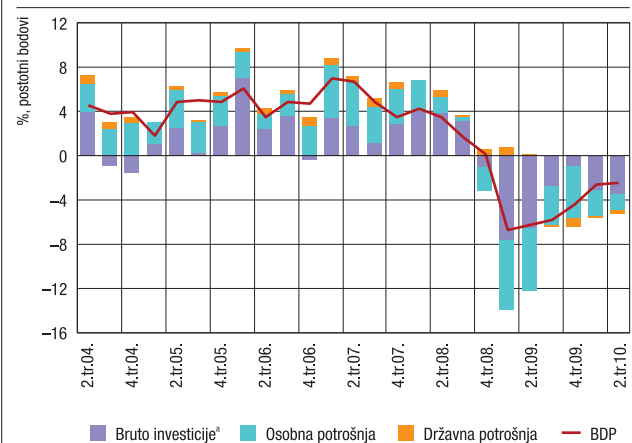
¹ Podaci za razdoblje od prvog tromjesečja 2006. do drugog tromjesečja 2010. godine privremeni su i temelje se na DZS-ovoj procjeni tromjesečnog obračuna BDP-a.

² Kategorija promjena zaliha uključuje i statističku diskrepanciju koja nastaje zbog razlike u obračunu BDP-a s proizvodne i rashodne strane.

početak drugog polugodišta 2010. može se ustvrditi da su kretanja agregatne potražnje nešto povoljnija. Zaustavljen je pad industrijske proizvodnje u srpnju i kolovozu, a nastavilo se i smanjivanje zaliha gotovih proizvoda kod proizvođača. Osim toga, intenziviran je realni promet od trgovine na malo, što upućuje na jačanje potrošnje kućanstava i/ili izraženiju potrošnju stranih turista u maloprodaji tijekom glavne turističke sezone. Nadalje, podaci o uvozu kapitalnih dobara najavljuju početak oporavka

Slika 2. Realne stope rasta BDP-a (u %) i relativni doprinosi kategorija domaće potražnje (u postotnim bodovima)

originalni podaci

* Bruto investicije obuhvaćaju bruto investicije u fiksni kapital i promjenu zaliha.

Izvor: DZS

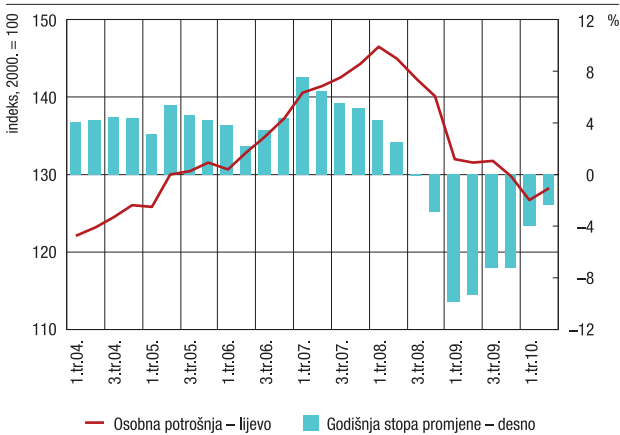
ulaganja poduzeća u strojeve i opremu. S druge strane, nastavilo se slabljenje građevinske aktivnosti u stanogradnji, ali i na drugim, prvenstveno infrastrukturnim, građevinskim objektima.

Osobna potrošnja

Sezonski prilagođeni podaci DZS-a o osobnoj potrošnji u drugom tromjesečju 2010. pokazuju zamjetan porast u odnosu na početak godine. Budući da drugi javno dostupni statistički podaci poput kretanja BDV-a u trgovini, mjesečnog indikatora prometa od trgovine na malo i sl. ne upućuju na tako snažan porast, struktura rasta osobne potrošnje ne može se precizno objasniti. Naime, prema drugim se podacima čini da rast nije bio posljedica povećane potrošnje stanovništva na robu široke potrošnje, da su se potrošači u promatranom razdoblju i nadalje sustezali od kupnje trajnih dobara i da su smanjivali potrošnju dohodovno neelastičnih dobara.

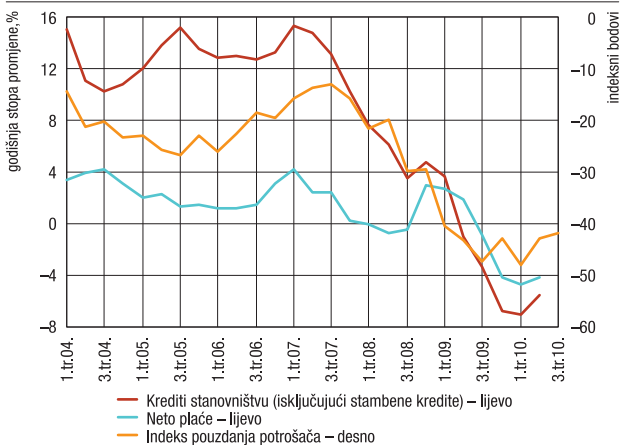
Prema sezonski i kalendarski prilagođenim podacima o realnom prometu od trgovine na malo u srpnju i kolovozu 2010. osobna je potrošnja porasla u odnosu na razinu iz prvog polugodišta. Povoljan utjecaj na takva kretanja vjerojatno su imale izmjene u sustavu poreza na dohodak i ukidanje posebnog poreza

Slika 3. Osobna potrošnja
desezonirano

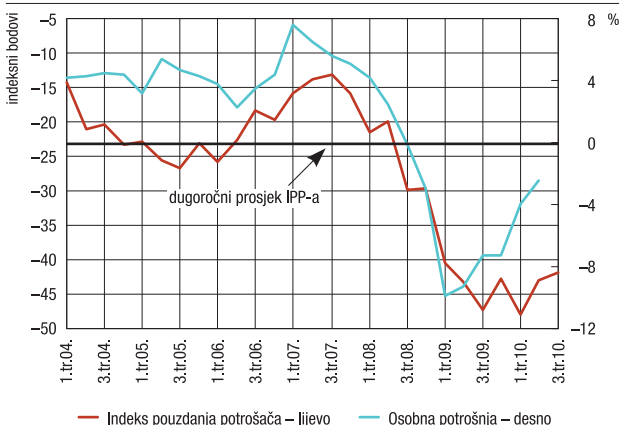
Izvor: DZS

Slika 4. Odrednice osobne potrošnje
originalni podaci

Izvori: DZS; HNB

Slika 5. Potrošački optimizam i osobna potrošnja
desezonirani podaci, indeksni bodovi i godišnja stopa promjene

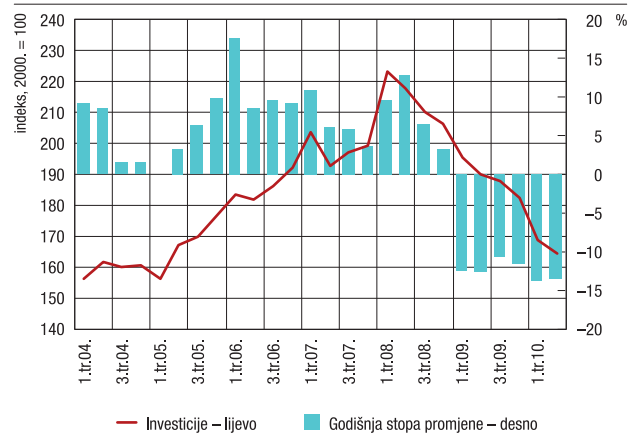
Izvori: DZS; HNB

za nižu razinu primitaka, zbog kojih se u promatranom razdoblju osjetno povećao raspoloživi dohodak domaćih kućanstava, te su tako pozitivno djelovali na njihovu potrošnju. Ipak, pri primjeni podatka o realnom prometu u trgovini na malo kao pokazatelja promjena u osobnoj potrošnji valja biti oprezan. Naime, zamjetan dio prometa u maloprodaji tijekom trećeg tromjesečja ostvaruju strani turisti, kojih je ove godine bilo osjetno više nego lani.

Bruto investicije u fiksni kapital

U drugom se tromjesečju 2010. prema sezonski prilagođenim podacima nastavila kontrakcija kapitalnih investicija. U promatranom se razdoblju nastavio pad ulaganja poduzeća u strojeve i opremu, a smanjene su i investicije u sve vrste građevina. Naime, zbog sve izraženijih poteškoća s financiranjem tekućih obaveza državne su infrastrukturne investicije znatno smanjene, dok je građevinsku investicijsku aktivnost privatnog sektora još uvijek uvelike ograničavao višak ponude stambenih jedinica na tržištu.

Slika 6. Bruto investicije u fiksni kapital
desezonirano

Izvor: DZS

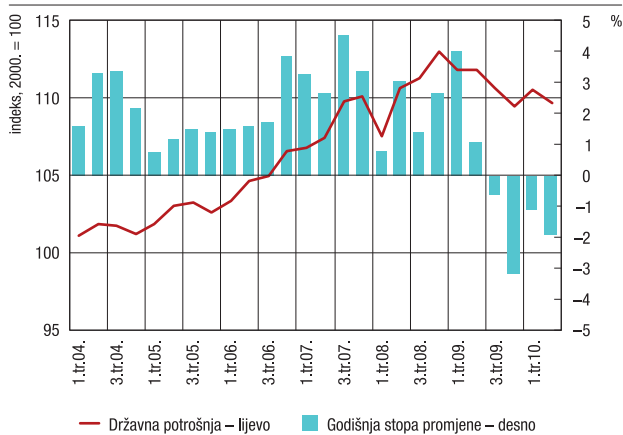
Prema dostupnim pokazateljima za početak trećeg tromjesečja 2010. i u nastavku se godine mogu očekivati povoljniji rezultati investicijske aktivnosti, iako se za pojedine njezine sastavnice bilježe suprotna kretanja. Tako zaustavljanje silazne faze investicijskog ciklusa u građevinarstvu i dalje ograničavaju višak ponude stambenog prostora, neizvjesnost glede buduće gospodarske situacije i općenito nepovoljni uvjeti financiranja novih investicija u građevinske objekte. S druge strane, investicije u strojeve i opreme rastu. Na to ponajprije upućuje snažno intenziviranje uvoza kapitalnih proizvoda (isključujući kategorije ostala prijevozna sredstva i cestovna vozila), ali i nastavak rasta pouzdanja poduzeća u prerađivačkoj industriji.

Državna potrošnja

Smanjenje državne potrošnje u drugom tromjesečju 2010. u odnosu na prethodno tromjesečje, primjetljivo nakon isključenja sezonskih utjecaja, ponovno je bilo određeno smanjenjem realnih izdataka države na dobra i usluge. Naime, u promatranom je razdoblju broj zaposlenih u državnoj upravi i javnim službama stagnirao u odnosu na prvo tromjesečje, što ujedno znači da su realni izdaci za naknade zaposlenima također ostali na razini iz prethodnog tromjesečja.

Slika 7. Državna potrošnja

desezonirano

Izvor: DZS

Prema sezonski prilagođenim podacima DZS-a o broju zaposlenih po djelatnostima u razdoblju od srpnja do kolovoza 2010. zaposlenost u državnoj upravi i javnim službama blago se smanjila u usporedbi s prethodnim tromjesečjima, a u skladu s tim smanjuju se i realni izdaci za naknade zaposlenima. Nadalje, budući da je rebalansom državnog proračuna u kolovozu predviđeno smanjenje izdataka za korištenje dobara i usluga (na razini opće države), vjerojatno je i ta stavka državne potrošnje tijekom trećeg tromjesečja tekuće godine blago smanjena.

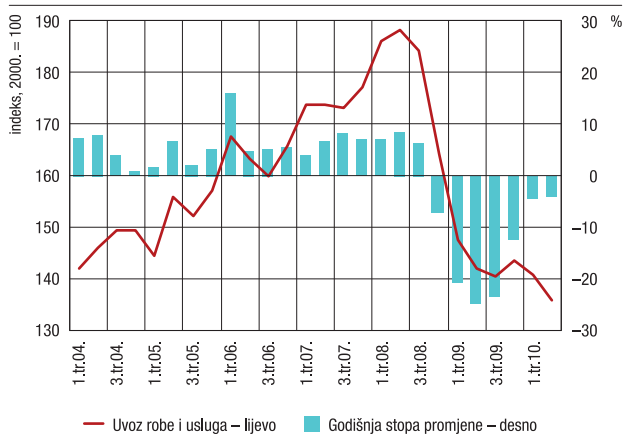
Uvoz robe i usluga

Iz podataka o realnom uvozu robe i usluga za drugo tromjesečje 2010. iz kojih je isključen utjecaj sezone vidljivo je njegovo smanjenje u odnosu na prethodno tromjesečje. Takvo se kretanje uvoza može pripisati spomenutom smanjenju domaće potražnje u odnosu na razine ostvarene u razdoblju od siječnja do ožujka. Vrijedi napomenuti da je istodobni rast inozemne potražnje za domaćom robom uvjetovao povećanje uvoza intermedijarnih proizvoda, te onemogućio još izrazitije smanjenje uvoza.

Prema sezonski prilagođenim podacima DZS-a o kretanju robne razmjene za srpanj i kolovoz 2010. robni je uvoz povećan

Slika 8. Uvoz robe i usluga

desezonirano

Izvor: DZS

u odnosu na prosječnu razinu u prethodnom tromjesečju. Tome je ponajviše pridonijelo povećanje uvoza intermedijarnih proizvoda i netrajnih proizvoda za široku potrošnju. Potrebno je istaknuti da su podaci DZS-a o kretanju uvozne i izvozne komponente robne razmjene nominalni, što donekle otežava izvođenje zaključaka o njihovim realnim promjenama.

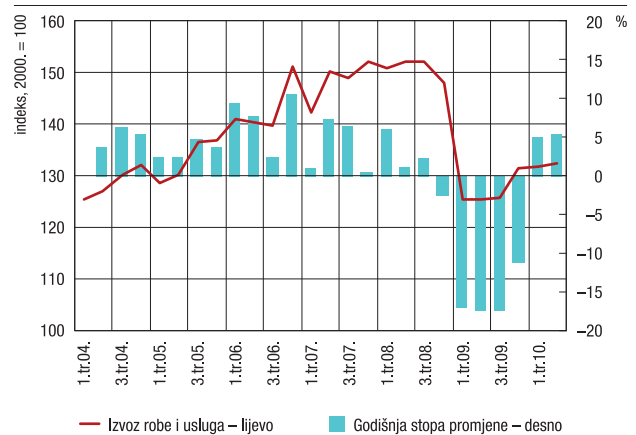
Izvoz robe i usluga

Promatraju li se desezonirane vrijednosti, realni je izvoz robe i usluga tijekom drugog tromjesečja 2010. ponovno porastao u odnosu na prethodno tromjesečje. Podaci o kretanju robnog izvoza te zabilježeni pad dolazaka i noćenja stranih turista u komercijalnom smještaju tijekom promatranog razdoblja potvrđuju da se to povećanje može u cijelosti objasniti porastom inozemne potražnje za domaćom robom, potaknutog oporavkom gospodarske aktivnosti na glavnim izvoznim tržištima domaćega gospodarstva.

Nominalni podaci o ukupnom robnom izvozu za prva dva mjeseca trećeg tromjesečja ove godine upućuju na daljnji porast inozemne potražnje za domaćim proizvodima. Zabilježeni porast izvoza, isključujući brodove i naftne derivate, pretežno je bio

Slika 9. Izvoz robe i usluga

desezonirano

Izvor: DZS

potaknut porastom izvoza intermedijarnih dobara. Istodobno je ostvaren zamjetan godišnji rast broja noćenja inozemnih turista u komercijalnom smještaju. Treba istaknuti da je u prvoj polovini godine prosječna potrošnja stranih posjetitelja bila znatno niža nego u istom razdoblju lani pa bi, ako takva kretanja obilježe i glavnu turističku sezonu, iznos prihoda od turizma mogao biti osjetno manji od stopa rasta koje se odnose na fizičke pokazatelje potražnje za turističkim uslugama.

Okvir 1. Sezonsko i kalendarsko prilagođavanje vremenskih serija

Vremenska serija može se definirati kao niz opažanja neke varijable tijekom vremena. Za najveći dio ekonomskih serija podataka opažanja pojedine varijable mjere se u regularnim i uzastopnim razdobljima (npr. svaki mjesec ili svako tromjesečje). Općenito, o svakoj se vremenskoj seriji može razmišljati kao o kombinaciji triju različitih sastavnica, od kojih svaka predstavlja utjecaj određene skupine učinaka stvarnih događaja na tu vremensku seriju. Tako trend-ciklus sastavnica opisuje općeniti smjer kretanja vremenske serije, a obuhvaća dugoročne i srednjoročne oscilacije u seriji; sezonska sastavnica opisuje regularna ciklička kretanja u vremenskoj seriji kraća od godine dana (npr. povećanu potrošnju u vrijeme božićnih blagdana), a regularna sastavnica opisuje slučajne, nepredvidive i nesistematske varijacije u vremenskoj seriji. Osim navedenih sastavnica katkad se pri objašnjavanju varijacija u seriji trebaju u obzir uzeti i kalendarski učinci, koji se odnose na različit broj dana u istom mjesecu ili tromjesečju pojedinih godina te na pomične blagdane i praznike (npr. Uskrs).

Svrha je sezonskog prilagođavanja (desezoniranja) vremenske serije uklanjanje spomenutih sezonskih i kalendarskih utjecaja iz vremenske serije, što omogućava kvalitetniju i s ekonomskog stajališta relevantniju analizu kretanja u vremenskoj seriji. Npr. BDP u domaćem gospodarstvu uvijek je najveći tijekom trećeg tromjesečja zbog toga što je to razdoblje glavne turističke sezone, a najniži tijekom prvog tromjesečja. To jasno pokazuje Slika 10., na kojoj su prikazane originalna te sezonski i kalendarski prilagođena realna vrijednost BDP-a za Hrvatsku po tromjesečjima u razdoblju od prvog tromjesečja 2000. do drugog tromjesečja 2010. godine.

Zbog navedenih razloga tromjesečna stopa promjene izračunata iz originalnih podataka o realnom BDP-u u pravilu ne daje pravu sliku o njegovom fundamentalnom kretanju i može navesti na pogrešne zaključke. Isto vrijedi i za sve ostale vremenske serije podataka koje sadrže statistički značajnu sezonsku sastavnicu. Prilagođavanje originalne serije za sezonske i kalendarske učinke stoga je preduvjet za provođenje analiza koje uključuju razmatranja o smjeru kretanja pojedine vremenske serije ekonomskih podataka.

Postoje različiti algoritmi za uklanjanje sezonskih i kalendarskih učinaka iz vremenskih serija, pri čemu se ističu X-12-ARIMA

i TRAMO/SEATS. U Hrvatskoj narodnoj banci pretežito se upotrebljava metoda X-12-ARIMA, čiji je algoritam sadržan u računalnom programu Demetra³. Upravo ova metoda izabrana je zbog fleksibilnosti i velikog skupa dijagnostičkih alata koje nudi. Nadalje, usporedni testovi odabranih serija tromjesečnih i mjesečnih podataka pokazuju da su apsolutne revizije dinamike sezonski i kalendarski prilagođenih vrijednosti podataka znatno manje kad se primjenjuje metoda X-12-ARIMA nego kad se upotrebljava metoda TRAMO/SEATS.

Algoritam koji rabi X-12-ARIMA obuhvaća, uopćeno govoreći, dva koraka:

- 1) Identifikaciju tzv. modela regARIMA (regresijskog modela s ARIMA pogreškama), pri čemu je svrha ovog koraka prepoznavanje ekstremnih vrijednosti i kalendarskih učinaka, njihova kvantitativna procjena i odgovarajuća prilagodba serije za te učinke. Procijenjeni model regARIMA služi za ekstrapolaciju vremenske serije na njezinu početku i na njezinu kraju, što općenito omogućuje kvalitetniju sezonsku prilagodbu serije.
- 2) Iterativnu primjenu niza pomičnih prosjeka radi dekompozicije serije na tri sastavnice: trend-ciklus, sezonsku i iregularnu komponentu. Ovaj se korak temelji na tri iteracije u kojima se dobivaju sve pouzdanije procjene navedenih sastavnica te se ujedno identificiraju i zamjenjuju ekstremne vrijednosti.

Dekompozicija serije na spomenute sastavnice podrazumijeva samo procjene tih sastavnica, koje su podložne reviziji kad se nova opažanja uključe u njihov izračun. Naime, pomični prosjeci koji se rabe za dekompoziciju serije simetrično su centrirani (obuhvaćaju podatke koji prethode i podatke koji slijede određeno pojedinačno opažanje), što podrazumijeva da se na samom kraju i početku vremenske serije njezine sastavnice ne mogu procijeniti. Ne bi li se riješio taj problem, algoritam X-12-ARIMA rabi model regARIMA kako bi procijenio vrijednosti originalne serije u budućem razdoblju (jedna do tri godine od posljednjeg opažanja). Treba istaknuti da se u empirijskim istraživanjima ovaj postupak pokazao kao superiorno rješenje u odnosu na raspoložive alternative jer dovodi do manjih revizija koje se odnose na kraj prilagođene serije.

Pojednostavnjeni prikaz osnovnog algoritma koji X-12-ARIMA rabi za procjenu sezonskih faktora na tromjesečnim serijama podataka može se stoga sažeti ovako⁴:

- 1) Početna procjena trend-ciklus (TC) sastavnice obavlja se putem peteročlanoga (2×4) centriranoga pomičnog prosjeka primijenjenog na originalnu seriju. Ako originalna opažanja označimo s X_t , ovaj se pomični prosjek može zapisati kao:

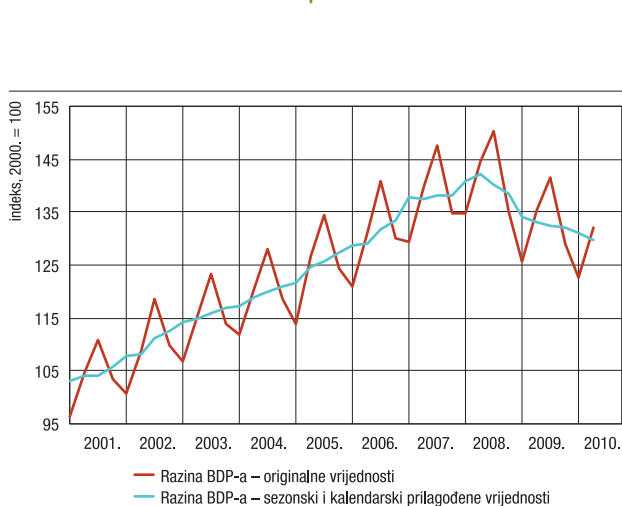
$$TC_t = \frac{(X_{t-2} + X_{t-1} + X_t + X_{t+1}) + (X_{t-1} + X_t + X_{t+1} + X_{t+2})}{8}$$

- 2) Početna procjena sezonske (S) i iregularne sastavnice (I), uz pretpostavku multiplikativne dekompozicije $X_t = S_t \times I_t \times TC_t$, dobije se tako da se originalna serija podijeli s procjenom trend-ciklus sastavnice:

$$S_t = \frac{X_t}{TC_t}$$

- 3) Inicijalni sezonski faktori procjenjuju se tako da se na

Slika 10. Realni bruto domaći proizvod

Napomena: Sezonsko i kalendarsko prilagođavanje izvršeno je primjenom metode X-12-ARIMA.

Izvori: DZS; izračun HNB-a

³ Metodu X-12-ARIMA razvio je U. S. Census Bureau na temelju metode X-11-ARIMA, koju je razvio Statistički ured Kanade (*Statistics Canada*). Osim te metode, računalni program Demetra nudi izbor još jedne metode sezonskog prilagođavanja – TRAMO/SEATS, koju su razvili Victor Gomez i Augustin Maravall.

⁴ Ovdje je prikazana samo prva iteracija algoritma, uz pretpostavku da serija ne sadrži značajne kalendarske učinke, kao ni ekstremne vrijednosti.

prethodno dobivenu seriju koja sadrži i sezonsku i iregularnu sastavnicu primijeni peteročlani (3×3) centrirani sezonski pomični prosjek:

$$S_t = \frac{(S_{t-8} + S_{t-4} + S_t) + (S_{t-4} + S_t + S_{t+4}) + (S_t + S_{t+4} + S_{t+8})}{9}$$

te se potom dobiveni sezonski faktori normaliziraju kako bi njihova godišnja prosječna vrijednost bila približno jednaka jedan. Iregularna sastavnica dobiva se dijeljenjem S_t sastavnice dobivenim sezonskim faktorima ($I_t = S_t / S_t$).

- 4) Procijenjena sezonski prilagođena serija (SA) potom se izvodi tako da se originalna serija podijeli s prethodno procijenjenim sezonskim faktorima:

$$SA_t = \frac{X_t}{S_t}$$

Iz opisanog se može vidjeti da pomični prosjeci⁵ na temelju kojih se procjenjuju trend-ciklus vrijednosti i sezonski faktori uključuju vrijednosti izvan razdoblja za koje postoje originalna opažanja. To znači da primjena *ad hoc* asimetričnoga pomičnog prosjeka ili prognoziranje budućih vrijednosti putem modela

regARIMA nužno dovodi do kontinuiranih revizija procijenjenih sezonskih faktora i trend-ciklus vrijednosti kada se novi podaci uključuju u procjenu⁶. Ocjena sezonskog faktora u slučaju primjene 3×3 sezonskoga pomičnog prosjeka konačna je nakon dvije godine, dok je ocjena trend-ciklus sastavnice u slučaju primjene 2×4 pomičnog prosjeka konačna nakon dva tromjesečja. Taj zaključak vrijedi samo ako se u međuvremenu nije revidirala procjena modela regARIMA.

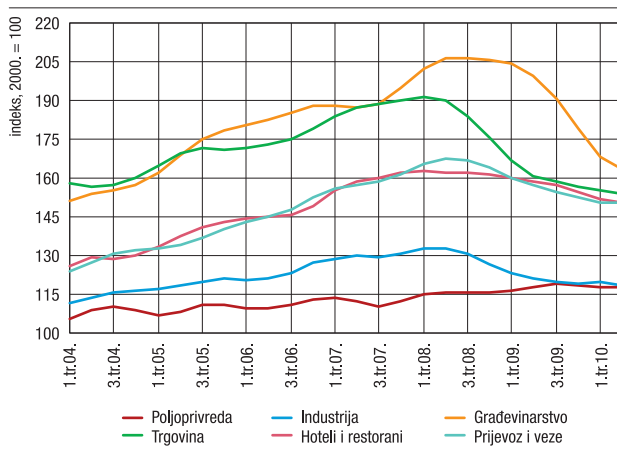
Iako je sezonsko i kalendarsko prilagođavanje vremenskih serija ekonomskih podataka preduvjet za kvalitetnu analizu njihovih kretanja, valja imati na umu da primjena bilo koje metode uklanjanja sezonskih i kalendarskih učinaka iz originalnih podataka naposljetku čini statističku manipulaciju serije, koja, zbog stohastičke prirode procesa koji opisuje, nužno sadrži slučajnu pogrešku. Osim toga, algoritam koji primjenjuje metoda X-12-ARIMA nužno dovodi do kontinuiranih revizija procijenjenih vrijednosti kada se nova opažanja originalne serije uključuju u procjenu. Stoga pri analizi serija prilagođenih ovom metodom uvijek valja imati na umu da dodavanje novih originalnih opažanja katkad može promijeniti prijašnje zaključke o smjeru kretanja neke ekonomske pojave.

Proizvodnja

Proizvodna metoda obračuna BDP-a pokazuje da je realna bruto dodana vrijednost⁷ formirana u gospodarstvu tijekom drugog tromjesečja 2010. imala slična kretanja kao i u razdoblju od siječnja do ožujka te je bila za 3,0% manja u odnosu na isto razdoblje lani. Takva godišnja dinamika pokazuje kako je njezina

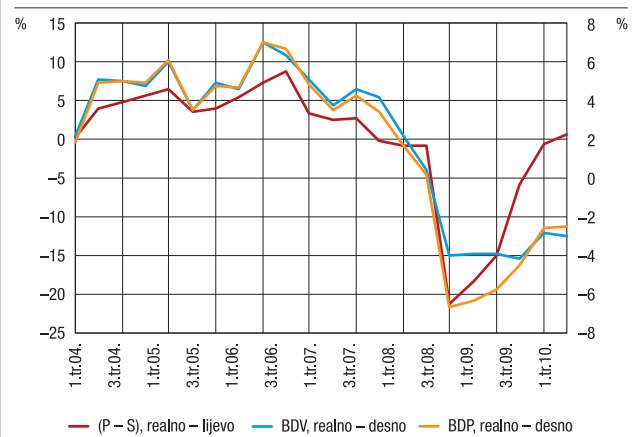
sezonski prilagođena vrijednost bila niža nego na početku godine. Kontrakcija realnog BDV-a u drugom u odnosu na prvo tromjesečje 2010. zabilježena je kod većine gospodarskih područja, a najizraženija je bila u područjima djelatnosti industrije, građevinarstva i trgovine. Nasuprot tome, tromjesečni porast BDV-a

Slika 11. Bruto dodana vrijednost u izabranim djelatnostima trend-ciklus

Izvor: DZS

Slika 12. BDV, BDP i porezi na proizvode umanjani za subvencije (P – S) originalni podaci, godišnje stope promjene

Izvor: DZS

- 5 Valja naglasiti kako u iduće dvije iteracije algoritam za procjenu konačnog trend-ciklusa rabi Hendersonov pomični prosjek čija se duljina automatski procjenjuje na temelju omjera prosječnih apsolutnih vrijednosti stopa promjena iregularne i trend-ciklus sastavnice u uzastopnim razdobljima (I/TC omjer). Za procjenu konačnih sezonskih faktora u iduće dvije iteracije duljina sezonskoga pomičnog prosjeka procjenjuje se na temelju omjera apsolutnih godišnjih stopa promjene iregularne i sezonske sastavnice (I/S omjer ili engl. *Moving Seasonality Ratio*).
- 6 Alternativna je opcija da se sezonsko prilagođavanje vremenske serije obavlja npr. jednom godišnje te se potom sezonski faktori projiciraju za godinu dana unaprijed. To podrazumijeva da tijekom toga jednogodišnjeg razdoblja nema revizija sezonski prilagođenih vrijednosti u prethodnim razdobljima. Međutim, ovim se pristupom ne izbjegava revizija prijašnjih podataka, već se samo smanjuje njezina učestalost (jednom godišnje). U praksi je potvrđeno da taj pristup rezultira većim revizijama u odnosu na postupak sezonskog i kalendarskog prilagođavanja koji uključuje sve dostupne podatke.
- 7 U nacionalnim računima bruto dodana vrijednost gospodarstva izražava se u tzv. bazičnim cijenama, dok se bruto domaći proizvod izražava u tržišnim cijenama. Razlika između tih dviju vrijednosti jest ukupan iznos poreza na proizvode umanjani za subvencije (neto indirektni porezi). Kako DZS u okviru obračuna BDP-a u cijenama iz prethodne godine ne objavljuje kategoriju neto indirektnih poreza, ta se vrijednost može izračunati kao rezidual konstruiranih ulančanih serija BDP-a i BDV-a (referentna godina je 2000.) u cijenama iz prethodne godine.

ostvaren je u područjima poljoprivrede i financijskog posredovanja. Spomenuta su kretanja rezultat daljnjeg slabljenja domaće potražnje, koje nije uspio nadomjestiti istodobni oporavak inozemne potražnje.

Dostupni mjesečni pokazatelji gospodarske aktivnosti za treće tromjesečje 2010. godine prikazuju nešto povoljnija kretanja. Tako sezonski i kalendarski prilagođeni podaci o realnom prometu od trgovine na malo za srpanj i kolovoz upućuju na zamjetan porast u odnosu na prosječnu razinu iz prethodnog tromjesečja, a u istom su razdoblju ostvarena i povoljna kretanja broja evidentiranih noćenja turista u komercijalnom smještaju. U promatranom se razdoblju blago povećala i prosječna razina industrijske proizvodnje. Nasuprot tome, početkom trećeg tromjesečja broj odrađenih sati radnika na gradilištima nastavio je slabjeti, a nepovoljna su se kretanja nastavila i u području djelatnosti prijevoza, skladištenja i veza.

Industrija

Prema sezonski prilagođenim podacima BDV industrije tijekom drugog je tromjesečja 2010. smanjen u usporedbi s prethodnim tromjesečjem. Kontraktacija dodane vrijednosti djelatnosti industrije, s obzirom na to da njezina dodana vrijednost čini približno jednu petinu BDV-a ukupnoga gospodarstva te ujedno značajno utječe i na dinamiku drugih djelatnosti, jedan je od glavnih uzroka smanjenja ukupnog BDV-a tijekom promatranog razdoblja.

Nakon što je tijekom drugog tromjesečja proizvodnja slabjela, početak drugog polugodišta 2010. obilježio je blagi porast obujma industrijske proizvodnje. Nominalni podaci o prometu u industriji na domaćem i stranom tržištu te o robnoj razmjeni s inozemstvom potvrđuju da su opisana kretanja u prvom redu posljedica nastavka porasta inozemne potražnje, iako se čini da i domaća sastavnica potražnje za industrijskim proizvodima počinje rasti.

Oporavku tekuće razine industrijske proizvodnje u razdoblju od srpnja do kolovoza, promatrano prema glavnim industrijskim grupacijama, najviše je pridonio porast proizvodnje netrajnih proizvoda za široku potrošnju, i to pod utjecajem jačanja aktivnosti u prehrambenoj industriji. To se vjerojatno može uglavnom objasniti rastom prometa u maloprodaji zbog povećane potrošnje inozemnih turista. Pozitivan doprinos dale su i proizvodnja intermedijarnih dobara (u čemu se ističe porast proizvodnje kemijskih proizvoda i metala) te proizvodnja energije. S druge strane, kretanju industrijske proizvodnje negativno je pridonijela proizvodnja kapitalnih proizvoda, pri čemu se izdvaja niža razina proizvodnje u djelatnosti instaliranja strojeva i opreme te proizvodnja trajnih proizvoda za široku potrošnju.

Trgovina

Bruto dodana vrijednost područja djelatnosti trgovine u drugom se tromjesečju 2010. godine, prema sezonski prilagođenim podacima, ponovno smanjila u odnosu na prethodno tromjesečno razdoblje i za 3,8% bila je niža u usporedbi s istim tromjesečjem prethodne godine.

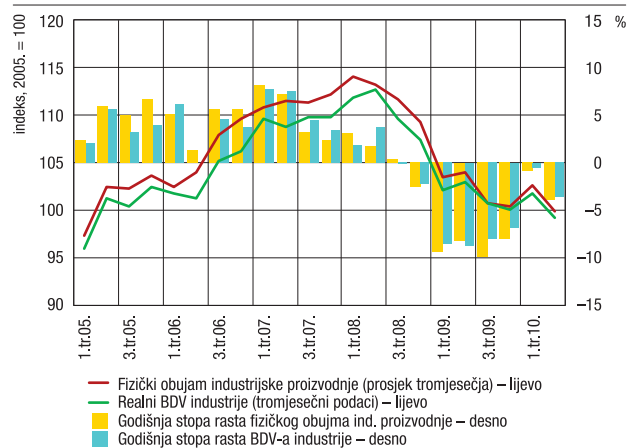
Na početku trećeg tromjesečja 2010. prema sezonski i kalendarski prilagođenim podacima nastupilo je snažno dinamiziranje realne maloprodaje. Porast realnog prometa u trgovini djelomično zasigurno valja pripisati povećanoj potrošnji stranih turista tijekom glavne turističke sezone. Vjerojatno su i izmjene u sustavu poreza na dohodak te ukidanje posebnog poreza za skupinu obveznika s nižim primicima pozitivno djelovale na njihovu potrošnju robe.

Građevinarstvo

Sezonski prilagođeni podaci o BDV-u područja djelatnosti

Slika 13. Industrija

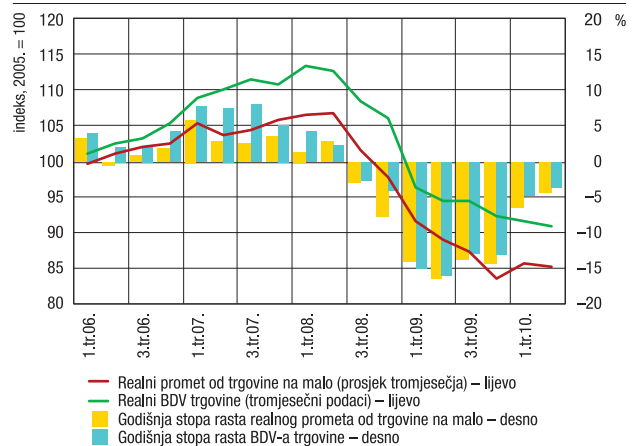
desezonirano

Izvor: DZS

Slika 14. Trgovina

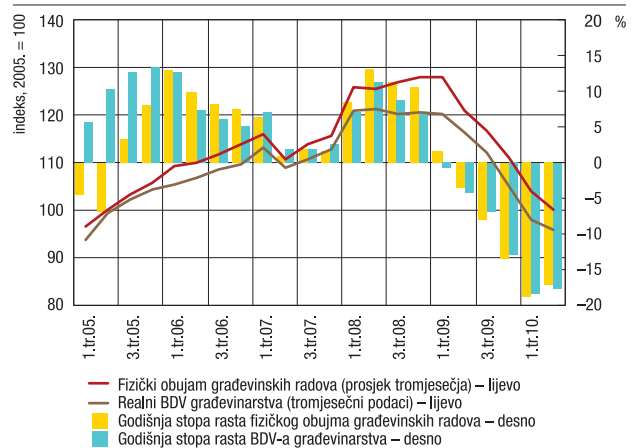
desezonirano

Izvor: DZS

Slika 15. Građevinarstvo

desezonirano

Izvor: DZS

građevinarstva za drugo tromjesečje 2010. upućuju na njegovo usporjeno, ali i nadalje prisutno tromjesečno smanjenje. Istodobno se i pad na godišnjoj razini blago usporio: iznosio je 16,8%. Nastavak nepovoljnih kretanja u ovoj djelatnosti još je uvijek posljedica smanjenih ulaganja svih institucionalnih sektora u građevinske objekte. Otežani uvjeti financiranja i izostanak znatnijeg oporavka potražnje utječu na smanjenje ulagačkih aktivnosti poduzeća, dok istodobno pokušaji države da se ograniče rashodi državnog proračuna rezultiraju padom ulaganja u infrastrukturu. Otprije prisutna neizvjesnost stanovništva glede kretanja budućeg dohotka, uz očekivanja nižih cijena stambenog prostora, dodatno smanjuje potražnju u uvjetima viška ponude stambenih

jedinica na tržištu.

Prema desezoniranim podacima indeks fizičkog obujma građevinskih radova u srpnju je dodatno smanjen u odnosu na prosječnu razinu iz prethodnog tromjesečja, a u odnosu na isto razdoblje 2009. manji je za 19,2%. Negativne su promjene rezultat manjeg broja odrađenih sati radnika i na zgradama i na ostalim građevinama. Budući da su kretanja navješćujućih pokazatelja građevinske aktivnosti (izdanih odobrenja za građenje i indeksa vrijednosti novih narudžbi) već duže nepovoljna, kratkoročno se ne mogu očekivati bitno povoljniji rezultati u ovom području djelatnosti.

Tržište rada

Tijekom drugog tromjesečja 2010. kretanja na tržištu rada bila su povoljnija nego na početku godine. Broj se nezaposlenih osoba smanjio, dok se zaposlenost povećala. No, ako se promatraju podaci iz kojih su isključeni sezonski učinci, negativna kretanja koja su započela krajem 2008., nastavila su se i tijekom prve polovine ove godine, ali ipak nešto blažom dinamikom od dosadašnje. Slična su kretanja zabilježena i kod plaća: one se i dalje smanjuju na godišnjoj razini, ali sada je to smanjenje manje izraženo. Dodatno ublažavanje kretanja bilo je vidljivo na početku trećeg tromjesečja, kada je ukinuta odredba o plaćanju posebnog poreza od 2% na ukupni mjesečni iznos primitaka veći od 3.000 kn, a manji od 6.000 kn.

Zaposlenost i nezaposlenost

Tijekom drugog tromjesečja 2010. broj se zaposlenih osoba povećao u odnosu na početak godine. Da je spomenuto veće zapošljavanje posljedica sezonskih učinaka, potvrđuju desezonirani privremeni podaci, prema kojima se pad zaposlenih, koji je započeo krajem 2008., nastavio i tijekom prve polovine ove godine, no ipak nešto slabijim intenzitetom. Zbog najvećeg udjela u ukupnoj zaposlenosti zaposleni u pravnim osobama ostvarili su najznačajniji negativan doprinos, no smanjenje je bilo izraženije kod zaposlenih u obrtu i slobodnim zanimanjima te individualnih poljoprivrednika koji su aktivni osiguranici HZMO-a. Opisana kretanja na koja upućuju privremeni podaci DZS-a potvrđuje i broj osiguranika HZMO-a, prema kojem je tijekom

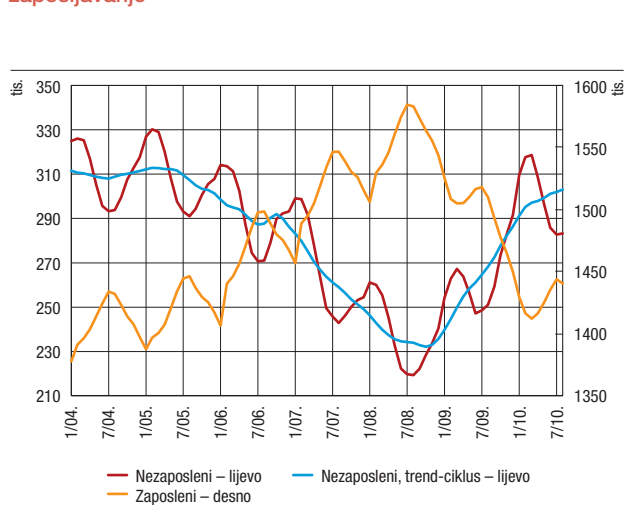
drugog tromjesečja bilo za 4,3% manje zaposlenih nego u istom razdoblju prošle godine.

Promatra li se prema djelatnostima NKD-a, u građevinarstvu je tijekom drugog tromjesečja 2010. zabilježeno najznatnije smanjenje zaposlenosti, što je dovelo i do najvećega negativnog doprinosa tog područja kretanju ukupne zaposlenosti. Ubrzanje pada zaposlenosti bilo je izrazito i u područjima poslovanja nekretninama te financijskih djelatnosti i djelatnosti osiguranja, dok se u većini ostalih područja, uključujući industriju i trgovinu, smanjenje zaposlenosti u razdoblju od travnja do lipnja blago usporilo. Jedino područje djelatnosti u kojem je bilo više zaposlenih na godišnjoj razini bilo je obrazovanje, što je pridonijelo neznatno većem broju zaposlenih u šire definiranoj javnoj upravi (uključujući obrazovanje te djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi).

Da je zapošljavanje bilo pojačano u drugom tromjesečju u odnosu na početak godine, potvrđuju i podaci HZZ-a. Ujedno se prema istom izvoru zapošljavalo znatno više ljudi nego u istom razdoblju 2009., što se između ostaloga može objasniti i prilično niskom razinom zapošljavanja posredovanjem HZZ-a tijekom drugog tromjesečja prošle godine. Istodobno je u porastu bio i broj brisanih iz evidencije zbog drugih razloga osim zapošljavanja. Osim povećanih odljeva u evidenciji HZZ-a u promatranom su razdoblju bile vidljive i nadalje visoke razine priljeva novih nezaposlenih, od kojih je većina pristigla izravno iz radnog odnosa.

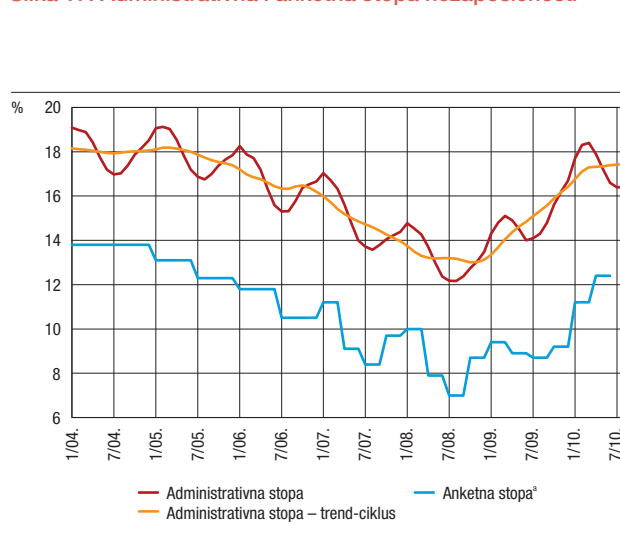
Zbog učinaka pojačane potražnje za sezonskim radnicima i

Slika 16. Nezaposleni u evidenciji Hrvatskog zavoda za zapošljavanje

Izvori: DZS; HZZ

Slika 17. Administrativna i anketna stopa nezaposlenosti

^a Od početka 2007. godine rezultati Ankete o radnoj snazi objavljuju se tromjesečno.
Izvor: DZS

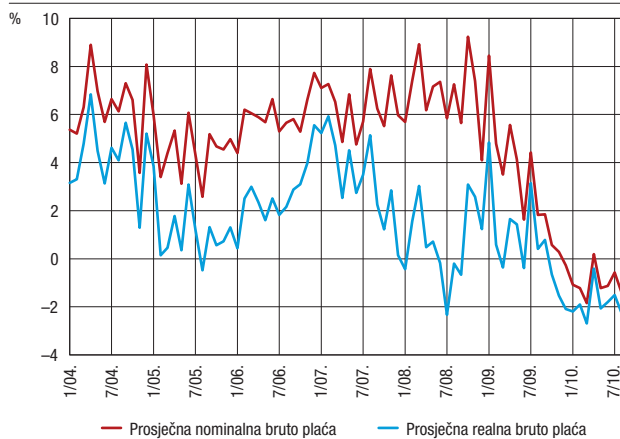
povećanih izlazaka iz evidencije HZZ-a registrirana se nezaposlenost u promatranom razdoblju smanjila. No, promatraju li se sezonski prilagođeni podaci, broj se nezaposlenih osoba povećao. Dinamika povećavanja nezaposlenosti postupno se od početka godine usporava pa je u drugom tromjesečju ove godine bilo za 16,0% više nezaposlenih u odnosu na isto razdoblje prošle godine. Tijekom drugog tromjesečja nezaposlenost je porasla u svim dobnim skupinama, a posebice kod onih koje obuhvaćaju starije od 19, a mlađe od 30 godina, koje su tako najviše pridonijele rastu ukupne nezaposlenosti. Slična su se kretanja nastavila i na početku trećeg tromjesečja, no već je kolovoz donio novo mjesečno povećanje razine nezaposlenosti, na 283.330 osoba.

Stopa registrirane nezaposlenosti slijedila je dinamiku njezine razine pa se u drugom tromjesečju ona smanjila u odnosu na tromjesečje prije te je iznosila 17,2%, što je u usporedbi s istim razdobljem prošle godine povećanje od 2,7 postotnih bodova. Prema rezultatima Ankete o radnoj snazi anketna je stopa nezaposlenosti s 11,2%, koliko je iznosila u prvom tromjesečju, porasla na 12,4% u drugom tromjesečju 2010. godine.

Plaće i troškovi rada

Kao i kod pokazatelja zaposlenosti i nezaposlenosti, drugo je tromjesečje bilo obilježeno nešto povoljnijim kretanjima plaća. Iako se plaće i dalje smanjuju, to se smanjenje usporilo na godišnjoj razini u usporedbi s početkom godine. Tako su od travnja do lipnja bruto i neto plaće u prosjeku bile nominalno za 0,7% manje nego u istom razdoblju prošle godine. Ako se uključi utjecaj posebnog poreza na plaće, mirovine i druge primitke, prosječna nominalna neto plaća isplaćena tijekom drugog tromjesečja

Slika 18. Prosječne mjesečne bruto plaće
godišnje stope promjene

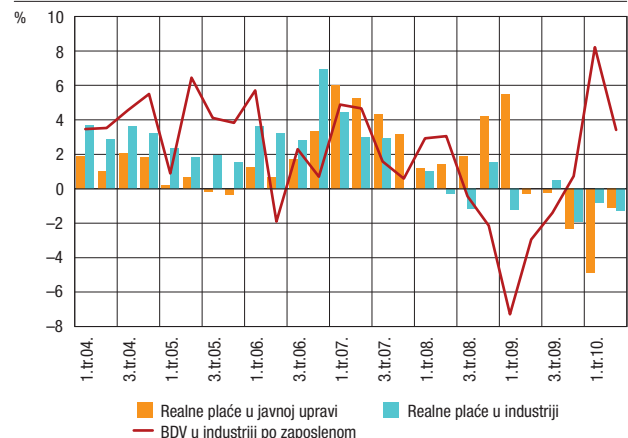
Napomena: Podaci se odnose na plaće isplaćene u tekućem razdoblju.
Izvor: DZS

Cijene

Tijekom drugog i početkom trećeg tromjesečja inflacija potrošačkih cijena u Hrvatskoj bila je niska te se kretala u rasponu od 0,6% do 1,0%. Takva su kretanja ostvarena u uvjetima pada domaće potražnje i smanjenja jediničnih troškova rada. Negativne godišnje stope promjene jediničnih troškova rada bilježe se od posljednjeg tromjesečja 2009. godine, a posljedica su smanjenja naknada po zaposlenom na godišnjoj razini i pada zaposlenosti izraženijeg od pada BDP-a. Zbog relativno slabe potražnje velik dio proizvođača i na stranom i na domaćem tržištu nije prenio

Slika 19. Prosječne realne bruto plaće u javnoj upravi i industriji te bruto dodana vrijednost u industriji po zaposlenom

godišnje stope promjene

Napomena: Podaci se odnose na plaće obračunate u tekućem razdoblju.
Izvor: DZS

smanjila se na godišnjoj razini za 3,4%. Najveći utjecaj posebnog poreza zabilježen je kod neto plaća u području djelatnosti informacija i komunikacija te financijskim djelatnostima i djelatnostima osiguranja, a najmanji kod administrativnih i pomoćnih uslužnih djelatnosti. Početak trećeg tromjesečja donio je daljnje usporavanje pada nominalnih bruto plaća, ali i godišnji rast neto plaća, koji je zabilježen prvi put ove godine. U srpnju je ukinut poseban porez od 2% koji se plaćao na ukupni mjesečni iznos primitka veći od 3.000 kn, a manji od 6.000 kn, te je prema izračunu DZS-a njegov utjecaj na neto plaću iznosio 2,0% (dok je prije ukidanja spomenute odredbe taj utjecaj iznosio 2,8%). U skladu s time neto plaće u srpnju su ipak smanjene za 1,2%, a u kolovozu povećane za 1,1% na godišnjoj razini.

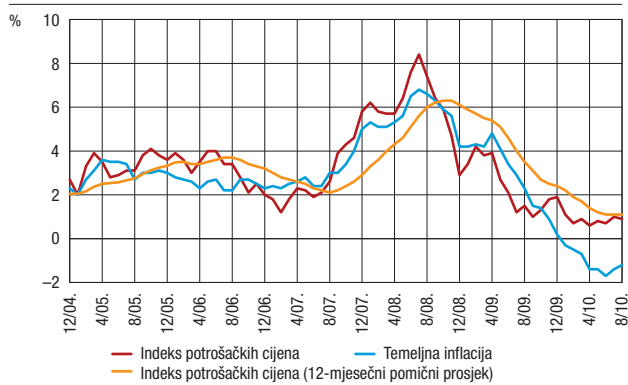
Kretanje nominalnih bruto plaća u promatranom razdoblju, uz nešto višu razinu potrošačkih cijena na godišnjoj razini, dovelo je do značajnijeg smanjenja realnih plaća u bruto i neto izrazu u gotovo svim djelatnostima.

Tijekom drugog tromjesečja, ali i cijele prve polovine 2010., godišnji pad plaća u javnoj upravi bio je znatan, a najznačajniji negativan doprinos među djelatnostima privatnog sektora dale su djelatnosti građevinarstva i prerađivačke industrije. Smanjenje broja zaposlenih u industriji, koje je bilo izraženije od pada proizvodnje mjerene BDV-om, rezultiralo je rastom proizvodnosti rada u toj djelatnosti na kraju prošle i na početku ove godine. Budući da se izraziti pad zaposlenih nastavio i u drugom tromjesečju, a istodobni pad BDV-a bio je blaži, proizvodnost rada nastavila je rasti, no znatno slabijim intenzitetom u odnosu na početak godine.

povećanje cijena energije i nekih drugih sirovina na svjetskom tržištu, koje je bilo prisutno od druge polovine 2009., na potrošače, već je smanjio druge troškove i/ili svoje profitne marže. To potvrđuju i relativno niske godišnje stope promjene proizvođačkih cijena trajnih i netrajnih dobara za široku potrošnju, koje su u Hrvatskoj u kolovozu iznosile 1,0% te -0,4%, a u eurozoni⁸ 0,9% odnosno 0,2%. Povećanje ukupnog HWWI indeksa cijena

⁸ Posljednji dostupni podaci za eurozonu odnose se na srpanj 2010.

Slika 20. Indeks potrošačkih cijena i temeljna inflacija^a godišnje stope promjene

^a Temeljna inflacija izračunava se tako da se iz košarice dobara i usluga za izračunavanje indeksa potrošačkih cijena isključuje cijene poljoprivrednih proizvoda i cijene proizvoda koje su administrativno regulirane (među ostalim, tu su svrstane cijene električne struje i naftnih derivata).

Izvor: DZS

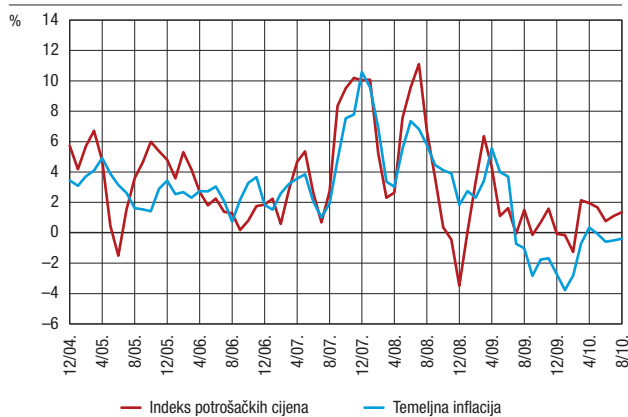
sirovina izraženih u eurima u kolovozu u usporedbi s ožujkom upućuje na jačanje uvoznih inflatornih pritisaka, koji bi se s određenim vremenskim pomakom uz očekivano postupno jačanje potražnje mogli odraziti na povećanje inflacije potrošačkih cijena. U kolovozu je tako godišnja stopa promjene cijena energenata dosegla razinu od 19,0%, cijena prehrambenih sirovina 21,8%, tekstilnih vlakana 50,6%, obojenih metala 26,3%, a cijena željezne rude čak 109,4%.

Potrošačke cijene

Godišnja stopa promjene potrošačkih cijena u kolovozu je iznosila 0,9%, jednako koliko i u ožujku, dok se temeljna inflacija spustila s -0,7% na -1,2%. Tijekom spomenutog razdoblja zabilježeno je blago smanjenje mjesečne stope promjene ukupne inflacije na godišnjoj razini, što potvrđuje utjecaj pada osobne potrošnje i nepovoljnih trendova na domaćem tržištu rada na tekuća kretanja potrošačkih cijena. To je posebno vidljivo kod temeljne inflacije, čija je stopa promjene u posljednjih osam mjeseci bila negativna.

Tijekom spomenutog razdoblja povećao se doprinos neprerađenih prehrambenih proizvoda godišnjoj inflaciji, ali je on bio

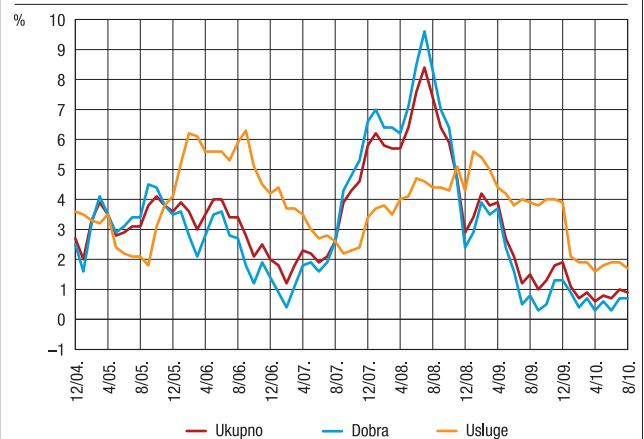
Slika 21. Indeks potrošačkih cijena i temeljna inflacija stope promjene na godišnjoj razini

Napomena: Stope promjene na godišnjoj razini izvedene su iz mjesečnih promjena tromjesečnoga pomičnog prosjeka sezonski prilagođenih baznih indeksa cijena.

Izvori: DZS; izračuni HNB-a

Slika 22. Indeks potrošačkih cijena, ukupno i po komponentama godišnje stope promjene

Izvor: DZS

poništen smanjenjem doprinosa ostalih četiriju glavnih komponenta indeksa potrošačkih cijena. Godišnja stopa promjene cijena neprerađenih prehrambenih proizvoda povećala se s -4,7% u ožujku na 0,4% u kolovozu, što je pretežno bilo rezultat nepovoljnog učinka baznog razdoblja, odnosno činjenice da je pad cijena povrća tijekom ljetnih mjeseci bio manje izražen nego u istom razdoblju prošle godine. Osim toga, kod cijena voća umjesto sezonski uobičajenog pada ove je godine tijekom ljeta zabilježen rast. Slično je bilo kretanje cijena voća i povrća u eurozoni, a pripisuje se nepovoljnim vremenskim prilikama.

Premda se godišnja stopa rasta cijene energije spustila s 10,1% u ožujku na 7,7% u kolovozu, ona je i nadalje relativno visoka te daje najveći doprinos ukupnoj inflaciji (1,1 postotni bod). Cijene naftnih derivata u kolovozu su bile nešto više u usporedbi s ožujkom, no njihova godišnja stopa promjene smanjila se zbog povoljnog učinka baznog razdoblja, tj. izraženijeg rasta tih cijena u istom razdoblju prošle godine.

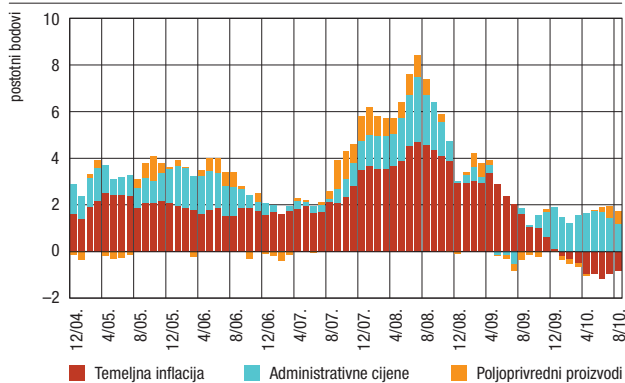
Nadalje, godišnja stopa promjene cijena prehrambenih proizvoda (uključujući alkohol i duhan) smanjila se s 0,3% u ožujku na -1,3% u kolovozu, a negativne godišnje stope promjene ove skupine proizvoda ostvaruju se od travnja, kad je iščeznuo utjecaj poskupljenja duhanskih preradevina u istom mjesecu prethodne godine. Ipak, postoje uvozni pritisci na rast cijena ove skupine proizvoda jer na svjetskom tržištu posljednjih mjeseci

Tablica 1. Indeks potrošačkih cijena i njegove komponente godišnje stope promjene

	Ponder 2010.	2009. XII.	2010.			
			III.	VI.	VII.	VIII.
Ukupni indeks	100,0	1,9	0,9	0,7	1,0	0,9
Energija	13,8	7,9	10,1	10,4	9,5	7,7
Nepreradeni prehrambeni proizvodi	14,2	-1,6	-4,7	-2,7	0,0	0,4
Preradeni prehrambeni proizvodi (uključujući alkohol i duhan)	23,2	1,8	0,3	-1,8	-1,5	-1,3
Industrijski proizvodi bez prehrane i energije	27,7	-0,5	-0,5	-1,1	-1,2	-1,0
Usluge	21,2	3,9	1,9	1,9	1,9	1,7

Izvor: DZS

Slika 23. Doprinosi^a komponentata indeksa potrošačkih cijena godišnjoj stopi inflacije

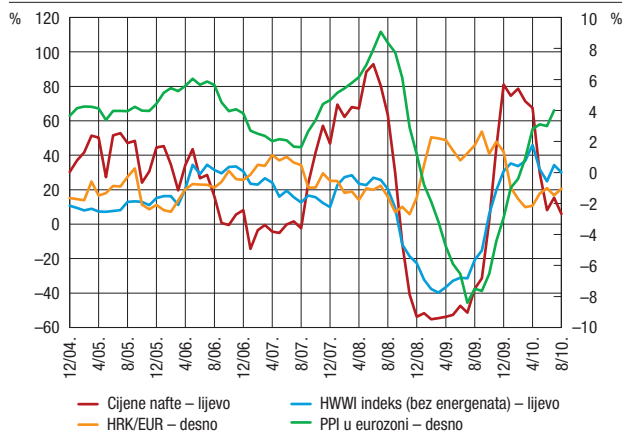
^a Doprinos se definira kao relativna važnost određene komponente indeksa potrošačkih cijena u ukupnoj inflaciji. Zbroj doprinosa svih komponentata izraženih u postotnim bodovima u određenom mjesecu daje iznos godišnje stope inflacije potrošačkih cijena.

Izvori: DZS; izračuni HNB-a

zbog nepovoljnih vremenskih prilika rastu cijene prehrambenih sirovina. Ti se pritisci već odražavaju na proizvođačke cijene prehrambenih proizvoda, čija je godišnja stopa promjene s $-3,0\%$ u ožujku porasla na $1,4\%$ u kolovozu, te na kretanje cijena nekih prehrambenih artikala uključenih u izračun indeksa potrošačkih cijena (npr. ulja, šećera i konditorskih proizvoda i kave), napose u posljednja dva mjeseca.

Smanjenje cijena industrijskih proizvoda bez prehrane i energije intenziviralo se s $-0,5\%$ u ožujku na $-1,0\%$ u kolovozu u uvjetima pada domaće potražnje i naknada po zaposlenom na godišnjoj razini te niske domaće i inozemne inflacije proizvođačkih cijena dobara za široku potrošnju. Promatra li se po komponentama, vidljivo je da odjeća i obuća daju najveći doprinos pojeftinjenju ove skupine proizvoda na godišnjoj razini. Valja upozoriti na značajne uvozne pritiske povezane s godišnjim rastom cijena tekstilnih vlakana na svjetskom tržištu (izraženih u eurima), koji je u kolovozu dosegnuo $50,6\%$. To se poskupljenje pretilo na rast domaćih proizvođačkih cijena tekstilnih intermedijarnih proizvoda, čija je godišnja stopa rasta u kolovozu iznosila oko 14% . Istodobno se godišnji rast domaćih proizvođačkih cijena odjeće tek blago ubrzao: s $-0,7\%$ u ožujku na $1,0\%$ u kolovozu.

Slika 24. Uvezena inflacija: cijene nafte, HWWI indeks cijena sirovina^a, prosječni tečaj kune prema euru i cijene pri proizvođačima (PPI) u eurozoni godišnje stope promjene

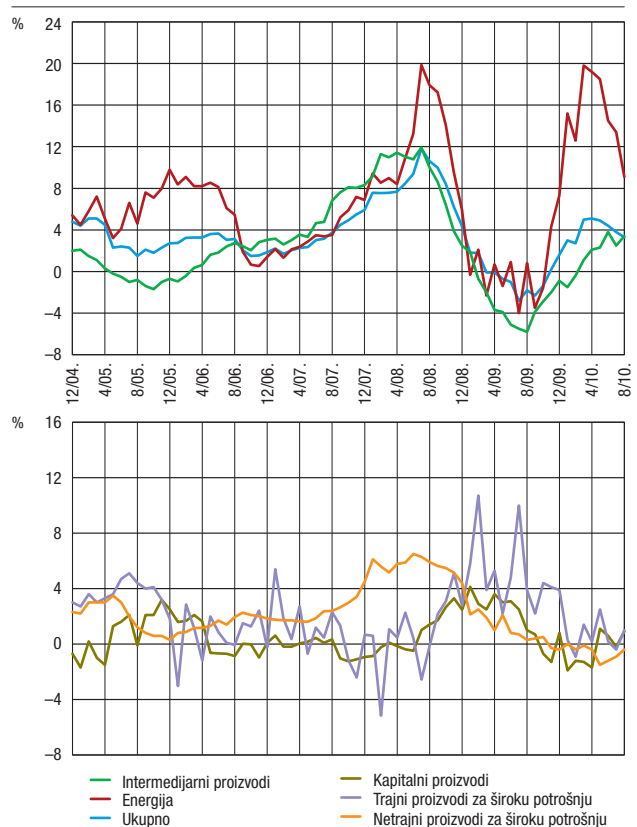
^a Indeks se izračunava na temelju cijena sirovina izraženih u američkim dolarima.
Izvori: Bloomberg; HWWI; Eurostat; HNB

Usporavanje godišnje stope promjene cijena usluga koje je prisutno od siječnja ove godine, kada su iščezli učinci značajnog poskupljenja medicinskih i bolničkih usluga zabilježenog u siječnju 2009., nastavilo se te se inflacija cijena usluga usporila s $1,9\%$ u ožujku na $1,7\%$ u kolovozu, što je za $1,9$ postotnih bodova niže od dugoročnog prosjeka. U uvjetima pada potražnje velik dio poduzeća nije prebacio porast troškova energije i drugih sirovina na potrošače. To potvrđuje i kretanje cijena prijevoznih usluga u cestovnom prometu, koje su u kolovozu bile za $3,6\%$ jeftinije u usporedbi s istim mjesecom prethodne godine, dok su se cijene goriva povećale za $5,3\%$. Osim toga i smanjenje plaća na godišnjoj razini pogodovalo je niskoj inflaciji cijena usluga.

Cijene industrijskih proizvoda pri proizvođačima

Sredinom drugog tromjesečja ove godine prekinut je trend povećavanja godišnje stope promjene cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima, koji je zbog rasta cijena energije obilježio prethodna dva tromjesečja, te se ta stopa smanjila s $5,0\%$, koliko je zabilježeno u ožujku, na $3,3\%$ u kolovozu. Tome je pridonijelo smanjenje godišnje stope promjena cijena energije i

Slika 25. Cijene industrijskih proizvoda pri proizvođačima po glavnim industrijskim grupacijama godišnje stope promjene

Izvor: DZS

proizvoda za široku potrošnju. Premda je indeks cijena energije u kolovozu bio na nešto višoj razini nego u ožujku, njegova je godišnja stopa promjene smanjila s $19,8\%$ u ožujku na $9,1\%$ u kolovozu, zbog povoljnog učinka baznog razdoblja, tj. bržeg rasta cijena energije (osobito naftnih derivata) u istom razdoblju prošle godine.

Tablica 2. Indeks cijena stambenih nekretnina u Hrvatskoj

godišnje stope promjene

	Ponder	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2008.		2009.		2010.
									1. pol.	2. pol.	1. pol.	2. pol.	1. pol.
Hrvatska	100,0	0,6	13,0	8,7	16,5	13,1	5,6	-4,1	5,7	5,6	-5,3	-3,0	-3,3
Zagreb	65,3	0,6	11,6	9,9	17,0	11,9	2,1	-5,3	1,8	2,3	-3,0	-7,5	-5,9
Jadran	22,0	8,6	9,1	17,2	15,9	16,3	10,3	-3,6	13,2	7,4	-9,5	2,7	0,5

Napomena: Metodologija izrade hedonističkog indeksa cijena nekretnina u Hrvatskoj je takva da se pri svakom izračunavanju nove vrijednosti indeksa (nakon isteka pojedinog polugodišta) ponovno procjenjuju svi parametri u pojedinim jednadžbama postignutih cijena nekretnina, što pak uzrokuje reviziju indeksa cijena nekretnina za prijašnja polugodišta odnosno godine. Svako ažuriranje, dakle, mijenja indekse ostvarene u prethodnim godinama, no oni su svaki put sve preciznije izmjereni jer su izračunati pomoću većeg broja podataka.

Izvori: Burza nekretnina; izračuni HNB-a

Cijene stambenih nekretnina

Cijene stambenih nekretnina u Hrvatskoj su se smanjile u 2009. za 4,1% u usporedbi s prethodnom godinom pod utjecajem pada potražnje za stambenim prostorom, koji je bio potaknut smanjenjem realnoga raspoloživog dohotka stanovništva, povećanjem (nominalnih) kamatnih stopa na stambene kredite, pooštrenim uvjetima za odobravanje kredita i padom potrošačkog optimizma. Kupci su u očekivanju daljnjeg usporavanja rasta cijena na domaćem tržištu nekretnina odgađali odluke o kupnji. Trend smanjivanja potražnje za stambenim prostorom nastavio se i tijekom prve polovine 2010. (ali bitno manjim intenzitetom), što je u uvjetima još uvijek obilne ponude stambenog prostora rezultiralo padom cijena nekretnina za 3,3% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Pritom su se cijene stambenih nekretnina u Zagrebu smanjile na godišnjoj razini za 5,9%, dok je

na Jadranu zabilježen blagi rast cijena nekretnina, od 0,5%.

Ukupan iznos novoodobrenih stambenih kredita u prvoj polovini 2010. realno se smanjio za 10,4% u usporedbi s istim razdobljem prethodne godine, što je znatno blaže od smanjenja većeg od 40%, zabilježenog tijekom prethodna dva polugodišta, te upućuje na ublažavanje negativnih trendova na strani potražnje za stambenim prostorom. Od činitelja koji su tome pridonijeli izdvajamo stabiliziranje nominalnih kamatnih stopa na stambene kredite i promotivne akcije banaka. S druge strane, dostupnost stambenih nekretnina smanjila se unatoč padu njihovih cijena, zbog toga što je pad raspoloživog dohotka stanovništva jače izražen. Pesimizam potrošača povezan s nepovoljnim kretanjima i neizvjesnošću na tržištu rada također potiče potrošače da odgađaju odluke o kupnji stambenih nekretnina.

Tečaj

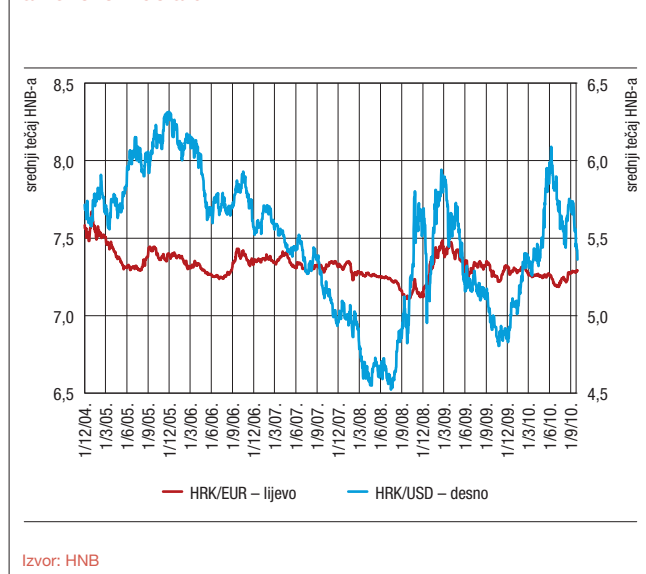
Nominalni tečaj kune prema euru u trećem je tromjesečju 2010. bio relativno stabilan. Nakon donekle izrazitijih aprecijacijskih pritisaka u lipnju i početkom srpnja, a koje je HNB ublažio tako što je intervenirao na deviznom tržištu otkupivši od poslovnih banaka ukupno 363,7 mil. EUR⁹, tečaj kune prema euru počeo je blago slabjeti. Nešto izraženiji deprecijacijski pritisci zabilježeni su u drugoj polovini kolovoza uglavnom zbog sezonskog slabljenja priljeva deviza od turizma. Tečajna kretanja u rujnu obilježila je izrazito niska kolebljivost tečaja kune prema euru, ostvarena u uvjetima uravnotežene ponude i potražnje deviza. Dnevni tečaj kune prema euru tijekom trećeg tromjesečja

kretao se u rasponu od -0,9% do 0,6% oko prosječno ostvarenog tečaja, koji je iznosio 7,25 HRK/EUR. Na kraju rujna tečaj je iznosio 7,29 HRK/EUR, što je jednako razini zabilježenoj u istom razdoblju prošle godine. Naposljetku, može se spomenuti da je tijekom trećeg tromjesečja obujam deviznih transakcija između središnje banke i MF-a bio relativno malen: HNB je neto otkupio od države ukupno 8,2 mil. EUR.

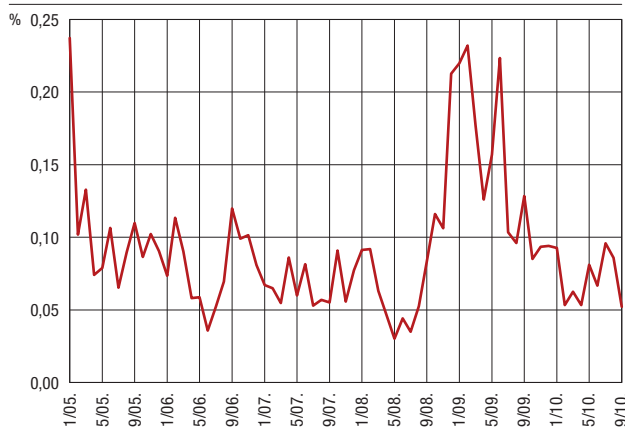
Varijabilnost tečaja kune prema euru i dalje je prilično niska. Naime, prosječna apsolutna promjena dnevnog tečaja kune prema euru (jedna od mjera promjenjivosti tečaja) u trećem tromjesečju iznosila je 0,08%, što je blago povećanje u odnosu na 0,07% u drugom tromjesečju.

Nakon dužeg razdoblja u kojem su prevladavali pritisci na njegovo jačanje, američki je dolar sredinom lipnja počeo slabjeti prema euru, što se nastavilo sve do kraja prve dekade kolovoza. To se pretežno pripisuje sve raširenijoj percepciji da će pojedine zemlje eurozone ipak uspjeti uredno financirati svoj proračunski manjak. Međutim, u posljednjih dvadesetak dana kolovoza vrijednost američkog dolara prema euru ponovno je počela rasti, a kao razlog toga ističe se najava mogućeg nastavka provođenja poticajnih mjera ESB-a do kraja tekuće godine. U rujnu je zatim američki dolar znatno oslabio prema euru, te se vratio na razinu zabilježenu sredinom travnja. Tome je ponajviše pridonijela objava nekoliko gospodarskih pokazatelja u SAD-u koji su bili lošiji od očekivanih, što je pojačalo pesimizam glede oporavka američkoga gospodarstva i smanjilo potražnju za američkim dolarom. Na kraju rujna američki je dolar prema euru bio za 11,5% slabiji u odnosu na kraj lipnja, a tečaj je iznosio 1,36 USD/EUR. U skladu s kretanjem tečajeva američkog dolara i kune prema euru, tijekom trećeg tromjesečja kuna je prema američkom

Slika 26. Nominalni dnevni tečaj kune prema euru i američkom dolaru

⁹ Na deviznoj aukciji održanoj 24. lipnja otkupljeno je 125,6 mil. EUR, 29. lipnja 118,7 mil. EUR te 9. srpnja 119,4 mil. EUR.

Slika 27. Varijabilnost tečaja^a

^a Mjesečna varijabilnost tečaja izračunata je kao prosjek apsolutnih vrijednosti dnevnih stopa promjene tečaja kune prema euru.

Izvor: HNB

dolaru ojačala za 9,1%, a na kraju rujna tečaj je iznosio 5,36 HRK/USD. Kuna je u trećem tromjesečju ojačala i prema funti sterlinga, i to za 4,4%, dok je prema švicarskom franku oslabjela za 1,3%. Uz deprecijaciju tečaja kune prema euru od 1,4% spomenuta su tečajna kretanja u promatranom razdoblju rezultirala aprecijacijom indeksa dnevnoga nominalnog tečaja kune od 0,9%, i to ponajprije zbog znatne aprecijacije tečaja kune prema američkom dolaru.

Nakon što je blago deprecirao u prvom tromjesečju 2010. godine, realni efektivni tečaj kune deflaciran potrošačkim i proizvođačkim cijenama nastavio je deprecirati i tijekom drugog tromjesečja, što upućuje na daljnje blago jačanje cjenovne konkurentnosti izvoza. To je prouzročila deprecijacija nominalnoga efektivnog tečaja kune (prije svega zbog snažne deprecijacije tečaja kune prema američkom dolaru) jer je kretanje domaćih cijena bilo približno jednako onom u inozemstvu. Nasuprot tome, kretanje pokazatelja troškovne konkurentnosti izvoza u drugom tromjesečju nije bilo jednoznačno. Naime, u drugom se tromjesečju nastavio blagi trend deprecijacije indeksa realnoga efektivnog tečaja kune deflaciranog jediničnim troškovima rada na razini ukupnoga gospodarstva.

Monetarna politika i instrumenti

Monetarno okružje

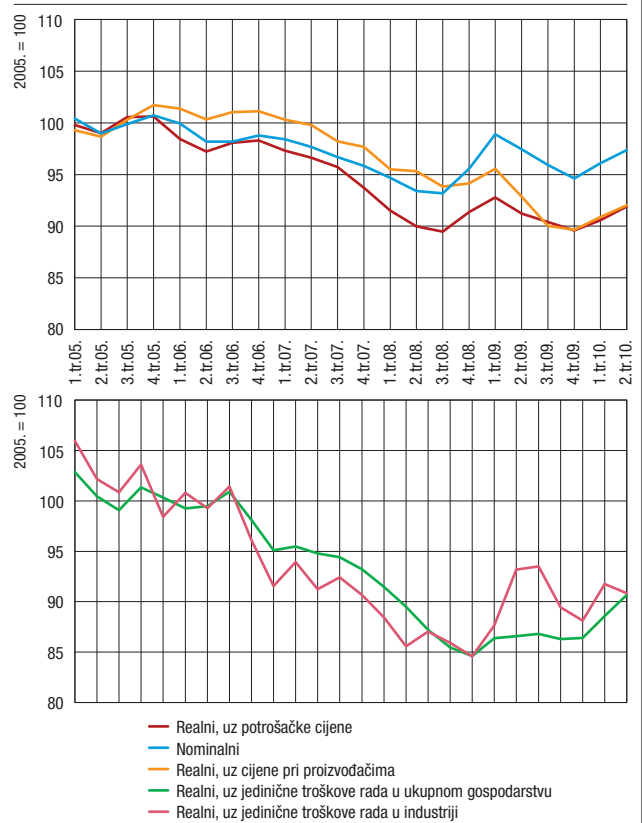
Izrazito povoljna kunska likvidnost i stabilno kretanje tečaja domaće valute bili su glavne odrednice monetarnog okružja i tijekom trećeg tromjesečja 2010. godine. Na početku tromjesečja HNB je intervenirao na deviznom tržištu otkupom deviza od poslovnih banaka i time spriječio aprecijacijske pritiske. Nakon intervencije tečaj kune prema euru bio je stabilan, a u drugoj polovini tromjesečja blago je deprecirao, što odgovara uobičajenim sezonskim kretanjima. Visoka likvidnost bankovnog sustava i dalje ima povoljan učinak na novčano tržište, na kojem su se zadržale niske kamate stope, a primjetljivo je djelomično prelijevanje tog učinka na kamatne stope poslovnih banaka. U takvim uvjetima rast plasmana privatnom sektoru bio je umjeren i odno-
sio se isključivo na sektor poduzeća.

Korištenje instrumenata monetarne politike

Visoka kunska likvidnost i aprecijacijski pritisci na domaću

Slika 28. Indeksi^a nominalnoga i realnoga efektivnog tečaja kune

deflacirani potrošačkim cijenama, cijenama pri proizvođačima i jediničnim troškovima rada

^a Pad indeksa upućuje na aprecijaciju kune.

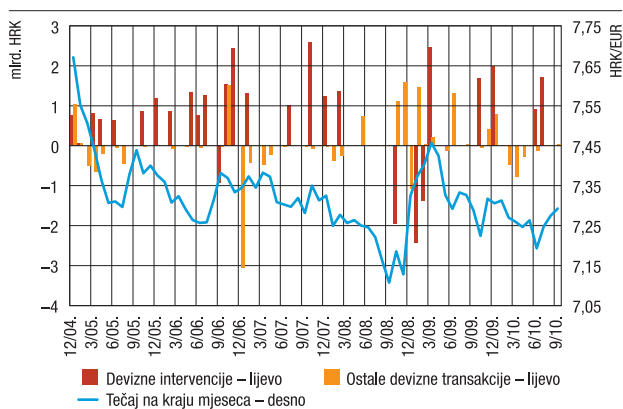
Izvor: Izračun HNB-a

Deprecijacija je bila posljedica nominalne efektivne deprecijacije tečaja kune i povoljnijega kretanja jediničnih troškova rada u Hrvatskoj nego u zemljama trgovinskim partnerima. Istodobno je indeks realnoga efektivnog tečaja kune deflaciran jediničnim troškovima rada u industriji aprecirao, zato što je u Hrvatskoj kretanje jediničnih troškova rada u industriji bilo nepovoljnije nego u zemljama trgovinskim partnerima.

valutu odredili su ukupnost korištenja instrumenata monetarne politike tijekom trećeg tromjesečja. Zbog priljeva deviznih sredstava s osnove zaduživanja države u inozemstvu i njezina zaduživanja u kunama uz valutnu klauzulu na domaćem financijskom tržištu, potkraj drugog i početkom trećeg tromjesečja kuna je počela jačati u odnosu na euro. Na takva kretanja na deviznom tržištu reagirala je središnja banka te je dvjema intervencijama potkraj lipnja i jednom intervencijom u srpnju od banaka ukupno otkupila 363,7 mil. EUR i tako kreirala 2,6 mlrd. kuna. Istodobno su devizne transakcije sa središnjom državom bile vrlo skromne, pa je njima HNB u trećem tromjesečju neto otkupio samo 8,2 mil. EUR.

Kako je likvidnost kreirana otkupom deviza bila dovoljna, i nadalje se nisu održavale obratne repo aukcije. Poslovne banke nisu iskazale ni potražnju za lombardnim kreditima, ali su se zato svakodnevno koristile mogućnošću deponiranja viškova likvidnosti kod HNB-a, pa je prosječno dnevno stanje prekonocnog

Slika 29. Devizne transakcije Hrvatske narodne banke i srednji tečaj HRK/EUR
tekući tečaj

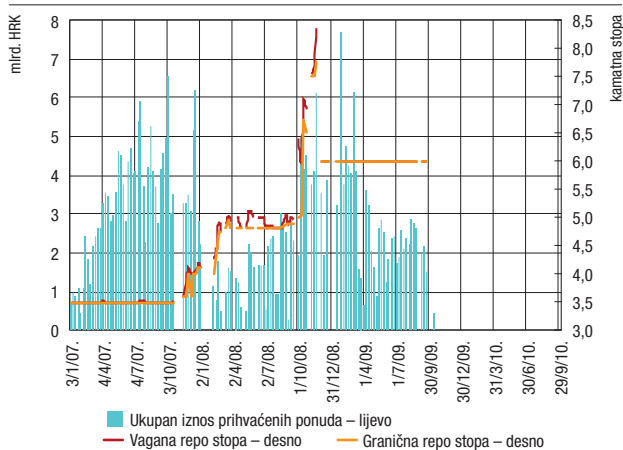
Napomene: Pozitivne vrijednosti deviznih intervencija i deviznih transakcija odnose se na otkupe deviza od strane HNB-a. U ostale devizne transakcije ubrajaju se kupoprodaje deviza s MF-om i ugovori o razmjeni (engl. *swap*) s poslovnim bankama.
Izvor: HNB

depozita u trećem tromjesečju iznosilo 2,5 mlrd. kuna. Zbog sezonskog rasta potražnje za gotovinom i većeg prosječnog stanja kunskog depozita države kod HNB-a ukupni višak likvidnosti na računima banaka (uključujući prekonoični depozit) u trećem je tromjesečju bio manji nego u prvoj polovini godine, no i dalje vrlo visok (u prosjeku se kretao oko 2,9 mlrd. kuna).

Obvezna pričuva, koja je glavni instrument sterilizacije, u trećem je tromjesečju nastavila blago rasti, što je posljedica rasta osnovice za njezin obračun, točnije rasta depozita u pasivi banaka. Pri obračunu u rujnu kunška obvezna pričuva dosegla je 32,0 mlrd. kuna, dok je devizna iznosila 6,6 mlrd. kuna. Na godišnjoj razini obje komponente obvezne pričuve blago su se smanjile, i to prvenstveno zbog spuštavanja stope obvezne pričuve početkom 2010. godine.

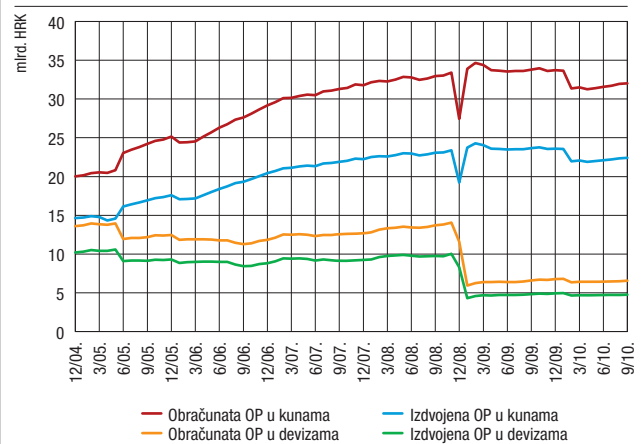
Devizna likvidnost bankovnog sustava, mjerena omjerom likvidnih deviznih potraživanja i ukupnih deviznih obveza, tijekom prva dva mjeseca trećeg tromjesečja sezonski se povećala. Ostvareni postotak pokrivenosti u tom razdoblju nije se spuštao ispod razine od 23,0%, a na kraju kolovoza iznosio je 23,8%. Budući da je minimalno propisana razina pokrivenosti 20%, poslovne su banke krajem kolovoza raspolagale s približno 1,1 mlrd. EUR

Slika 30. Redovite obratne repo operacije

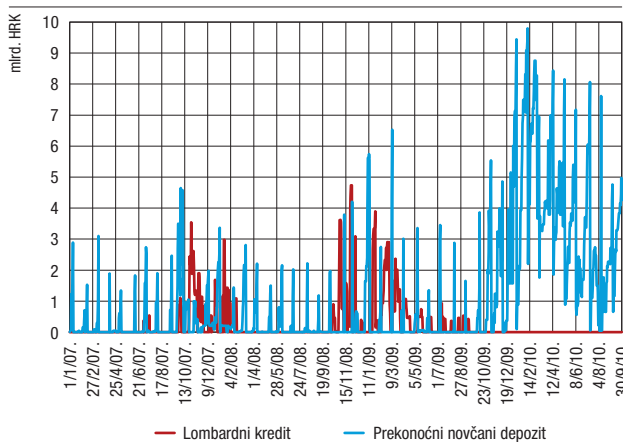
Izvor: HNB

Slika 32. Obvezna pričuva kod HNB-a
tekući tečaj

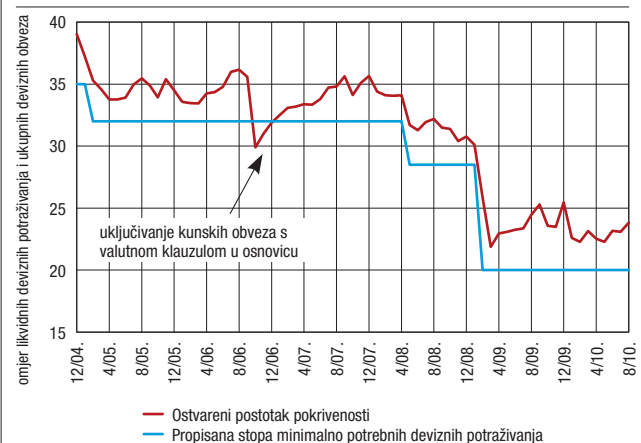
Izvor: HNB

Slika 31. Korištenje stalno raspoloživih mogućnosti

Izvor: HNB

Slika 33. Minimalno potrebna devizna potraživanja

Izvor: HNB

viška devizne likvidnosti.

Primarni novac i međunarodne pričuve

Stanje primarnog novca (M0) na kraju trećeg tromjesečja bilo je slično kao i na kraju prve polovine godine, no u ta tri mjeseca njegova razina kretala se u rasponu od 54,0 do 57,7 mlrd. kuna. Tako velika kolebljivost M0 pretežno je bila posljedica priljeva i odljeva kunskih depozita države kod HNB-a. Naime, tijekom trećeg tromjesečja država se zaduživala na domaćem financijskom tržištu, a u financiranju su u znatnoj mjeri sudjelovale i poslovne banke. Prikupljena financijska sredstva država je deponirala na račun kod HNB-a, što je utjecalo na smanjenje stanja na računima za namiru poslovnih banaka, odnosno smanjenje likvidnosti u sustavu i pad primarnog novca. Trošenje tih sredstava značilo je povratak likvidnosti u sustav i povećanje stanja na računima za namiru, odnosno rast M0.

U strukturi primarnog novca u trećem tromjesečju zabilježen je sezonski rast gotovog novca i povećanje stanja u blagajni banaka. Sa završetkom glavnog dijela turističke sezone stanje gotovine te blagajne banaka vratilo se na razine s kraja drugog tromjesečja. Promatra li se na godišnjoj razini, primarni novac

na kraju rujna bio je za 5,9% veći nego na kraju istog mjeseca prošle godine.

Bruto međunarodne pričuve povećale su se u trećem tromjesečju za 0,8 mlrd. EUR, a najveći dio tog povećanja (više od 80%) odnosio se na privremeno deponirana devizna sredstva države prikupljena izdavanjem obveznica na inozemnom tržištu. Otkup deviza na osnovi intervencija također je povoljno djelovao na međunarodne pričuve. Na kraju rujna bruto pričuve dosegnule su 11,2 mlrd. EUR, što je za 19,7% više u odnosu na kraj istog mjeseca prošle godine. Neto raspoložive pričuve također su nastavile rasti pa su, s povećanjem od 0,1 mlrd. EUR tijekom trećeg tromjesečja, dosegnule 9,7 mlrd. EUR, a njihova godišnja stopa rasta na kraju rujna iznosila je 12,6%. Zbog znatnog udjela dolara u bruto i neto pričuvama i jačanja te valute u odnosu na euro (izvještajnu valutu), rast bruto i neto pričuva na godišnjoj razini statistički je uvećan približno za 2 postotna boda.

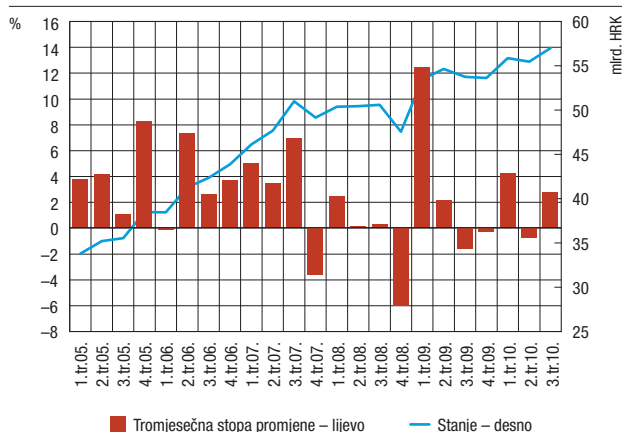
Monetarna kretanja

Monetarna kretanja u drugom tromjesečju 2010. godine obilježio je umjeren rast gotovo svih monetarnih i kreditnih agregata. Novčana masa te štedni i oročeni depoziti povećali su se, što je korespondiralo s blagim rastom plasmana banaka privatnom sektoru. Početkom trećeg tromjesečja, zbog sezonskih učinaka, rast se monetarnih agregata intenzivirao, dok je rast plasmana ostao umjeren. Domaće izvore financiranja tijekom srpnja i kolovoza poslovne su banke iskoristile za znatno poboljšanje svoje inozemne pozicije.

Ukupna likvidna sredstva

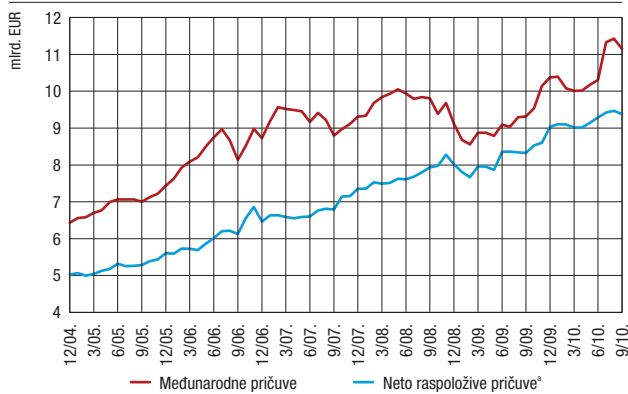
Nakon laganog rasta u drugom tromjesečju tijekom srpnja i kolovoza uslijedilo je sezonsko povećanje ukupnih likvidnih sredstava u iznosu od 7,0 mlrd. kuna, što je rast sličan onome u istom razdoblju prošle godine. Godišnja stopa rasta monetarnog agregata M4 tijekom ljetnih mjeseci ostala je gotovo nepromijenjena i na kraju kolovoza iznosila je 3,2%.

Slika 34. Primarni novac
desezonirano

Izvor: HNB

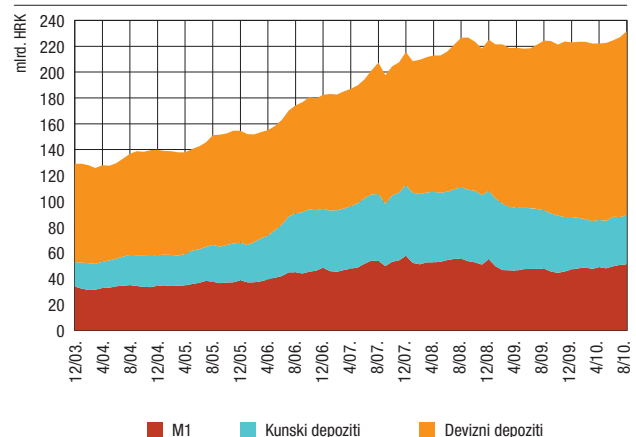
Slika 35. Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke

* Neto raspoložive pričuve definirane su kao međunarodne pričuve umanjene za inozemnu pasivu, obveznu pričuvu u devizama, opću i posebnu alokaciju posebnih prava vučenja iz 2009. godine, devizne depozite države te izvanbilancične obveze (ugovori o razmjeni, engl. swap poslovi).

Izvor: HNB

Slika 36. Monetarni agregat M4

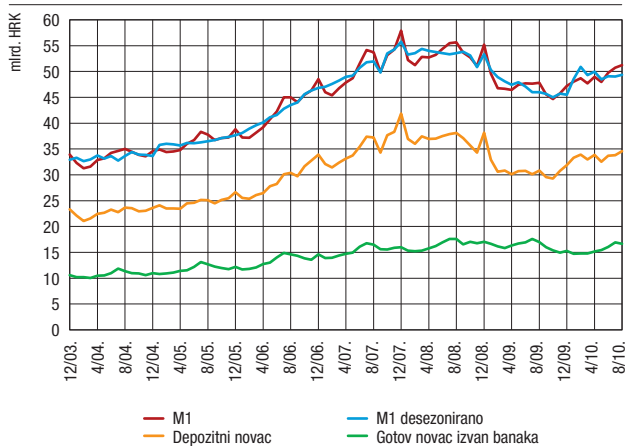
Napomena: Kunski depoziti uključuju obveznice i instrumente tržišta novca.

Izvor: HNB

Novčana masa

Kod monetarnog agregata M1 izraženije je povećanje zabilježeno potkraj drugog tromjesečja i u prva dva mjeseca trećeg tromjesečja. Takva kretanja rezultat su jačanja potražnje za gotovinom u turističkoj sezoni, ali i rasta depozitnog novca, osobito sektora poduzeća. Tako je, za razliku od 2009., kada je depozitni

Slika 37. Novčana masa

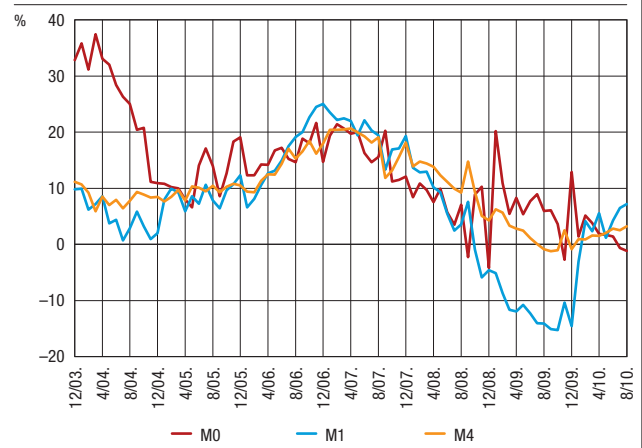
Izvor: HNB

novac tog sektora pod utjecajem krize snažno pao, ove godine zabilježen njegov oporavak. Opisana kretanja rezultirala su povećanjem godišnje stope rasta M1 na 7,2% na kraju kolovoza.

Nemonetarni depoziti

Tijekom drugog tromjesečja stanje štednih i oročenih depozita domaćega privatnog sektora kod poslovnih banaka nije se znatnije promijenilo. U njihovoj strukturi zabilježeno je umjerenopovećanje kunskih depozita, dok su se devizni depoziti blago smanjili. Međutim, takva kretanja bila su samo privremena jer su se tijekom srpnja i kolovoza devizni depoziti ponovno povećali, i to za 6,1 mlrd. kuna, dok su se kunski depoziti smanjili za 0,5 mlrd. kuna. Opisani rast deviznih depozita uobičajen je za glavni dio turističke sezone, ali je u usporedbi s istim razdobljem prije gospodarske krize bitno sporiji. Tako se godišnja stopa rasta deviznih depozita nastavila umjerenopovećivati i na kraju kolovoza iznosila je 8,5%, dok su kunski štedni i oročeni depoziti na godišnjoj razini pali za 15,8%.

Promatrano po sektorima, najveći dio povećanja depozita u prva dva mjeseca trećeg tromjesečja odnosio se na stanovništvo, za čije se depozite i dalje na godišnjoj razini bilježi solidan

Slika 39. Monetarni agregati
godišnje stope promjene

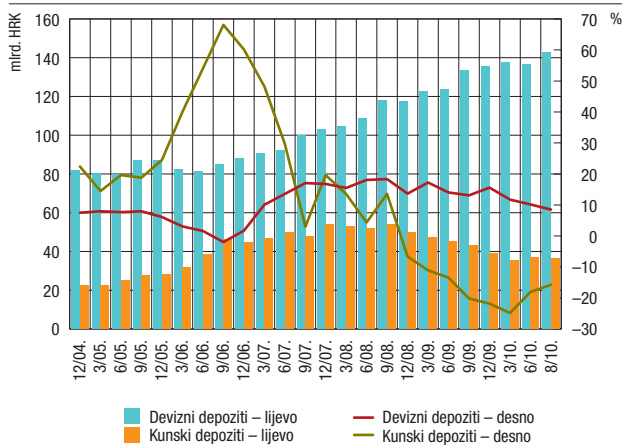
Izvor: HNB

rast. Depoziti su poduzeća u ljetnim mjesecima također rasli, no takva su kretanja bila sezonskoga karaktera. Za razliku od spomenuta dva sektora, depoziti ostalih bankarskih i nebankarskih financijskih institucija na početku trećeg tromjesečja znatno su se smanjili zbog upisa državnih obveznica izdanih na domaćem financijskom tržištu.

Plasmani

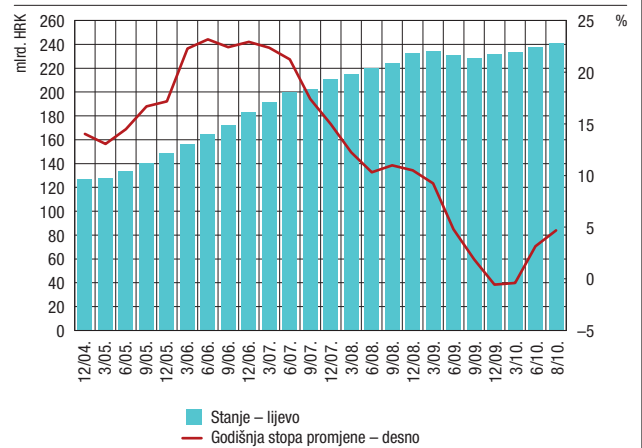
Rast plasmana banaka privatnom sektoru u prvih osam mjeseci 2010. bio je umjeren i nominalno je iznosio 4,0%. Pritom valja istaknuti kako je dio njihova povećanja posljedica tečajnih promjena, i to posebno slabljenja kune u odnosu na švicarski franak za 13,3% u navedenom razdoblju, što je povećalo kunski iznos plasmana (više o valutnoj strukturi plasmana i kretanju tečaja švicarskog franka vidi u Okviru 2. Krediti indeksirani uz švicarski franak). Ako se isključi utjecaj tečaja, rast plasmana od početka godine bio je niži približno za 1,5 postotnih bodova. Čini se da unatoč daljnjem blagom smanjivanju aktivnih kamatnih stopa te visokoj razini likvidnosti bankovnog sustava nepovoljni makroekonomski uvjeti i nadalje usporavaju oporavak kreditne aktivnosti.

Slika 38. Kunski i devizni depoziti

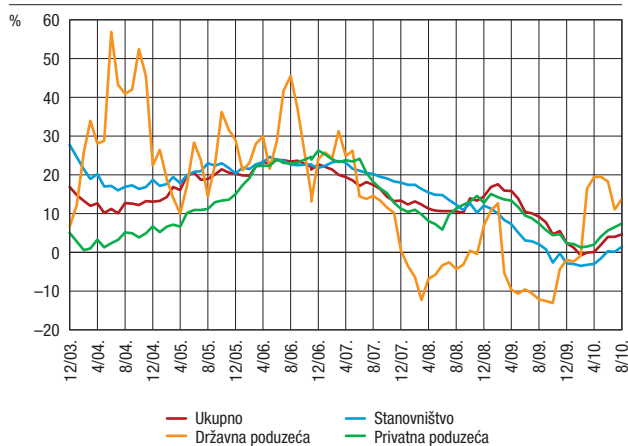
Izvor: HNB

Slika 40. Plasmani banaka nebankarskom sektoru

Izvor: HNB

Slika 41. Krediti poslovnih banaka
godišnje stope promjene

Napomena: Ukupni krediti poslovnih banaka uključuju i kredite središnjoj državi.
Izvor: HNB

Slično kao i tijekom prvog tromjesečja, rast plasmana od ožujka do kolovoza gotovo se u potpunosti odnosio na poduzeća, i to isključivo na privatna poduzeća, dok su poduzeća u državnom vlasništvu blago smanjila svoje kreditne obveze prema bankama. U drugom tromjesečju plasmani poduzećima porasli su za 2,3%, a u prva dva mjeseca trećeg tromjesečja još za 1,4%, pa je njihov rast od početka godine dosegnuo 6,0%. Na opisana kretanja djelovala je i realizacija kredita u sklopu mjera Vlade za financiranje poduzeća posredovanjem HBOR-a jer je navedeno kreditiranje činilo približno četvrtinu prirasta plasmana od početka godine.

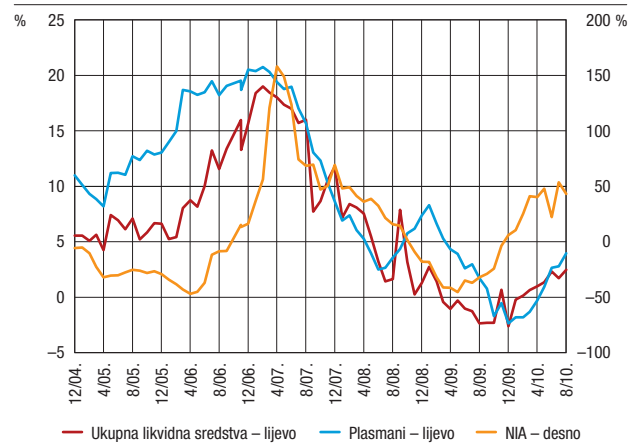
Za razliku od poduzeća, kreditna aktivnost usmjerena prema stanovništvu tijekom drugog i u prva dva mjeseca trećeg tromjesečja nastavila je stagnirati. Ako se isključi utjecaj tečaja, stanje ukupno odobrenih kredita tom sektoru na kraju kolovoza bilo je gotovo jednako kao i na kraju 2009. godine. U strukturi kredita najveći pad i dalje se bilježi kod kredita za kupnju automobila te kredita po kreditnim karticama.

Plasmani banaka središnjoj državi

Središnja se država tijekom drugog tromjesečja 2010. nastavila zaduživati kod domaćih poslovnih banaka, iako u manjoj mjeri nego na početku godine. U srpnju je pak država znatna financijska sredstva prikupila izdavanjem obveznica na domaćem

Slika 42. Neto inozemna aktiva, ukupna likvidna sredstva i plasmani banaka privatnom sektoru

stopa promjene realne vrijednosti u usporedbi s istim mjesecom prethodne godine

Izvor: HNB

i inozemnom tržištu te ih je deponirala kod HNB-a. Time se pozicija središnje države u odnosu na banke i HNB u razdoblju od lipnja do kolovoza poboljšala za 12,2 mlrd. kuna, te je na kraju kolovoza bila za 42,1% povoljnija nego na kraju istog mjeseca prošle godine. Međutim, kako će spomenuta sredstva država iskoristiti za podmirivanje tekućih rashoda, u nastavku godine doći će do smanjenja depozita države, pa je opisano poboljšanje neto pozicije početkom trećeg tromjesečja bilo samo privremeno-ga karaktera.

Inozemna aktiva i pasiva

Tijekom drugog tromjesečja 2010. nastavilo se smanjivanje neto inozemne aktive banaka. To je gotovo u potpunosti prouzročio rast obveza prema stranim bankama s osnove primljenih kredita i depozita. Međutim, pod utjecajem sezonskih priljeva depozita domaćih sektora, neto inozemna aktiva banaka povećala se tijekom srpnja i kolovoza ukupno za 8,4 mlrd. kuna. Poboljšanje inozemne pozicije banaka u tom razdoblju bilo je rezultat smanjenja njihove inozemne pasive za 6,7 mlrd. kuna i povećanja inozemne aktive za 1,7 mlrd. kuna.

Podaci o realnim godišnjim stopama promjene osnovnih monetarnih agregata upućuju na nastavak umjerenog rasta. Takva su kretanja djelomično rezultat slabljenja inflatornih pritisaka.

Okvir 2. Krediti indeksirani uz švicarski franak

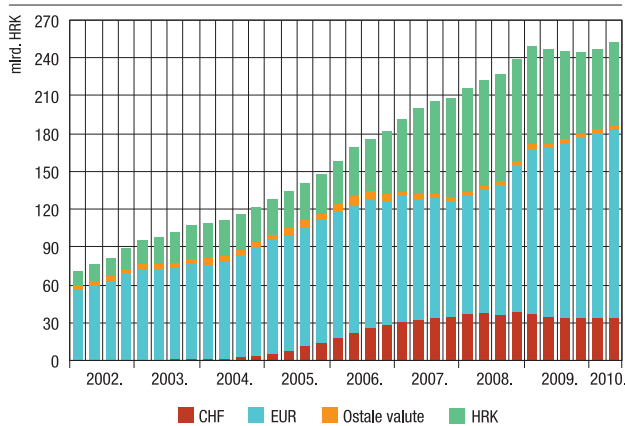
U razdoblju kreditne ekspanzije u Hrvatskoj je bio snažan i rast kredita indeksiranih uz švicarski franak. Povoljniji izvori financiranja (niže kamatne stope) u toj valuti za poslovne banke činili su takve kredite cjenovno povoljnijima i klijentima. No, od početka svjetske financijske krize i osobito od početka 2010. godine, zbog jačanja tečaja franka na svjetskom financijskom tržištu te posljedičnog jačanja i prema hrvatskoj kuni, teret otplate takvih kredita znatno se povećao.

Povećanje ukupnih potraživanja banaka od domaćih sektora indeksiranih uz švicarski franak započelo je u 2004., a u iduće se tri godine snažno ubrzalo. U tom razdoblju više od jedne trećine ukupnog prirasta plasmana bilo je indeksirano uz švicarski franak, zbog čega se njihov udio u ukupnim potraživanjima od ostalih domaćih sektora povećao s 3,1% (3,8 mlrd. kuna), koliko

je iznosio na kraju 2004., na 16,9% (35,2 mlrd. kuna) na kraju 2007. godine. Svjetska financijska kriza i recesija koja je uslijedila prouzročile su usporavanje ukupne kreditne aktivnosti, a time i kreditiranja indeksiranog uz franak. Sredinom 2008. odobravanje takve vrste kredita u Hrvatskoj gotovo u potpunosti prestaje. U skladu s time udio kredita indeksiranih uz švicarski franak u ukupnim kreditima u posljednje se dvije godine blago smanjio, pa je sredinom 2010. godine iznosio 13,5% (34,0 mlrd. kuna).

Najveći dio kredita indeksiranih uz švicarski franak odnosi se na kredite odobrene stanovništvu. Na kraju kolovoza 2010. godine gotovo četvrtina kreditnih obveza stanovništva odnosila se na takve kredite. Prema vrstama kredita njihov udio najveći je kod kredita za kupnju automobila (52,9%) i stambenih kredita (41,5%). Što se tiče poduzeća, udio kredita indeksiranih uz

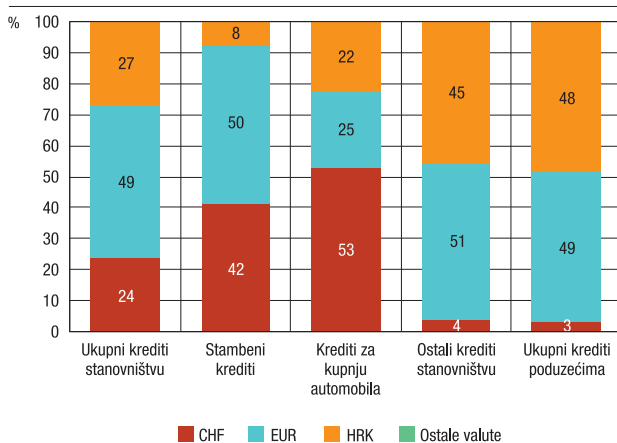
Slika 43. Krediti ostalim domaćim sektorima
stanje na kraju razdoblja

Napomena: Ostali domaći sektori uključuju stanovništvo, poduzeća i sve državne jedinice.

Izvor: HNB

Slika 44. Valutna struktura kredita
stanje na kraju kolovoza 2010.

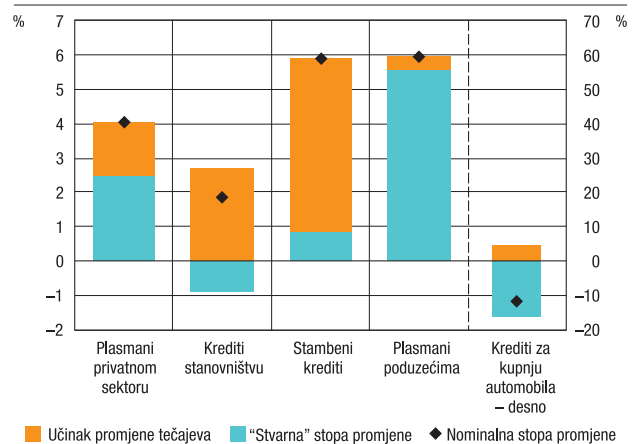
Izvor: HNB

švicarski franak znatno je manji i na kraju kolovoza 2010. iznosio je samo 3,4%.

Rizik kojemu su se izložili dužnici koji su svoje kreditne obveze vezali uz vrijednost švicarskog franka odnosio se u prvom redu na kretanje tečaja te valute. Naime, monetarna politika koju provodi HNB temelji se na održavanju stabilnosti nominalnog tečaja kune prema euru, dok je vrijednost kune prema švicarskom franku određena odnosom franka i eura na svjetskom tržištu i na nju HNB nema utjecaja. Zbog toga je središnja banka u nekoliko navrata javnost nastojala upozoriti na rizik preuzimanja obveza indeksiranih uz stranu valutu (vidi npr. Bilten o bankama, br. 12). Osim toga, HNB je u razdoblju snažnog rasta kredita nastojao usporiti ukupnu kreditnu aktivnost banaka (vidi Okvir 1. u Biltenu HNB-a, br. 124), te je poslovnim bankama nametnuo obvezu većih kapitalnih zahtjeva u slučaju odobravanja kredita valutno izloženim klijentima (vidi Bilten o bankama, br. 13).

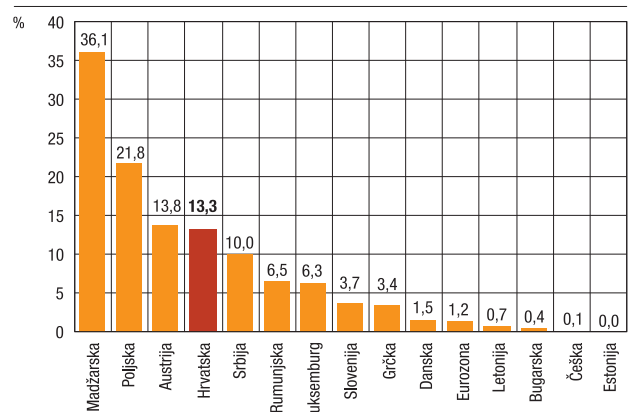
Kulminacija svjetske financijske krize i jačanje nepovjerenja financijskog tržišta u održivost proračunskog manjka i sposobnost refinanciranja obveza pojedinih članica eurozone potaknuli su jačanje švicarskog franka prema euru. Radi ublažavanja aprecijacije švicarskog franka Švicarska središnja banka (SNB)

Slika 45. Plasmani po sektorima i namjenama
promjena u prvih osam mjeseci 2010.

Izvor: HNB

Slika 46. Udio kredita indeksiranih uz švicarski franak u ukupnim kreditima po zemljama
stanje na kraju lipnja 2010.

Izvor: Švicarska središnja banka

reagirala je ekspanzivnom monetarnom politikom. Smanjivanje referentne kamatne stope koje je uslijedilo potkraj 2008. godine nastavilo se i početkom 2009. Osim toga, SNB je intenzivno povećavao likvidnost sustava: poslovnim bankama posuđivao je sredstva s duljim rokom dospijeca, otkupljivao je obveznice privatnog sektora te je intervenirao i na deviznom tržištu. Unatoč svemu, potražnja za njihovom valutom nastavila je jačati zbog čega je tečaj švicarskog franka nastavio rasti.

Samo od početka 2010. do kraja kolovoza franak je prema euru ojačao za 12,1%. U istom je razdoblju franak ojačao i prema kuni, za 13,3%, što je značilo izravno povećanje anuiteta za dužnike s kreditima indeksiranim uz tu valutu. Zbog jačanja franka neke poslovne banke klijentima koji imaju kredite indeksirane uz tu valutu već neko vrijeme nude mogućnost konverzije tih kredita za kredite indeksirane uz euro. Uz to, kako bi ublažile utjecaj tečajnih promjena i time smanjile rizik loše naplate svojih potraživanja, sredinom 2010. godine pojedine banke smanjile su kamatne stope na kredite vezane uz švicarski franak. Ponudena konverzija za dužnike u ovim uvjetima značila bi eliminiranje rizika daljnjeg rasta tečaja franka, ali bi značila i zamrzavanje postojećeg stanja duga u eurima, odnosno propuštanje koristi od

eventualnog slabljenja švicarskog franka u budućnosti. Podaci do sada potvrđuju kako se mali broj klijenata odlučio na konverziju jer se stanje kredita indeksiranih uz švicarski franak u posljednje dvije godine tek blago smanjilo.

Osim na povećanje anuiteta jačanje švicarskog franka utjecalo je i na nominalno stanje ukupnih plasmana banaka izraženo u kunama. Naime, u statistici odobrenih kredita poslovne banke prikazuju kunsku protuvrijednost kredita odobrenih uz valutnu klauzulu, stoga jačanje švicarskog franka povećava stanje ukupno odobrenih kredita. Primjerice, u prvih osam mjeseci 2010. stambeni krediti nominalno su se povećali za 6,0%. Međutim, ako se isključi utjecaj tečaja, stambeni su krediti zapravo stagnirali jer se gotovo cjelokupni prirast odnosio na tečajne promjene.

Tržište novca

Dobra likvidnost financijskog sustava obilježila je i ljetne mjesece, a učinci uobičajenoga sezonskog jačanja potražnje za kunkskom likvidnošću poništeni su trima deviznim intervencijama HNB-a (u lipnju i srpnju), kojima je kreirano ukupno 2,6 mlrd. kuna. U stabilnom monetarnom okružju potrebe poslovnih banaka za financiranjem primarne likvidnosti putem novčanog tržišta bile su relativno skromne, pa je ukupni promet na novčanom tržištu uglavnom bio na niskim razinama. Kamatne stope u promatranom su se razdoblju većinom zadržavale na razinama s početka godine (oko 1,0 %).

Niske i relativno stabilne kamatne stope na novčanom tržištu pratila je stagnacija kamatnih stopa na trezorske zapise svih rokova dospijeca. To je posljedica velikog zanimanja ulagača pod utjecajem dobre likvidnosti sustava, ali i smanjenih potreba države za financiranjem manjka izdavanjem kratkoročnih vrijednosnih papira u uvjetima pojačanoga korištenja ostalih izvora sredstava, ponajprije plasmana državnih obveznica. Tako je u drugom i trećem tromjesečju održano 19 aukcija trezorskih zapisa, na kojima je prikupljeno oko 12,0 mlrd. kuna. Iznosi emisija novih zapisa bili su manji od iznosa dospjelih, pa se stanje ukupno upisanih trezorskih zapisa tijekom trećeg tromjesečja smanjilo za 765 mil. kuna i palo na razinu od 23,3 mlrd. kuna.

Aktivne i pasivne kamatne stope poslovnih banaka, pod utjecajem dobre likvidnosti financijskog sustava i slabije potražnje za kreditima, tijekom drugog tromjesečja te u srpnju i kolovozu ove

godine uglavnom su se nastavile smanjivati, a iznimka su kratkoročne kamatne stope na kredite stanovništvu, koje su i nadalje bile vrlo stabilne.

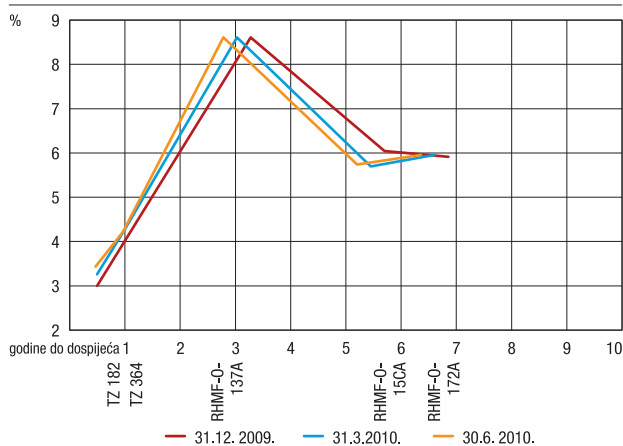
Kamatne stope na tržištu novca

Visoka likvidnost u bankovnom sustavu tijekom prvih devet mjeseci ove godine smanjila je obujam trgovanja na novčanom tržištu, a poslovne su banke tek u ljetnim mjesecima, kada je došlo do sezonskog jačanja potražnje za kunkskom likvidnošću, pojačano financirale svoju primarnu likvidnost putem novčanog tržišta. Prosječni dnevni iznos trgovanja od 1,4 mlrd. kuna u razdoblju od srpnja do rujna (ukupno 91,7 mlrd. kuna na razini tromjesečja) bio je samo malo veći nego u prethodnom tromjesečju. To je ujedno prvi porast prometa na tom tržištu još od kraja 2008. godine.

Dominantni kanal kreditiranja, na koji se odnosilo otprilike 90,0% ukupnog trgovanja, bili su krediti u trgovini depozitnim novcem, koji su u trećem tromjesečju ove godine porasli na približno 83 mlrd. kuna, što je gotovo za 29 mlrd. kuna više nego u prethodnom tromjesečju. Preostalo financiranje putem novčanog tržišta odvijalo se putem repo aranžmana, ali intenzitetom smanjenim u odnosu na drugo tromjesečje (10,4 mlrd. kuna u odnosu na 19,4 mlrd. kuna), dok se vrijednosnim papirima trgovalo u iznosu od samo 305 mil. kuna.

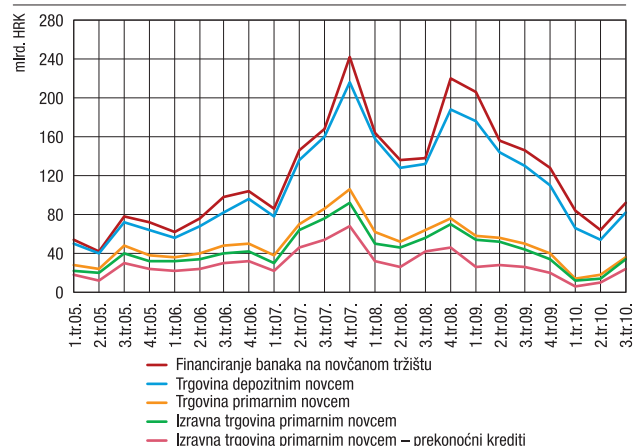
Volumen izravnog trgovanja depozitnim novcem među

Slika 47. Krivulje prinosa kunkskih trezorskih zapisa MF-a i državnih obveznica

Izvori: HNB; Zagrebačka burza

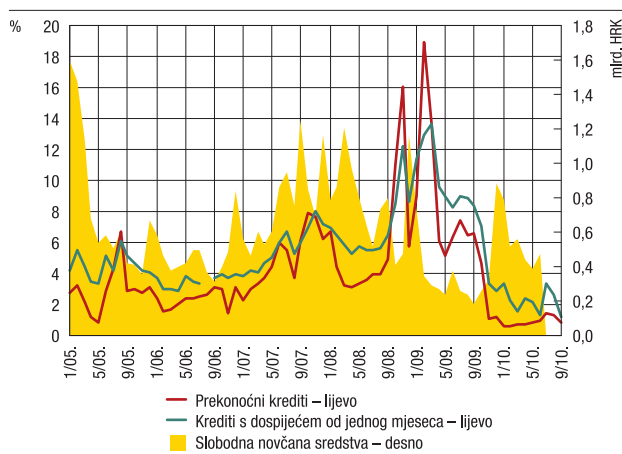
Slika 48. Promet na novčanom tržištu tromjesečni podaci

Izvor: HNB

Slika 49. Kamatne stope u izravnoj trgovini među bankama i slobodna novčana sredstva banaka

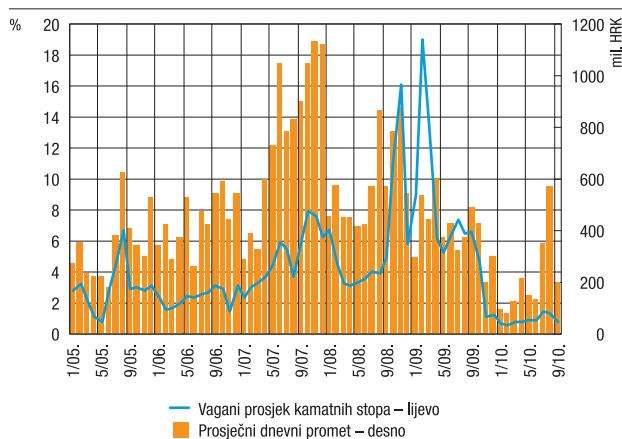
mjesečni prosjeci na osnovi dnevnih podataka

Izvor: HNB

Slika 50. Izravna međubankovna trgovina prekonočnim kreditima

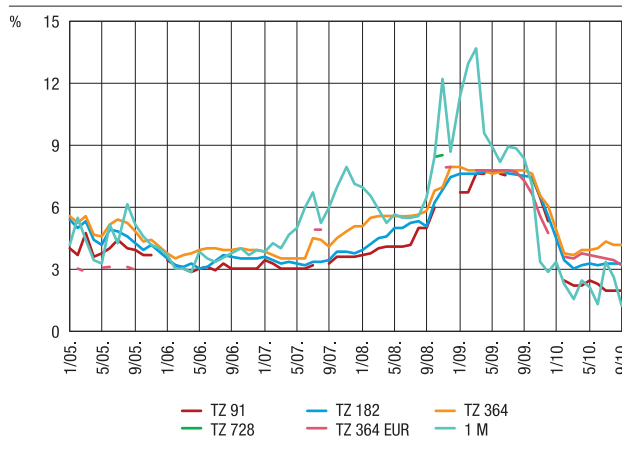
mjesečni prosjeci na osnovi dnevnih podataka

Izvor: HNB

Slika 51. Kamatne stope na trezorske zapise MF-a i u izravnoj trgovini među bankama

ročna struktura

Izvori: MF; HNB

bankama snažno je porastao u trećem tromjesečju: za 19,5 mlrd. kuna u odnosu na prethodno tromjesečje. Banke su svoje potrebe za primarnim novcem tako namirivale izravnim kreditiranjem, pa se trgovanje između banaka uz posredovanje Tržišta novca Zagreb (TNZ) nastavilo smanjivati, prosječno za 400 mil. kuna u drugom i trećem tromjesečju. Tako posredovano trgovanje primarnim novcem polagano gubi na važnosti (do kraja rujna činilo je manje od 7,5% ostvarenog prometa).

Prekonočni krediti i nadalje su najlikvidniji instrument u izravnoj međubankovnoj trgovini primarnim novcem, a njihova se dominacija dodatno pojačala nakon što je, s prestankom održavanja repo aukcija, opao interes za kredite s dužim rokovima dospjeća. Prekonočni su krediti u trećem tromjesečju znatno porasli i činili su gotovo 3/4 izravne međubankovne trgovine primarnim novcem (24 mlrd. kuna). Zbog vrlo dobre likvidnosti financijskog sustava sredinom godine kamatne stope na prekonočne kredite u izravnoj međubankovnoj trgovini zadržale su se na relativno niskim razinama, odnosno bile su niže od 1,0%, osim u srpnju i kolovozu, kada su se blago povećale i iznosile 1,45% odnosno 1,31%.

Izdavanje novih tranši domaćih obveznica te međunarodne obveznice u srpnju smanjilo je potrebu države za pribavljanjem dodatne likvidnosti putem redovitih aukcija trezorskih zapisa MF-a, pa se njihova emisija uglavnom koristila za refinanciranje trezorskih zapisa koji su dospijevali. Zajedno s visokom likvidnošću financijskog sektora, to je dodatno utjecalo na potražnju ulagača koja je, u odnosu na planirane iznose emisija, bila relativno visoka. U razdoblju od srpnja do rujna MF je održao tako dvanaest aukcija, na kojima je prikupljeno ukupno 5,9 mlrd. kuna, jednako koliko i u prethodnom tromjesečju.

Navedeni odnosi ponude i potražnje na aukcijama trezorskih zapisa tijekom trećeg tromjesečja 2010. godine potaknuli su vrlo blago smanjivanje zahtijevanih prinosa na trezorske zapise s rokom dospjeća od 91 dan (s 2,32% u lipnju na 1,97% u rujnu) te na eurske trezorske zapise s rokom dospjeća od jedne godine (s 3,59% u lipnju na 3,21% u rujnu). Blagi porast, ali također u vrlo uskom rasponu, vjerojatno sezonskoga i privremenog karaktera, imali su zahtijevani prinosi na trezorske zapise s dužim rokovima dospjeća (zapisi s rokom dospjeća od 182 dana porasli su s 3,16% u lipnju na 3,30% u srpnju te su se stabilizirali do kraja tromjesečja, dok su kunski trezorski zapisi s rokom dospjeća od jedne godine porasli s 4,05% u lipnju na 4,31% u srpnju te se spustili na 4,20% u rujnu).

Stanje ukupno upisanih trezorskih zapisa krajem rujna ove godine smanjeno je za 765 mil. kuna u odnosu na lipanj te je iznosilo približno 23,3 mlrd. kuna, što je samo malo više od iznosa duga po trezorskim zapisima na kraju ožujka. Porast u odnosu na stanje tih zapisa na kraju prethodne godine bio je znatniji (za 1,2 mlrd. kuna više u odnosu na prosinac 2009.). Stanje upisanih trezorskih zapisa u trećem se tromjesečju smanjilo jer su iznosi (novih) izdanja eurskih trezorskih zapisa bili manji od iznosa dospelog duga na osnovi starijih izdanja (s razine od 10,2 mlrd. kuna krajem lipnja smanjili su se na 9,3 mlrd. kuna krajem rujna), dok je stanje duga po kunskim trezorskim zapisima ostalo gotovo nepromijenjenim (13,9 mlrd. kuna).

Kamatne stope poslovnih banaka

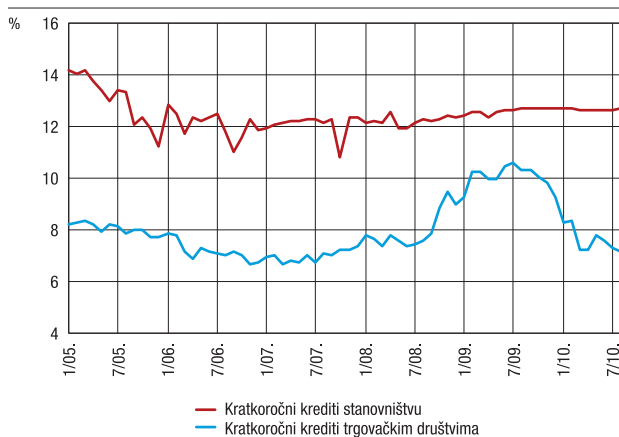
Dobra likvidnost bankovnog sustava i pad kamatnih stopa na novčanom tržištu zabilježeni tijekom drugog tromjesečja ove godine doveli su do nastavka smanjivanja kamatnih stopa poslovnih banaka sredinom godine. Takva se kretanja ponajviše odnose na kamatne stope na dugoročne kredite te na oročene depozite, dok su, nasuprot tome, kratkoročne kamatne stope ostale stabilne. U istom je razdoblju zabilježen porast kamatnih razlika kunskih kredita bez valutne klauzule i kunskih depozita bez valutne

klauzule, a kamatna se razlika po kreditima s valutnom klauzulom i deviznim depozitima smanjila.

Nakon snažnog smanjenja početkom ove godine, trend smanjivanja kamatnih stopa na kratkoročne kunske kredite poduzećima bez valutne klauzule (na koje se odnosi oko 21% ukupno odobrenih kredita poduzećima) nastavljen je nešto blažim intenzitetom. Navedene su kamatne stope tako porasle sa 7,24% u ožujku na 7,76% u svibnju, a do kolovoza su se opet smanjile na 7,17%. Navedene kamatne stope tako su ostale na relativno niskoj razini, neuobičajeno blizu kamatnih stopa na dugoročne kredite s valutnom klauzulom istom sektoru (koji čine gotovo trećinu ukupno odobrenih kredita poduzećima), a u ožujku su čak bile od njih malo niže.

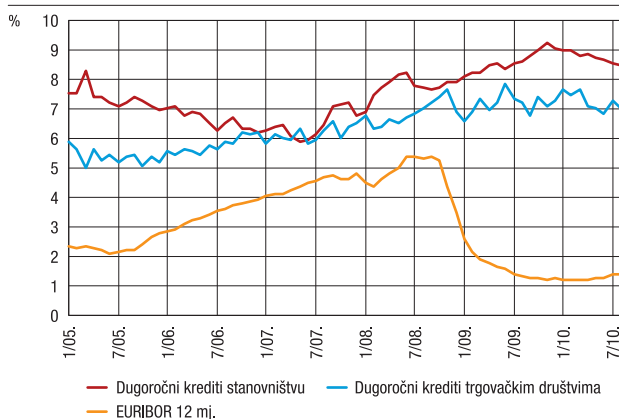
Kamatne stope na dugoročne kredite stanovništvu s valutnom klauzulom (s udjelom od oko dvije trećine u ukupno odobrenim kreditima stanovništvu) smanjuju se tijekom cijele 2010. godine, a sredinom godine njihov se pad malo i ubrzao, pa su se s 8,82% u ožujku smanjile na 8,65% u lipnju te na 8,45% u kolovozu. Iako je do smanjenja kamatnih stopa na dugoročne kredite stanovništvu s valutnom klauzulom došlo kod svih oblika ovih kredita, najveći utjecaj na to smanjenje imali su ostali dugoročni krediti

Slika 52. Prosječne aktivne kamatne stope^a poslovnih banaka na kratkoročne kredite bez valutne klauzule

^a Prosječna vagana kamatna stopa na novoodobrene kredite u izvještajnom mjesecu
Izvor: HNB

Slika 53. Prosječne aktivne kamatne stope^a poslovnih banaka na dugoročne kredite s valutnom klauzulom

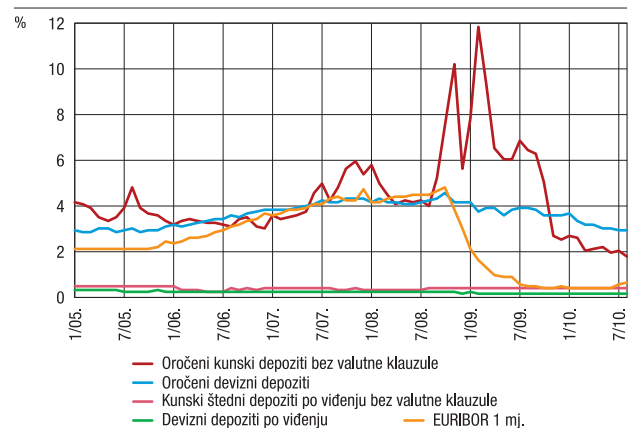

^a Prosječna vagana kamatna stopa na novoodobrene kredite u izvještajnom mjesecu
Izvor: HNB

stanovništvu. Istodobno, obje glavne sastavnice u strukturi kratkoročnih kamatnih stopa, po kartičnim i okvirnim kreditima stanovništvu, i nadalje su stabilne. Posljedično, kamatne stope na kratkoročne kredite ovom sektoru bez valutne klauzule (koji čine desetinu svih odobrenih kredita stanovništvu) ostale su stabilne te su na kraju lipnja i kolovoza iznosile 12,65% i 12,73%.

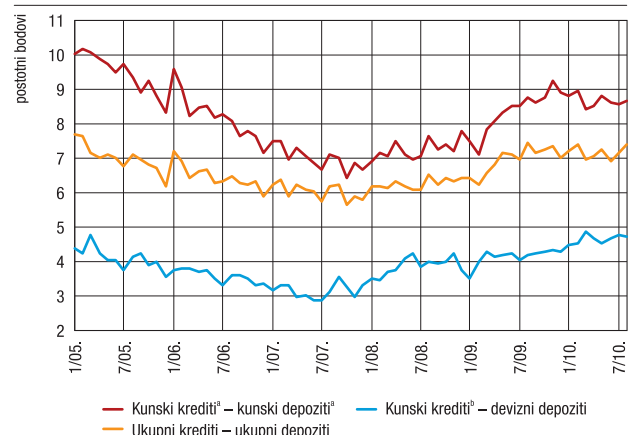
Smanjivanje kamatnih stopa na oročene kunske depozite bez valutne klauzule, koje je obilježilo veći dio 2009. godine, nastavljeno je i tijekom 2010., pa su one u lipnju pale na razinu od 1,94%, a u kolovozu na najnižu zabilježenu razinu od 1,79%. Kretanje navedenih kamatnih stopa odražava pad kamatnih stopa na depozite poduzećima oročene do mjesec dana, čija je dinamika čvrsto povezana s kretanjima na novčanom tržištu. U srpnju i kolovozu kamatne stope na depozite poduzeća oročene do mjesec dana blago su porasle prateći rast kamatnih stopa na novčanom tržištu. No porast udjela tih depozita u ukupnim kuskim depozitima zajedno sa znatno nižom kamatnom stopom nego na ostale oročene kunske depozite rezultirao je padom ukupnih kamatnih stopa na oročene kunske depozite poduzeća. Kamatne stope na oročene devizne depozite nastavile su se smanjivati (s 3,17% u ožujku na 2,99% i 2,97% u lipnju i kolovozu),

Slika 54. Prosječne pasivne kamatne stope^a poslovnih banaka

^a Prosječna vagana kamatna stopa na novozaprimljene depozite u izvještajnom mjesecu
Izvor: HNB

Slika 55. Razlike između prosječnih kamatnih stopa poslovnih banaka na kredite i na depozite

^a Bez valutne klauzule; ^b S valutnom klauzulom
Izvor: HNB

a kamatne stope na devizne depozite po viđenju i na kunske depozite bez valutne klauzule ostale su relativno stabilne te su na kraju kolovoza iznosile 0,37% i 0,20%.

Navedena kretanja aktivnih i pasivnih kamatnih stopa dovela su do blagog pada kamatnih razlika u drugom tromjesečju te njihova oporavka do kolovoza. Nakon što je s 4,88 postotnih bodova u ožujku smanjena na 4,67 postotnih bodova u lipnju,

kamatna razlika po indeksiranim kuskim kreditima i deviznim depozitima do kolovoza je ponovno porasla na 4,74 postotna boda. Istodobno su kamatne razlike po "čistim" kuskim kreditima i depozitima porasle s 8,40 u ožujku na 8,63 u lipnju te na 8,68 postotnih bodova u kolovožu. Zbog ovakvih je kretanja opća kamatna razlika u ožujku smanjena na 6,90 postotnih bodova, a u kolovožu je porasla na 7,38 postotnih bodova.

Tržište kapitala

Drugo tromjesečje 2010. godine bilo je obilježeno snažnim rastom nesklonosti prema riziku ulagača na financijskim tržištima zbog jačanja opasnosti od eskalacije i širenja grčke krize. To se ponajprije ogledalo u padu cijena dionica na svim velikim svjetskim tržištima kapitala te u padu cijena odnosno rastu zahtijevanih prinosa obveznica zemalja s tržištima u nastajanju, ali i perifernih članica eurozone, istodobno s padom prinosa na obveznice referentnih izdavatelja (ponajprije Njemačke i SAD-a). Usto je cijena zlata kao sigurnog utočišta u doba neizvjesnosti porasla, dok se pad vrijednosti eura u svibnju ubrzao. Međutim, dogovor članica EU, MMF-a i grčke vlade o programu pomoći u iznosu od 110 mlrd. EUR te uspostavljanje zajedničke stabilizacijske sheme ESB-a i MMF-a u vrijednosti od 750 mlrd. EUR tijekom prve polovine svibnja pomogli su u stabilizaciji svjetskih tržišta i potaknuli pad zahtijevanih prinosa na grčke obveznice kao i na obveznice ostalih perifernih članica eurozone.

Premda su se glavni svjetski burzovni indeksi oporavili od naglog pada nakon smirivanja grčke krize, trend kretanja cijena i nadalje je bio negativan. Mogućnost usporavanja svjetskog oporavka, nakon najava oštrije fiskalne prilagodbe kako bi se osigurala fiskalna održivost u zemljama članicama EU i mjera kineskih vlasti radi usporavanja rasta građevinskog sektora, negativno su utjecali na svjetska dionička tržišta, a istodobno je potražnja za državnim obveznicama SAD-a i Njemačke dizala njihove cijene. Dionička tržišta u Hrvatskoj pratila su svjetske negativne trendove pod utjecajem ovih događanja, ali s nešto manje kolebljivosti. Tako je tijekom drugog tromjesečja 2010. dionički indeks Zagrebačke burze, CROBEX, izgubio 13,4% svoje vrijednosti, što znači da se vrijednost tog indeksa smanjila za 7,4% u odnosu na početak godine te da su poništeni pozitivni trendovi iz prvog tromjesečja 2010. U srpnju i kolovožu nije bilo većih promjena cijena, tako da je CROBEX krajem kolovoza bio za 7,8% manji nego početkom godine.

Indeks cijena obveznica Zagrebačke burze u drugom je tromjesečju 2010. također izgubio na vrijednosti. Do kraja lipnja taj je indeks pao za 0,9% u odnosu na kraj ožujka. Unatoč tome, zahvaljujući pozitivnim kretanjima iz prvog tromjesečja 2010. vrijednost CROBIS-a još je bila blago veća nego krajem prosinca prethodne godine (za 0,3%). Tijekom sljedeća dva mjeseca CROBIS se blago oporavio u odnosu na kraj lipnja, pa je krajem kolovoza 2010. bio za 0,5% viši nego početkom ove godine.

Tržište vlasničkih vrijednosnih papira

U drugom tromjesečju 2010. godine tromjesečni promet dionica¹⁰ porastao je na 1,3 mlrd. kuna, što je za 0,1 mlrd. kuna ili 9,1% više nego u prethodnom tromjesečju. U promatranom se razdoblju najviše trgovalo dionicama T-HT-a, koje su u ukupnom tromjesečnom prometu sudjelovale s 33,8%, a slijedile su

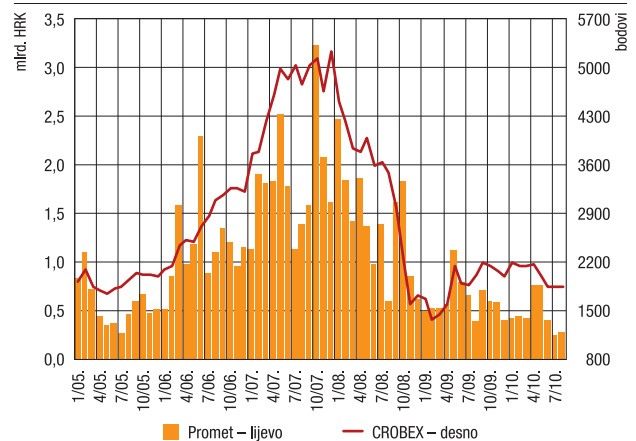
ih dionice Ine d.d. (13,7%) i Zagrebačke pivovare d.d. (13,5%). Osim dionicama T-HT-a (31,4%), u srpnju i kolovožu 2010. najviše se trgovalo povlaštenim dionicama Adris grupe d.d. (6,8%) i Končar-elektroindustrije d.d. (6,4%).

Iako je u travnju 2010. ostvaren blagi rast cijena dionica, svibanj i lipanj bili su obilježeni negativnim trendovima na domaćem tržištu kapitala. Tako je krajem travnja dionički indeks CROBEX iznosio 2161,3 boda, što je za 0,9% više no krajem prvog tromjesečja 2010. godine. Međutim, svibanj je pod utjecajem zbivanja u svijetu donio znatan pad njegove vrijednosti, na 1986,4 boda. Negativni trendovi nastavili su se i u lipnju, pa se vrijednost CROBEX-a do kraja drugog tromjesečja smanjila za ukupno 13,4% u odnosu na prethodno tromjesečje te je iznosila 1855,2 boda. U srpnju su cijene ostale gotovo nepromijenjene u odnosu na kraj lipnja, a kolovoz je donio dodatni, iako blag pad vrijednosti CROBEX-a na 1848,1 bod, što je za 0,4% manje nego krajem lipnja 2010. godine.

Unatoč padu cijena dionica i obveznica na domaćem tržištu u drugom tromjesečju 2010., ukupna neto imovina otvorenih investicijskih fondova s javnom ponudom nastavila se povećavati, pa je krajem lipnja 2010. bila za 1,8 mlrd. kuna veća u odnosu na kraj prethodnog tromjesečja te je iznosila 14,0 mlrd. kuna. Porast neto imovine investicijskih fondova u drugom tromjesečju 2010. godine uglavnom je posljedica priljeva sredstava u najmanje rizične novčane fondove, dok je imovina drugih vrsta fondova stagnirala ili pala. U srpnju i kolovožu 2010. uslijedile su isplate iz novčanih fondova, pa se ukupna imovina otvorenih investicijskih fondova smanjila za 1,2 mlrd. kuna, premda je i nadalje bila za 0,6 mlrd. viša no krajem ožujka ove godine.

Kao rezultat pada cijena većine dionica uvrštenih na

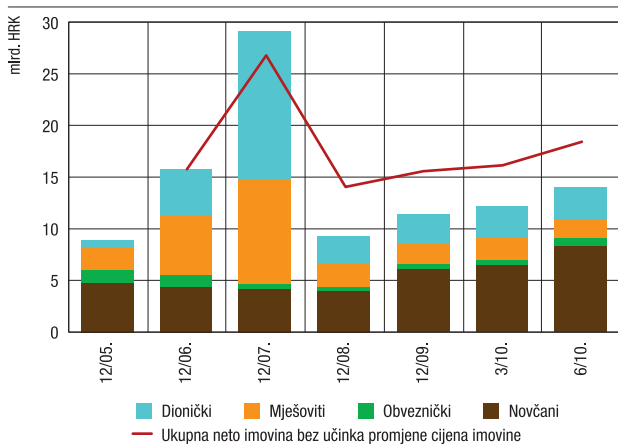
Slika 56. Mjesečni promet dionica na hrvatskom tržištu kapitala i vrijednost indeksa CROBEX na kraju mjeseca

Izvor: Zagrebačka burza

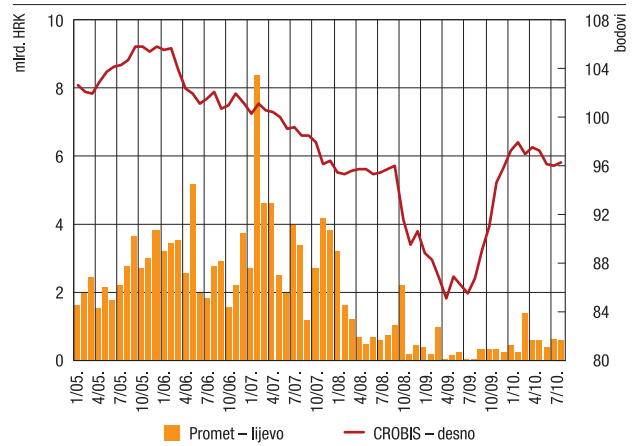
¹⁰ Za razdoblje od siječnja 2002. do veljače 2007. podaci o ukupnom prometu dionica dobiveni su kao zbroj pojedinačnih prometa dionica na Varaždinskoj i Zagrebačkoj burzi, a od ožujka 2007. i pripajanja Varaždinske burze Zagrebačkoj koriste se podaci s jedinstvene Zagrebačke burze.

Slika 57. Kretanje neto imovine otvorenih investicijskih fondova s javnom ponudom prema njihovoj vrsti

Izvor: Hanfa

Slika 58. Mjesečni promet obveznica na hrvatskom tržištu kapitala i vrijednost indeksa CROBIS na kraju mjeseca

Izvor: Zagrebačka burza

Zagrebačku burzu, na kraju lipnja 2010. tržišna kapitalizacija¹¹ dionica pala je za 11,9% u odnosu na kraj prethodnog tromjesečja te je iznosila 125,0 mlrd. kuna. U srpnju 2010. tržišna kapitalizacija ostala je gotovo nepromijenjenom, a krajem kolovoza iznosila je 124,6 mlrd. kuna, što je za 12,2% manje nego na kraju prvog tromjesečja 2010. godine.

Tržište dužničkih vrijednosnih papira

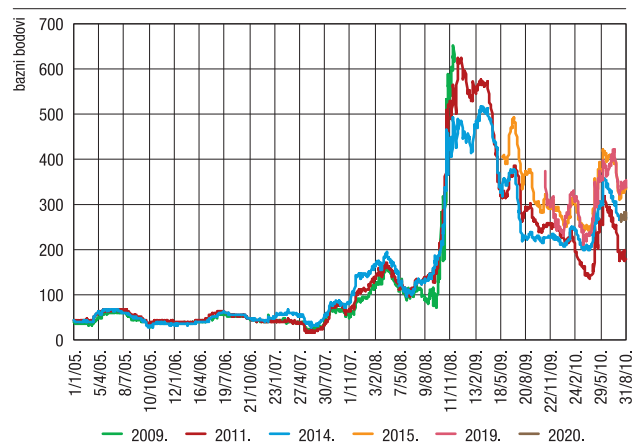
Tijekom drugog tromjesečja 2010. na domaćem tržištu dužničkih vrijednosnih papira nije bilo novih uvrštenja ni dospjeća dužničkih izdanja. Kako bi pribavio nova financijska sredstva i refinancirao buduće obveze, MF je sredinom srpnja 2010. izdao nove tranše dviju postojećih obveznica, kunske obveznice s dospjećem 2020. godine (1,5 mlrd. kuna) i kunske obveznice s valutnom klauzulom istog roka dospjeća (650 mil. EUR), koje su potom uvrštene na Zagrebačku burzu. Tako je posljednjeg dana kolovoza 2010. na Zagrebačkoj burzi kotiralo ukupno 35 obveznica, od čega devet državnih obveznica, osam obveznica jedinica lokalne samouprave, jedna obveznica državnih agencija (HBOR) te 17 korporacijskih obveznica. Osim toga, na Zagrebačkoj je burzi krajem kolovoza 2010. bilo uvršteno 29 izdanja komercijalnih zapisa od ukupno 15 izdavatelja, što je za devet komercijalnih zapisa i pet izdavatelja manje nego na kraju prvog tromjesečja 2010. godine.

U drugom se tromjesečju 2010. promet obveznica smanjio za 20,0% u odnosu na promet u prethodnom tromjesečju te je iznosio 1,7 mlrd. kuna. Pritom je pojedinačno najveći udio u prometu obveznica u promatranom razdoblju imala kunska državna obveznica s valutnom klauzulom koja dospijeva 2020. godine (29,3%), a slijedile su je kunska državna obveznica s istim dospjećem (24,0%) te kunska obveznica s valutnom klauzulom koja dospijeva 2012. godine (13,9%). Potražnja za dužničkim financijskim instrumentima od drugog se tromjesečja pretežitom usmjerila prema državnim obveznicama, pa je njihov udio u ukupnom prometu dužničkih vrijednosnih papira iznosio 90,8%, a na kraju prethodnog tromjesečja iznosio je 92,3%. Trgovanje obveznicama u srpnju i kolovozu 2010. zadržalo se na sličnim razinama kao i u lipnju, pa je promet u srpnju iznosio 0,6 mlrd. kuna, a u kolovozu 0,7 mlrd. kuna. Nestabilnosti prenesene sa

svjetskih tržišta osjetile su se i na domaćem tržištu obveznica, no bile su znatno slabijeg intenziteta. Tako je vrijednost obvezničkog indeksa Zagrebačke burze, CROBIS-a, koja je krajem ožujka iznosila 97,0 bodova, pala na 96,2 boda krajem lipnja. Nakon dodatnog pada u srpnju na 96,0 bodova, u kolovozu se taj indeks popeo na 96,3 boda.

Tržišna kapitalizacija državnih obveznica, obveznica lokalne samouprave i HBOR-a smanjila se tijekom drugog tromjesečja za 0,6% u odnosu na kraj prvog tromjesečja 2010., pa je potražnja lipnja iznosila 5,2 mlrd. EUR, odnosno oko 11,4% BDP-a¹². Istodobno se u odnosu na kraj prethodnog tromjesečja tržišna kapitalizacija korporacijskih obveznica samo blago povećala (za 0,4%) te je iznosila 610 mil. EUR, odnosno oko 1,3% ostvarenog BDP-a. Do kraja kolovoza 2010. tržišna kapitalizacija državnih obveznica, obveznica lokalne samouprave i HBOR-a porasla je zbog uvrštenja novih tranši dviju državnih obveznica

Slika 59. Razlika prinosa između hrvatskih euroobveznica s dospjećem 2009., 2011., 2014., 2015., 2019. i 2020. i referentnih njemačkih i američkih obveznica

Izvor: Bloomberg

11 U izračun tržišne kapitalizacije dionica na Zagrebačkoj burzi uključuje se puni iznos tržišne kapitalizacije za one dionice kojima se u prethodna tri mjeseca redovno trgovalo, dok se za dionice kojima se nije trgovalo u posljednjih mjesec dana odnosno tri mjeseca iznos tržišne kapitalizacije umanjuje za polovinu odnosno za tri četvrtine.

12 Odnosi se na zbroj ostvarenja BDP-a u posljednja dva tromjesečja 2009. i prva dva tromjesečja 2010. godine.

Tablica 3. Izdanja obveznica na domaćem tržištu

stanje na dan 31. kolovoza 2010.

Simbol	Izdavatelj	Datum izdavanja	Dospijeće	Valuta	Nominalna vrijednost izdanja	Nominalna kamatna stopa	Posljednja cijena ^a	Tekući prinos 31.8.2010.
RHMF-O-125A	Republika Hrvatska	23.5.2002.	23.5.2012.	EUR	500.000.000	6,875%	103,90	6,617%
RHMF-O-142A	Republika Hrvatska	10.2.2004.	10.2.2014.	EUR	650.000.000	5,500%	99,60	5,522%
RHMF-O-19BA	Republika Hrvatska	29.11.2004.	29.11.2019.	EUR	500.000.000	5,375%	89,10	6,033%
RHMF-O-157A	Republika Hrvatska	14.7.2005.	14.7.2015.	EUR	350.000.000	4,250%	89,45	4,751%
RHMF-O-15CA	Republika Hrvatska	15.12.2005.	15.12.2015.	HRK	5.500.000.000	5,250%	97,90	5,363%
RHMF-O-137A	Republika Hrvatska	11.7.2006.	11.7.2013.	HRK	4.000.000.000	4,500%	86,95	5,175%
RHMF-O-172A	Republika Hrvatska	8.2.2007.	8.2.2017.	HRK	5.500.000.000	4,750%	93,20	5,097%
RHMF-O-203A	Republika Hrvatska	5.3.2010.	5.3.2020.	HRK	5.000.000.000	6,750%	101,30	6,663%
RHMF-O-203E	Republika Hrvatska	5.3.2010.	5.3.2020.	EUR	1.000.000.000	6,500%	102,70	6,329%
GDKC-O-116A	Grad Koprivnica	29.6.2004.	29.6.2011.	HRK	60.000.000	6,500%	93,52	6,950%
GDZD-O-119A	Grad Zadar	1.9.2004.	1.9.2011.	EUR	18.500.000	5,500%	98,10	5,607%
GDRI-O-167A	Grad Rijeka	18.7.2006.	18.7.2016.	EUR	24.574.513	4,125%	-	-
GDST-O-137A	Grad Split	24.7.2006.	24.7.2013.	EUR	8.000.000	4,563%	101,30	4,504%
GRVI-O-17AA	Grad Vinkovci	23.10.2007.	23.10.2017.	HRK	42.000.000	5,500%	-	-
GROS-O-17AA	Grad Osijek	30.10.2007.	30.10.2017.	HRK	25.000.000	5,500%	-	-
GDST-O-15BA	Grad Split	27.11.2007.	27.11.2015.	EUR	8.100.000	4,750%	-	-
GDST-O-177A	Grad Split	8.7.2008.	8.7.2017.	EUR	8.200.000	6,000%	-	-
HBOR-O-112A	Hrvatska banka za obnovu i razvitak	11.2.2004.	11.2.2011.	EUR	300.000.000	4,875%	-	-
RBA-O-112A	Raiffeisenbank Austria d.d.	10.2.2006.	10.2.2011.	HRK	600.000.000	4,125%	100,36	4,110%
PODR-O-115A	Podravka d.d.	17.5.2006.	17.5.2011.	HRK	375.000.000	5,125%	96,20	5,327%
NEXE-O-116A	Nexe grupa d.d.	14.6.2006.	14.6.2011.	HRK	750.000.000	5,500%	87,25	6,304%
HEP-O-13BA	Hrvatska elektroprivreda d.d.	29.11.2006.	29.11.2013.	HRK	500.000.000	5,000%	91,70	5,453%
ATGR-O-11CA	Atlantic grupa d.d.	6.12.2006.	6.12.2011.	HRK	115.000.000	5,750%	87,82	6,547%
INGR-O-11CA	Inggra d.d.	6.12.2006.	6.12.2011.	HRK	200.000.000	6,125%	74,99	8,168%
OPTE-O-142A	Optima telekom d.o.o.	1.2.2007.	1.2.2014.	HRK	250.000.000	9,125%	67,00	13,619%
JDGL-O-126A	Jadran Galenski laboratorij d.d.	11.6.2007.	11.6.2012.	HRK	125.000.000	5,650%	-	-
JDRA-O-129A	Jadranka d.d.	13.9.2007.	13.9.2012.	HRK	75.000.000	6,475%	99,07	-
JRLN-O-12AA	Jadrolinija d.d.	25.10.2007.	25.10.2012.	HRK	70.000.000	6,500%	100,50	6,468%
OIV-O-14BA	Odašiljači i veze d.o.o.	20.11.2007.	20.11.2014.	HRK	100.000.000	7,250%	95,00	7,632%
HEP-O-17CA	Hrvatska elektroprivreda d.d.	7.12.2007.	7.12.2017.	HRK	700.000.000	6,500%	94,88	6,851%
RPRO-O-181A	Rijeka promet d.d.	25.1.2008.	25.1.2018.	HRK	192.000.000	6,813%	-	-
PLOR-O-133A	Plodine d.d.	4.3.2008.	4.3.2013.	HRK	100.000.000	9,000%	85,00	10,588%
MTEL-O-137A	Metronet komunikacije d.d.	17.7.2009.	17.7.2013.	EUR	19.800.000	12,000%	-	-
SCVI-O-14CA	Športski centar Višnjik d.o.o.	23.12.2008.	23.12.2014.	EUR	9.600.000	8,813%	-	-
HP-O-127A	HP-Hrvatska pošta d.d.	1.7.2009.	1.7.2012.	EUR	41.000.000	9,000%	-	-

^a U redovitom prometu

Izvor: Zagrebačka burza

Tablica 4. Izdanja međunarodnih obveznica Republike Hrvatske

stanje na dan 31. kolovoza 2010.

Obveznica	Datum izdavanja	Valuta	Iznos	Nominalna kamatna stopa	Prinos pri izdavanju	Razlika prinosa pri izdavanju	Razlika prinosa ^a 31.12.2009.	Razlika prinosa ^a 31.3.2009.	Razlika prinosa ^a 30.6.2009.	Razlika prinosa ^a 31.8.2010.
Londonski klub A, 2010.	31.7.1996.	USD	857.796.000	6-mj. LIBOR + 81,25 b.b.			302	162	307	
Euroobveznice, 2011.	14.3.2001.	EUR	750.000.000	6,75%	6,90%	215	233	150	277	177
Euroobveznice, 2014.	15.4.2004.	EUR	500.000.000	5,000%	5,11%	101	215	205	331	270
Euroobveznice, 2015.	27.5.2009.	EUR	750.000.000	6,500%	6,57%	406	274	251	409	337
Euroobveznice, 2019.	5.11.2009.	USD	1.500.000.000	6,750%	7,01%	324	239	231	389	352
Euroobveznice, 2020.	14.7.2010.	USD	1.250.000.000	6,625%	6,75%					283

^a Prema usporedivoj obveznici

Izvor: Bloomberg

(kunske i kunske s valutnom klauzulom s dospijanjem 2020. godine) za gotovo 17% u odnosu na kraj drugog tromjesečja, dok se tržišna kapitalizacija korporacijskih obveznica blago smanjila, i to za 0,9%.

U drugom tromjesečju nije bilo dospijeca ni izdanja obveznica Republike Hrvatske na međunarodnom tržištu. Tako je krajem lipnja 2010. na inozemnim tržištima kotiralo pet izdanja hrvatskih obveznica, od čega su tri bile nominirane u eurima, a dvije u američkim dolarima. Međutim, sredinom srpnja izdana je međunarodna obveznica u dolarima, ukupne nominalne vrijednosti 1,25 mlrd. USD, a krajem srpnja dospjela je posljednja otpлата Londonskom klubu, pa je ukupan broj inozemnih obveznica koje kotiraju na međunarodnim tržištima ostao nepromijenjen u odnosu na kraj drugog tromjesečja 2010. godine.

Pad zahtijevanih prinosa na hrvatske međunarodne obveznice, započeo u drugom tromjesečju 2009., zaustavio se krajem prvog tromjesečja 2010. godine. Kulminacija grčke krize i neizvjesnost u pogledu ekonomskog oporavka najvećih europskih gospodarstava potaknule su znatan rast prinosa na gotovo svim tržištima u nastajanju. U svibnju je došlo do znatnog rasta prinosa na sve hrvatske euroobveznice, pa su krajem lipnja zahtijevani

prinosa bili mnogo viši nego krajem ožujka. Tako su na kraju drugog tromjesečja 2010. razlike između zahtijevanih prinosa na hrvatske obveznice s rokovima dospijeca 2011., 2014. i 2015. godine i prinosa na usporedive njemačke obveznice iznosile 277, 331 i 409 baznih bodova, što je mnogo više nego na kraju ožujka, kada su te razlike iznosile 150, 205 i 251 bazni bod. Razlika u prinosu na dolarsku hrvatsku međunarodnu obveznicu s rokom dospijeca 2019. godine i referentnu američku vrijednosnicu krajem lipnja iznosila je 389 baznih bodova, što je također znatno više u odnosu na kraj ožujka 2010. godine, kada je ona iznosila 231 bazni bod. Srpanj i kolovoz donijeli su postupno smirivanje zabrinutosti investitora, pa su se razlike zahtijevanih prinosa malo spustile. Tako su na kraju kolovoza razlike prinosa hrvatskih euroobveznica nominiranih u eurima s dospijanjem 2011., 2014. i 2015. godine i odgovarajućih njemačkih obveznica iznosile 177, 260 i 337 bodova, a razlika prinosa na dolarsku obveznicu dospijeca 2019. godine 352 bazna boda. Razlika prinosa na novoizdanu dolarsku međunarodnu obveznicu dospijeca 2020. godine u odnosu na usporedivu američku obveznicu krajem kolovoza iznosila je 283 bazna boda.

Međunarodne transakcije

U drugom je tromjesečju 2010., kao i u prva tri mjeseca tekuće godine, zabilježen nastavak izrazite kontrakcije manjka na tekućem računu platne bilance. Glavni razlog takvom kretanju i nadalje je smanjivanje neravnoteže u robnoj razmjeni, a u nešto manjoj mjeri i one na računu faktorskih dohodaka. Smanjen obujam transakcija na tekućem računu bio je praćen i skromnim dotokom kapitala, i s osnove vlasničkih ulaganja i s osnove zaduživanja u inozemstvu.

Račun tekućih transakcija

Manjak na tekućem računu platne bilance u drugom je tromjesečju 2010. iznosio trećinu manjka zabilježenog u istom razdoblju godinu prije, čime se nastavio trend ublažavanja neravnoteže prisutan od početka 2009. Tijekom cijeloga spomenutog razdoblja glavni je uzrok smanjenju neravnoteže na tekućem računu bila kontrakcija negativnog salda u robnoj razmjeni, a isti se trend nastavio i u drugom tromjesečju. Rast robnog izvoza od 18,5%

na godišnjoj razini te daljnji blagi pad uvoza od -2,4% doveli su do pada manjka u međunarodnoj razmjeni robe gotovo za četvrtinu. Osim toga, primjetljiv pozitivan učinak na kretanje manjka tekućeg računa imalo je kretanje faktorskih dohodaka, čiji se negativan saldo smanjio u odnosu na drugo tromjesečje 2009., uglavnom zbog smanjenja kamatnih rashoda domaćih sektora. Na računima usluga i tekućih transfera nije bilo znatnijih promjena salda u odnosu na usporedivo razdoblje prethodne godine.

Na računu usluga pozitivni je saldo bio gotovo jednak onome ostvarenom u drugom tromjesečju 2009., što je posljedica podjednakog smanjenja i prihoda i rashoda. Najveća pozitivna promjena ostvarena je na računu ostalih usluga, na kojem je, za razliku od manjka u drugom tromjesečju 2009., zabilježen neznatan pozitivan saldo zbog pada rashoda te rasta prihoda. Pritom se spomenuti pad rashoda uglavnom povezuje s poljoprivrednim uslugama i uslugama u rudarstvu te pravnim, računovodstvenim i drugim uslugama. Na računu usluga prijevoza ostvaren je malo

Tablica 5. Tekući račun platne bilance

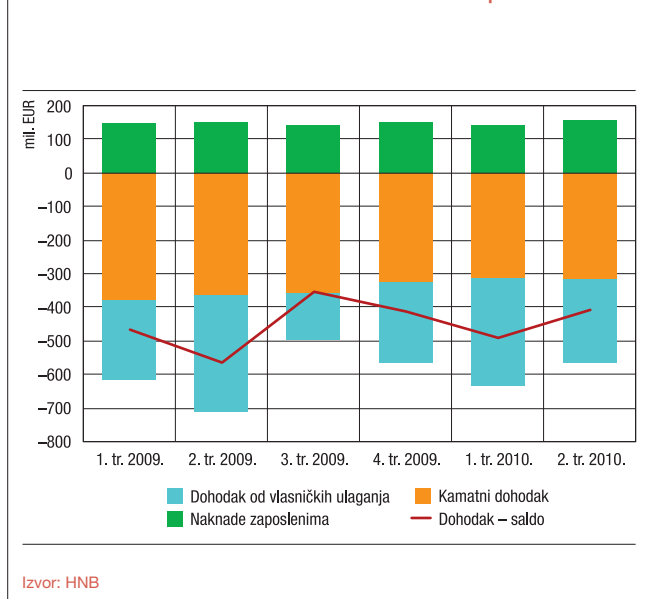
u milijunima eura

	2007.	2008.	1.tr. 2010.	2.tr. 2010. ^a	Indeksi		
					2009./2008.	1.tr. 2010./1.tr. 2009.	2.tr. 2010./2.tr. 2009.
TEKUĆE TRANSAKCIJE	-4.338	-2.477	-1.397	-277	57,1	75,2	31,6
1. Roba	-10.794	-7.387	-1.283	-1.566	68,4	74,1	77,9
1.1. Prihodi (fob)	9.814	7.703	2.033	2.254	78,5	105,4	118,5
1.2. Rashodi (fob)	-20.608	-15.090	-3.316	-3.821	73,2	90,6	97,6
2. Usluge	6.958	5.676	124	1.411	81,6	91,7	100,7
2.1. Prihodi	10.091	8.454	788	2.057	83,8	101,9	97,0
2.2. Rashodi	-3.133	-2.778	-664	-646	88,7	104,0	89,8
3. Dohodak	-1.572	-1.802	-490	-409	114,6	104,8	72,5
3.1. Prihodi	1.352	782	183	251	57,8	85,1	124,5
3.2. Rashodi	-2.924	-2.584	-673	-660	88,4	98,6	86,2
4. Tekući transferi	1.070	1.036	253	287	96,8	122,0	97,4
4.1. Prihodi	1.684	1.608	395	450	95,5	113,1	104,4
4.2. Rashodi	-614	-572	-142	-163	93,1	100,0	119,6

^a Preliminarni podaci

Izvor: HNB

Slika 60. Faktorski dohoci na tekućem računu platne bilance

veći pozitivan saldo nego u usporedivom razdoblju prethodne godine, i to zbog povećanja prihoda, uglavnom onih od pomorskog prijevoza robe, što se može povezati s blagim oporavkom robne razmjene. Što se tiče neto prihoda od turizma, malo veći pad prihoda nego rashoda rezultirao je njihovim blagim smanjenjem. U drugom su se tromjesečju tekuće godine prihodi od turizma smanjili za 7,3% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, što je posljedica pada prihoda od gostiju koji borave u plaćenom smještaju. Prema podacima DZS-a, koji obuhvaćaju isključivo dolaske u navedenu kategoriju smještaja, u drugom je tromjesečju zabilježen podjednak broj stranih turista kao i u ista tri mjeseca prethodne godine, pa je smanjenje prihoda uglavnom posljedica njihove slabije prosječne potrošnje.

Smanjenje negativnog salda na računu faktorskih dohoda uglavnom je određeno kretanjima dohotka od izravnih ulaganja, odnosno rastom prihoda te nešto snažnijim smanjenjem rashoda na toj osnovi. Spomenuti rast prihoda ponajprije se može povezati s poboljšanim poslovnim rezultatima, a zbog toga i ostvarenom zadržanom dobiti stranih poduzeća u vlasništvu rezidenata, što je u suprotnosti s gubicima u prethodnim razdobljima. S druge strane, smanjenje rashoda u odnosu na isto razdoblje 2009. posljedica je manjeg iznosa zadržane dobiti domaćih poduzeća u stranom vlasništvu. Nadalje, na kontrakciju ukupnog manjka na računu faktorskih dohoda utjecao je i pad neto rashoda za ostala ulaganja, koji je gotovo u cijelosti rezultat smanjenih kamatnih rashoda banaka i ostalih domaćih sektora zbog nižih referentnih kamatnih stopa na svjetskom tržištu u odnosu na isto razdoblje 2009. godine.

Neto prihodi na računu tekućih transfera vrlo su se blago smanjili, što je posljedica nešto većeg rasta rashoda nego prihoda. Pritom je spomenuti rast rashoda uglavnom bio određen rastom rashoda države, dok su se prihodi povećali isključivo zahvaljujući rastu transfera stanovništvu.

Robna razmjena

Prema podacima DZS-a trend smanjivanja neravnoteže u robnoj razmjeni s inozemstvom, prisutan od početka 2009., nastavio se i u drugom tromjesečju tekuće godine. U odnosu na isto razdoblje prethodne godine, spomenuti je manjak niži za četvrtinu, i to zahvaljujući kretanjima i na strani izvoza i na strani uvoza. Ukupan robni izvoz tako je, uz godišnji rast od 22,2%, u promatrana tri mjeseca 2010. dosegao 2,3 mlrd. EUR, dok se ukupan robni uvoz ponovo blago smanjio (-2,6%) te je iznosio

3,8 mlrd. EUR. Slični su trendovi prisutni i ako se iz ukupne robne razmjene isključe ostala prijevozna sredstva te nafta i naftni derivati, pri čemu je rast izvoza bio malo blaži, a pad uvoza malo snažniji nego kod ukupnih veličina.

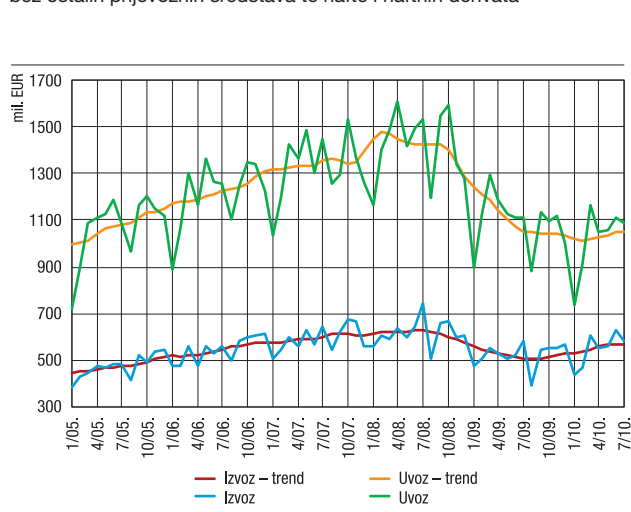
U srpnju i kolovozu pozitivni su se trendovi nastavili, odnosno izvoz je nastavio rasti intenzitetom sličnim kao prethodnih mjeseci. Pritom je i uvoz, prvi put od kraja 2008., porastao na godišnjoj razini, pa je kontrakcija manjka u međunarodnoj robnoj razmjeni bila blaža nego u prethodnom razdoblju. Promatrali se suženi agregat (bez brodova i nafte), pozitivna su kretanja izvoza i uvoza bila malo slabije izražena, a kontrakcija manjka bila je blaga.

Rast robnog izvoza u razdoblju od travnja do lipnja ponajviše je posljedica pojačanog izvoza brodova, ponajprije u Italiju i Luksemburg, koji je činio više od polovine porasta ukupnog izvoza. Za razliku od kretanja u prethodnom tromjesečju, doprinos izvoza nafte i naftnih derivata rastu ukupnog izvoza bio je negativan. Isključili se navedena dva odsjeka, izvoz je rastao po godišnjoj stopi od 12,1%, što je prva pozitivna promjena još od posljednjeg tromjesečja 2008. Oporavak izvoza vidljiv je u sve većem broju odsjeka SMTK, pa je tako najveći rast u odnosu na usporedivo razdoblje 2009. ostvaren kod metalnih ruda i metalnog otpada, plastičnih tvari u primarnim oblicima te papira, kartona i proizvoda od celuloze. Također valja spomenuti da su se u izvozu kapitalnih proizvoda nakon šest tromjesečja pada počele ostvarivati blage pozitivne stope promjene. S druge strane, najveći pad izvoza u istom je razdoblju zabilježen kod izvoza zemnoga i industrijskog plina, a potom kod šećera, proizvoda od šećera i meda te pogonskih strojeva i uređaja.

Godišnja stopa pada robnog uvoza u drugom je tromjesečju znatno ublažena u odnosu na stanje u prethodnih godinu i pol. Takvom je ublažavanju pada donekle pridonio primjetljiv rast uvezene vrijednosti nafte, i to za četvrtinu u odnosu na isto razdoblje lani, dok je doprinos uvoza brodova također bio pozitivan, ali vrlo blag. Ako se ta dva odsjeka isključe iz ukupnog uvoza, njegov je pad bio malo jači te iznosio -6,1%, što je i nadalje znatno ublažavanje negativnih trendova iz prethodnog razdoblja. Među odsjecima u kojih je ostvaren najveći pad na godišnjoj razini valja spomenuti uvoz električne energije, koji je bio upola manji nego u istom razdoblju lani. Snažan pad na godišnjoj razini i nadalje karakterizira uvoz cestovnih vozila, premda se naziru promjene koje bi mogle dovesti do zaustavljanja silaznog trenda. Isto se može reći i za uvoz kapitalnih proizvoda, čiji se godišnji

Slika 61. Robni izvoz (fob) i uvoz (cif)

bez ostalih prijevoznih sredstava te nafte i naftnih derivata

Tablica 6. Robni izvoz i uvoz RH prema ekonomskim grupacijama zemalja

udjeli u postocima

Ekonomske grupacije	Izvoz			Uvoz		
	2008.	2009.	I.–VIII. 2010. ^a	2008.	2009.	I.–VIII. 2010. ^a
EU-27	60,9	60,5	62,1	64,1	62,7	59,8
Austrija	5,8	5,4	5,3	4,9	5,0	4,7
Italija	19,2	19,1	19,8	17,1	15,4	14,8
Njemačka	10,7	11,0	10,8	13,4	13,5	12,6
Slovenija	7,8	7,4	7,6	5,6	5,7	5,8
Efta	1,2	1,7	1,2	1,7	2,6	2,0
Cefta	23,5	21,3	18,3	5,0	5,1	5,2
Bosna i Hercegovina	15,3	12,9	11,3	2,7	2,7	3,0
Srbija	5,5	5,3	3,7	1,4	1,3	1,4
Crna Gora	1,3	1,6	1,0	0,0	0,2	0,0
Ostalo	14,3	16,5	18,3	29,1	29,6	33,1
Rusija	1,3	1,5	2,1	10,3	9,5	8,7
Kina	0,3	0,4	0,3	6,2	6,8	6,9

^a Preliminarni podaci

Izvor: DZS

pad također stabilizirao. Među odsjecima kod kojih su zabilježene pozitivne stope promjene na godišnjoj razini u promatrana tri mjeseca ističu se organski kemijski proizvodi, pogonski strojevi i uređaji te kameni ugljen, koks i briketi.

Promatraju li se, pak, kretanja izvoza i uvoza (isključujući naftu i naftne derivate te ostala prijevozna sredstva) na osnovi sezonskih podataka, uočava se nastavak pozitivnih trendova prisutnih i u prethodnom razdoblju. Tako izvoz već tri tromjesečja zaredom raste, a u drugom se tromjesečju 2010. dodatno intenzivirao. Prosječna vrijednost izvoza u srpnju i kolovozu, pak, bila je niža nego u prethodnom tromjesečju, ali to je uglavnom posljedica vrlo visoke vrijednosti ostvarene u lipnju. Na strani uvoza, nakon postupnog ublažavanja negativnog trenda krajem prethodne i početkom tekuće godine, u drugom je tromjesečju ostvarena prva pozitivna tromjesečna stopa rasta, a podaci za srpanj i kolovoz upućuju na nastavak oporavka.

Nakon što je prethodnih nekoliko godina prevladavao trend opadanja udjela zemalja članica EU u ukupnom hrvatskom izvozu, tijekom 2010. došlo je do njegovoga očitog povećanja. To se uglavnom može povezati s porastom izvoza u Italiju, i to ponajviše izvoza brodova. Istodobno je izvoz u zemlje članice Cefte primjetljivo pao, što se povezuje sa slabijom gospodarskom aktivnošću i kasnijim početkom oporavka u navedenoj skupini zemalja. Pritom je najveći bio pad izvoza u Bosnu i Hercegovinu, čemu je ponajviše pridonio pad izvoza proizvoda od nemetalnih minerala (uglavnom cementa), električne energije te pogonskih strojeva i uređaja. Nasuprot takvom kretanju udjela u izvozu, na strani uvoza nastavili su se trendovi prisutni prethodnih razdoblja, odnosno pad udjela zemalja EU te stagnacija udjela zemalja Cefte. Nasuprot tome, znatno je porastao uvoz iz ostalih zemalja, i to osobito iz Turske, gotovo u cijelosti zbog povećane vrijednosti uvoza nafte i naftnih derivata.

Račun kapitalnih i financijskih transakcija

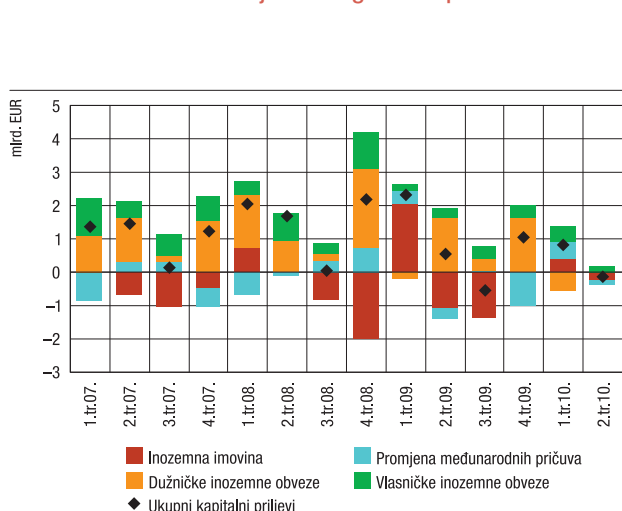
U drugom tromjesečju 2010. zabilježen je neto odljev kapitala iz RH u iznosu od 0,1 mlrd. EUR. To je posljedica vrlo blagog povećanja inozemne imovine, među ostalim i međunarodnih pričuva središnje banke, koje je djelomice nadomješteno porastom ukupnih obveza domaćih sektora, ponajprije na osnovi vlasničkih ulaganja iz inozemstva.

Osim međunarodnih pričuva, koje su se povećale za 0,1 mlrd. EUR, porasla je i inozemna imovina investicijskih fondova zbog pojačanog ulaganja u dionice i vlasničke udjele na inozemnim

tržištima kapitala. Isto tako, blago su se oporavila i izravna ulaganja rezidenata u inozemstvo, uključujući i njihove zadržane zarade, koje su, nakon više tromjesečja tijekom kojih su ostvareni gubici u poslovanju na inozemnim tržištima, ponovo pozitivne. Stanje inozemne imovine banaka, pak, nije se znatnije mijenjalo.

Što se tiče promjena u obvezama domaćih sektora prema inozemstvu, vlasničke su se obveze povećale za samo 0,2 mlrd. EUR (isključujući reklasifikaciju kružnih izravnih ulaganja), što je najmanji iznos od početka gospodarske krize. Tijekom drugog tromjesečja nisu se bitno mijenjale niti dužničke obveze, što, ako se isključe međuvalutne promjene i ostale prilagodbe, odgovara promjeni inozemnog duga. Promatraju li se isključivo neto transakcije inozemnog duga prema pojedinim sektorima, vidljivo je da su financijski sektor (banke i ostale financijske institucije) i javni sektor u drugom tromjesečju samo refinancirali dospjele obveze te vrlo blago povećali razinu zaduženosti, dok se privatni nefinancijski sektor koristio s manje kredita iz inozemstva nego što ih je otplaćeno (za 0,2 mlrd. EUR). Valja naglasiti da je u 2007. i 2008. godini ukupni prirast inozemnog duga privatnoga nefinancijskog sektora bio veći od 2,5 mlrd. EUR godišnje.

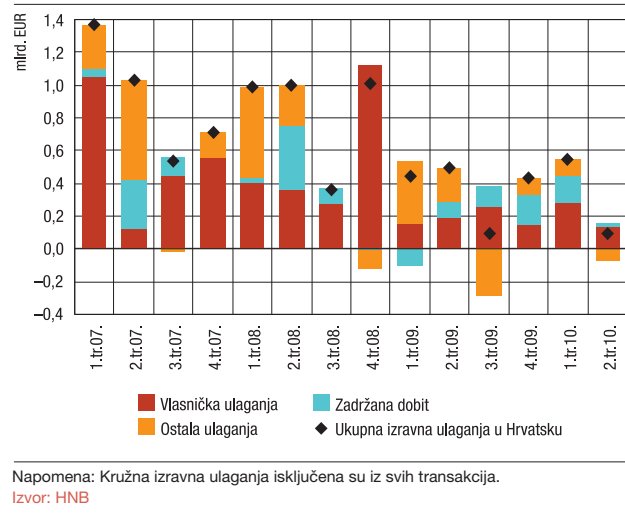
Slika 62. Izvori financiranja tekućeg računa platne bilance

Napomene: Negativna promjena inozemne aktive i međunarodnih pričuva znači njihov rast. Kružna izravna ulaganja isključena su iz svih transakcija.

Izvor: HNB

Slika 63. Inozemna izravna ulaganja u Hrvatsku

Poduzeća su se i u kriznoj 2009. godini, unatoč neizvjesnosti na svjetskom financijskom tržištu, ipak zaduživala u inozemstvu više nego što je bilo potrebno za otplatu dospjelih dugova (prirast duga veći od 1 mlrd. EUR), a početkom 2010. taj se trend znatno usporio, pa čak i preokrenuo sredinom godine.

Ukupna izravna vlasnička ulaganja u RH u drugom su tromjesečju iznosila 0,5 mlrd. EUR, ali većina tog iznosa odnosila se na konverziju dijela kružnih izravnih ulaganja iz dužničkih u vlasnička (0,4 mlrd. EUR). Preostali iznos ulaganja uglavnom se odnosio na kupnju nekretnina te poslovanje vezano uz promet

nekretnina kao i uz proizvodnju nemetalnih mineralnih proizvoda. Isplata zadržane dobiti T-HT-a iz prijašnjih razdoblja pridonijela je smanjenju izravnih vlasničkih ulaganja za iznos od 0,1 mlrd. EUR. Iznos zadržanih zarada stranih vlasnika domaćih poduzeća i banaka bio je neznatan, i to stoga što se najveći iznosi dividendi obično isplaćuju tijekom drugog tromjesečja, pa je preostali iznos ostvarene dobiti koji se zadržava u tom razdoblju uobičajeno nizak.

Inozemni dug¹³

Tijekom drugog tromjesečja 2010. inozemni se dug RH, isključujući promjenu kružnih izravnih dužničkih ulaganja, povećao za 0,6 mlrd. EUR. Međutim, cjelokupni se porast duga može pripisati međuvalutnim promjenama, uzrokovanim slabljenjem tečaja eura prema drugim valutama, dok su neto transakcije bile blago negativne. Pozitivne neto transakcije, odnosno korištenja novih kredita veća od otplata postojećih kredita, ostvarile su jedino poslovne banke, dok su ostali sektori dospjele obveze samo refinancirali. U srpnju se dug povećao za još 0,2 mlrd. EUR, zbog izdavanja obveznice središnje države i zaduživanja javnih poduzeća, što je ublaženo smanjenjem duga poslovnih banaka, pa je ukupan inozemni dug iznosio 43,8 mlrd. EUR.

Za razliku od prvog tromjesečja, kada se zadužila kod Svjetske banke da bi otplatila euroobveznicu vrijednu 0,5 mlrd. EUR, središnja država u drugom tromjesečju 2010. nije ostvarila većih transakcija na osnovi inozemnog zaduživanja. Međutim, stanje se njezina duga povećalo kao posljedica međuvalutnih promjena. Veće oscilacije tečaja izvještajne valute, eura, prema tečaju američkog dolara općenito najviše utječu na stanje duga središnje države zbog visokog udjela duga u dolarima u njezinu ukupnom dugu (gotovo 30%). Uračuna li se novo dolarsko izdavanje obveznice središnje države u srpnju u iznosu od 1,25 mlrd. USD,

Tablica 7. Bruto inozemni dug prema domaćim sektorima

na kraju razdoblja, u milijunima eura i postocima

Sektor dužnika	Stanje			Apsolutni prirast				
	2008.	2009.	VII. 2010.	2008.	2009. ^a	1.tr. 2010.	2.tr. 2010.	VII. 2010.
1. Država ^b	4.197	5.165	5.867	-1.241	998	-200	60	841
2. Središnja banka (HNB)	2	1	1	0	-1	0	0	0
3. Banke	10.079	10.680	10.281	1.161	616	-18	437	-819
4. Ostali domaći sektori	19.836	21.358	21.755	4.899	1.225	132	71	195
5. Izravna ulaganja	5.010	5.891	5.903	1.052	767	44	28	-60
U čemu: Hibridni i podređeni instrumenti	218	378	397	162	160	9	12	-2
Ukupno (1 + 2 + 3 + 4 + 5)	39.125	43.095	43.808	5.871	3.604	-41	596	158

^a Prirast duga izveden je iz usporedivih podataka (prelazak na unaprijeđeni sustav obrade podataka povećao bi stanje inozemnog duga na kraju 2008. za 366 mil. EUR, na 39,5 mlrd. EUR).

^b Država ne uključuje HBOR i HAC koji su reklasificirani u ostale domaće sektore.

Izvor: HNB

Tablica 8. Bruto inozemni dug poduzeća, isključujući kružna izravna ulaganja te hibridne i podređene instrumente

na kraju razdoblja, u milijunima eura i postocima

Sektor dužnika	Stanje			Apsolutni prirast				
	2008.	2009.	VII. 2010.	2008.	2009. ^a	1.tr. 2010.	2.tr. 2010.	VII. 2010.
1. Nebankarske financijske institucije	6.764	7.419	6.796	1.205	219	-371	-193	-59
2. Javna i mješovita trgovačka društva	4.687	5.350	6.095	2.021	479	308	202	235
3. Ostala trgovačka društva	12.911	13.821	14.131	2.542	1.119	242	91	-23
4. Ostalo ^b	266	280	239	20	14	-12	-13	-16
Ukupno (1 + 2 + 3 + 4)	24.628	26.871	27.261	5.789	1.831	167	87	137

^a Prirast duga izveden je iz usporedivih podataka (prelazak na unaprijeđeni sustav obrade podataka povećao bi stanje inozemnog duga poduzeća na kraju 2008. za 411 mil. EUR).

^b Uključuje ostale bankarske institucije, neprofitne institucije, obrtnike i trgovce te domaćinstva.

Izvor: HNB

13 Podaci prikazani i opisani u odjeljku Inozemni dug ne uključuju dug s osnove kružnih izravnih ulaganja.

tada se udio duga u dolarima penje na gotovo 40%, što dug države čini vrlo osjetljivim na moguće daljnje slabljenje eura. Glede javnih i mješovitih poduzeća, koji uz središnju državu i HBOR čine javni sektor, njihov se dug od kraja prvog tromjesečja povećao za još 0,5 mlrd. EUR te je na kraju srpnja iznosio 5,9 mlrd. EUR.

Poslovne su banke tijekom drugog tromjesečja 2010. povećale svoje inozemne obveze za 0,4 mlrd. EUR (uključujući promjenu stanja hibridnih i podređenih instrumenata). Pritom je najveći dio porasta inozemne pasive ostvaren u lipnju, nakon čega je uslijedilo uobičajeno smanjenje karakteristično za ljetne mjesec. Kako je u srpnju pao za čak 0,8 mlrd. EUR, dug banaka spustio se na razinu od 10,3 mlrd. EUR, koliko je iznosio i u srpnju prošle godine.

U drugom su se tromjesečju 2010. domaća poduzeća zaduživala u inozemstvu za iznos dostatan samo za refinanciranje

dospjelih obveza, pa je stanje njihova duga stagniralo na razini kraja prvog tromjesečja. Novih zaduženja koja bi se upotrijebila za financiranje gospodarske aktivnosti tako nije bilo, što zbog neizvjesnosti glede gospodarskog oporavka, što zbog i nadalje nepovoljnih uvjeta financiranja na inozemnom tržištu. U strukturi duga prema pojedinim subjektima, nebankarske se financijske institucije ističu zbog nastavka pada duga, što je poništilo vrlo blagi rast zaduženosti poduzeća u javnom i mješovitom te većinski privatnom vlasništvu. U srpnju su se poduzeća, i to isključivo ona u većinskom državnom vlasništvu, dodatno zaduživala u inozemstvu, dok kod duga privatnih poduzeća nije bilo većih promjena. Glede refinanciranja duga privatnih poduzeća u drugom se tromjesečju nastavio trend rasta kašnjenja u otplatama glavnice i kamata, prisutan od kraja prošle godine, pa je njihovo stanje na kraju srpnja 2010. iznosilo čak 1,1 mlrd. EUR.

Državne financije

Obilježja fiskalne politike u prvih sedam mjeseci 2010.

Unatoč prošlogodišnjim izmjenama u poreznom zakonodavstvu, pri čemu treba posebno istaknuti uvođenje posebnog poreza na plaće, mirovine i druge primitke te povećanje osnovne stope PDV-a, prihodi konsolidirane središnje države nastavili su se smanjivati. Takva se kretanja mogu ponajprije povezati s padom gospodarske aktivnosti te, kao posljedicom toga, s nepovoljnim kretanjima na tržištu rada kao i rastućom nelikvidnošću gospodarskih subjekata. U promatranom razdoblju rashodi su stagnirali, što je rezultat smanjenja rashoda za zaposlene i korištenje dobara i usluga te povećanja rashoda za socijalne naknade i kamate. Iako je središnja država u prvih sedam mjeseci vidljivo smanjila kapitalna ulaganja, valja istaknuti da se prema podacima iz rebalansa državnog proračuna i izmijenjenih financijskih planova izvanproračunskih korisnika za 2010. na razini konsolidirane središnje države planira rast izdataka za nabavu nefinancijske imovine. Kako je prodaja nefinancijske imovine bila višestruko manja od njezine nabave, u razdoblju od siječnja do srpnja ostvareno je neto zaduživanje konsolidirane središnje države (prema metodologiji GFS 2001 i na gotovinskom načelu) u iznosu od 8,2 mlrd. kuna. Središnja je država manjak u proračunu te dospjele obveze većinom (re)financirala novim zaduživanjem, a iskorištena su i sredstva depozita države kod HNB-a pribavljena izdavanjem obveznica krajem 2009. godine. U srpnju su plasmanom druge tranše domaćih obveznica u iznosu od 1,5 mlrd. kuna i 650 mil. EUR s valutnom klauzulom te 1.250 mil. USD vrijedne inozemne obveznice osigurana sredstva kojima će se financirati i obveze u ostatku godine. Stoga je dug u prvih sedam mjeseci porastao za 16,2 mlrd. kuna te je na kraju srpnja iznosio 132 mlrd. kuna.

Zbog podbačaja prihoda, u prvih sedam mjeseci ostvareno je 90% planiranog manjka za 2010. predviđenog originalnim proračunom i financijskim planovima izvanproračunskih fondova. Osim toga, od srpnja su na snazi zakonske izmjene u poreznom sustavu, koje će uglavnom nepovoljno utjecati na dinamiku prihoda konsolidirane središnje države u ostatku godine. Naime, ukinuta je niža stopa posebnog poreza, a viša će se stopa ukinuti od studenog 2010. Također su izmijenjeni porezni razredi i stope kod poreza na dohodak, što će, međutim, najviše pogoditi jedinice lokalne države. S druge strane, povećane su trošarine na cigarete i bezolovni benzin. Zbog navedenih razloga, krajem kolovoza izmijenjeni su državni proračun i financijski planovi izvanproračunskih korisnika, pri čemu su očekivani prihodi korigirani znatno niže, dok su rashodi blago povećani. Stoga je

planirani manjak središnje države za 2010. povećan s 2,7% na 4,5% ocijenjenog BDP-a.

Prihodi i rashodi konsolidirane središnje države

Preliminarni podaci MF-a pokazuju da su prihodi konsolidirane središnje države u prvih sedam mjeseci ove godine iznosili 63,2 mlrd. kuna, što je za 1,8% manje nego u istom razdoblju 2009. Padu su najviše pridonijela kretanja prihoda od poreza na dobit te socijalnih doprinosa.

Ipak, zbog uvođenja posebnog poreza na plaće, mirovine i druge primitke te naplate ranije nastalih potraživanja na osnovi trošarina na naftne derivate (uključene su i naknade za ceste sadržane u cijeni goriva), porezni su se prihodi u promatranom razdoblju blago povećali. Tome je donekle pridonio i rast poreza na dodanu vrijednost (PDV), čije se povećanje također može objasniti poreznim izmjenama, odnosno povećanjem osnovne stope PDV-a, s obzirom na negativna kretanja nominalnog prometa od trgovine na malo te robnoga uvoza. Pad domaće potražnje vidljiv je i u smanjenju prihoda od trošarina na automobile, carina te prihoda od poreza na financijske i kapitalne transakcije.

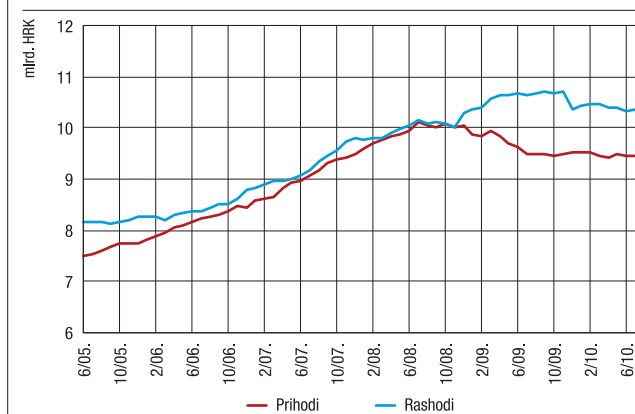
Loši poslovni rezultati gospodarskih subjekata u 2009. ogledali su se u snažnom smanjenju prihoda od poreza na dobit, koji su u prvih sedam mjeseci bili za trećinu manji nego godinu dana prije¹⁴. S obzirom na silaznu putanju gospodarske aktivnosti i u 2010., takvom smanjenju vjerojatno su pridonijeli i zahtjevi obveznika poreza na dobit da se dodatno smanje predujmovi poreza za ovu godinu.

Primjetljiv pad mase bruto plaća, koji je više posljedica smanjenja zaposlenih nego pada prosječne bruto plaće, u prvih je sedam mjeseci imao izrazito negativan utjecaj na prihode od socijalnih doprinosa i poreza na dohodak. Osim toga, na smanjenje ovih prihoda utjecao je i rast nepodmirenih obveza na osnovi poreza i doprinosa.

Rashodi konsolidirane središnje države iznosili su 70,3 mlrd. kuna i bili su za 0,1% veći nego u prvih sedam mjeseci prošle godine. Najviše sredstava od siječnja do srpnja utrošeno je na socijalne naknade iz osiguranja. Osim toga, navedena se potkategorija socijalnih naknada, koja uključuje rashode za veći dio mirovina i mirovinska primanja te za zdravstvo, zamjetljivo povećala u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Zbog nedovoljnog stupnja raščlanjivanja javno dostupnih podataka teško je utvrditi točne uzroke takvih kretanja, ali čini se da je to djelomično

¹⁴ Tekuća obveza po porezu na dobit plaća se na osnovi dobiti iz prethodne godine.

Slika 64. Prihodi i rashodi konsolidirane središnje države

Napomena: Trend-vrijednosti izračunate su kao pomični dvanaestomjesečni prosjeci originalnih podataka. Uključeni su prihodi od prodaje i rashodi za nabavu nefinancijske imovine. Od 2008. konsolidirana središnja država ne uključuje HAC. Izvori: MF; izračun HNB-a

posljedica metodoloških izmjena, a djelomično porasta izdataka za mirovine. Naime, prema planu državnog proračuna za 2010. može se zaključiti da MF dodatak uz mirovinu više ne bilježi u kategoriji naknada za socijalnu pomoć, već ga prikazuje u okviru rashoda za mirovine iz osiguranja. Rast rashoda za mirovine u prvih je sedam mjeseci djelomice bio potaknut i povećanjem prijevremenih umirovljenja, što se vjerojatno može povezati s rješavanjem viška radnika u situaciji kada gospodarska aktivnost opada, ali i najavljenim pooštrenim kažnjavanjem prijevremenih umirovljenja od listopada ove godine.

Izdaci za zaposlene u promatranom su razdoblju smanjeni za 1,9%, ponajprije zbog baznoga učinka, odnosno smanjenja osnovice za izračun plaća zaposlenika u javnim i državnim službama u drugom tromjesečju prošle godine. Ako se promotre područja NKD-a koja većinom uključuju zaposlenike u javnim i državnim službama, može se zaključiti da je na smanjenje donekle djelovao i pad broja zaposlenih u javnoj upravi i obrani te djelatnostima zdravstvene zaštite i socijalne skrbi.

Primjetljiv pad ostvarili su rashodi za korištenje dobara i usluga, ali planirani iznos tih rashoda za cijelu 2010. navodi na zaključak da je dio izdataka, vjerojatno zbog podbačaja prihoda, odgođen za drugi dio godine. U prvih sedam mjeseci smanjene su i subvencije, dok su zbog intenziviranja zaduživanja dosta porasli rashodi za kamate, a povećani su i tzv. ostali rashodi. Povećanje potonje kategorije rashoda većinom je posljedica transfera HAC-u na osnovi naknada za ceste, kojima se financiraju izgradnja i održavanje cestovne infrastrukture.

Operativni saldo konsolidirane središnje države i transakcije u nefinancijskoj imovini te financijskoj imovini i obvezama

Budući da su prihodi od poslovanja bili zamjetljivo manji od rashoda, ostvaren je negativan neto operativni saldo u iznosu od 7,0 mlrd. kuna. Istodobno je za nabavu nefinancijske imovine, koja je pokazatelj ulaganja u građevinske objekte, postrojenja, opremu, zemljišta i slično, utrošeno gotovo četvrtinu manje nego prošle godine, dok su prihodi od prodaje nefinancijske imovine ostali na prošlogodišnjoj razini. U skladu s navedenim, u promatranom je razdoblju ostvareno neto zaduživanje (prema metodologiji GFS 2001, na gotovinskom načelu) na razini konsolidirane središnje države u iznosu od 8,2 mlrd. kuna. Navedeni manjak posljedica je negativnog salda ostvarenog na razini državnog proračuna, dok su izvanproračunski korisnici ostvarili

Tablica 9. Operativni saldo, transakcije u nefinancijskoj imovini te financijskoj imovini i obvezama, prema metodologiji GFS 2001

u milijunima kuna i postocima

	Konsolidirana središnja država		
	I.–VII. 2009.	I.–VII. 2010.	I.–VII. 2010./I.–VII. 2009.
1. Promjena neto vrijednosti (neto operativni saldo)	-5.835	-7.046	20,8
1.1. Prihodi	64.358	63.208	-1,8
1.2. Rashodi	70.193	70.254	0,1
2. Promjena neto nefinancijske imovine	1.556	1.166	-25,1
2.1. Nabava nefinancijske imovine	1.738	1.344	-22,7
2.2. Prodaja nefinancijske imovine	182	178	-2,3
3. Neto posuđivanje (+) / zaduživanje (-) (1 – 2)	-7.391	-8.212	11,1
3. Financiranje (5 – 4) Transakcije u financijskoj imovini i obvezama	7.391	8.212	11,1
4. Promjena financijske imovine	2.280	7.943	248,4
4.1. Domaće	2.279	7.942	248,5
4.2. Inozemne	1	1	-
5. Promjena obveza	9.670	16.155	67,1
5.1. Domaćih	9.661	11.841	22,6
5.2. Inozemnih	9	4.314	46.884,0

Napomena: Na gotovinskom načelu
Izvori: MF; izračun HNB-a

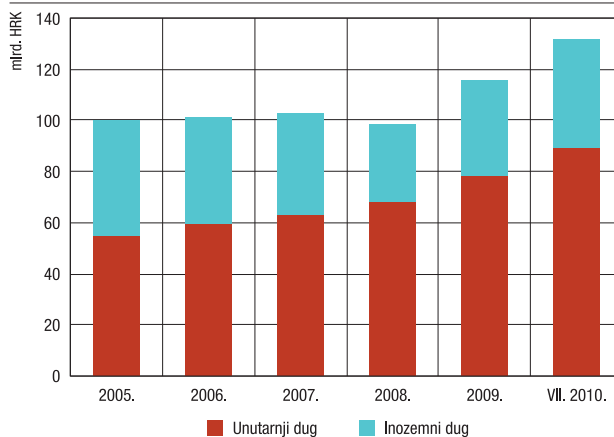
višak u iznosu od 0,3 mlrd. kuna.

Kako se država u srpnju 2010. zadužila i za financiranje manjka i refinanciranje dijela obveza budućeg razdoblja, financijska imovina u obliku depozita znatno je porasla. Osim toga, iako su primici od otplata (povrata) otprije danih zajmova bili zamjetljivi, povećanje financijske imovine djelomice je posljedica i izdataka za dane zajmove, što se, ponajprije, može povezati s plaćanjem protestiranih jamstava. S obzirom na intenzivno zaduživanje središnje države u prvih sedam mjeseci, financijske obveze porasle su za čak 16,2 mlrd. kuna.

Dug središnje države

Dug središnje države dosegao je na kraju srpnja tekuće godine 132 mlrd. kuna, što je povećanje za 16,2 mlrd. kuna u odnosu na kraj 2009. Treba istaknuti da je deprecijacija tečaja

Slika 65. Dug središnje države na kraju razdoblja

Napomena: Od 2008. središnja država ne uključuje HAC.
Izvor: HNB

HRK/USD u istom razdoblju uvelike utjecala na statistički porast duga nominiranog u američkim dolarima, dok je tečaj kune u odnosu na euro djelovao u suprotnom smjeru na obveze države nominirane u eurima. Potencijalni dug države u obliku izdanih državnih jamstava također se povećao, i to za 5,9 mlrd. kuna, djelomice zbog jamstava izdanih HBOR-u i HAC-u.

Unutarnji dug konsolidirane središnje države u prvih se sedam mjeseci povećao za 11,3 mlrd. kuna, od čega se 0,6 mlrd. kuna odnosilo na porast obveza izvanproračunskih fondova, a ostatak je posljedica zaduživanja na razini državnog proračuna. Pritom je navedeni porast duga središnje države uglavnom posljedica zaduživanja putem plasmana obveznica MF-a te trezorskih zapisa. Tako je, osim spomenutog izdanja obveznica u srpnju ove godine, država u ožujku izdala obveznice u iznosu od 3,5 mlrd. kuna i 350 mil. EUR s valutnom klauzulom. Znatna

sredstva osigurana su u obliku kredita, pri čemu treba istaknuti kreditno zaduženje države kod sindikata domaćih banaka u iznosu od 500 mil. EUR. Osim za pokriće manjka, država je spomenuta zaduženja koristila i za refinanciranje dospjelih domaćih obveza. Među ostalim, na naplatu je dospjela 3,0 mlrd. kuna vrijedna domaća obveznica kao i kredit u iznosu od 500 mil. EUR.

Za to se vrijeme inozemni dug povećao za 4,9 mlrd. kuna, što je u potpunosti posljedica zaduživanja Republike Hrvatske, dok je dug izvanproračunskih korisnika ostao gotovo nepromijenjen. Navedeni porast pritom ponajviše odražava neto učinak zaduživanja države putem plasmana obveznica u srpnju na američkom tržištu kapitala i kredita Svjetske banke dobivenog početkom godine te otplate inozemne obveznice u nominalnom iznosu od 500 mil. EUR i posljednjih rata Londonskom klubu.

Usporedba Hrvatske i odabranih zemalja Srednje i Istočne Europe

Gospodarski oporavak koji je diljem Europe započeo već sredinom prethodne godine, u drugom se tromjesečju 2010. dodatno pojačao. Tako je na području EU realna gospodarska aktivnost, nakon što se od trećeg tromjesečja 2009. povećavala po prosječnoj tromjesečnoj (sezonski prilagođenoj) stopi od samo 0,3%, u drugom tromjesečju 2010. znatno porasla, za 1,0% u odnosu na prethodno tromjesečje. Pozitivna su kretanja bila prisutna u gotovo svim zemljama EU, osim Grčke, Irske te Luksemburga, pa tako i u zemljama Srednje i Istočne Europe.

S obzirom na to da je gospodarski rast u najvećem broju zemalja nadmašio ostvarenja iz prethodnog razdoblja, može se govoriti o određenom intenziviranju tekuće gospodarske aktivnosti. Ipak, oporavak opet nije bio podjednako rasprostranjen u svim promatranim zemljama. Kod novih članica EU izdvaja se grupa zemalja koju čine Poljska, Slovačka i Češka, čiji je oporavak ostao relativno snažan. Nasuprot njima, u Rumunjskoj i Bugarskoj ostvarena je niska pozitivna stope promjene realnog BDP-a, dok je u Mađarskoj ta stopa stagnirala na razini iz prethodnog tromjesečja. Istodobno se gospodarska situacija nastavlja stabilizirati i u baltičkim zemljama, iako je kod njih i nadalje primjetljiva nešto izrazitija kolebljivost stopa promjene realne gospodarske aktivnosti. Može se ustvrditi da se većina europskih gospodarstava nalazi u uzlaznoj fazi poslovnog ciklusa, pri čemu je kod zemalja Istočne Europe oporavak gospodarske aktivnosti

nešto manje izražen. Nasuprot tome, u Hrvatskoj do kraja drugog tromjesečja 2010. još nije bilo vidljivih naznaka oporavka.

Spomenuto intenziviranje gospodarske aktivnosti u zemljama Srednje i Istočne Europe tijekom prve polovine 2010. godine zasniva se uglavnom na porastu inozemne potražnje zbog dinamiziranja gospodarske aktivnosti u starim članicama EU, a posebice Njemačkoj, kao najvažnijem izvoznom tržištu većine promatranih zemalja. Rast inozemne potražnje očekivano je potaknuo oporavak domaće industrijske proizvodnje, kod koje je također zabilježeno snažno ubrzavanje realnog rasta na godišnjoj razini u svim promatranim zemljama, osim u Bugarskoj i Hrvatskoj, gdje je industrijska proizvodnja niža od one u istom razdoblju prethodne godine.

S druge strane, podaci o promjenama potrošnje kućanstava, bruto investicija u fiksni kapital i državne potrošnje tijekom prve polovine 2010. upućuju na njihove i nadalje niske razine, odnosno izostanak oporavka domaće potražnje u gotovo svim zemljama regije pod utjecajem nepovoljnih kretanja na tržištu rada, otežanih uvjeta kreditiranja te pojedinih mjera fiskalne politike. Promatraju li se pojedine sastavnice, tekuća razina potrošnje kućanstava povećala se samo u Poljskoj i Češkoj, realne stope promjena investicija u fiksni kapital većinom su bile negativne i vrlo kolebljive, a državna potrošnja bila je blago ekspanzivna u Poljskoj, Letoniji i Litvi. Kao posljedica navedenog, oporavak

Tablica 10. Bruto domaći proizvod

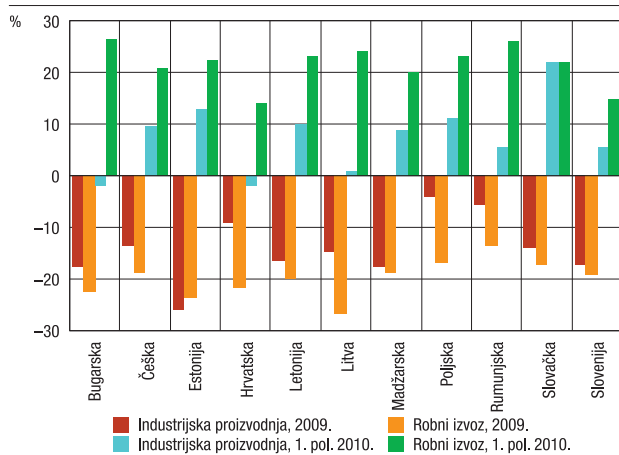
stope promjene u odnosu na prethodno tromjesečje, sezonski prilagođeni podaci

	1.tr. 2008.	2.tr. 2008.	3.tr. 2008.	4.tr. 2008.	1.tr. 2009.	2.tr. 2009.	3.tr. 2009.	4.tr. 2009.	1.tr. 2010.	2.tr. 2010.
Bugarska	1,5	1,3	1,4	0,6	-6,3	0,0	-0,1	-0,2	-0,5	0,5
Češka	0,3	0,7	0,2	-0,7	-3,8	-0,5	0,5	0,5	0,4	0,9
Estonija	-2,2	-1,0	-2,7	-5,7	-5,6	-3,7	-1,4	1,4	1,1	1,9
Hrvatska	2,1	0,9	-1,3	-1,4	-3,0	-0,9	-0,6	-0,1	-0,8	-1,0
Letonija	-3,0	-2,2	-1,1	-4,2	-11,6	-1,5	-3,2	-1,2	0,9	0,8
Litva	1,0	-0,7	-0,9	-1,7	-13,1	-0,4	0,3	0,3	-3,1	3,2
Mađarska	1,0	-0,3	-0,9	-2,1	-2,9	-1,3	-0,6	0,0	0,6	0,0
Poljska	1,4	0,8	0,7	-0,3	0,4	0,5	0,7	1,2	0,7	1,1
Rumunjska	3,8	1,5	-0,4	-2,2	-4,1	-1,5	0,1	-1,5	-0,3	0,3
Slovačka	-1,9	1,5	1,2	0,4	-7,4	0,8	1,2	1,7	0,8	1,2
Slovenija	1,7	0,7	0,2	-3,3	-6,1	-0,6	0,4	0,1	-0,1	1,1
EU-27	0,6	-0,3	-0,5	-1,9	-2,5	-0,3	0,3	0,2	0,3	1,0

Napomena: Podaci za Bugarsku nisu dostupni. Zbog primijenjene metode sezonskog prilagođavanja moguće su revizije prikazanih podataka.

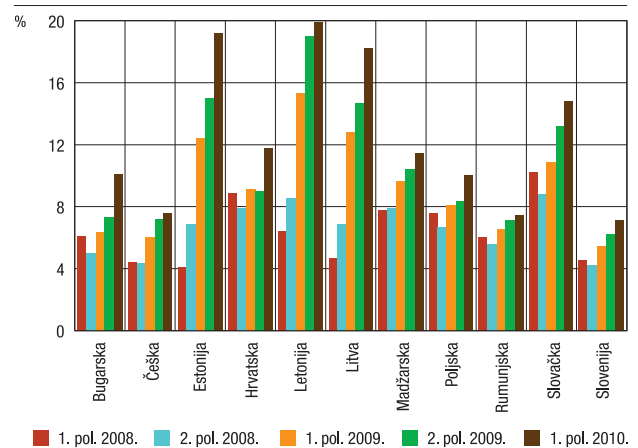
Izvori: Eurostat; DZS; HNB

Slika 66. Industrijska proizvodnja (obujam) i robni izvoz (nominalna vrijednost u eurima) godišnje stope promjene

Izvori: Eurostat; DZS

Slika 67. Anketna stopa nezaposlenosti

Izvori: Eurostat; DZS

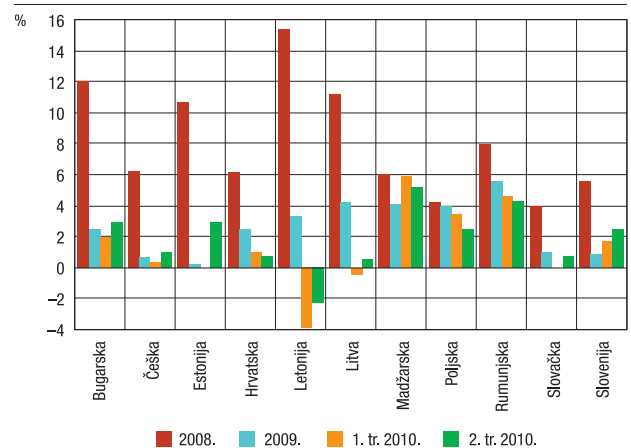
robnog uvoza i nadalje je znatno slabiji i u većoj mjeri neujednačen nego oporavak izvoza, što je utjecalo na daljnje poboljšanje vanjskotrgovinskog salda u promatranim gospodarstvima.

Unatoč spomenutim povoljnim kretanjima u realnom sektoru gospodarstva, ona se još nisu odrazila na tržište rada. Tako je u većini zemalja Srednje i Istočne Europe zaposlenost i nadalje na razini nižoj nego prethodne godine, i to unatoč uobičajenom sezonskom povećanju broja zaposlenih tijekom drugog tromjesečja. Zaposlenost se tako tijekom prve polovine 2010. godine na godišnjoj razini najviše smanjila u Litvi, Letoniji i Bugarskoj, dok je nasuprot tome u Poljskoj, koja je jedina među europskim zemljama izbjegla recesiju, i, pomalo neočekivano, u Rumunjskoj, broj zaposlenih u drugom tromjesečju porastao na godišnjoj razini. Promatrano po sektorima gospodarstva, najviše je radnih mjesta izgubljeno u građevinarstvu, industriji i trgovini, dok polovina promatranih zemalja, unatoč još prisutnoj potrebi ograničavanja javne potrošnje, ostvaruje godišnji rast zapošljavanja u javnom sektoru. Kao rezultat opisanih kretanja, anketna stopa nezaposlenosti tijekom prve polovine godine bila je viša nego u istom razdoblju 2009., a njezina najviša vrijednost, od gotovo 20%, zabilježena je u baltičkim zemljama.

Kriza je, osim na otpuštanje zaposlenih, poslodavce primorala i na smanjivanje plaća kako bi svoje poslovanje prilagodili novim uvjetima u gospodarstvu i osigurali opstanak na tržištu. Ipak, prilagodbe na strani plaća su bile manje te su se dogodile poslije smanjenja broja zaposlenih. Pritom su u prvoj polovini 2010. godine nominalne bruto plaće jedino u baltičkim zemljama i Hrvatskoj bile manje nego u istom razdoblju prošle godine. U preostalim zemljama kretanja nominalnih plaća bila su pozitivna, ali raznolika, pa je kod nekih zabilježeno usporavanje, a kod nekih čak i ubrzanje rasta. Promatrano po sektorima, u drugom su tromjesečju u većini zemalja plaće u privatnom sektoru rasle brže od onih u javnom sektoru, s tim da je najsnažnije smanjenje plaća zaposlenih u javnom sektoru imala Letonija.

Što se tiče kretanja cijena, tijekom drugog tromjesečja 2010. u većini je promatranih zemalja došlo do ubrzanja inflacije, no godišnja stopa inflacije potrošačkih cijena u svim je promatranim zemljama i nadalje znatno niža nego u istom razdoblju prethodne godine. Među činiteljima koji su poticali rast inflacije potrošačkih cijena potrebno je izdvojiti cijene prehrane i energije. Pritom se utjecaj povećanja cijena tih proizvoda najviše osjetio u Estoniji i Letoniji, pri čemu u potonjoj i nadalje cijene na godišnjoj razini padaju. Nasuprot tome, u Mađarskoj je godišnji rast

Slika 68. Inflacija potrošačkih cijena prosječne godišnje stope promjene

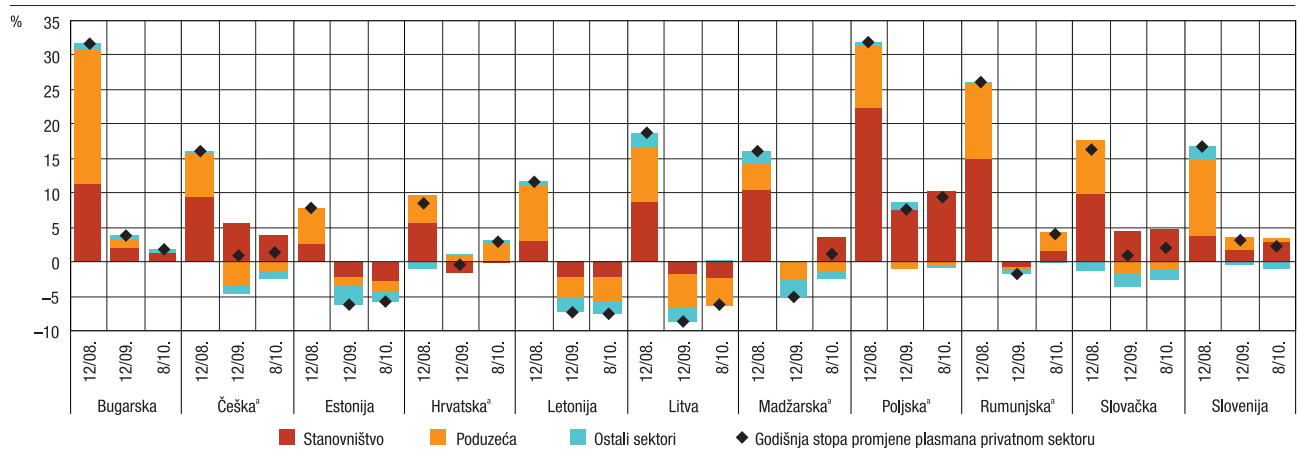
Izvori: Eurostat; DZS

inflacije potrošačkih cijena opet bio relativno najviši, i to ponajprije zbog visokoga godišnjeg rasta cijena energije i usluga.

Nepovoljni trendovi u kreditiranju privatnog sektora prisutni tijekom prošle godine u tekućoj su godini u većini promatranih zemalja usporeni ili zaustavljeni. Ipak, još nema naznaka primjetljivijeg oporavka kreditiranja, što se ogleda i u godišnjim stopama promjene plasmana, koje su i krajem kolovoza bile negativne ili samo blago pozitivne (osim u Poljskoj, u kojoj je rast kredita privatnom sektoru i tijekom krize ostao relativno visok). Tome zasigurno pridonosi niska razina gospodarske aktivnosti, ali i rizik od rasta nenaplativih potraživanja, koji je u nekim zemljama regije (posebice Mađarskoj, Poljskoj i Hrvatskoj) posljednjih nekoliko mjeseci dodatno pojačan s obzirom na veliku izloženost dužnika promjenama tečaja švicarskog franka (vidi Okvir 2.).

U zemljama u kojima su plasmani rasli taj je rast bio potaknut kreditiranjem stanovništva (osim Hrvatske), koje je ponegdje poraslo i više od 10% na godišnjoj razini, i to uglavnom pod povoljnim utjecajem rasta stambenih kredita. Tako je, primjerice, u Poljskoj, Rumunjskoj i Sloveniji godišnji rast stambenih kredita na kraju kolovoza dosegao 25%. S druge strane, kod većine

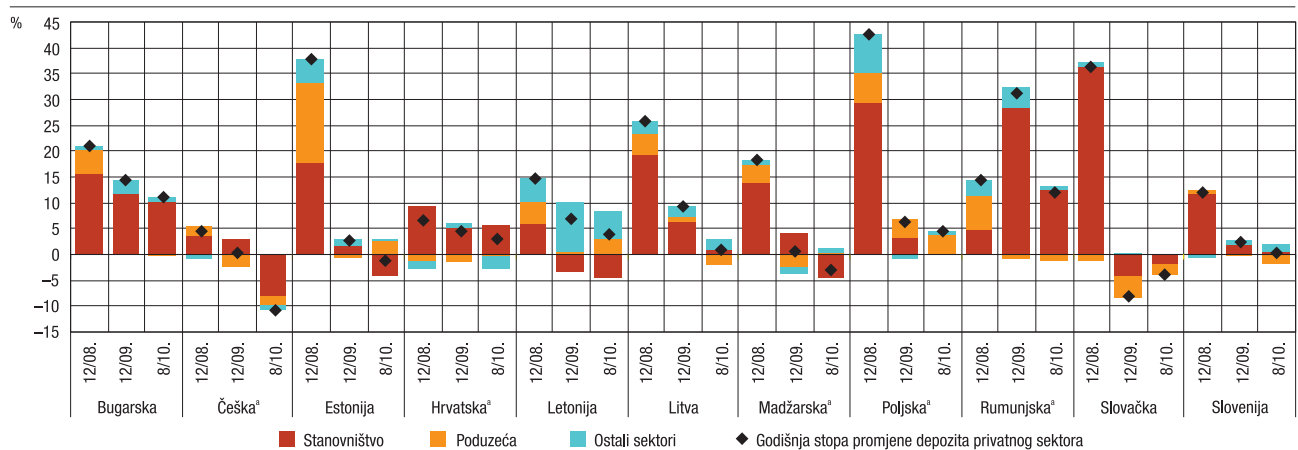
Slika 69. Plasmani banaka privatnom sektoru
doprinosi godišnjoj stopi promjene, na kraju razdoblja

^a Isključujući utjecaj tečaja

Izvori: Nacionalne središnje banke

Slika 70. Štedni i oročeni depoziti privatnog sektora
doprinosi godišnjoj stopi promjene, na kraju razdoblja

^a Isključujući utjecaj tečaja

Izvori: Nacionalne središnje banke

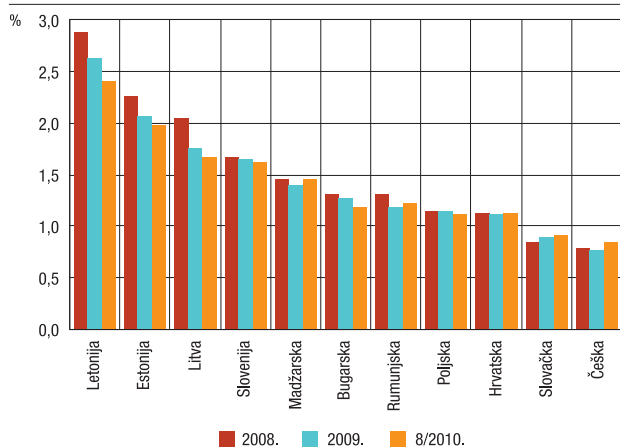
zemalja plasmani poduzećima i nadalje bilježe smanjenje na godišnjoj razini. U baltičkim zemljama pad kreditiranja zabilježen je kod svih institucionalnih sektora, što upućuje na to da kontrakcija kreditne aktivnosti u tim zemljama još nije završila.

Za razliku od plasmana, rast se štednih i oročenih depozita u bankama u drugom tromjesečju te u prva dva mjeseca trećeg tromjesečja 2010. nastavio usporavati u gotovo svim promatranim zemljama. Tome je pridonio oslabljeni priljev depozita stanovništva, a u nekim zemljama i smanjenje depozita tog sektora (Češka, Estonija, Letonija, Mađarska), što se može povezati s prilagodbom stanovništva nepovoljnim uvjetima na tržištima rada trošenjem vlastite financijske imovine. Jedino se u Hrvatskoj rast depozita stanovništva blago ubrzao, a visoke godišnje stope rasta zabilježene su još u Rumunjskoj (19,9%) i Bugarskoj (14,8%). Kada je riječ o poduzećima, njihovi depoziti u većini su se zemalja nastavili smanjivati ili stagnirati, dok je rast na godišnjoj razini zabilježen samo u Estoniji, Letoniji te Poljskoj. Opisana kretanja rezultirala su daljnjim smanjivanjem omjera plasmana i depozita privatnog sektora, pri čemu je najsnažnija prilagodba zabilježena upravo kod baltičkih zemalja, koje je prije financijske krize karakterizirala najsnažnija kreditna ekspanzija.

Različit intenzitet oporavka ili njegov izostanak, izmjene u poreznom zakonodavstvu kao i cijeli niz diskrecijskih mjera koje su zemlje uvodile rezultirali su različitim kretanjima u području javnih financija u prvom polugodištu 2010. Kad je riječ o prihodima opće države, najviši je godišnji rast zabilježen u Poljskoj i Češkoj, dok je u Latviji i Bugarskoj nastavljen relativno snažan pad, no ipak mnogo sporiji nego protekle godine. Divergentna kretanja zabilježena su i na rashodnoj strani proračuna. Tako su se ukupni rashodi smanjili u baltičkim zemljama te Bugarskoj, a u Poljskoj, Rumunjskoj i Sloveniji su se povećali, što je, pak, uvelike bilo potaknuto rastom izdataka za socijalne naknade. Ono što je zajedničko svim promatranim zemljama, uključujući Hrvatsku, jest to da su u prvih šest mjeseci ostvarile manjak proračuna na razini opće države, a očekuje se da će manjak zabilježiti i na razini cijele godine.

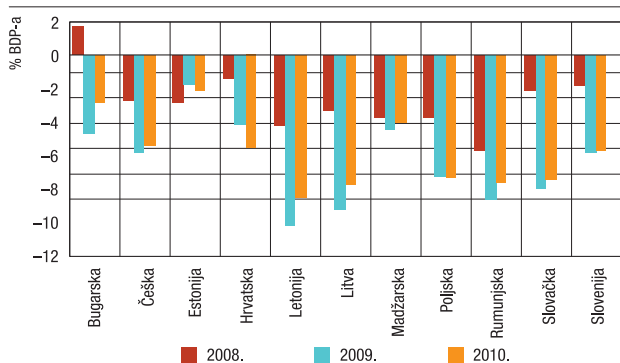
Prema projekcijama Europske komisije, manjak konsolidirane opće države u gotovo svim će promatranim zemljama u 2010. ostati relativno visok. Pritom će u većini zemalja mjere fiskalne konsolidacije kao i očekivani porast prihoda povezan s nastavkom oporavka gospodarstava dati određene rezultate već u tekućoj godini, pa će se manjak izražen u postotku BDP-a početi

Slika 71. Omjer plasmana i depozita privatnog sektora

Izvori: Nacionalne središnje banke

Slika 72. Saldo konsolidirane opće države (ESA 95)

Napomena: Projekcija salda konsolidirane opće države promatranih zemalja za 2010. procjena je Europske komisije, a za Hrvatsku očekivani manjak opće države u 2010. ocjena je HNB-a, pri čemu je korištena metodologija GFS 2001. Pritom su u projicirani manjak uključeni i godišnja obveza povrata duga umirovljenicima i projicirana protestirana jamstava, čime se definicija manjka usklađuje što je više moguće s definicijom kojom se koriste zemlje članice EU u izvješćivanju za Eurostat.

Izvori: Eurostat; EK; MF; izračun HNB-a

smanjivati. S druge strane, manjak će stagnirati u Poljskoj i Sloveniji, dok će jedino u Estoniji, a posebice Hrvatskoj, biti zabilježeno povećanje. Budući da će se manjak u proračunu vjerojatno većinom financirati zaduživanjem, očekuje se da će dug konsolidirane opće države u svim promatranim zemljama nastaviti rasti.

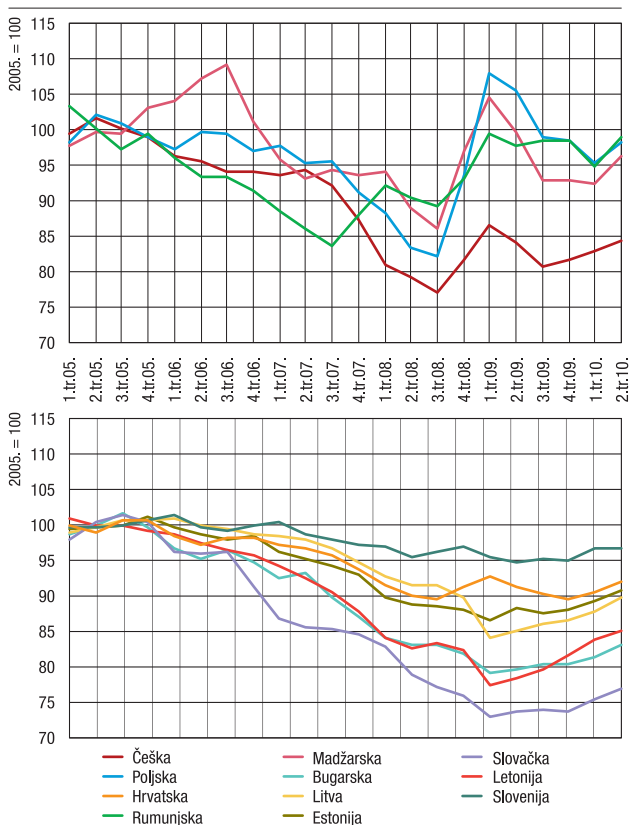
Previranja na svjetskim financijskim tržištima tijekom drugog tromjesečja utjecala su i na kretanje deviznih tečajeva u promatranim zemljama. Tako je u gotovo svim zemljama zabilježena deprecijacija indeksa realnoga efektivnog tečaja deflacioniranog potrošačkim cijenama u odnosu na prethodno tromjesečje, što govori u prilog jačanju cjenovne konkurentnosti tih zemalja. Takva su kretanja uglavnom rezultat deprecijacije indeksa nominalnih efektivnih tečajeva valuta tih zemalja. Među promatranim zemljama jedino se u Sloveniji indeks realnoga efektivnog tečaja zadržao na približno istoj razini kao u prethodnom tromjesečju, što je zajedno s deprecijacijom indeksa nominalnoga efektivnog tečaja rezultat bržeg rasta potrošačkih cijena u Sloveniji nego u njezinim najvažnijim trgovinskim partnerima.

Oporavak cjenovne konkurentnosti, praćen kontinuiranim jačanjem inozemne potražnje, u promatranim je zemljama potpomogao nastavak rasta izvoza, dok je rast uvoza bio nešto sporiji.

Zahvaljujući takvim trendovima deset novih članica EU u prvom je tromjesečju 2010. prvi put zajednički ostvarilo višak u razmjeni robe s drugim zemljama. Veliki udio u tome imaju Češka, Mađarska i Slovačka s relativno visokim viškovima, koje imaju već duže vrijeme, ali pozitivan utjecaj imale su i druge zemlje koje ostvaruju sve manje manjkove. Nasuprot tome, u međunarodnoj razmjeni usluga u većini promatranih zemalja vidljivo je daljnje smanjenje viška, a blago su se pogoršala i salda na računima faktorskih dohodaka i tekućih transfera.

Sveukupno gledano, manjak tekućeg računa platne bilance svih zemalja Srednje i Istočne Europe promatranih zajedno u prvom se tromjesečju 2010. smanjio na $-1,5\%$ BDP-a, što je neznatno niže nego na kraju prethodne godine. Pritom je najizraženije poboljšanje vidljivo kod Bugarske, čiji se manjak s dvoznamenkastih razina prethodnih godina smanjio na $-6,5\%$ BDP-a, ali to je još znatno više nego u ostalim promatranim zemljama. U usporedbi s navedenim zemljama, Hrvatska se, poput Bugarske i Rumunjske, i nadalje ističe zbog relativno visokog manjka, premda ga je i sama znatno smanjila.

U skladu sa smanjenim potrebama financiranja manjka tekućeg računa, u zemljama Srednje i Istočne Europe nastavljeno je i smanjivanje priljeva kapitala iz inozemstva. Inozemna izravna ulaganja i nadalje su prilično skromna te ne dosežu niti polovinu iznosa ostvarenog u razdoblju prije gospodarske krize. Više od dvije trećine pristiglih izravnih ulaganja u prvom tromjesečju 2010. realizirano je u Poljskoj i Češkoj, a u Mađarskoj su se izravna ulaganja prilično smanjila. Isto tako, nije bilo ni znatnijeg intenziviranja dužničkih ulaganja, barem kod privatnog sektora, dok se javni sektor nešto snažnije zaduživao na inozemnim tržištima radi financiranja povećanih proračunskih manjkova,

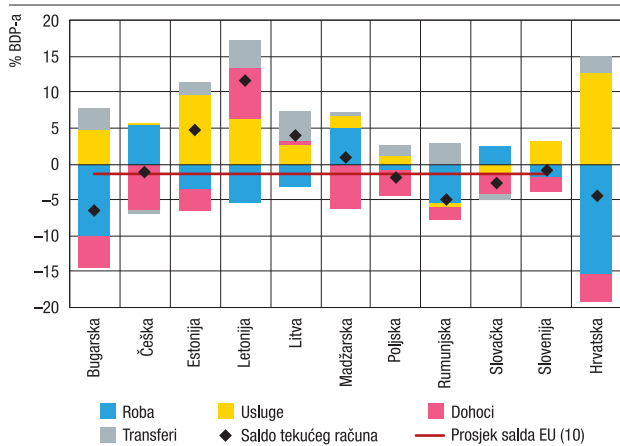
Slika 73. Indeks^a realnoga efektivnog tečaja deflacioniranog potrošačkim cijenama

^a Pad indeksa upućuje na realnu efektivnu aprecijaciju.

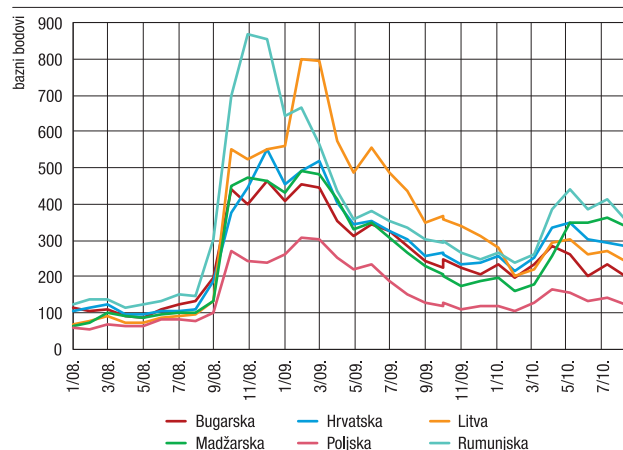
Izvori: BIS; HNB

Slika 74. Saldo tekućeg računa platne bilance zemalja Srednje i Istočne Europe

kumulativni podaci za posljednja četiri tromjesečja (prema podacima za prvo tromjesečje 2010.)

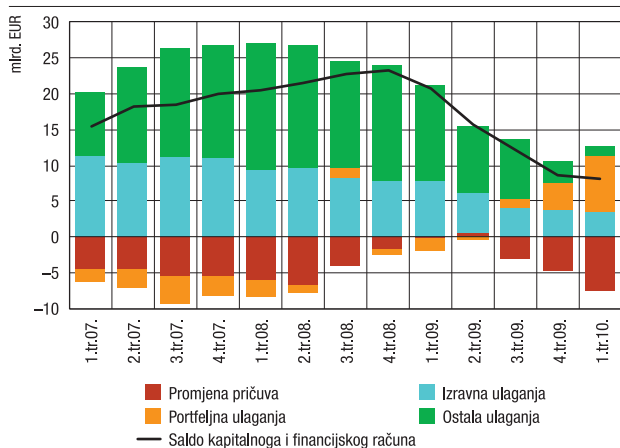
Izvori: Eurostat; HNB

Slika 76. Kretanje razlike prinosa na dug država s tržištima u nastajanju

Izvori: Bloomberg; JPM

Slika 75. Ukupni priljevi kapitala u deset zemalja Srednje i Istočne Europe

pomični prosjek četiri tromjesečja

Napomena: Obuhvaćene su nove članice EU, osim Malte i Cipra.
Izvor: Eurostat

što je pridonijelo i nešto bržem rastu inozemnog duga nego u prethodnoj godini. Otkup deviza pristiglih putem zaduživanja u velikom je broju zemalja, pogotovo u Poljskoj, pridonio rastu međunarodnih pričuva.

Nakon što se percepcija rizika promatranih zemalja tijekom cijele 2009. i u prvom tromjesečju 2010. smanjivala, u travnju 2010. taj je trend zaustavljen. Naime, kriza državnog duga u eurozoni osnažila je zabrinutost svjetskih ulagača glede dinamike oporavka svjetske ekonomije, ali i mogućih problema vezanih za financiranje zemalja Srednje i Istočne Europe. Tako se EMBI razlika prinosa na državne obveznice većine promatranih zemalja ponovo počela povećavati te je na kraju lipnja 2010. najveću EMBI razliku prinosa na javni dug imala Rumunjska, više od 400 bodova. Premda su se tijekom trećeg tromjesečja EMBI razlike prinosa smanjile za sve promatrane zemlje, one su i nadalje bile veće nego krajem prvog tromjesečja 2010.

Jačanje nesklonosti prema riziku svjetskih ulagača istodobno se negativno odrazilo na kretanja cijena dionica na svim svjetskim tržištima kapitala. Tako su tijekom drugog tromjesečja 2010. pali svi dionički indeksi promatranih zemalja, pri čemu je najviše pao indeks Bukureštanske burze, koji se smanjio

Tablica 11. Usporedba pokazatelja tržišta kapitala

Lipanj 2010.	Sofija	Prag	Zagreb	Baltičko tržište kapitala	Budimpešta	Varšava	Bukurešt	Bratislava	Ljubljana
Pros. dnevni promet, dionice (mil. EUR)	0,49	54,59	1,78	1,29	98,04	413,17	5,46	1,87	1,35
Pros. dnevni promet, obveznice (mil. EUR)	90,71	4,65	0,69	3,45	1,30	0,10	20,82	0,62
Promet ^a /BDP ^c , godišnja razina (%)	0,35	9,74	0,99	0,56	25,39	30,98	1,17	0,73	0,96
Promet ^b /BDP ^c , godišnja razina (%)	16,18	2,58	0,30	0,89	0,10	0,02	8,13	0,43
Brzina prometa ^d	2,66	27,66	2,59	5,98	126,02	59,38	7,28	14,29	4,53
Tržišna kapitalizacija ^a (mil. EUR), kraj mjeseca	4.618	49.740	17.380	5.428	19.605	175.354	18.916	3.303	7.541
Tržišna kapitalizacija ^b (mil. EUR), kraj mjeseca	5.788	2.154,0	34.430,3	22.351,1	13.111,0
Tržišna kapitalizacija ^a /BDP ^c , kraj mjeseca (%)	13,2	35,2	38,3	9,4	20,2	52,2	16,1	5,1	21,2
Tržišna kapitalizacija ^b /BDP ^c , kraj mjeseca (%)	12,8	3,7	35,4	34,6	36,8
Kretanje indeksa dionica od početka godine (%)	-12,7	-1,2	-7,4	25,2	-0,8	-1,5	1,1	-20,0	-12,9
Kretanje indeksa dionica od početka mjeseca (%)	-2,3	-6,2	-6,6	-1,7	-4,8	-5,1	-3,9	2,4	-0,7

^a Dionice; ^b Obveznice; ^c Zbroj ostvarenog BDP-a u posljednja četiri tromjesečja; ^d Anualizirani mjesečni promet dionicama×100/ tržišna kapitalizacija dionica
Izvori: Bloomberg; BSE-Sofija; BSE; BSSE; BSE; PSE; LJSE; WSE; NASDAQ OMX Baltic; Zagrebačka burza

za petinu, dok je najmanji pad imao indeks baltičkih zemalja¹⁵. Istodobno se na većini promatranih burzi smanjio i prosječni dnevni promet dionica, pa je i tržišna kapitalizacija dionica na kraju drugog tromjesečja 2010. na svim promatranim burzama smanjena u usporedbi s krajem ožujka.

¹⁵ Burze u Talinu, Rigi i Vilniusu zajedno čine Baltičko tržište kapitala, koje je formirano radi minimiziranja razlika između tržišta kapitala u Estoniji, Latviji i Litvi, olakšavanja prekograničnog trgovanja te privlačenja novih investicija. Sve tri spomenute burze dijele isti sustav trgovanja te uskladena pravila i tržišne procedure.

Statistički pregled

Klasifikacija i iskazivanje podataka o potraživanjima i obvezama

Podaci o potraživanjima i obvezama financijskih institucija klasificiraju se prema institucionalnim sektorima i financijskim instrumentima. Institucionalni sektori su sljedeći: financijske institucije, središnja država, ostali domaći sektori i inozemstvo. Sektor financijske institucije obuhvaća sljedeće podsektore: središnja banka, banke, ostale bankarske institucije i nebankarske financijske institucije. Središnja banka je Hrvatska narodna banka. Banke su institucije kojima je Hrvatska narodna banka izdala odobrenje za obavljanje bankarskih poslova u skladu sa Zakonom o bankama, uključujući i štedionice u prijelaznom razdoblju. U sektor banke ne uključuju se banke u stečaju i bivše filijale banaka čije je sjedište izvan Republike Hrvatske. Ostale bankarske institucije su stambene štedionice, štedno-kreditne zadruge i investicijski fondovi. Nebankarske financijske institucije su financijske institucije koje nisu klasificirane kao banke ili kao ostale bankarske institucije (npr. društva za osiguranje, mirovinski fondovi).

Središnja država obuhvaća podsektor Republika Hrvatska i podsektor republički fondovi. Do prosinca 2003. podsektor Republika Hrvatska obuhvaćao je organe državne uprave, uključujući Hrvatske ceste, Hrvatske autoceste i Državnu agenciju za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka, a podsektor

republički fondovi obuhvaća Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Hrvatski fond za privatizaciju, Hrvatske vode i Hrvatsku banku za obnovu i razvitak.

Od siječnja 2004. Hrvatske ceste, Hrvatske autoceste te Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka reklasificirani su iz podsektora Republika Hrvatska u podsektor republički fondovi.

Ostali domaći sektori su: organi lokalne države, državna i ostala trgovačka društva te stanovništvo, uključujući obrtnike i neprofitne institucije koje pružaju usluge stanovništvu. Podsektor ostala trgovačka društva obuhvaća i banke u stečaju. U pojedinim tablicama ostali domaći sektori dijele se u sljedeće podsektore: lokalna država, koja obuhvaća jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, trgovačka društva, koja obuhvaćaju državna i ostala trgovačka društva, te stanovništvo, koje uključuje i obrtnike i neprofitne institucije.

Sektor inozemstvo obuhvaća strane fizičke i pravne osobe.

Svi podaci o potraživanjima i obvezama odnose se na stanje na kraju razdoblja, pri čemu se devizne pozicije iskazuju u kunskoj protuvrijednosti prema srednjem tečaju Hrvatske narodne banke na kraju razdoblja.

A. Monetarni i kreditni agregati

Tablica A1: Monetarni i kreditni agregati

na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima

Godina	Mjesec	Primarni novac	Novčana masa M1	Novčana masa M1a	Ukupna likvidna sredstva M4	Neto domaća aktiva	Plasmani	Mjesečne stope rasta					
								Primarni novac	Novčana masa M1	Novčana masa M1a	Ukupna likvidna sredstva M4	Neto domaća aktiva	Plasmani
1996.	prosinac	8.770,4	11.368,9	11.494,9	36.701,1	24.960,4	33.831,2	11,35	7,83	7,67	4,88	-5,41	-11,61
1997.	prosinac	10.346,1	13.731,4	13.848,8	50.742,0	33.829,0	48.863,4	7,86	3,93	3,85	2,16	4,98	4,96
1998.	prosinac	9.954,2	13.531,4	13.615,2	57.340,3	44.626,8	59.792,0	7,24	6,92	6,59	2,51	3,73	0,25
1999.	prosinac ^a	10.310,0	13.858,9	13.965,7	56.659,3	40.003,8	55.875,8	4,53	5,46	5,48	2,28	0,35	-4,58
2000.	prosinac	11.717,3	18.030,3	18.256,4	73.061,1	44.043,9	60.883,8	7,32	10,04	9,89	3,66	10,46	2,66
2001.	prosinac	17.803,2	23.703,5	23.936,5	106.071,4	57.410,0	74.964,5	8,01	13,00	11,96	11,65	3,40	1,16
2002.	prosinac	23.027,9	30.869,8	31.876,7	116.141,8	83.324,4	97.463,7	10,72	6,11	6,79	1,65	7,92	2,15
2003.	prosinac	30.586,2	33.888,7	34.630,9	128.893,1	96.121,7	111.661,4	8,90	1,78	1,93	0,14	3,11	0,66
2004.	prosinac	33.924,4	34.562,1	35.186,5	139.947,7	108.205,1	127.308,6	8,69	2,86	2,68	0,23	2,15	1,99
2005.	prosinac	40.390,8	38.817,1	39.855,4	154.647,0	131.343,2	149.168,3	9,38	4,34	3,87	-0,02	1,84	1,94
2006.	prosinac	46.331,2	48.521,0	49.141,7	182.458,6	154.844,1	183.379,5	3,17	4,75	4,07	1,57	3,38	2,99
2007.	prosinac	51.923,9	57.878,3	58.663,4	215.822,1	166.375,5	210.828,4	3,73	6,71	6,62	3,95	3,54	2,65
2008.	prosinac	49.743,0	55.222,3	56.044,6	225.018,5	183.279,1	232.982,1	-9,89	8,17	8,49	3,17	5,68	1,96
2009.	rujan	52.791,1	45.559,4	46.011,5	224.086,6	184.717,4	228.759,2	-4,62	-4,72	-4,73	-0,16	-1,04	-0,64
	listopad	54.446,1	44.657,2	45.158,6	221.147,8	183.289,0	227.891,2	3,13	-1,98	-1,85	-1,31	-0,77	-0,38
	studen	53.699,8	45.748,0	46.255,6	223.600,6	179.711,1	231.436,6	-1,37	2,44	2,43	1,11	-1,95	1,56
	prosinac	56.141,9	47.181,7	47.760,5	223.094,6	178.083,2	231.661,9	4,55	3,13	3,25	-0,23	-0,91	0,10
2010.	siječanj	57.770,5	48.084,2	48.541,3	223.486,8	181.640,3	233.047,7	2,90	1,91	1,63	0,18	2,00	0,60
	veljača	57.234,3	48.701,2	49.190,9	223.347,0	184.078,9	232.731,5	-0,93	1,28	1,34	-0,06	1,34	-0,14
	ožujak	54.694,4	47.726,2	48.329,4	222.043,1	184.290,7	233.913,8	-4,44	-2,00	-1,75	-0,58	0,12	0,51
	travanj	54.076,0	48.982,2	49.554,8	222.055,0	184.328,8	234.764,5	-1,13	2,63	2,54	0,01	0,02	0,36
	svibanj	54.796,4	47.986,9	48.636,6	222.569,0	185.391,6	236.038,1	1,33	-2,03	-1,85	0,23	0,58	0,54
	lipanj	55.858,3	49.715,7	50.349,9	224.581,4	187.596,3	238.071,7	1,94	3,60	3,52	0,90	1,19	0,86
	srpanj	54.794,4	50.749,5	51.454,6	226.952,6	177.911,9	239.486,1	-1,90	2,08	2,19	1,06	-5,16	0,59
	kolovoz	54.707,7	51.234,6	51.991,4	231.585,1	177.141,4	240.991,2	-0,16	0,96	1,04	2,04	-0,43	0,63

^a Plasmani su jednokratno smanjeni u iznosu od 2.759,4 milijuna kuna.

Tablica A1: Monetarni i kreditni agregati • U tablici se iskazuju podaci o nekim osnovnim monetarnim i kreditnim agregatima te njihove mjesečne stope rasta. U rujnu 1999. godine provedena je revizija svih monetarnih agregata. U starijim publikacijama HNB-a podaci o potraživanjima i obvezama štedionica nisu obuhvaćeni u izračunu monetarnih agregata.

Primarni novac u cijelosti je preuzet iz Bilance Hrvatske narodne banke (Tablica C1).

Novčana masa M1 definirana je jednako kao i istoimena pozicija u Bilanci monetarnih institucija (Tablica B1) te obuhvaća gotov novac izvan banaka, depozite ostalih bankarskih institucija i ostalih domaćih sektora kod Hrvatske narodne banke te depozitni novac kod banaka. Novčana masa M1a obuhvaća gotov novac izvan banaka i depozitni novac kod banaka uvećan za depozitni novac središnje države kod banaka.

Ukupna likvidna sredstva M4 obuhvaćaju novčanu masu M1,

štedne i oročene depozite, devizne depozite te obveznice i instrumente tržišta novca (navedene komponente preuzete su iz Bilance monetarnih institucija (Tablica B1)).

Neto domaća aktiva definirana je kao razlika između ukupnih likvidnih sredstava i inozemne aktive (neto).

Plasmani su potraživanja banaka od ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i nebankarskih financijskih institucija.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj 1999. udio tih banaka u monetarnom agregatu M1 iznosio je 259,3 mil. kuna, a u monetarnom agregatu M4 iznosio je 4.035,8 mil. kuna. Podaci za lipanj 1999. godine bit će usporedivi s podacima za srpanj 1999. godine ako se stavka Plasmani banaka poveća za iznos od 3.513,5 mil. kuna.

B. Monetarne institucije

Tablica B1: Bilanca monetarnih institucija
na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2005. XII.	2006. XII.	2007. XII.	2008. XII.	2009. XII.	2010.			
						III.	VI.	VII.	VIII.
AKTIVA									
1. Inozemna aktiva (neto)	23.303,8	27.614,5	49.446,5	41.739,4	45.011,4	37.752,4	36.985,1	49.040,7	54.443,7
2. Plasmani	168.427,7	200.328,9	226.076,1	254.569,8	253.523,6	262.293,5	267.864,4	257.862,1	258.583,0
2.1. Potraživanja od središnje države (neto)	19.259,4	16.949,4	15.247,7	21.587,7	21.861,7	28.379,8	29.792,7	18.376,0	17.591,8
2.2. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	147.414,3	181.031,9	207.398,7	231.472,7	229.870,2	231.979,9	235.919,6	236.780,3	238.571,2
2.3. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	592,2	1.029,5	1.640,0	441,9	681,7	733,1	795,1	1.175,2	1.040,5
2.4. Potraživanja od nebankarskih financijskih institucija	1.161,8	1.318,1	1.789,7	1.067,4	1.109,9	1.200,8	1.357,0	1.530,5	1.379,5
Ukupno (1+2)	191.731,5	227.943,3	275.522,6	296.309,2	298.534,9	300.045,9	304.849,6	306.902,8	313.026,7
PASIVA									
1. Novčana masa	38.817,1	48.521,0	57.878,3	55.222,3	47.181,7	47.726,2	49.715,7	50.749,5	51.234,6
2. Štedni i oročeni depoziti	27.992,1	44.836,8	53.644,9	50.070,3	39.139,4	35.504,6	36.896,0	35.808,1	36.435,7
3. Devizni depoziti	86.760,8	88.256,7	103.090,1	117.194,8	135.410,6	137.324,5	136.457,8	139.140,6	142.524,4
4. Obveznice i instrumenti tržišta novca	1.077,0	844,1	1.208,8	2.531,1	1.362,8	1.487,7	1.511,8	1.254,3	1.390,5
5. Ograničeni i blokirani depoziti	2.092,3	2.504,5	2.280,9	3.094,2	2.598,3	2.451,4	2.774,9	2.628,6	2.439,3
6. Ostalo (neto)	34.992,2	42.980,2	57.419,6	68.196,5	72.842,0	75.551,5	77.493,3	77.321,6	79.002,3
Ukupno (1+2+3+4+5+6)	191.731,5	227.943,3	275.522,6	296.309,2	298.534,9	300.045,9	304.849,6	306.902,8	313.026,7

Tablica B1: Bilanca monetarnih institucija • Bilanca monetarnih institucija prikazuje konsolidirane podatke iz Bilance Hrvatske narodne banke (Tablica C1) i Konsolidirane bilance banaka (Tablica D1).

Inozemna aktiva (neto) jest razlika između zbroja inozemnih aktiva Hrvatske narodne banke i banaka i zbroja inozemnih pasiva Hrvatske narodne banke i banaka.

Plasmani su zbroj odgovarajućih stavki iz Bilance Hrvatske narodne banke i Konsolidirane bilance banaka, s tim da su potraživanja od središnje države iskazana neto, tj. umanjena za depozite središnje države kod Hrvatske narodne banke i kod banaka.

Novčana masa zbroj je gotovog novca izvan banaka, depozita

ostalih bankarskih institucija kod Hrvatske narodne banke, depozita ostalih domaćih sektora kod Hrvatske narodne banke i depozitnog novca kod banaka (stavka Depozitni novac iz Konsolidirane bilance banaka, Tablica D1.).

Stavke Štedni i oročeni depoziti, Devizni depoziti te Obveznice i instrumenti tržišta novca u cijelosti su preuzete iz Konsolidirane bilance banaka, dok je stavka Ograničeni i blokirani depoziti zbroj pripadnih stavki iz Bilance Hrvatske narodne banke (isključujući blokirane depozite banaka kod Hrvatske narodne banke) i Konsolidirane bilance banaka. Ostalo (neto) su neraspoređene stavke pasive umanjene za neraspoređene pozicije aktive.

Tablica B2: Broj banaka i štedionica obuhvaćenih monetarnom statistikom i njihova klasifikacija prema veličini bilančne aktive

Godina	Mjesec	Ukupan broj banaka	Banke klasificirane po veličini bilančne aktive						Ukupan broj štedionica	Štedionice klasificirane po veličini bilančne aktive		
			Manje od 100 mil. kn	Od 100 do manje od 500 mil. kn	Od 500 mil. do manje od 1 mlrd. kn	Od 1 do manje od 2 mlrd. kn	Od 2 do manje od 10 mlrd. kn	10 i više mlrd. kn		Manje od 10 mil. kn	Od 10 do manje od 100 mil. kn	100 i više mil. kn
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1996.	prosinac	57	10	26	6	9	4	2	22	10	11	1
1997.	prosinac	60	4	28	9	8	9	2	33	12	18	3
1998.	prosinac	60	3	26	8	11	10	2	33	4	25	4
1999.	prosinac	53	4	23	7	7	10	2	30	5	21	4
2000.	prosinac	45	3	15	9	6	10	2	29	5	19	5
2001.	prosinac	44	3	13	7	7	10	4	21	4	12	5
2002.	prosinac	46	4	13	7	9	8	5	10	3	5	2
2003.	prosinac	42	2	13	8	5	8	6	7	3	2	2
2004.	prosinac	39	1	12	9	6	5	6	6	3	3	-
2005.	prosinac	36	1	10	6	8	5	6	3	2	1	-
2006.	prosinac	35	2	6	5	10	4	8	3	2	1	-
2007.	prosinac	35	2	5	2	12	5	9	2	1	1	-
2008.	prosinac	36	2	7	1	11	6	9	2	1	1	-
2009.	rujan	36	3	6	2	10	7	8	2	1	1	-
	listopad	36	3	6	2	10	7	8	2	1	1	-
	studenj	36	3	5	3	10	7	8	2	1	1	-
	prosinac	36	3	5	3	10	7	8	2	1	1	-
2010.	siječanj	36	3	5	2	11	7	8	2	1	1	-
	veljača	36	3	5	2	11	7	8	2	1	1	-
	ožujak	36	3	5	2	11	7	8	2	1	1	-
	travanj	36	3	5	2	11	7	8	2	1	1	-
	svibanj	36	3	5	2	11	7	8	2	1	1	-
	lipanj	36	3	5	2	11	7	8	2	1	1	-
	srpanj	36	3	5	2	11	7	8	2	1	1	-
	kolovoz	36	3	5	2	11	7	8	2	1	1	-

Tablica B2: Broj banaka i štedionica obuhvaćenih monetarnom statistikom i njihova klasifikacija prema veličini bilančne aktive • U tablici se iskazuje ukupan broj banaka i štedionica u prijelaznom razdoblju, koje mjesečno izvješćuju Hrvatsku narodnu banku i čije je poslovanje prikazano u Konsolidiranoj

bilanci banaka. Monetarnom statistikom obuhvaćene su i institucije u likvidaciji, a do veljače 2005. godine i institucije koje su izgubile odobrenje za rad, a nisu pokrenule postupak likvidacije.

PU tablici se također iskazuje klasifikacija banaka i štedionica prema veličini bilančne aktive.

	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.			
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	VII.	VIII.
5.2. Blagajnički zapisi HNB-a u stranoj valuti	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6. Kapitalski računi	5.357,4	5.408,8	6.664,5	9.562,4	11.151,3	11.749,0	12.343,9	12.008,5	12.660,8
7. Ostalo (neto)	-498,2	-515,8	-665,6	-707,1	-735,9	-736,9	-744,5	-780,7	-798,0
Ukupno (1+2+3+4+5+6+7)	59.153,0	68.064,6	72.425,1	66.885,8	75.828,3	72.669,5	74.146,7	82.106,6	83.158,4

^a Od prosinca 2002. računi SDA kod HNB-a za bruto i neto namire kupovine vrijednosnih papira reklasificirani su iz sektora središnja država u ostale domaće sektore.

^b Od listopada 2001. do svibnja 2003. Obveze prema stranim bankama obuhvaćaju i obveze na osnovi blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke kod nerezidenata.

Tablica C1: Bilanca Hrvatske narodne banke • U tablici se iskazuju podaci o potraživanjima i obvezama monetarnih vlasti.

Inozemna aktiva obuhvaća sljedeće oblike deviznih i kunskih potraživanja od stranih fizičkih i pravnih osoba: zlato, posebna prava vučenja, pričuvnu poziciju kod Međunarodnoga monetarnog fonda, efektivni strani novac u trezoru, sredstva na tekućim računima kod stranih banaka, oročene depozite kod stranih banaka i pripadajuće obračunate kamate, plasmane u vrijednosne papire u devizama i ostala potraživanja.

Potraživanja od središnje države su krediti i dospjela potraživanja od državnog proračuna Republike Hrvatske. Prema Zakonu o Hrvatskoj narodnoj banci, koji je na snazi od travnja 2001. godine, Hrvatska narodna banka ne može odobravati kredite Republici Hrvatskoj, pa se u okviru te stavke iskazuju samo dospjela potraživanja od državnog proračuna nastala na osnovi obavljanja platnog prometa, te na osnovi obveza izvršenih prema Međunarodnome monetarnom fondu i stranim bankama. Do travnja 2001. godine u kunske kredite državnom proračunu bili su svrstavani kratkoročni krediti odobreni za premošćivanje neusklađenosti između pritecanja prihoda i izvršavanja rashoda državnog proračuna, dugoročni krediti odobreni na osnovi posebnih uređaba Vlade Republike Hrvatske i dospjela potraživanja od državnog proračuna, dok je stavka Devizni kredit državnom proračunu bila protustavka obvezi prema Međunarodnome monetarnom fondu nastaloj na osnovi sukcesije članstva u toj instituciji.

Potraživanja od ostalih domaćih sektora su krediti i dospjela nenaplaćena potraživanja od ostalih domaćih sektora, uključujući banke u stečajju.

Potraživanja od banaka su krediti bankama i dospjela nenaplaćena potraživanja od banaka. Krediti bankama su lombardni krediti, kratkoročni krediti za likvidnost, ostali krediti te obratne repo transakcije. U stavku Lombardni krediti uključeni su i krediti bankama za premošćivanje nelikvidnosti, koji su u prosincu 1994. godine zamijenjeni lombardnim kreditima. Kratkoročni krediti za likvidnost, koji se odobravaju od početka 1999. godine, također služe za premošćivanje nelikvidnosti. Ostali krediti su: interventni krediti, specijalni krediti za premošćivanje nelikvidnosti banaka odobravani prijašnjih godina (inicijalni krediti, predsanacijski krediti), dospjeli, a nenaplaćeni krediti te depoziti Hrvatske narodne banke kod banaka. Od travnja 2005. godine obratne repo transakcije provode se tjedno. Dospjela nenaplaćena potraživanja od banaka uključuju prekoračenja raspoloživih sredstava na njihovim računima za namiru (do polovine 1994.) te neurednosti banaka pri izdvajanju i održavanju obvezne pričuve.

Od svibnja 1999. potraživanja od ostalih domaćih sektora uključuju i potraživanja HNB-a po kreditima iz primarne emisije nenaplaćenim od banaka nad kojima je pokrenut stečajni postupak. Pri reklasifikaciji štedionica iz podsektora ostale bankarske institucije u podsektor banke revidirani su podaci u stavkama

Potraživanja od banaka i Potraživanja od ostalih bankarskih institucija.

Primarni novac čine gotov novac izvan banaka, novčana sredstva u blagajnama banaka, depoziti banaka kod Hrvatske narodne banke, depoziti ostalih bankarskih institucija kod Hrvatske narodne banke i depoziti ostalih domaćih sektora kod Hrvatske narodne banke. Depozite banaka čine novčana sredstva na računima za namiru banaka, sredstva obvezne pričuve izdvojena na posebne račune kod Hrvatske narodne banke (u koja je od ožujka 2006. uključena i posebna obvezna pričuva izdvojena na obveze po izdanim vrijednosnim papirima), obvezno upisani blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke te preko-noćni depoziti banaka. Depoziti ostalih bankarskih institucija su do rujna 2003. godine novčana sredstva na računima za namiru stambenih štedionica. Depoziti ostalih domaćih sektora su novčana sredstva na žiroračunima ostalih domaćih sektora, koji se na temelju zakona i drugih pravnih propisa uključuju u depozit kod Hrvatske narodne banke.

Ograničeni i blokirani depoziti obuhvaćaju izdvojenu deviznu obveznu pričuvu i pripadajuće obračunate kamate, ograničene depozite i blokirane devizne depozite. Na određene devizne izvore sredstava banke izdvajaju deviznu obveznu pričuvu na posebne račune HNB-a, a od kolovoza 2004. do listopada 2008. godine i graničnu obveznu pričuvu. Ograničeni depoziti su kunska sredstva izdvojena po nalogu suda ili na temelju propisa te u razdoblju od svibnja 1999. do travnja 2002. i depoziti banaka u stečajju. Blokirani devizni depoziti su sredstva koja su bila izdvajana na posebne račune kod Hrvatske narodne banke za podmirenje dospjelih neplaćenih obveza prema inozemnim vjerovnicima.

Inozemna pasiva obuhvaća kredite primljene od Međunarodnoga monetarnog fonda, obveze prema međunarodnim financijskim institucijama i stranim bankama s pripisanim obračunatim kamatama.

Depoziti središnje države su depozitni novac i devizni računi Republike Hrvatske i republičkih fondova kod Hrvatske narodne banke te blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke koje su dragovoljno upisale institucije iz sektora središnja država.

Blagajnički zapisi su dragovoljno upisani blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke u kunama i stranoj valuti, osim blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke koje su dragovoljno upisale institucije iz sektora središnja država.

Kapitalski računi uključuju pričuve, rezervacije i račune prihoda i rashoda.

Ostalo (neto) su neraspoređeni računi pasive umanjani za neraspoređene račune aktive Bilance Hrvatske narodne banke.

Radi reklasifikacije štedionica iz podsektora ostale bankarske institucije u podsektor banke revidirani su podaci u stavkama Gotov novac izvan banaka, Blagajne banaka, Depoziti banaka i Depoziti ostalih bankarskih institucija.

D. Banke

Tablica D1: Konsolidirana bilanca banaka
na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.				
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	VII.	VIII.	
AKTIVA										
1. Pričuve banaka kod središnje banke	41.775,2	48.384,7	50.178,9	40.705,6	45.902,1	44.631,9	44.457,7	42.519,4	42.862,5	
1.1. Kunske pričuve kod središnje banke	28.283,1	31.814,1	35.929,1	32.700,5	40.860,4	39.921,3	39.809,8	37.844,6	38.027,2	
1.2. Devizne pričuve kod središnje banke	13.492,1	16.570,6	14.249,8	8.005,1	5.041,7	4.710,7	4.647,8	4.674,8	4.835,2	
2. Inozemna aktiva	35.572,5	39.621,2	46.438,5	50.246,6	49.577,0	44.828,0	45.322,3	45.036,2	47.045,1	
3. Potraživanja od središnje države	28.877,2	27.936,8	28.971,5	37.801,1	44.249,5	47.952,1	49.202,8	49.171,2	48.754,8	
4. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	147.340,9	180.967,8	207.330,7	231.408,6	229.866,1	231.975,9	235.915,6	236.776,4	238.567,3	
4.1. Potraživanja od lokalne države	1.767,2	1.892,0	2.140,8	2.077,4	2.074,2	2.123,4	2.213,5	2.273,8	2.275,4	
4.2. Potraživanja od trgovačkih društava	67.017,9	83.386,5	92.265,1	102.779,8	104.898,1	107.129,1	109.606,4	110.545,0	111.139,9	
4.3. Potraživanja od stanovništva	78.555,7	95.689,3	112.924,9	126.551,4	122.893,7	122.723,4	124.095,7	123.957,6	125.151,9	
5. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	592,2	1.029,5	1.640,0	441,9	681,7	733,1	795,1	1.175,2	1.040,5	
6. Potraživanja od nebankarskih financijskih institucija	1.161,8	1.318,1	1.789,7	1.067,4	1.109,9	1.200,8	1.357,0	1.530,5	1.379,5	
Ukupno (1+2+3+4+5+6)	255.319,8	299.258,1	336.349,4	361.671,2	371.386,3	371.321,8	377.050,6	376.208,9	379.649,7	
PASIVA										
1. Depozitni novac	26.653,3	33.911,7	41.870,8	38.171,2	31.899,6	32.951,0	33.667,4	33.799,8	34.559,5	
2. Štedni i oročeni depoziti	27.992,1	44.836,8	53.644,9	50.070,3	39.139,4	35.504,6	36.896,0	35.808,1	36.435,7	
3. Devizni depoziti	86.760,8	88.256,7	103.090,1	117.194,8	135.410,6	137.324,5	136.457,8	139.140,6	142.524,4	
4. Obveznice i instrumenti tržišta novca	1.077,0	844,1	1.208,8	2.531,1	1.362,8	1.487,7	1.511,8	1.254,3	1.390,5	
5. Inozemna pasiva	67.112,3	76.076,0	65.152,6	75.296,1	80.365,3	79.719,4	82.457,8	78.076,5	75.734,0	
6. Depoziti središnje države	9.287,0	10.800,4	13.525,8	16.007,5	18.219,3	17.384,2	17.432,5	19.463,0	19.470,9	
7. Krediti primljeni od središnje banke	4.215,6	3.911,4	4.178,3	14,0	13,5	13,2	13,0	12,9	13,0	
8. Ograničeni i blokirani depoziti	2.036,4	2.447,6	2.252,3	3.038,4	2.548,4	2.395,6	2.720,7	2.559,8	2.387,7	
9. Kapitalski računi	32.665,7	40.805,1	53.178,9	60.317,4	66.306,4	67.930,5	68.728,5	69.499,4	70.094,1	
10. Ostalo (neto)	-2.480,4	-2.631,7	-1.753,2	-969,7	-3.879,1	-3.389,0	-2.834,8	-3.405,6	-2.960,1	
Ukupno (1+2+3+4+5+6+7+8+9+10)	255.319,8	299.258,1	336.349,4	361.671,2	371.386,3	371.321,8	377.050,6	376.208,9	379.649,7	

Tablica D1: Konsolidirana bilanca banaka • U konsolidiranu bilancu banaka uključeni su podaci o potraživanjima i obvezama banaka. Konsolidirana su međusobna potraživanja i obveze između banaka.

Pričuve banaka kod središnje banke su kunske i devizne. Kunske pričuve su novčana sredstva banaka u blagajnama i kunska novčana sredstva banaka na računima kod središnje banke. Devizne pričuve su devizna novčana sredstva na deviznim računima Hrvatske narodne banke.

Inozemna aktiva su sljedeći oblici deviznih i kunskih potraživanja od stranih fizičkih i pravnih osoba: strani efektivni novac u blagajnama, sredstva na tekućim računima i oročeni depoziti kod inozemnih banaka (uključujući loro akreditive i ostala pokrića), vrijednosni papiri, krediti i dionice.

Potraživanja od središnje države su sljedeći oblici kunskih i deviznih potraživanja: vrijednosni papiri i krediti.

Potraživanja od ostalih domaćih sektora obuhvaćaju sljedeće oblike kunskih i deviznih potraživanja: instrumente tržišta novca, obveznice, kredite (uključujući akceptne kredite) i dionice.

Potraživanja od ostalih bankarskih institucija i nebankarskih financijskih institucija obuhvaćaju iste oblike kunskih i deviznih potraživanja, s tim da potraživanja od ostalih bankarskih institucija obuhvaćaju još i depozite.

Stavke Depozitni novac, Štedni i oročeni depoziti, Devizni depoziti te Obveznice i instrumenti tržišta novca obuhvaćaju

obveze banaka prema ostalim domaćim sektorima, ostalim bankarskim institucijama te nebankarskim financijskim institucijama.

Depozitni novac uključuje novčana sredstva na žiroračunima i tekućim računima te obveze banaka po izdanim kuskim instrumentima plaćanja, a umanjuje se za novčana sredstva u platnom prometu (odnosno za čekove u blagajnama banaka i čekove poslane na naplatu).

Štedni i oročeni depoziti su kunske štedni depoziti po viđenju te kunske oročeni depoziti i kunske depoziti s otkaznim rokom.

Devizni depoziti su devizni depoziti po viđenju, devizni oročeni depoziti i devizni depoziti s otkaznim rokom.

Obveznice i instrumenti tržišta novca su neto obveze banaka po izdanim vrijednosnim papirima i primljeni krediti. Izdani podređeni i hibridni instrumenti koje su upisali inozemni investitori nisu obuhvaćeni ovom stavkom.

Inozemna pasiva obuhvaća sljedeće oblike deviznih i kunskih obveza prema stranim fizičkim i pravnim osobama: žiroračune i tekuće račune, štedne depozite (uključujući loro akreditive i ostala pokrića), oročene depozite, primljene kredite i dospjele obveze. U sklopu primljenih kredita iskazuju se i izdani podređeni i hibridni instrumenti koje su upisali inozemni investitori.

Depoziti središnje države su svi oblici kunskih i deviznih obveza (osim ograničenih i blokiranih depozita) banaka prema središnjoj državi.

Kreditni primljeni od središnje banke su krediti primljeni od Hrvatske narodne banke i depoziti Hrvatske narodne banke kod banaka, pri čemu se kao krediti tretiraju i poslovi reotkupa vrijednosnih papira.

Ograničeni i blokirani depoziti obuhvaćaju sljedeće obveze banaka: kunske i devizne ograničene depozite ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija, nebankarskih financijskih institucija, središnje države te stranih pravnih i fizičkih osoba i blokirane devizne depozite stanovništva regulirane Zakonom o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske.

Kapitalski računi su dionički kapital, dobit ili gubitak prethodne i tekuće godine, zadržana dobit (gubitak), zakonske

pričuve, statutarne i ostale kapitalne pričuve, rezerve proizašle iz transakcija zaštite, nerealizirana dobit (gubitak) s osnove vrijednosnog usklađivanja financijske imovine raspoložive za prodaju te ispravci vrijednosti i posebne rezerve za identificirane gubitke po skupnoj osnovi.

Ostalo (neto) su neraspoređeni računi pasive umanjene neraspoređene račune aktive, uključujući fer vrijednost izvedenih financijskih instrumenata.

Tablice D2 – D12 • Ovaj skup tablica (osim Tablice D5) razrađeni je prikaz odgovarajućih pozicija aktive i pasive Konsolidirane bilance banaka (Tablica D1).

Tablica D2: Inozemna aktiva banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2005. XII.	2006. XII.	2007. XII.	2008. XII.	2009. XII.	2010.			
						III.	VI.	VII.	VIII.
1. Devizna inozemna aktiva	35.457,9	39.454,5	45.837,2	49.705,1	49.230,3	44.511,3	44.729,9	44.602,6	46.287,6
1.1. Potraživanja od stranih financijskih institucija	27.228,5	30.404,1	37.824,9	38.038,3	34.186,6	30.564,2	31.315,6	31.667,4	31.972,5
Efektivni strani novac	1.136,1	1.232,1	1.245,5	1.973,2	1.772,6	1.599,7	2.049,3	2.365,2	2.070,6
Tekući računi	860,2	870,1	1.305,2	2.109,8	1.338,7	1.368,0	1.486,0	1.352,8	1.588,1
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	20.874,6	23.509,4	31.726,1	31.444,5	29.254,5	25.651,5	26.175,1	26.360,6	26.742,2
Vrijednosni papiri	4.197,0	4.441,5	3.210,4	2.307,1	1.629,0	1.720,6	1.423,0	1.411,6	1.383,5
Kreditni	152,9	339,2	195,9	166,3	117,6	188,5	113,5	114,0	119,4
Dionice stranih banaka	7,8	11,8	141,9	37,4	74,2	35,9	68,7	63,3	68,6
1.2. Potraživanja od stranaca	8.229,4	9.050,4	8.012,3	11.666,8	15.043,7	13.947,1	13.414,4	12.935,2	14.315,2
Potraživanja od stranih država	7.735,7	8.217,0	6.696,1	9.976,8	13.477,2	12.361,2	11.846,2	11.407,2	12.831,5
Potraživanja od stranih osoba	493,1	798,1	1.295,2	1.613,5	1.534,5	1.564,0	1.527,7	1.506,3	1.461,8
Vrijednosni papiri	68,0	141,5	180,9	235,1	205,4	230,0	207,4	178,7	154,5
Kreditni	425,2	656,6	1.114,3	1.378,4	1.329,1	1.334,0	1.320,3	1.327,6	1.307,3
Dionice stranih osoba	0,5	35,3	20,9	76,5	32,0	21,9	40,5	21,6	21,9
2. Kunska inozemna aktiva	114,6	166,7	601,3	541,5	346,7	316,7	592,4	433,6	757,5
2.1. Potraživanja od stranih financijskih institucija	71,3	96,9	408,1	144,1	86,3	83,5	351,2	197,8	517,8
2.2. Potraživanja od stranaca	43,4	69,8	193,3	397,4	260,3	233,3	241,2	235,8	239,7
U tome: Kreditni	42,6	69,2	192,7	396,8	260,0	233,0	240,9	235,5	239,4
Ukupno (1+2)	35.572,5	39.621,2	46.438,5	50.246,6	49.577,0	44.828,0	45.322,3	45.036,2	47.045,1

Tablica D2: Inozemna aktiva banaka • U tablici se iskazuju potraživanja banaka od stranih fizičkih i pravnih osoba.

Inozemna aktiva banaka obuhvaća deviznu inozemnu aktivnu i kunsku inozemnu aktivnu. I u sklopu devizne i u sklopu kunske

inozemne aktive posebno su prikazana potraživanja od stranih banaka i potraživanja od stranaca (ukupno i po financijskim instrumentima).

Tablica D3: Potraživanja banaka od središnje države
na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2005. XII.	2006. XII.	2007. XII.	2008. XII.	2009. XII.	2010.			
						III.	VI.	VII.	VIII.
1. Kunska potraživanja	20.532,7	22.703,0	24.081,8	24.901,6	24.461,9	27.442,5	28.396,1	27.524,2	27.094,5
1.1. Potraživanja od Republike Hrvatske	17.352,6	18.361,2	19.057,3	19.899,5	19.230,6	20.409,9	21.434,5	20.590,5	20.159,6
Vrijednosni papiri	16.037,7	14.546,7	16.099,8	16.969,0	16.305,4	17.456,7	17.064,4	17.308,6	16.838,0
U tome: Obveznice za blokirano deviznu štednju građana	20,6	8,3	6,4	6,1	5,2	5,2	5,4	5,2	5,1
Kredit	1.314,9	3.814,5	2.957,5	2.930,4	2.925,1	2.953,3	4.370,1	3.281,9	3.321,6
1.2. Potraživanja od republičkih fondova	3.180,1	4.341,9	5.024,5	5.002,1	5.231,3	7.032,6	6.961,6	6.933,8	6.934,9
Vrijednosni papiri	–	–	–	6,1	–	–	–	–	–
Kredit	3.180,1	4.341,9	5.024,5	4.996,1	5.231,3	7.032,6	6.961,6	6.933,8	6.934,9
2. Devizna potraživanja	8.344,5	5.233,8	4.889,7	12.899,5	19.787,7	20.509,6	20.806,7	21.647,0	21.660,3
2.1. Potraživanja od Republike Hrvatske	7.241,0	4.624,4	4.388,6	9.843,6	14.793,1	14.650,5	14.794,5	14.911,8	14.900,5
Vrijednosni papiri	1.248,1	429,0	268,4	300,7	234,7	196,3	255,7	262,6	208,0
Kredit	5.992,8	4.195,4	4.120,1	9.542,9	14.558,4	14.454,1	14.538,8	14.649,3	14.692,5
2.2. Potraživanja od republičkih fondova	1.103,5	609,4	501,2	3.055,9	4.994,6	5.859,1	6.012,2	6.735,2	6.759,8
Vrijednosni papiri	144,2	109,2	82,1	50,9	52,0	96,7	94,3	95,3	96,1
Kredit	959,3	500,2	419,1	3.005,1	4.942,6	5.762,4	5.917,9	6.639,8	6.663,7
Ukupno (1+2)	28.877,2	27.936,8	28.971,5	37.801,1	44.249,5	47.952,1	49.202,8	49.171,2	48.754,8

Tablica D3: Potraživanja banaka od središnje države • U tablici se iskazuju kunska i devizna potraživanja banaka od središnje države. U kuskim potraživanjima od Republike Hrvatske

stavka Vrijednosni papiri obuhvaća i Obveznice za blokirano deviznu štednju građana izdane na temelju Zakona o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske.

Tablica D4: Potraživanja banaka od ostalih domaćih sektora
na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2005. XII.	2006. XII.	2007. XII.	2008. XII.	2009. XII.	2010.			
						III.	VI.	VII.	VIII.
1. Kunska potraživanja	133.603,5	166.755,1	194.476,7	216.530,8	211.273,4	212.404,8	215.614,1	215.872,2	217.696,5
1.1. Instrumenti tržišta novca	2.329,9	1.980,7	2.147,4	2.674,5	2.040,2	1.956,6	1.989,4	1.977,6	1.961,0
1.2. Obveznice	361,6	1.088,8	1.366,0	1.341,4	1.691,0	1.741,2	1.675,8	1.672,9	1.677,1
1.3. Kredit	128.882,3	161.694,2	188.462,5	210.424,0	205.279,3	206.439,3	209.668,7	209.937,5	211.551,3
1.4. Dionice	2.029,6	1.991,4	2.500,8	2.090,8	2.262,9	2.267,7	2.280,3	2.284,3	2.507,1
2. Devizna potraživanja	13.737,4	14.212,8	12.854,0	14.877,8	18.592,7	19.571,1	20.301,5	20.904,2	20.870,7
2.1. Vrijednosni papiri	307,6	221,1	249,2	109,3	441,1	228,1	212,4	195,9	121,5
2.2. Kredit	13.429,8	13.991,6	12.604,9	14.768,5	18.151,7	19.343,0	20.089,1	20.708,3	20.749,2
Ukupno (1+2)	147.340,9	180.967,8	207.330,7	231.408,6	229.866,1	231.975,9	235.915,6	236.776,4	238.567,3

Tablica D4: Potraživanja banaka od ostalih domaćih sektora • U tablici se iskazuju kunska i devizna potraživanja banaka od ostalih domaćih sektora, klasificirana prema financijskim

instrumentima: instrumenti tržišta novca (uključujući faktoring i forfaiting od siječnja 2004. godine), krediti (uključujući akceptne kredite i kupljena potraživanja) i dionice.

Tablica D5: Distribucija kredita banaka po institucionalnim sektorima
na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2005. XII.	2006. XII.	2007. XII.	2008. XII.	2009. XII.	2010.				
						III.	VI.	VII.	VIII.	
KUNSKI KREDITI										
1. Krediti središnjoj državi	4.495,0	8.156,4	7.982,0	7.926,5	8.156,4	9.985,9	11.331,7	10.215,6	10.256,5	
1.1. Krediti Republici Hrvatskoj	1.314,9	3.814,5	2.957,5	2.930,4	2.925,1	2.953,3	4.370,1	3.281,9	3.321,6	
1.2. Krediti republičkim fondovima	3.180,1	4.341,9	5.024,5	4.996,1	5.231,3	7.032,6	6.961,6	6.933,8	6.934,9	
2. Krediti lokalnoj državi	1.613,9	1.720,3	1.867,5	1.786,9	1.795,4	1.862,0	1.957,4	2.021,0	2.019,8	
3. Krediti trgovačkim društvima	49.105,9	64.666,3	74.001,7	82.431,7	80.913,1	82.172,7	83.964,2	84.302,4	84.721,4	
4. Krediti stanovništvu	78.162,4	95.307,6	112.593,3	126.205,3	122.570,8	122.404,6	123.747,1	123.614,1	124.810,0	
U tome: Stambeni krediti	27.571,1	36.927,3	45.218,6	52.305,5	52.949,4	53.596,5	55.084,6	55.053,0	56.074,0	
5. Krediti ostalim bankarskim institucijama	46,5	304,4	213,6	36,1	236,5	196,2	237,6	520,8	371,6	
6. Krediti nebankarskim financijskim institucijama	591,8	854,4	947,6	741,4	689,0	825,9	797,4	967,1	814,2	
A. Ukupno (1+2+3+4+5+6)	134.015,6	171.009,4	197.605,7	219.128,0	214.361,3	217.447,3	222.035,4	221.641,0	222.993,6	
DEVIZNI KREDITI										
1. Krediti središnjoj državi	6.952,1	4.695,6	4.539,2	12.548,0	19.501,0	20.216,5	20.456,7	21.289,1	21.356,2	
1.1. Krediti Republici Hrvatskoj	5.992,8	4.195,4	4.120,1	9.542,9	14.558,4	14.454,1	14.538,8	14.649,3	14.692,5	
1.2. Krediti republičkim fondovima	959,3	500,2	419,1	3.005,1	4.942,6	5.762,4	5.917,9	6.639,8	6.663,7	
2. Krediti lokalnoj državi	63,0	11,3	8,7	5,5	3,0	1,7	1,7	0,4	0,5	
3. Krediti trgovačkim društvima	12.973,5	13.598,5	12.264,5	14.416,8	17.825,7	19.022,5	19.738,8	20.364,4	20.406,8	
4. Krediti stanovništvu	393,3	381,8	331,6	346,1	323,0	318,8	348,6	343,4	341,9	
5. Krediti ostalim bankarskim institucijama	19,9	68,1	74,0	1,2	31,0	10,7	2,5	-	-	
6. Krediti nebankarskim financijskim institucijama	512,3	360,5	668,0	143,5	269,4	223,3	411,3	414,5	416,1	
B. Ukupno (1+2+3+4+5+6)	20.914,1	19.115,9	17.886,0	27.461,1	37.953,0	39.793,6	40.959,7	42.411,9	42.521,5	
UKUPNO (A+B)	154.929,7	190.125,3	215.491,7	246.589,1	252.314,3	257.240,9	262.995,2	264.053,0	265.515,1	

Tablica D5: Distribucija kredita banaka po institucionalnim sektorima • U tablici se iskazuju podaci o kuskim i deviznim kreditima banaka domaćim sektorima, pri čemu krediti

obuhvaćaju i akceptne kredite, financijski najam (leasing), izvršena plaćanja na osnovi garancija i drugih jamstva i kupljena potraživanja, a do prosinca 2003. godine i faktoring i forfaiting.

Tablica D6: Depozitni novac kod banaka
na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2005. XII.	2006. XII.	2007. XII.	2008. XII.	2009. XII.	2010.			
						III.	VI.	VII.	VIII.
1. Lokalna država	1.688,7	1.803,8	2.689,4	2.441,1	1.377,7	1.063,6	922,9	1.093,2	1.164,3
2. Trgovačka društva	13.344,2	16.668,6	19.599,3	16.896,1	14.893,1	16.180,1	16.076,1	16.470,1	17.025,3
3. Stanovništvo	10.728,3	14.257,8	17.896,7	17.620,1	14.218,6	14.260,3	14.940,2	15.151,6	15.255,4
4. Ostale bankarske institucije	322,1	485,1	481,1	293,6	517,1	443,6	524,5	241,0	375,3
5. Nebankarske financijske institucije	571,3	697,6	1.205,2	921,1	893,4	1.003,7	1.204,0	844,1	739,5
6. Manje: Čekovi banaka i obračun čekova banaka	-1,3	-1,2	-0,9	-0,7	-0,3	-0,2	-0,3	-0,2	-0,2
Ukupno (1+2+3+4+5+6)	26.653,3	33.911,7	41.870,8	38.171,2	31.899,6	32.951,0	33.667,4	33.799,8	34.559,5

Tablica D6: Depozitni novac kod banaka • U tablici se iskazuje depozitni novac kod banaka, klasificiran prema domaćim institucionalnim sektorima.

Depozitni novac je zbroj novčanih sredstava na žiroračunima i tekućim računima ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih

institucija i nebankarskih financijskih institucija umanjeno za novčana sredstva u platnom prometu (odnosno za čekove u blagajnama banaka i čekove poslane na naplatu). Obveze banaka po izdanim kuskim instrumentima plaćanja uključene su u sektor stanovništvo.

Tablica D7: Štedni i oročeni depoziti kod banaka
na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2005. XII.	2006. XII.	2007. XII.	2008. XII.	2009. XII.	2010.			
						III.	VI.	VII.	VIII.
1. Štedni depoziti	2.493,6	2.905,6	3.086,1	2.770,3	2.523,1	2.490,9	2.592,3	2.537,0	2.533,1
1.1. Lokalna država	2,7	2,8	2,5	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1
1.2. Trgovačka društva	101,6	110,3	154,7	108,8	203,7	226,4	180,3	245,5	263,9
1.3. Stanovništvo	2.388,3	2.792,4	2.929,0	2.657,7	2.268,9	2.247,6	2.400,0	2.275,9	2.252,0
1.4. Ostale bankarske institucije	–	–	–	–	5,0	8,5	–	–	–
1.5. Nebankarske financijske institucije	1,0	0,0	–	3,7	45,5	8,2	11,9	15,4	17,2
2. Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	25.498,4	41.931,3	50.558,8	47.300,1	36.616,3	33.013,8	34.303,7	33.271,2	33.902,5
2.1. Lokalna država	508,7	491,8	549,5	726,0	498,8	850,4	881,7	831,7	869,2
2.2. Trgovačka društva	8.222,5	14.715,4	18.414,8	16.268,0	11.559,0	9.328,5	8.690,8	9.458,6	10.126,7
2.3. Stanovništvo	13.254,9	20.755,0	20.479,1	22.721,6	16.910,7	17.199,9	17.439,1	17.332,1	17.278,3
2.4. Ostale bankarske institucije	931,9	2.697,9	6.386,5	2.563,4	3.039,8	2.266,0	3.495,7	2.365,8	2.244,4
2.5. Nebankarske financijske institucije	2.580,4	3.271,3	4.728,9	5.021,1	4.608,1	3.369,0	3.796,4	3.283,0	3.383,9
Ukupno (1+2)	27.992,1	44.836,8	53.644,9	50.070,3	39.139,4	35.504,6	36.896,0	35.808,1	36.435,7

Tablica D7: Štedni i oročeni depoziti kod banaka • U tablici se iskazuju kunski štedni i oročeni depoziti ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i nebankarskih financijskih institucija kod banaka.

Tablica D8: Devizni depoziti kod banaka
na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2005. XII.	2006. XII.	2007. XII.	2008. XII.	2009. XII.	2010.			
						III.	VI.	VII.	VIII.
1. Štedni depoziti	22.641,0	22.698,6	22.845,0	21.262,2	20.781,0	20.942,3	21.588,6	22.272,1	23.770,5
1.1. Lokalna država	11,9	30,8	27,5	22,1	25,5	13,1	23,7	14,4	12,8
1.2. Trgovačka društva	4.408,3	4.589,7	5.543,6	5.132,0	5.053,6	5.299,6	5.338,0	5.479,9	6.129,6
1.3. Stanovništvo	17.933,6	17.609,9	16.720,8	15.682,8	15.148,7	15.086,5	15.665,1	16.132,9	16.846,1
1.4. Ostale bankarske institucije	116,0	276,7	251,7	121,4	150,4	170,9	171,9	137,9	202,5
1.5. Nebankarske financijske institucije	171,3	191,4	301,5	303,9	402,9	372,2	389,9	507,0	579,4
2. Oročeni depoziti	64.119,7	65.558,1	80.245,1	95.932,6	114.629,6	116.382,2	114.869,2	116.868,5	118.753,8
2.1. Lokalna država	3,2	1,9	2,1	2,3	2,5	6,3	12,4	11,4	13,7
2.2. Trgovačka društva	8.154,2	7.086,2	10.391,9	11.215,5	13.516,9	13.117,6	12.010,1	13.438,6	13.187,6
2.3. Stanovništvo	55.036,1	57.210,8	66.465,7	80.419,6	95.598,0	97.008,2	97.053,0	98.257,3	99.783,4
2.4. Ostale bankarske institucije	242,0	366,2	1.038,6	808,2	663,0	659,6	788,9	670,0	867,0
2.5. Nebankarske financijske institucije	684,2	892,9	2.346,8	3.487,0	4.849,1	5.590,5	5.004,8	4.491,2	4.902,0
Ukupno (1+2)	86.760,8	88.256,7	103.090,1	117.194,8	135.410,6	137.324,5	136.457,8	139.140,6	142.524,4

Tablica D8: Devizni depoziti kod banaka • U tablici se iskazuju devizni štedni i oročeni depoziti ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i nebankarskih financijskih institucija kod banaka. Devizni štedni depoziti su svi devizni depoziti po viđenju i izdani devizni instrumenti plaćanja, a devizni oročeni depoziti obuhvaćaju i devizne depozite s otkaznim rokom.

Tablica D9: Obveznice i instrumenti tržišta novca
na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2005. XII.	2006. XII.	2007. XII.	2008. XII.	2009. XII.	2010.			
						III.	VI.	VII.	VIII.
1. Instrumenti tržišta novca (neto)	–	0,8	0,8	0,8	0,8	–	–	–	–
2. Obveznice (neto)	164,9	340,9	632,0	609,5	765,3	988,8	998,0	983,6	992,8
3. Primljeni krediti	912,1	502,5	576,0	1.920,8	596,7	499,0	513,8	270,7	397,7
3.1. Lokalna država	–	–	–	–	–	–	–	–	–
3.2. Trgovačka društva	40,8	0,0	152,9	3,5	4,6	4,0	3,2	2,9	2,9
3.3. Ostale bankarske institucije	828,1	492,8	266,4	1.719,2	551,8	495,0	510,7	267,8	394,8
3.4. Nebankarske financijske institucije	43,2	9,6	156,6	198,0	40,4	–	–	–	–
Ukupno (1+2+3)	1.077,0	844,1	1.208,8	2.531,1	1.362,8	1.487,7	1.511,8	1.254,3	1.390,5

Tablica D9: Obveznice i instrumenti tržišta novca • U tablici se iskazuju neto obveze banaka na osnovi izdanih vrijednosnih papira i krediti primljeni od ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i nebankarskih financijskih institucija.

Instrumenti tržišta novca (neto) obuhvaćaju neto obveze banaka na osnovi izdanih blagajničkih zapisa, izdanih mjenica, akceptiranih mjenica i ostalih izdanih vrijednosnih papira.

Obveznice (neto) obuhvaćaju neto obveze banaka na osnovi izdanih kunskih i deviznih obveznica, te izdanih podređenih i hibridnih instrumenata, osim onih koje su upisali inozemni investitori.

Primljeni krediti iskazani su ukupno i klasificirani prema institucionalnim sektorima.

Tablica D10: Inozemna pasiva banaka
na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2005. XII.	2006. XII.	2007. XII.	2008. XII.	2009. XII.	2010.			
						III.	VI.	VII.	VIII.
1. Devizna inozemna pasiva	52.073,3	55.114,3	48.461,3	54.726,8	60.046,7	60.080,9	61.479,8	57.926,6	56.071,0
1.1. Obveze prema stranim financijskim institucijama	45.747,7	48.561,3	41.483,1	47.878,5	51.702,3	50.992,2	52.207,1	48.464,9	46.471,3
Tekući računi	156,3	195,0	258,8	176,6	221,0	271,2	328,9	291,4	275,0
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	12.523,1	12.174,1	10.562,9	14.016,4	21.945,8	20.669,6	21.057,3	19.527,3	18.368,3
Kredit	29.775,6	32.903,9	27.373,0	30.408,3	29.535,4	30.051,5	30.820,9	28.646,2	27.828,0
U tome: Podređeni i hibridni instrumenti	1.167,4	820,7	405,9	1.585,1	2.000,7	2.001,4	2.011,2	2.018,9	2.039,5
Obveznice	3.292,6	3.288,3	3.288,4	3.277,1	–	–	–	–	–
1.2. Obveze prema strancima	6.325,6	6.553,0	6.978,2	6.848,4	8.344,4	9.088,6	9.272,6	9.461,7	9.599,7
Štedni i oročeni depoziti	5.846,3	6.192,4	6.729,9	6.719,0	8.336,3	9.070,2	9.254,7	9.443,7	9.581,6
Depoziti po viđenju	1.172,9	1.635,8	1.537,2	1.374,5	1.267,8	1.410,2	1.383,3	1.533,2	1.538,5
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	4.673,4	4.556,7	5.192,7	5.344,6	7.068,6	7.660,0	7.871,4	7.910,4	8.043,0
Kredit	479,3	360,5	248,3	129,3	8,0	18,4	17,9	18,0	18,1
U tome: Podređeni i hibridni instrumenti	–	–	–	–	–	10,9	10,8	10,9	10,9
2. Kunska inozemna pasiva	15.039,1	20.961,8	16.691,3	20.569,2	20.318,6	19.638,5	20.978,0	20.149,9	19.663,0
2.1. Obveze prema stranim financijskim institucijama	14.099,6	20.087,0	16.093,8	20.061,0	19.943,0	19.270,1	20.591,6	19.762,8	19.287,4
Depozitni novac	179,6	1.438,1	519,0	898,1	359,1	273,7	384,6	394,6	338,5
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	6.979,5	11.198,8	11.423,7	15.014,2	14.654,3	12.952,7	14.111,2	13.282,8	12.831,8
Kredit	6.940,5	7.450,2	4.151,2	4.148,8	4.929,6	6.043,7	6.095,8	6.085,5	6.117,1
U tome: Podređeni i hibridni instrumenti	405,7	404,0	0,4	–	749,2	773,8	836,9	826,5	858,1
2.2. Obveze prema strancima	939,5	874,8	597,5	508,2	375,7	368,4	386,4	387,1	375,6
Depozitni novac	180,3	170,1	253,2	257,0	222,8	220,9	235,6	243,8	233,6
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	755,2	703,3	340,6	245,7	144,4	139,0	142,2	134,7	133,5
Kredit	4,0	1,4	3,7	5,5	8,5	8,5	8,5	8,5	8,5
U tome: Podređeni i hibridni instrumenti	4,0	1,4	3,7	5,5	8,5	8,5	8,5	8,5	8,5
Ukupno (1+2)	67.112,3	76.076,0	65.152,6	75.296,1	80.365,3	79.719,4	82.457,8	78.076,5	75.734,0

Tablica D10: Inozemna pasiva banaka • U tablici se iskazuju ukupne devizne i kunske obveze banaka prema stranim fizičkim i pravnim osobama, osim ograničenih kunskih i deviznih depozita stranih fizičkih i pravnih osoba.

Inozemna pasiva banaka obuhvaća deviznu inozemnu pasivu i kunsku inozemnu pasivu.

I u sklopu devizne i u sklopu kunske inozemne pasive posebno su prikazane obveze prema stranim bankama i obveze prema strancima (ukupno i po financijskim instrumentima). Stavke Krediti obuhvaćaju i izdane podređene i hibridne instrumente koje su upisali inozemni investitori.

Tablica D11: Depoziti središnje države kod banaka
na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2005. XII.	2006. XII.	2007. XII.	2008. XII.	2009. XII.	2010.			
						III.	VI.	VII.	VIII.
1. Kunski depoziti	7.596,1	9.030,0	11.535,0	14.185,1	15.124,1	15.681,5	15.946,1	16.617,4	16.440,5
1.1. Depoziti Republike Hrvatske	605,0	497,5	666,4	429,5	356,6	449,9	539,6	939,3	585,3
Depozitni novac	458,1	366,2	454,9	176,7	189,3	155,4	184,7	285,9	217,1
Štedni depoziti	1,8	2,1	1,2	1,1	0,6	0,5	0,6	0,6	2,6
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	144,0	128,1	209,3	251,6	166,7	294,0	354,3	652,8	365,6
Kredit	1,0	1,0	1,0	-	-	-	-	-	-
1.2. Depoziti republičkih fondova	6.991,1	8.532,6	10.868,6	13.755,5	14.767,5	15.231,5	15.406,5	15.678,1	15.855,2
Depozitni novac	580,2	254,6	330,1	645,6	389,5	448,1	449,5	419,2	539,7
Štedni depoziti	1,9	14,6	2,4	0,0	0,3	0,1	0,0	0,0	0,0
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	251,7	496,7	413,6	385,8	410,8	649,4	414,8	432,0	511,3
Kredit	6.157,3	7.766,7	10.122,4	12.724,1	13.966,9	14.133,9	14.542,2	14.826,9	14.804,2
2. Devizni depoziti	1.690,9	1.770,4	1.990,8	1.822,5	3.095,2	1.702,8	1.486,4	2.845,6	3.030,4
2.1. Depoziti Republike Hrvatske	906,2	811,7	759,4	1.122,5	1.088,3	1.024,7	1.219,3	1.334,0	1.464,5
Štedni depoziti	340,6	264,8	527,4	666,8	716,8	459,3	514,2	841,7	836,0
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	38,7	275,0	49,7	330,0	309,4	532,4	669,0	492,0	628,2
Refinancirani krediti	527,0	271,9	182,3	125,7	62,2	33,0	36,1	0,2	0,2
2.2. Depoziti republičkih fondova	784,7	958,6	1.231,4	699,9	2.006,9	678,0	267,1	1.511,6	1.566,0
Štedni depoziti	139,4	93,4	85,7	107,1	106,6	54,6	102,3	160,5	270,9
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	25,8	356,2	153,8	519,6	256,4	260,5	92,8	1.278,6	1.199,8
Kredit	619,6	509,0	991,8	73,2	1.643,9	363,0	71,9	72,5	95,3
Ukupno (1+2)	9.287,0	10.800,4	13.525,8	16.007,5	18.219,3	17.384,2	17.432,5	19.463,0	19.470,9

Tablica D11: Depoziti središnje države kod banaka • U tablici se iskazuju ukupne kunske i devizne obveze banaka prema središnjoj državi, osim ograničenih (kunskih i deviznih) depozita središnje države kod banaka.

U tablici su odvojeno iskazani kunski i devizni depoziti

Republike Hrvatske i republičkih fondova. Kunski depoziti obuhvaćaju depozitni novac, štedne depozite, oročene depozite i depozite s otkaznim rokom te kredite primljene od središnje države. Devizni depoziti obuhvaćaju štedne depozite, oročene depozite i depozite s otkaznim rokom te refinancirane kredite.

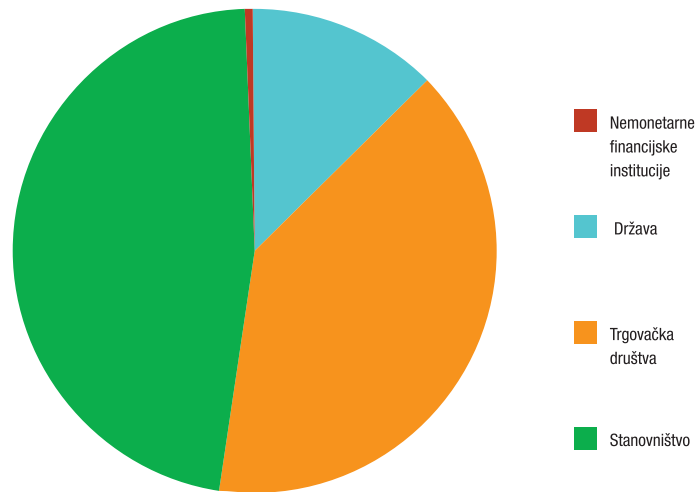
Tablica D12: Ograničeni i blokirani depoziti kod banaka
na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2005. XII.	2006. XII.	2007. XII.	2008. XII.	2009. XII.	2010.			
						III.	VI.	VII.	VIII.
1. Ograničeni depoziti	2.036,4	2.447,6	2.252,3	3.038,4	2.548,4	2.395,6	2.720,7	2.559,8	2.387,7
1.1. Kunski depoziti	1.277,1	1.427,0	1.322,8	1.478,8	1.366,0	1.403,2	1.398,5	1.502,3	1.375,9
1.2. Devizni depoziti	759,3	1.020,5	929,5	1.559,6	1.182,5	992,3	1.322,2	1.057,5	1.011,8
2. Blokirani devizni depoziti stanovništva	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno (1+2)	2.036,4	2.447,6	2.252,3	3.038,4	2.548,4	2.395,6	2.720,7	2.559,8	2.387,7

Tablica D12: Ograničeni i blokirani depoziti kod banaka • U tablici se iskazuju ograničeni depoziti (kunski i devizni) i blokirani depoziti stanovništva.

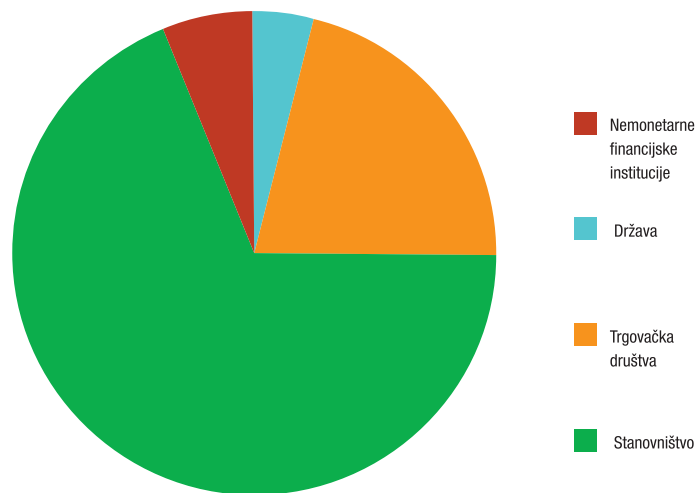
Blokirani devizni depoziti uključuju devizne depozite stanovništva regulirane Zakonom o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske.

Slika D1.

**Distribucija kredita banaka
po institucionalnim sektorima**

kolovoz 2010.

Slika D2.

**Distribucija depozita kod banaka
po institucionalnim sektorima**

kolovoz 2010.

Napomena:

Sektor "Nemonetarne finansijske institucije" obuhvaća ostale bankarske institucije i nebankarske finansijske institucije.
Sektor "Država" obuhvaća središnju i lokalnu državu.

E. Stambene štedionice

Tablica E1: Agregirana bilanca stambenih štedionica
na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.			
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	VII.	VIII.
AKTIVA									
1. Pričuve kod središnje banke	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Potraživanja od središnje države	4.274,3	4.674,8	4.036,5	3.395,5	3.137,9	3.096,3	3.079,4	3.114,8	3.139,4
3. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	575,5	1.296,0	2.220,4	2.857,9	2.979,1	2.951,6	2.927,5	2.947,4	2.950,5
U tome: Potraživanja od stanovništva	575,5	1.296,0	2.220,4	2.857,9	2.979,1	2.951,6	2.927,5	2.947,4	2.950,5
4. Potraživanja od banaka	994,4	181,4	133,6	533,7	294,8	201,8	156,8	137,7	161,4
5. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Ukupno (1+2+3+4+5)	5.844,2	6.152,3	6.390,5	6.787,1	6.411,7	6.249,7	6.163,7	6.199,9	6.251,3
PASIVA									
1. Oročeni depoziti	5.514,7	5.803,6	6.037,9	6.297,6	5.711,8	5.485,2	5.346,3	5.385,9	5.417,4
2. Obveznice i instrumenti tržišta novca	10,3	61,7	40,1	91,5	230,8	265,6	294,7	297,9	295,9
3. Kapitalski računi	258,0	244,7	303,0	390,6	478,1	498,5	500,7	495,0	500,5
4. Ostalo (neto)	61,1	42,2	9,6	7,4	–8,9	0,5	21,9	21,0	37,4
Ukupno (1+2+3+4)	5.844,2	6.152,3	6.390,5	6.787,1	6.411,7	6.249,7	6.163,7	6.199,9	6.251,3

Tablica E1: Agregirana bilanca stambenih štedionica • U agregiranu bilancu stambenih štedionica uključeni su podaci o potraživanjima i obvezama stambenih štedionica. Sva potraživanja i sve obveze stambenih štedionica odnose se isključivo na domaće sektore.

Pričuve stambenih štedionica kod središnje banke su novčana sredstva stambenih štedionica u blagajnama, a do rujna 2003. godine i kunska novčana sredstva stambenih štedionica na računima kod središnje banke.

Potraživanja od središnje države su kunska potraživanja od Republike Hrvatske i republičkih fondova.

Potraživanja od ostalih domaćih sektora obuhvaćaju prije svega kunske kredite dane lokalnoj državi i stanovništvu.

Potraživanja od banaka obuhvaćaju kredite dane bankama kao i depozite kod banaka, uključujući, od listopada 2003.

godine, račune za redovno poslovanje kod banaka.

Potraživanja od ostalih bankarskih institucija obuhvaćaju plasmane u investicijske fondove.

Stavka Oročeni depoziti su oročeni depoziti lokalne države i stanovništva.

Obveznice i instrumenti tržišta novca su neto obveze stambenih štedionica na osnovi izdanih obveznica i primljeni krediti.

Kapitalski računi su dionički kapital, dobit ili gubitak prethodne i tekuće godine, zadržana dobit (gubitak), zakonske pričuve, statutarne i ostale kapitalne pričuve, rezerve proizašle iz transakcija zaštite, nerealizirana dobit (gubitak) s osnove vrijednosnog usklađivanja financijske imovine raspoložive za prodaju te ispravci vrijednosti i posebne rezerve za identificirane gubitke na skupnoj osnovi. Ostalo (neto) su neraspoređeni računi pasive umanjeni za neraspoređene račune aktive.

F. Instrumenti monetarne politike i likvidnost

Tablica F1: Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke u postocima, na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Eskontna stopa HNB-a	Repo stopa HNB-a ^a	Aktivne kamatne stope					
				Na lombardne kredite ^b	Na interventne kredite za premošćivanje nelikvidnosti	Na kredite korištene unutar jednog dana ^b	Na kratkoročni kredit za likvidnost	Na nepravilno obračunatu ili manje izdvojenu obveznu pričuvu ^b	Na nepropisno korištena sredstva i dospelje nenaplaćene obveze
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1996.	prosinac	6,50	–	11,00	19,00	17,00	–	19,00	18,00
1997.	prosinac	5,90	–	9,50	19,00	17,00	–	19,00	18,00
1998.	prosinac	5,90	–	12,00	19,00	7,00	14,00	19,00	18,00
1999.	prosinac	7,90	–	13,00	19,00	–	14,00	19,00	18,00
2000.	prosinac	5,90	–	12,00	18,00	–	13,00	18,00	18,00
2001.	prosinac	5,90	–	10,00	–	–	11,00	15,00	18,00
2002.	prosinac	4,50	–	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
2003.	prosinac	4,50	–	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
2004.	prosinac	4,50	–	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
2005.	prosinac	4,50	3,50	7,50 ^c	–	–	8,50 ^c	15,00	15,00
2006.	prosinac	4,50	3,50	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
2007.	prosinac	9,00 ^d	4,06	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00
2008.	prosinac	9,00	6,00	9,00	–	–	10,00	15,00	15,00
2009.	rujan	9,00	6,00	9,00	–	–	10,00	15,00	15,00
	listopad	9,00	6,00	9,00	–	–	10,00	15,00	15,00
	studeni	9,00	–	9,00	–	–	10,00	15,00	15,00
	prosinac	9,00	–	9,00	–	–	10,00	15,00	15,00
2010.	siječanj	9,00	–	9,00	–	–	10,00	15,00	15,00
	veljača	9,00	–	9,00	–	–	10,00	15,00	15,00
	ožujak	9,00	–	9,00	–	–	10,00	15,00	15,00
	travanj	9,00	–	9,00	–	–	10,00	15,00	15,00
	svibanj	9,00	–	9,00	–	–	10,00	15,00	15,00
	lipanj	9,00	–	9,00	–	–	10,00	15,00	15,00
	srpanj	9,00	–	9,00	–	–	10,00	15,00	15,00
	kolovoz	9,00	–	9,00	–	–	10,00	15,00	15,00

^a Vagani prosjek vaganih repo stopa ostvarenih na redovitim obratnim repo aukcijama HNB-a u izvještajnom mjesecu. ^b Lomovi u serijama podataka nastali zbog izmjena instrumentarija HNB-a opisani su u metodološkim objašnjenjima. ^c Od 14. prosinca 2005. ^d Od 31. prosinca 2007.

Tablica F1: Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke • U tablici su iskazane kamatne stope prema kojima Hrvatska narodna banka obračunava i naplaćuje kamate na plašmane iz primarne emisije i na sva druga potraživanja.

Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke utvrđuju se odlukama Savjeta Hrvatske narodne banke na godišnjoj razini. Iznimno, od lipnja 1995. godine Hrvatska narodna banka je na lombardne kredite obračunavala i naplaćivala kamate po stopi koja je za 1,5 postotnih bodova bila veća od vagane prosječne kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke, koji su služili kao zalag za lombardne kredite, onda kada je ta vagana prosječna kamatna stopa bila veća od 16,5%. U skladu s tim, u tablici se od lipnja 1995. godine do kolovoza 1996. godine iskazuje vagana prosječna kamatna stopa na lombardne kredite.

Vremenske serije iskazane u tablici sadržavaju određene lomove zbog izmjena instrumentarija Hrvatske narodne banke.

U stupcu 4 prikazani su vagani prosjeci vaganih repo stopa ostvarenih na redovitim obratnim repo aukcijama Hrvatske narodne banke u izvještajnom mjesecu.

Podaci iskazani u stupcu 7 do rujna 1994. godine odnose se

na kamatne stope na posebne kredite za isplate štednih uloga i za plaćanja s tekućih računa građana, a od listopada 1994. godine do rujna 1997. godine na kamatne stope na dnevne kredite za štedne uloge i tekuće račune građana u kunama. Za razliku od posebnih kredita, dnevni se krediti vraćaju istoga dana. Od listopada 1997. godine taj instrument zamjenjuje se dnevnim kreditom za premošćivanje tekuće nelikvidnosti do visine nominalne vrijednosti blagajničkih zapisa HNB-a založenih u tu svrhu, od prosinca 1998. godine do travnja 1999. godine inkorporira se u lombardni kredit, s diferenciranom kamatnom stopom za njegovo korištenje tijekom jednoga dana.

Podaci iskazani u stupcu 8 odnose se za razdoblje do prosinca 1994. godine na kamatne stope na inicijalne kredite za premošćivanje nelikvidnosti, od 18. ožujka 1998. na kamatnu stopu na kredit za premošćivanje nelikvidnosti bankama nad kojima je pokrenut postupak za ocjenu mogućnosti i ekonomske opravdanosti sanacije i restrukturiranja banke, a od veljače 1999. godine na kamatnu stopu na kratkoročni kredit za likvidnost. Od prosinca 1999. godine ta se kamatna stopa odnosi na kratkoročne kredite za likvidnost korištene s rokom dužim od 3 mjeseca te se određuje kao kamatna stopa na lombardni kredit uvećana za 1

Tablica F2: Pasivne kamatne stope Hrvatske narodne banke u postocima, na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na sredstva izdvojene obvezne pričuve ^a	Kamatne stope na upisane obvezne blag. zapise HNB-a	Kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise HNB-a s rokom dospijanja ^a				Kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise HNB-a u stranoj valuti s rokom dospijanja					Kamatne stope na prekonocne depozite kod HNB-a
				Od 7 dana	Od 35 dana	Od 70 dana	Od 105 dana	Od 35 dana	Od 63 dana	Od 91 dana	Od 182 dana	Od 364 dana	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1996.	prosinac	5,50	-	-	8,00	9,50	-	-	-	-	-	-	-
1997.	prosinac	4,50	-	-	8,00	9,00	10,00	-	-	-	-	-	-
1998.	prosinac	5,90	-	-	9,50	10,50	11,00	-	4,60	3,12	3,08	-	-
1999.	prosinac	5,90	-	-	10,50	11,55	12,50	-	4,83	3,56	-	-	-
2000.	prosinac	4,50	-	-	6,65	7,00	7,70	-	5,51	4,83	-	-	-
2001.	prosinac	2,00	-	-	3,36	4,26	4,85	-	2,62	3,06	-	-	-
2002.	prosinac	1,75	-	-	2,08	-	-	2,30	2,68	-	-	-	-
2003.	prosinac	1,25	0,50	-	-	-	-	1,75	1,48	-	-	-	-
2004.	prosinac	1,25	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2005.	prosinac	0,75	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,50
2006.	prosinac	0,75	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,50
2007.	prosinac	0,75	0,75	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,50
2008.	prosinac	0,75	0,25	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,50
2009.	rujan	0,75	0,25	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,50
	listopad	0,75	0,25	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,50
	studeni	0,75	0,25	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,50
	prosinac	0,75	0,25	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,50
2010.	siječanj	0,75	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,50
	veljača	0,75	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,50
	ožujak	0,75	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,50
	travanj	0,75	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,50
	svibanj	0,75	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,50
	lipanj	0,75	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,50
	srpanj	0,75	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,50
	kolovoz	0,75	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,50

^a Lomovi u serijama podataka nastali zbog izmjena instrumentarija HNB-a opisani su u metodološkim objašnjenjima.

postotni bod. Za korištenje kratkoročnoga kredita za likvidnost s rokom do 3 mjeseca primjenjuje se kamatna stopa na lombardni kredit uvećana za 0,5 postotnih bodova.

Tablica F2: Pasivne kamatne stope Hrvatske narodne banke •

U tablici su iskazane kamatne stope prema kojima Hrvatska narodna banka obračunava i plaća kamate na sredstva deponirana kod Hrvatske narodne banke te na izdane vrijednosne papire.

Kamatne stope Hrvatske narodne banke na sredstva izdvojene obvezne pričuve utvrđuju se odlukom Savjeta Hrvatske narodne banke. Do travnja 2005. godine izdvojena sredstva obvezne pričuve obuhvaćaju sredstva obračunate obvezne pričuve izdvojena na posebnom računu obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke te sredstva koja se, u svrhu održavanja prosječnoga dnevnog stanja obvezne pričuve, izdvajaju na račune za namiru banaka i na poseban račun u Hrvatskoj narodnoj banci za namiru neto pozicije iz Nacionalnoga klirinškog sustava, a od travnja 2005. godine obuhvaćaju sredstva obračunate obvezne pričuve izdvojena na poseban račun obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke (stupac 3).

Kamatne stope na obvezno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke utvrđuju se odlukom Savjeta Hrvatske narodne banke.

Kamatna stopa na dragovoljno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke formira se na aukcijama blagajničkih zapisa. U stupcima 5, 6 i 7 iskazuju se vagane prosječne

kamatne stope postignute na aukcijama blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke. Od studenoga 1994. godine do siječnja 2001. godine iskazane su kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke s rokom dospijanja od 91 dan (stupac 7), odnosno 182 dana (stupac 8).

Od travnja 1998. godine u stupcima od 9 do 13 iskazuju se vagane prosječne kamatne stope postignute na aukcijama dragovoljno upisanih blagajničkih zapisa u stranoj valuti. Blagajnički zapisi upisuju se u eurima i američkim dolarima (do prosinca 1998. godine u njemačkim markama i američkim dolarima). Kamatna stopa izračunata je kao vagani prosjek upisanih iznosa tih dviju valuta.

U stupcu 14 iskazuje se kamatna stopa na prekonocni depozit kod Hrvatske narodne banke.

Tablica F3: Obvezne pričuve banaka •

U tablici se iskazuju osnovni podaci o mjesečnim prosjecima dnevnih stanja obveznih pričuva banaka kod Hrvatske narodne banke u kunama i u stranoj valuti. Štedionice se uključuju od srpnja 1999. godine.

U stupcu 3 iskazana je ukupna vagana prosječna stopa obvezne pričuve kao postotni udio ukupno obračunate obvezne pričuve u kunama i u stranoj valuti (stupac 4) u osnovici za obračun obvezne pričuve.

Obračunata obvezna pričuva (stupac 4) jest propisani iznos sredstava koji su banke dužne izdvojiti na poseban račun obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke ili održavati prosječnim

Tablica F3: Obvezne pričuve banaka

prosječna dnevna stanja i stope, u milijunima kuna i postocima

Godina	Mjesec	Vagana prosječna stopa obvezne pričuve	Obračunata obvezna pričuva			Ostali obvezni depoziti kod HNB-a	Izdvojena obvezna pričuva		Prosječna stopa remuneracije na kunsku imobilizirana sredstva	Prosječna stopa remuneracije na devizna izdvojena sredstva
			Ukupno	U kunama	U stranoj valuti		U kunama	U stranoj valuti		
1	2	3	4 = 5 + 6	5	6	7	8	9	10	11
1996.	prosinac	35,91	3.652,9	3.652,9	–	–	3.312,0	–	4,99	–
1997.	prosinac	32,02	4.348,8	4.348,8	–	–	3.914,2	–	4,05	–
1998.	prosinac	29,57	13.112,7	3.967,2	9.145,4	57,4	3.469,8	1.467,6	5,28
1999.	prosinac	30,50	13.579,0	4.210,1	9.368,9	37,3	3.695,1	4.606,5	5,62
2000.	prosinac	23,22	16.245,8	4.646,8	11.599,0	5,0	4.191,6	5.544,6	4,05
2001.	prosinac	19,67	21.187,1	8.691,5	12.495,5	–	6.287,8	5.950,0	1,97	2,73
2002.	prosinac	19,00	25.985,1	11.447,1	14.538,0	–	8.156,7	7.139,9	1,72	2,16
2003.	prosinac	19,00	31.009,4	18.023,8	12.985,6	109,4	12.459,8	6.850,2	1,17	1,47
2004.	prosinac	18,00	33.615,7	20.040,9	13.574,8	430,1	14.664,1	10.171,3	1,22	1,36
2005.	prosinac	18,00	37.424,5	24.997,9	12.426,6	3.940,2	17.497,7	9.271,4	0,52	0,92
2006.	prosinac	17,00	40.736,4	28.966,1	11.770,4	7.332,5	20.257,0	8.780,9	0,52	1,06
2007.	prosinac	17,00	44.465,9	31.809,1	12.656,8	6.641,1	22.266,4	9.203,5	0,53	1,29
2008.	prosinac	14,87	41.474,4	29.179,7	12.294,7	461,9	20.425,8	8.807,0	0,52	0,81
2009.	rujan	14,00	40.316,3	33.756,0	6.560,3	131,7	23.629,1	4.801,0	0,52	0,26
	listopad	14,00	40.547,6	33.890,5	6.657,1	134,0	23.723,3	4.859,0	0,52	0,35
	studeni	14,00	40.416,4	33.739,3	6.677,1	136,8	23.617,5	4.857,6	0,52	0,16
	prosinac	14,00	40.423,5	33.693,7	6.729,8	30,9	23.585,6	4.898,0	0,52	–
2010.	siječanj	14,00	40.448,1	33.667,2	6.780,9	–	23.567,0	4.937,3	0,52	–
	veljača	13,32	38.605,2	32.102,4	6.502,8	–	22.471,7	4.747,4	0,52	–
	ožujak	13,00	37.874,7	31.468,5	6.406,3	–	22.027,9	4.681,7	0,52	–
	travanj	13,00	37.779,3	31.362,6	6.416,7	–	21.953,8	4.692,1	0,52	–
	svibanj	13,00	37.765,9	31.349,9	6.416,0	–	21.944,9	4.689,1	0,52	–
	lipanj	13,00	37.970,3	31.515,2	6.455,1	–	22.060,6	4.712,6	0,52	–
	srpanj	13,00	38.106,9	31.647,5	6.459,4	–	22.153,3	4.715,9	0,52	–
	kolovoz	13,00	38.335,3	31.863,5	6.471,9	–	22.304,4	4.724,1	0,52	–

dnevnim stanjem na svojim računima za namiru i u blagajnama, odnosno na računima likvidnih deviznih potraživanja (koja uključuju efektivni strani novac i čekove u stranoj valuti, likvidna devizna potraživanja na računima kod prvoklasnih inozemnih banaka i blagajničke zapise Hrvatske narodne banke u stranoj valuti).

U stupcu 5 iskazuje se iznos obračunate obvezne pričuve u kunama. Od siječnja 1995. godine do prosinca 2000. godine taj se iznos poklapa s instrumentom obvezne pričuve, dok je do prosinca 1994. godine obuhvaćao dva instrumenta: obveznu pričuvenu i zahtjev za održavanje minimalne likvidnosti banaka (osim u dijelu u kojem su banke tom zahtjevu udovoljavale dragovoljnim upisom blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke). U prosincu 2000. obavljena je unifikacija obvezne pričuvene u kunama i u stranoj valuti. U tom smislu unificirani su stopa obvezne pričuvene, obračunska razdoblja te rokovi izdvajanja i održavanja obvezne pričuvene, kao i postotak minimalnog izdvajanja obvezne pričuvene kod Hrvatske narodne banke. Od rujna 2001. godine stupac 5 obuhvaća i dio obvezne pričuvene u stranoj valuti koji se izdvaja/održava u kunama.

U stupcu 6 iskazuje se iznos obračunate obvezne pričuvene u stranoj valuti, tj. propisani iznos sredstava koje su banke dužne izdvojiti na devizne račune Hrvatske narodne banke ili održavati prosječnim dnevnim stanjem na računima likvidnih potraživanja. Do studenoga 2000. godine osnovicu za obračun čini prosječno stanje devizne štednje stanovništva s preostalim rokom dospijanja do 3 mjeseca, a od prosinca 2000. godine osnovica se sastoji od

deviznih izvora sredstava, i to redovnih deviznih računa, posebnih deviznih računa, deviznih računa i štednih uloga po viđenju, primljenih deviznih depozita, primljenih deviznih kredita te obveza po izdanim vrijednosnim papirima u stranoj valuti (osim vlasničkih vrijednosnih papira banke). Od studenoga 2001. godine osnovica uključuje i hibridne i podređene instrumente.

U stupcu 7 iskazuje se ukupan iznos ostalih obveznih depozita kod Hrvatske narodne banke koji obuhvaća obvezno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke, dio dragovoljno upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke kojima su se banke koristile za održavanje propisane minimalne likvidnosti, posebnu obveznu pričuvenu do srpnja 1995. godine te od ožujka 2006. do veljače 2009. posebnu obveznu pričuvenu na obveze po izdanim vrijednosnim papirima, obveznu pričuvenu na devizne depozite, devizne kredite inozemnih banaka i garancije za takve kredite te graničnu obveznu pričuvenu (od kolovoza 2004. do listopada 2008.).

U stupcu 8 iskazuje se dio ukupne obračunate obvezne pričuvene u kunama koji su banke izdvojile na račun obvezne pričuvene kod Hrvatske narodne banke (do prosinca 1994. godine taj se iznos poklapa s instrumentom obvezne pričuvene, a od siječnja 1995. godine utvrđuje se minimalni postotak obračunate obvezne pričuvene koji su banke dužne izdvojiti na poseban račun obvezne pričuvene kod Hrvatske narodne banke). Od travnja 2005. godine postotak izdvajanja kunskog dijela obvezne pričuvene je fiksiran i iznosi 70%.

U stupcu 9 iskazuje se dio ukupno obračunate obvezne

Tablica F4: Indikatori likvidnosti banaka

prosječna dnevna stanja i stope, u milijunima kuna i postocima

Godina	Mjesec	Slobodna novčana sredstva		Stopa primarne likvidnosti	Korišteni sekundarni izvori likvidnosti	Blagajnički zapisi HNB-a u kunama	Blagajnički zapisi HNB-a u stranoj valuti	Trezorski zapisi MF-a u kunama
		U kunama	U stranoj valuti					
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1996.	prosinac	267,9	2,63	98,5	780,9	–	183,8
1997.	prosinac	396,3	2,92	32,7	728,9	–	260,7
1998.	prosinac	221,9	1,65	445,5	850,4	1.377,4	141,3
1999.	prosinac	179,6	1,30	1.183,6	1.311,1	1.507,6	373,9
2000.	prosinac	638,8	10.721,4	3,32	80,1	2.485,3	1.692,7	2.006,5
2001.	prosinac	794,4	17.247,4	3,23	2,6	2.656,2	2.630,8	3.360,9
2002.	prosinac	1.225,0	10.398,0	3,53	0,6	4.965,5	1.273,9	4.279,5
2003.	prosinac	451,6	20.561,4	0,98	501,6	–	4.316,0	3.073,2
2004.	prosinac	1.495,5	26.126,1	2,64	0,0	–	–	4.581,7
2005.	prosinac	672,5	20.493,4	0,96	0,2	–	–	4.163,3
2006.	prosinac	840,8	20.239,1	0,83	–	–	–	5.993,7
2007.	prosinac	1.161,5	30.412,6	1,03	330,4	–	–	4.449,4
2008.	prosinac	1.168,7	28.101,4	1,03	289,1	–	–	6.171,2
2009.	rujan	181,5	24.897,9	0,18	129,7	–	–	4.529,6
	listopad	253,8	24.146,7	0,26	–	–	–	5.406,8
	studen	320,1	24.082,1	0,33	–	–	–	5.101,7
	prosinac	880,0	24.885,6	0,91	–	–	–	4.776,6
2010.	siječanj	784,1	24.541,5	0,82	–	–	–	4.710,5
	veljača	519,6	23.949,6	0,55	–	–	–	5.225,8
	ožujak	555,7	23.023,3	0,59	–	–	–	5.116,9
	travanj	445,3	23.604,0	0,48	–	–	–	5.533,6
	svibanj	387,1	25.201,0	0,42	–	–	–	5.430,2
	lipanj	469,6	25.994,3	0,50	–	–	–	5.737,2
	srpanj	404,0	27.045,2	0,43	–	–	–	6.119,9
	kolovoz	378,8	29.727,3	0,40	–	–	–	5.748,8

pričuve u stranoj valuti koji su banke izdvojile na devizne račune Hrvatske narodne banke. Postotak izdvajanja deviznog dijela obvezne pričuve obračunatog na osnovi deviznih sredstava nerezidenata i deviznih sredstava primljenih od pravnih osoba u posebnom odnosu prema banci iznosi 100%, a postotak izdvajanja preostalog deviznog dijela obvezne pričuve iznosi 60%.

U stupcu 10 iskazuje se vagana prosječna stopa remuneracije svih oblika kunkskih imobiliziranih sredstava, koja uključuju obračunatu obveznu pričuvu i ostale obvezne depozite kod HNB-a.

U stupcu 11 iskazuje se vagana prosječna stopa remuneracije na izdvojena sredstva u stranoj valuti, uključujući sredstva granične obvezne pričuve (od kolovoza 2004. do listopada 2008.). Od studenoga 2009. Hrvatska narodna banka na sredstva izdvojena deviznog dijela obvezne pričuve ne plaća naknadu.

Tablica F4: Indikatori likvidnosti banaka • U tablici se iskazuju mjesečni prosjeci dnevnih stanja nekih indikatora likvidnosti banaka. Štedionice se uključuju od srpnja 1999. godine.

U stupcu 3 iskazuju se slobodna novčana sredstva u kunama, definirana kao razlika između ostvarenog prosjeka na računu za namiru i u blagajni (do listopada 2008.), a od studenoga 2008. kao razlika između ostvarenog prosjeka na računu za namiru u razdoblju održavanja kuskog dijela obvezne pričuve i minimalno potrebnog prosjeka na računu za namiru prema obračunu kuskog dijela obvezne pričuve.

U stupcu 4 iskazuju se slobodna novčana sredstva u stranoj valuti, definirana kao sredstva za održavanje obvezne pričuve u

stranoj valuti (efektivni strani novac i čekovi u stranoj valuti, likvidna devizna potraživanja na računima kod prvoklasnih inozemnih banaka i blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke u stranoj valuti) umanjena za minimalno potrebno stanje tih sredstava u istom razdoblju.

U stupcu 5 iskazuje se stopa primarne likvidnosti kao postotni udio mjesečnog prosjeka dnevnih stanja slobodnih novčanih sredstava u kunama (stupac 3) u mjesečnom prosjeku dnevnih stanja depozita koji čine osnovicu za obračun obvezne pričuve.

U stupcu 6 iskazuje se mjesečni prosjek dnevnih stanja korištenih sekundarnih izvora likvidnosti. Sekundarni izvori likvidnosti obuhvaćaju: lombardne kredite (od prosinca 1994. godine), kratkoročne kredite za likvidnost (od veljače 1999. godine) te nepodmirene dospjele obveze prema Hrvatskoj narodnoj banci.

U stupcu 7 iskazuje se mjesečni prosjek dnevnih stanja dragovoljno upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke u kunama (do prosinca 1994. godine taj je iznos bio umanjen za dio dragovoljno upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke kojima su se banke služile za održavanje propisane minimalne likvidnosti).

U stupcu 8 iskazuje se mjesečni prosjek dnevnih stanja upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke u stranoj valuti (u eurima i američkim dolarima).

U stupcu 9 iskazuje se mjesečni prosjek dnevnih stanja upisanih trezorskih zapisa Ministarstva financija u kunama. Do rujna 2002. iskazuje se diskontirana vrijednost trezorskih zapisa, a od listopada 2002. godine iskazuje se njihova nominalna vrijednost.

G. Financijska tržišta

Tablica G1: Kamatne stope banaka na kunske kredite bez valutne klauzule
mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope u trgovanju depozitnim novcem među bankama		Kamatne stope na kunske kredite bez valutne klauzule								
		Na prekonočne kredite	Na ostale kredite	Ukupni prosjeak	Na kratkoročne kredite					Na dugoročne kredite		
					Ukupni prosjeak	Trgovačkim društvima	Stanovništvu			Ukupni prosjeak	Trgovačkim društvima	Stanov- ništvu
							Ukupni prosjeak	Okvirni	Ostali			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1996.	prosinac	9,66	10,72	18,46	19,35	19,18	20,18	19,90	23,12	11,51	11,29	14,28
1997.	prosinac	8,46	9,49	14,06	14,12	13,17	19,26	19,34	18,11	13,24	12,98	13,75
1998.	prosinac	10,00	15,91	16,06	16,22	14,89	20,77	20,80	19,92	11,73	11,48	13,16
1999.	prosinac	9,92	12,78	13,54	13,52	10,55	20,83	20,84	20,39	15,14	15,31	14,16
2000.	prosinac	2,39	4,45	10,45	10,45	6,81	20,30	20,33	19,05	9,90	9,64	12,97
2001.	prosinac	2,49	2,18	9,51	9,49	5,43	18,81	18,85	14,88	11,42	10,06	13,14
2002.	prosinac	1,03	1,59	10,91	11,24	7,44	15,16	15,28	9,84	7,32	6,48	7,88
2003.	prosinac	6,54	6,36	11,45	11,80	8,02	14,89	15,01	12,38	8,51	6,14	10,69
2004.	prosinac	4,87	4,74	11,44	11,71	8,33	14,19	14,27	12,29	9,31	6,90	11,16
2005.	prosinac	3,08	3,91	9,91	9,99	7,71	11,26	13,18	5,35	8,75	6,48	10,35
2006.	prosinac	3,14	2,52	9,07	9,37	6,75	11,84	13,21	4,67	7,53	5,86	9,44
2007.	prosinac	6,23	7,33	9,32	9,74	7,39	12,34	13,19	4,95	7,50	6,66	8,01
2008.	prosinac	5,77	6,77	10,71	10,89	8,98	12,33	12,97	4,96	9,05	8,10	10,35
2009.	rujan	6,58	7,48	11,82	11,89	10,32	12,68	13,22	4,08	10,59	9,20	11,46
	listopad	4,66	5,80	11,70	11,74	10,03	12,68	13,24	4,20	10,93	10,16	11,29
	studen	1,09	2,18	11,60	11,65	9,85	12,73	13,24	4,09	10,66	9,25	11,28
	prosinac	1,20	1,50	11,12	11,22	9,29	12,68	13,24	4,89	9,77	8,27	11,33
2010.	siječanj	0,62	1,08	10,97	10,99	8,31	12,69	13,20	4,11	10,56	7,55	11,38
	veljača	0,55	0,88	10,86	10,96	8,32	12,70	13,19	4,26	9,32	6,36	11,28
	ožujak	0,77	1,02	10,20	10,27	7,24	12,60	13,16	4,02	9,37	7,10	11,03
	travanj	0,77	1,41	10,28	10,31	7,24	12,64	13,16	4,00	9,87	7,19	10,79
	svibanj	0,85	1,42	10,59	10,74	7,76	12,64	13,17	4,50	9,03	6,41	10,72
	lipanj	0,94	1,40	10,35	10,52	7,57	12,65	13,15	3,92	8,51	6,03	10,77
	srpanj	1,45	2,20	10,31	10,50	7,29	12,65	13,19	4,44	8,54	6,31	10,98
	kolovoz	1,31	1,71	10,36	10,47	7,17	12,73	13,19	3,83	8,89	6,34	11,35
Relativna važnost ^a		-	-	77,03	71,46	28,99	42,47	40,40	2,08	5,58	2,73	2,84

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije kredita u ukupnim kreditima puštenim u tečaj u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

Napomena: Zbog promjene metodologije statistike kamatnih stopa od 1. siječnja 2002. došlo je do loma u vremenskoj seriji, što se posebice odražava na kamatne stope prikazane u stupcima 5, 6 i 7. Naime, iz kratkoročnih kredita trgovačkim društvima isključeni su, među ostalim, međubankovni krediti, odobravani uz relativno niske kamatne stope. Na porast kamatnih stopa utječe i metodologija ponderiranja, pri čemu se za sve komponente koriste iznosi novoodobrenih kredita, uz iznimku okvirnih kredita, za koje se kao ponder koriste knjigovodstvena stanja, a čiji je relativan udio novim obuhvatom porastao.

Tablica G1: Kamatne stope banaka na kunske kredite bez valutne klauzule • U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske kredite bez valutne klauzule, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazivali su se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka (bez štedionica) na kunske kredite bez valutne klauzule odobrene pravnim osobama (koje su uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske kredite bez valutne klauzule odobrene samo trgovačkim društvima i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

Do veljače 1996. godine u stupcima 3 i 4 iskazivale su se kamatne stope na međubankovnom novčanom tržištu, prema podacima Tržišta novca Zagreb. Od ožujka 1996. godine do kolovoza 2002. godine iskazivale su se kamatne stope na novčanom tržištu izračunate kao vagani mjesečni prosjek vaganih dnevnih stopa ostvarenih posebno u trgovini prekonočnim kreditima, a posebno u trgovini ostalim kreditima na Tržištu novca Zagreb. U razdoblju od svibnja 1998. godine do siječnja 2001. godine povrat kredita dobivenih na prekonočnom međubankovnom tržištu bio je osiguran sredstvima obvezne pričuve banaka izdvojene kod HNB-a.

U Biltenu broj 157 izvršena je revizija podataka iz stupaca 3 i 4 za razdoblje od rujna 2002. nadalje. Od rujna 2002. iskazuju se kamatne stope na prekonočne kredite i na ostale kredite

Tablica G2: Kamatne stope banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima
mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na kunske kredite s valutnom klauzulom									Kamatne stope na kredite u eurima		
		Ukupni prosjek	Na kratkoročne kredite			Na dugoročne kredite			Ukupni prosjek	Na kratkoročne kredite	Na dugoročne kredite		
			Ukupni prosjek	Trgovačkim društvima	Stanovništvu	Ukupni prosjek	Trgovačkim društvima	Stanovništvu					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1996.	prosinac	18,97	22,56	22,40	27,00	12,12	13,15	11,30	19,50	21,46	10,77
1997.	prosinac	14,40	16,92	17,00	14,02	12,25	13,00	11,02	13,61	14,95	9,71
1998.	prosinac	13,04	14,28	14,25	13,64	11,15	10,55	12,12	6,95	8,37	5,71
1999.	prosinac	12,53	13,66	13,54	17,21	10,81	10,46	11,65	6,75	7,43	6,07
2000.	prosinac	10,74	11,17	11,10	13,59	10,52	9,41	11,64	7,70	7,49	8,05
2001.	prosinac	9,29	9,45	9,45	11,30	9,20	7,52	10,79	5,94	5,70	7,27
2002.	prosinac	8,25	9,34	8,72	11,37	7,98	6,37	9,50	7,42	10,11	5,91	6,66	5,44
2003.	prosinac	7,07	7,21	7,00	8,66	7,03	5,76	8,04	6,02	9,70	5,62	6,22	5,18
2004.	prosinac	6,89	7,25	7,09	8,47	6,77	5,55	7,73	5,71	8,79	5,34	5,92	4,83
2005.	prosinac	6,18	6,52	6,34	7,91	6,07	5,18	6,98	4,95	8,10	5,29	5,28	5,30
2006.	prosinac	6,30	6,56	6,29	8,33	6,22	6,21	6,22	4,75	7,57	5,65	6,19	5,34
2007.	prosinac	6,73	6,86	6,86	6,84	6,66	6,51	6,80	5,12	8,24	6,79	6,59	7,10
2008.	prosinac	7,73	8,20	8,18	8,65	7,43	6,92	7,89	6,08	9,02	7,08	7,17	6,83
2009.	rujan	8,25	8,76	8,69	9,80	7,86	6,76	8,82	6,55	9,83	7,48	7,93	7,06
	listopad	8,30	8,33	8,28	9,64	8,27	7,42	9,01	6,41	9,94	7,32	7,38	7,21
	studeni	8,34	8,22	8,16	9,06	8,44	7,08	9,24	6,50	10,07	8,55	7,48	8,90
	prosinac	8,28	8,48	8,41	10,23	8,11	7,31	9,02	6,45	9,96	6,98	7,35	6,49
2010.	siječanj	8,36	8,25	8,19	9,71	8,46	7,68	8,96	6,41	10,03	6,72	7,37	6,40
	veljača	8,24	8,26	8,15	9,75	8,23	7,49	8,96	6,39	9,89	6,94	7,33	6,55
	ožujak	8,45	8,72	8,68	9,32	8,28	7,67	8,82	6,41	9,77	6,95	7,42	6,50
	travanj	8,17	8,29	8,09	10,02	8,09	7,07	8,87	6,37	9,85	6,23	6,87	5,68
	svibanj	7,91	7,85	7,77	8,93	7,95	7,05	8,73	6,43	9,84	6,81	7,15	6,43
	lipanj	7,93	8,45	8,53	7,77	7,65	6,82	8,65	6,46	9,66	5,77	6,97	5,62
	srpanj	8,01	8,13	7,94	9,65	7,97	7,28	8,53	6,38	9,42	6,70	6,81	6,57
	kolovoz	7,94	8,08	8,14	7,67	7,87	7,03	8,45	6,30	9,28	7,22	7,63	6,80
	Relativna važnost ^a	19,70	6,26	5,49	0,77	13,44	5,48	7,96	2,20	5,76	3,26	1,65	1,62

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije kredita u ukupnim kreditima puštenim u tečaj u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

izračunate kao vagani mjesečni prosjek vaganih dnevnih stopa ostvarenih izravnim trgovanjem depozitnim novcem među bankama

U stupcima od 5 do 13 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka razvrstani prema ročnosti i prema sektorima, pri čemu kamatne stope na kratkoročne kredite trgovačkim društvima uključuju i kamatne stope na kredite s dospijecem na zahtjev.

Podaci o kamatnim stopama banaka na kunske kredite bez valutne klauzule dobiveni su na osnovi redovitih izvješća banaka. Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka su iznosi kredita koji su uz pripadajuću kamatnu stopu pušteni u tečaj u izvještajnom mjesecu, osim kamatnih stopa na okvirne kredite na žiroračunima i tekućim računima, za koje su vagani prosjeci izračunati na osnovi stanja tih kredita na kraju izvještajnog mjeseca.

Tablica G2: Kamatne stope banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima • U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazivali su se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka (bez štedionica) na kunske kredite s valutnom klauzulom i kredite u eurima (odnosno nje-maćkim markama) odobrene pravnim osobama (koje su uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, ne-profitne organizacije i nerezidente) i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite u eurima odobrene samo trgovačkim društvima i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

Podaci o kamatnim stopama banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite u eurima dobiveni su na osnovi redovitih izvješća banaka. Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka su iznosi kredita koji su uz pripadajuću kamatnu stopu pušteni u tečaj u izvještajnom mjesecu.

U stupcima od 3 do 11 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka razvrstani prema ročnosti i prema sektorima, pri čemu kamatne stope na kratkoročne kredite trgovačkim društvima uključuju i kamatne stope na kredite s dospijecem na zahtjev.

Tablica G3: Kamatne stope banaka na kunske depozite bez valutne klauzule
mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na kunske depozite bez valutne klauzule								
		Ukupni prosjek	Na žiroračunima i tekućim računima	Na oročene depozite						
				Ukupni prosjek	Na kratkoročne depozite			Na dugoročne depozite		
					Ukupni prosjek	Stanovništva	Trgovačkih društava	Ukupni prosjek	Stanovništva	Trgovačkih društava
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1996.	prosinac	4,15	2,19	10,19	10,11	9,84	10,26	12,36	15,49	9,88
1997.	prosinac	4,35	2,19	9,10	9,08	9,30	8,96	9,48	11,24	8,06
1998.	prosinac	4,11	2,31	7,73	7,63	9,47	7,15	10,19	10,72	9,56
1999.	prosinac	4,27	2,24	8,87	8,79	9,62	8,38	10,96	11,56	10,18
2000.	prosinac	3,40	1,64	7,20	7,13	7,44	7,03	8,89	9,19	8,63
2001.	prosinac	2,76	1,40	5,68	5,60	6,35	5,38	7,35	7,93	6,70
2002.	prosinac	1,55	0,94	3,64	3,53	4,39	2,86	6,05	7,24	3,23
2003.	prosinac	1,66	0,75	4,46	4,46	3,62	4,69	4,58	4,90	2,82
2004.	prosinac	1,83	0,74	4,11	4,11	3,93	4,13	4,10	4,65	3,30
2005.	prosinac	1,58	0,61	3,36	3,34	3,89	3,23	4,12	5,04	3,49
2006.	prosinac	1,91	0,56	2,98	2,94	4,10	2,69	4,32	4,98	3,11
2007.	prosinac	2,67	0,49	5,42	5,34	4,47	5,48	6,28	5,45	6,45
2008.	prosinac	2,92	0,43	5,65	5,60	5,34	5,64	6,58	5,88	6,85
2009.	rujan	3,20	0,46	6,32	6,19	5,25	6,28	8,09	6,13	8,32
	listopad	2,95	0,45	5,05	4,96	5,30	4,92	6,26	6,14	6,27
	studen	2,36	0,43	2,69	2,72	5,04	2,34	2,53	6,28	2,10
	prosinac	2,22	0,43	2,52	2,49	4,89	2,04	2,76	6,12	2,07
2010.	siječanj	2,17	0,43	2,70	2,70	4,95	1,95	2,64	6,23	1,99
	veljača	1,91	0,40	2,64	2,95	4,65	1,74	1,79	5,63	1,27
	ožujak	1,80	0,40	2,07	2,10	4,44	1,18	1,95	5,42	1,37
	travanj	1,76	0,36	2,15	2,25	4,35	1,44	1,81	5,52	1,34
	svibanj	1,78	0,36	2,19	2,25	4,22	1,37	2,00	5,38	1,53
	lipanj	1,72	0,35	1,94	1,91	4,12	1,22	2,07	5,34	1,59
	srpanj	1,73	0,36	2,04	1,93	4,06	1,31	2,44	5,19	2,05
	kolovoz	1,68	0,36	1,79	1,71	3,93	1,32	2,20	5,10	1,91
Relativna važnost ^a		52,04	32,77	16,61	13,85	2,09	11,76	2,75	0,25	2,50

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije depozita u ukupnim depozitima primljenim u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

Kamatne stope na kredite odobrene u eurima prikazane u stupcima 12, 13 i 14 odnose se do prosinca 2001. godine na kredite puštene u tečaj u njemačkim markama u izvještajnom mjesecu, a od siječnja 2002. godine na kredite puštene u tečaj u eurima, pri čemu se vagani prosjeci izračunavaju na osnovi njihove protuvrijednosti u kunama, obračunate po tekućem tečaju. Krediti pušteni u tečaj u ostalim stranim valutama nisu obuhvaćeni ovom tablicom.

Tablica G3: Kamatne stope banaka na kunske depozite bez valutne klauzule • U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske depozite bez valutne klauzule, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazivali su se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka (bez štedionica) na kunske depozite bez valutne klauzule primljene od pravnih osoba (koje su uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske depozite bez valutne

klauzule primljene od trgovačkih društava i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Podaci o kamatnim stopama na kunske depozite bez valutne klauzule banaka dobiveni su na osnovi redovitih izvješća banaka.

U stupcu 3 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na ukupne kunske depozite (depozite na žiroračunima i tekućim računima, štedne depozite stanovništva po viđenju i oročene depozite) bez valutne klauzule. U stupcu 4 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na depozite na žiroračunima i tekućim računima trgovačkih društava bez valutne klauzule (do prosinca 2001. godine pravnih osoba) i stanovništva, dok se u stupcu 5 iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na ukupne oročene depozite bez valutne klauzule.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka kod kunskih oročenih depozita bez valutne klauzule su iznosi primljeni tijekom izvještajnog mjeseca, dok su kod žiroračuna i tekućih računa osnova za izračunavanje vaganih prosjeka knjigovodstvena stanja tih depozita na kraju izvještajnog mjeseca. Pri izračunavanju prosječnih kamatnih stopa na ukupne kunske depozite bez valutne klauzule (stupac 3) sve su komponente vagane na osnovi stanja pripadajućih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Tablica G4a: Kamatne stope banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i na devizne depozite
mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na štedne depozite po viđenju i oročene depozite s valutnom klauzulom			Kamatne stope na devizne depozite					
		Ukupni prosjek	Na kratkoročne depozite	Na dugoročne depozite	Ukupni prosjek	Na štedne depozite po viđenju				
						Ukupni prosjek	Stanovništva		Trgovačkih društava	
							EUR	USD	EUR	USD
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1996.	prosinac	9,46	9,56	8,80	5,09	1,44	1,32	1,95	1,47	1,39
1997.	prosinac	7,63	7,24	11,77	4,77	1,75	1,89	2,43	0,83	1,40
1998.	prosinac	7,47	7,67	5,58	3,98	2,09	2,38	2,40	0,72	0,74
1999.	prosinac	6,62	6,91	1,10	4,23	1,80	1,95	2,04	0,78	1,30
2000.	prosinac	5,54	5,94	2,16	3,47	1,03	0,99	1,23	0,65	1,29
2001.	prosinac	4,58	4,92	2,56	2,60	0,71	0,71	0,81	0,82	0,40
2002.	prosinac	2,92	3,45	1,48	2,55	0,50	0,52	0,41	0,52	0,38
2003.	prosinac	3,48	3,74	5,55	2,22	0,31	0,35	0,23	0,23	0,15
2004.	prosinac	4,17	3,61	5,19	2,65	0,31	0,34	0,22	0,22	0,21
2005.	prosinac	3,99	3,63	4,77	2,61	0,27	0,27	0,17	0,27	0,76
2006.	prosinac	3,67	3,30	4,07	2,94	0,25	0,23	0,17	0,32	0,44
2007.	prosinac	3,98	3,76	4,35	3,44	0,25	0,22	0,15	0,36	0,43
2008.	prosinac	4,09	4,05	4,42	3,97	0,21	0,20	0,15	0,26	0,13
2009.	rujan	4,06	3,15	4,48	4,01	0,18	0,21	0,15	0,11	0,06
	listopad	3,40	3,08	3,37	3,99	0,18	0,21	0,15	0,10	0,07
	studen	3,39	3,16	4,08	3,99	0,18	0,21	0,15	0,11	0,08
	prosinac	3,01	3,12	3,31	3,98	0,18	0,22	0,16	0,10	0,07
2010.	siječanj	3,50	3,07	3,33	3,88	0,19	0,22	0,16	0,11	0,07
	veljača	3,40	2,78	4,39	3,71	0,18	0,22	0,16	0,10	0,07
	ožujak	3,52	2,73	2,63	3,57	0,18	0,21	0,16	0,09	0,07
	travanj	3,63	2,99	5,46	3,51	0,17	0,20	0,16	0,09	0,09
	svibanj	3,21	2,78	2,54	3,37	0,17	0,20	0,16	0,09	0,07
	lipanj	3,32	2,79	3,82	3,26	0,18	0,22	0,16	0,10	0,08
	srpanj	3,57	3,02	4,06	3,26	0,19	0,21	0,16	0,11	0,08
	kolovoz	2,68 ^b	2,84	3,85	3,20	0,20	0,21	0,17	0,23	0,06
Relativna važnost ^a		0,65	0,59	0,06	47,31	21,93	14,73	1,87	4,86	0,46

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije depozita u ukupnim depozitima primljenim u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici). ^b Od ukupnog iznosa depozita na koje se odnosi ova kamatna stopa, 45,12 posto odnosi se na trgovačka društva.

Kunski i devizni depoziti koji služe kao polog za odobravanje kredita obuhvaćeni su podacima u tablici, dok se ograničeni depoziti (sredstva deponirana za plaćanje uvoza i ostali ograničeni depoziti) ne uključuju u izračunavanje vaganih prosjeka.

Tablica G4 a i b: Kamatne stope banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i na devizne depozite • U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazivali su se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka (bez štedionica) na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite primljene od pravnih osoba (koje su uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite primljene od trgovačkih društava i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Podaci o kamatnim stopama na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite banaka dobiveni su na osnovi

redovitih izvješća banaka.

U stupcu 3 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na ukupne kunske štedne depozite po viđenju i oročene depozite s valutnom klauzulom stanovništva i trgovačkih društava (do prosinca 2001. godine pravnih osoba) i stanovništva, dok se u stupcima 4 i 5 iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na kratkoročne odnosno dugoročne oročene depozite.

Kamatne stope na devizne depozite odnosile su se do prosinca 2001. godine na depozite primljene u njemačkim markama i američkim dolarima, dok se od siječnja 2002. godine odnose na depozite primljene u eurima i američkim dolarima, pri čemu se vagani prosjeci izračunavaju na osnovi njihove protuvrijednosti u kunama, obračunate po tekućem tečaju. Depoziti primljeni u ostalim stranim valutama nisu obuhvaćeni podacima iskazanim u ovoj tablici.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka kod kunskih oročenih depozita s valutnom klauzulom i oročenih deviznih depozita su iznosi primljeni tijekom izvještajnog mjeseca, dok su kod štednih depozita po viđenju s valutnom klauzulom osnova za izračunavanje vaganih prosjeka knjigovodstvena stanja tih depozita na kraju izvještajnog mjeseca. Pri izračunavanju prosječnih kamatnih stopa na ukupne kunske depozite s valutnom

Tablica G4b: Kamatne stope banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i na devizne depozite
mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na devizne depozite										
		Na oročene depozite										Ukupni prosjek
		Ukupni prosjek	Na kratkoročne depozite				Na dugoročne depozite					
			Ukupni prosjek	Stanovništva		Trgovačkih društava		Stanovništva		Trgovačkih društava		
		EUR		USD	EUR	USD	EUR	USD	EUR	USD	EUR	USD
1	2	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
1996.	prosinac	7,77	6,95	5,65	6,21	9,86	5,47	12,24	7,71	7,97	19,92	1,50
1997.	prosinac	6,36	6,07	6,03	6,42	5,09	7,10	7,32	7,87	8,71	5,09	6,76
1998.	prosinac	4,89	4,49	5,42	6,16	2,84	5,37	7,29	7,68	8,59	4,93	6,92
1999.	prosinac	5,43	5,17	4,93	6,39	3,97	6,00	6,59	6,64	8,09	3,66	6,77
2000.	prosinac	4,57	4,36	3,65	5,15	4,59	6,62	5,56	5,17	6,61	5,97	8,53
2001.	prosinac	3,54	3,35	3,42	3,23	3,60	2,44	4,59	4,72	4,42	4,58	0,23
2002.	prosinac	3,13	2,96	3,27	2,21	2,89	1,43	4,59	4,69	3,84	3,46	2,30
2003.	prosinac	2,64	2,46	2,83	1,65	2,29	1,08	3,69	4,71	3,13	2,85	1,64
2004.	prosinac	2,85	2,65	3,01	1,69	2,46	2,28	4,20	4,85	3,13	3,61	2,65
2005.	prosinac	3,07	2,94	2,99	1,76	2,63	4,34	3,69	4,25	0,48	4,39	-
2006.	prosinac	3,82	3,76	3,16	2,05	4,24	5,84	4,25	4,47	2,26	4,79	4,61
2007.	prosinac	4,32	4,25	3,47	2,60	5,10	5,33	4,80	4,83	3,84	5,13	2,19
2008.	prosinac	4,15	3,95	4,33	2,69	4,13	1,84	5,51	5,57	3,58	5,52	2,38
2009.	rujan	3,86	3,76	4,58	2,73	3,34	2,52	5,18	5,25	3,73	5,39	3,50
	listopad	3,61	3,46	4,27	2,79	3,08	1,73	5,36	5,42	3,81	5,41	0,00
	studeni	3,58	3,40	4,25	2,70	2,73	2,15	5,28	5,37	3,86	5,19	1,50
	prosinac	3,58	3,40	4,33	2,73	2,64	1,77	5,13	5,43	3,86	2,85	0,13
2010.	siječanj	3,65	3,47	4,22	2,68	2,78	1,47	5,30	5,39	3,78	4,75	0,79
	veljača	3,31	3,10	4,04	2,75	2,36	1,28	5,14	5,25	3,73	3,90	2,76
	ožujak	3,17	2,91	3,78	2,72	2,42	0,97	5,12	5,20	3,71	4,47	2,00
	travanj	3,17	2,92	3,73	2,75	2,26	1,55	5,01	5,07	3,93	3,48	1,10
	svibanj	3,03	2,84	3,63	2,73	2,07	1,45	4,62	4,73	3,82	2,18	3,00
	lipanj	3,00	2,83	3,48	2,75	2,33	1,57	4,61	4,68	3,65	3,30	-
	srpanj	2,98	2,75	3,50	2,64	2,11	1,32	4,65	4,74	3,78	2,71	1,22
	kolovoz	2,94	2,68	3,48	2,62	1,96	1,35	4,59	4,69	3,74	1,11	-
Relativna važnost ^a		25,38	21,95	10,56	0,68	9,32	1,39	3,44	3,25	0,13	0,06	-

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije depozita u ukupnim depozitima primljenim u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

klauzulom (stupac 3) od siječnja 2002. godine sve su komponente vagane na osnovi stanja pripadajućih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Prosječna kamatna stopa na ukupne devizne depozite prikazana u stupcu 6 odnosi se na vagani prosjek mjesečnih kamatnih stopa na štedne depozite po viđenju i na oročene devizne depozite, pri čemu su sve komponente vagane na osnovi stanja pripadajućih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka mjesečnih kamatnih stopa na ukupne devizne štedne depozite po viđenju (stupac

7) jesu stanja pripadajućih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka mjesečnih kamatnih stopa na ukupne devizne oročene depozite (stupac 12) jesu iznosi pripadajućih depozita koji su primljeni tijekom izvještajnog mjeseca. Isto se odnosi i na vagane prosjeke mjesečnih kamatnih stopa na ukupne kratkoročne devizne oročene depozite (stupac 13) i na ukupne dugoročne devizne oročene depozite (stupac 18).

Tablica G5: Trgovanje banaka stranim sredstvima plaćanja
u milijunima eura, tekući tečaj

	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.			
						III.	VI.	VII. ^a	VIII.
A. Kupnja stranih sredstava plaćanja									
1. Pravne osobe	8.443,5	14.442,7	26.365,0	33.058,3	19.939,9	1.571,5	1.369,4	2.079,3	2.194,6
2. Fizičke osobe	4.931,8	6.262,7	6.151,3	4.755,3	4.920,3	382,7	436,4	562,0	548,4
2.1. Domaće fizičke osobe	4.662,6	5.909,4	3.184,0	4.252,9	4.389,6	346,6	364,2	454,0	417,6
2.2. Strane fizičke osobe	269,2	353,2	326,3	502,4	530,7	36,1	72,2	108,0	130,8
3. Domaće banke	9.069,9	14.380,1	20.141,3	20.017,6	10.964,5	807,0	962,9	1.221,9	936,9
4. Strane banke	2.602,3	5.056,8	5.194,1	7.342,5	5.681,9	389,2	565,8	542,5	480,9
5. Hrvatska narodna banka	–	125,5	–	420,6	1.899,4	–	–	–	–
Ukupno (1+2+3+4+5)	25.106,0	40.439,5	57.851,7	65.594,2	43.405,9	3.150,4	3.334,5	4.405,7	4.160,7
B. Prodaja stranih sredstava plaćanja									
1. Pravne osobe	13.022,3	17.515,0	28.564,1	35.448,8	21.707,2	1.528,0	1.519,4	2.049,1	2.494,5
2. Fizičke osobe	2.722,5	4.109,1	3.712,5	4.366,4	3.205,5	160,1	108,6	193,2	167,7
2.1. Domaće fizičke osobe	2.693,9	4.056,4	2.071,3	4.335,2	3.186,0	159,3	107,3	191,4	165,7
2.2. Strane fizičke osobe	28,6	52,6	40,0	31,2	19,5	0,8	1,3	1,8	1,9
3. Domaće banke	9.069,9	14.380,1	20.141,3	20.017,6	10.964,5	807,0	962,9	1.221,9	936,9
4. Strane banke	1.407,1	3.526,1	4.072,6	6.615,7	5.281,5	346,9	410,3	468,7	397,8
5. Hrvatska narodna banka	670,8	1.329,5	839,0	409,1	2.224,2	–	125,6	238,1	–
Ukupno (1+2+3+4+5)	26.892,7	40.859,7	57.329,5	66.857,5	43.382,7	2.842,1	3.126,7	4.170,9	3.996,8
C. Neto kupnja stranih sredstava plaćanja banaka (A–B)									
1. Pravne osobe	–4.578,8	–3.072,3	–2.199,1	–2.390,5	–1.767,3	43,5	–149,9	30,2	–300,0
2. Fizičke osobe	2.209,3	2.153,6	2.438,9	388,9	1.714,8	222,6	327,8	368,8	380,7
2.1. Domaće fizičke osobe	1.968,7	1.853,0	1.112,7	–82,2	1.203,6	187,3	256,9	262,6	251,8
2.2. Strane fizičke osobe	240,6	300,6	286,3	471,1	511,2	35,3	70,9	106,2	128,9
3. Strane banke	1.195,2	1.530,7	1.121,4	726,8	400,4	42,3	155,6	73,8	83,1
4. Hrvatska narodna banka	–670,8	–1.204,0	–839,0	11,5	–324,8	–	–125,6	–238,1	–
Ukupno (1+2+3+4)	–1.845,2	–592,1	522,2	–1.263,3	23,2	308,4	207,9	234,8	163,9
Bilješka: Ostale transakcije Hrvatske narodne banke									
Kupnja stranih sredstava plaćanja	–	3,1	5,1	265,4	664,6	2,4	1,7	2,4	0,2
Prodaja stranih sredstava plaćanja	167,6	441,3	176,7	83,7	98,3	108,0	19,6	–	–

^a Revidirani podaci.

Tablica G5: Trgovanje banaka stranim sredstvima plaćanja • Podaci o trgovanju banaka stranim sredstvima plaćanja obuhvaćaju promptne (spot) transakcije kupnje i prodaje stranih sredstava plaćanja na domaćem deviznom tržištu. Promptni poslovi su ugovorene transakcije kupoprodaje deviza koje se realiziraju najkasnije u roku od 48 sati.

Transakcije su klasificirane prema kategorijama sudionika

(pravne i fizičke osobe, domaće i strane banke i Hrvatska narodna banka). Izvor podataka su izvješća banaka o trgovanju stranim sredstvima plaćanja i podaci iz statistike platnog prometa s inozemstvom.

Ostale transakcije HNB-a obuhvaćaju prodaje i kupnje stranih sredstava plaćanja koje Hrvatska narodna banka obavlja za Ministarstvo financija.

H. Gospodarski odnosi s inozemstvom

Tablica H1: Platna bilanca – svodna tablica^{a,b}
u milijunima eura

	2005.	2006. ^c	2007. ^c	2008. ^c	2009. ^c	2010.	
						1.tr. ^c	2.tr. ^d
A. TEKUĆE TRANSAKCIJE (1+6)	-1.975,6	-2.726,2	-3.236,1	-4.337,8	-2.477,0	-1.397,0	-277,3
1. Roba, usluge i dohodak (2+5)	-3.159,5	-3.833,6	-4.279,1	-5.408,3	-3.513,3	-1.649,8	-564,5
1.1. Prihodi	15.990,2	17.882,6	19.600,2	21.256,5	16.938,8	3.004,0	4.562,4
1.2. Rashodi	-19.149,7	-21.716,2	-23.879,3	-26.664,8	-20.452,1	-4.653,8	-5.126,8
2. Roba i usluge (3+4)	-2.200,2	-2.641,6	-3.166,6	-3.835,9	-1.711,3	-1.159,5	-155,0
2.1. Prihodi	15.272,9	16.990,4	18.307,2	19.904,6	16.157,1	2.821,2	4.311,4
2.2. Rashodi	-17.473,2	-19.632,0	-21.473,8	-23.740,5	-17.868,4	-3.980,7	-4.466,4
3. Roba	-7.518,0	-8.344,2	-9.434,0	-10.793,8	-7.386,9	-1.283,1	-1.566,3
3.1. Prihodi	7.220,3	8.463,6	9.192,5	9.814,0	7.703,2	2.033,3	2.254,4
3.2. Rashodi	-14.738,3	-16.807,8	-18.626,5	-20.607,8	-15.090,1	-3.316,4	-3.820,7
4. Usluge	5.317,7	5.702,7	6.267,4	6.957,9	5.675,6	123,6	1.411,3
4.1. Prihodi	8.052,6	8.526,8	9.114,7	10.090,6	8.453,9	787,9	2.057,0
4.2. Rashodi	-2.734,9	-2.824,2	-2.847,3	-3.132,7	-2.778,3	-664,3	-645,7
5. Dohodak	-959,2	-1.192,1	-1.112,5	-1.572,4	-1.802,0	-490,2	-409,5
5.1. Prihodi	717,3	892,2	1.293,0	1.351,9	781,7	182,8	250,9
5.2. Rashodi	-1.676,5	-2.084,3	-2.405,5	-2.924,3	-2.583,8	-673,1	-660,4
6. Tekući transferi	1.183,8	1.107,4	1.043,0	1.070,5	1.036,3	252,7	287,2
6.1. Prihodi	1.628,4	1.639,5	1.576,1	1.684,4	1.607,8	394,6	450,3
6.2. Rashodi	-444,6	-532,1	-533,1	-613,9	-571,5	-141,9	-163,1
B. KAPITALNE I FINANCIJSKE TRANSAKCIJE	3.008,7	3.699,1	4.140,5	5.943,1	3.304,8	818,0	-149,5
B1. Kapitalne transakcije	53,8	-134,9	28,5	14,9	42,7	12,6	13,3
B2. Financijske transakcije, isključujući međ. pričuve	3.776,8	5.246,2	4.833,7	5.597,8	4.158,5	287,9	-41,2
1. Izravna ulaganja	1.276,1	2.561,5	3.467,8	3.236,2	1.209,9	492,4	-56,8
1.1. U inozemstvo	-191,8	-206,8	-211,2	-972,8	-918,7	-57,4	-152,9
1.2. U Hrvatsku	1.467,9	2.768,3	3.679,0	4.209,0	2.128,6	549,7	96,1
2. Portfeljna ulaganja	-1.187,9	-529,6	6,2	-630,3	186,2	-647,9	0,6
2.1. Sredstva	-581,3	-459,8	-404,7	-279,0	-793,4	-103,0	32,5
2.2. Obveze	-606,6	-69,8	410,9	-351,3	979,6	-544,9	-32,0
3. Financijski derivati	-88,4	0,0	0,0	0,0	0,0	-61,1	-42,3
4. Ostala ulaganja	3.777,0	3.214,3	1.359,7	2.991,9	2.762,4	504,5	57,3
4.1. Sredstva	982,2	-692,3	-1.653,3	-1.620,9	759,9	690,7	-88,0
4.2. Obveze	2.794,7	3.906,6	3.012,9	4.612,8	2.002,6	-186,2	145,3
B3. Međunarodne pričuve HNB-a	-821,8	-1.412,2	-721,6	330,4	-896,4	517,5	-121,5
C. NETO POGREŠKE I PROPUSTI	-1.033,1	-972,9	-904,4	-1.605,3	-827,8	579,0	426,8

^a Počevši od Biltena HNB-a broj 146 HBOR je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor nebankarske financijske institucije. Reklasifikacija se odnosi na cijelu statističku seriju (od siječnja 1999.). Nadalje, od istog broja Biltena HNB-a HAC je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor državna trgovačka društva. Reklasifikacija se odnosi na dio statističke serije od siječnja 2008. ^b Podaci uključuju i kružna izravna ulaganja (engl. *round tripping*), čiji je učinak povećanje izravnih ulaganja u oba smjera (u Republiku Hrvatsku i inozemstvo) za isti iznos. Ta vrsta izravnih ulaganja evidentirana je u prosincu 2008. (825,7 mil. EUR) i kolovozu 2009. (666,5 mil. EUR). ^c Revidirani podaci. ^d Preliminarni podaci
Napomena: U poziciji neto pogrešaka i propusta nalazi se i protustavka dijela prihoda od usluga putovanja koji se odnosi na takve prihode koji nisu zabilježeni u evidenciji banaka.

Tablice H1 – H6: Platna bilanca • Platna bilanca Republike Hrvatske sistematičan je prikaz vrijednosti ekonomskih transakcija hrvatskih rezidenata s inozemstvom u određenom razdoblju. Sastavlja se u skladu s metodologijom koju je preporučio Međunarodni monetarni fond (Priručnik za sastavljanje platne bilance, 5. izdanje, 1993.). Tri su vrste izvora podataka za sastavljanje platne bilance: 1. izvješća državnih institucija (Državnog zavoda za statistiku i Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje), 2. specijalizirana izvješća Hrvatske narodne banke (o ostvarenom platnom prometu s inozemstvom, dužničkim odnosima s inozemstvom, monetarnoj statistici i međunarodnim pričuvama) te 3. procjene i statistička istraživanja koje provodi

Hrvatska narodna banka.

Platna bilanca Republike Hrvatske iskazuje se u tri valute: u euru (EUR), u američkom dolaru (USD) i kuni (HRK). U svatkoj od tri slučaja koriste se isti izvori podataka i primjenjuju se ista načela obuhvata transakcija i kompiliranja pojedinih stavki. Izvorni podaci iskazani su u raznim valutama, pa je vrijednost transakcija potrebno preračunati iz originalne valute u izvještajnu valutu upotrebom tečajeva s tečajnice Hrvatske narodne banke na jedan od sljedećih načina:

- primjenom srednjih tečajeva na dan transakcije,
- primjenom prosječnih mjesečnih ili tromjesečnih srednjih tečajeva kad nije poznat datum transakcije,

Tablica H2: Platna bilanca – roba i usluge

u milijunima eura

	2005.	2006.	2007.	2008.	2009. ^a	2010.	
						1.tr. ^a	2.tr. ^b
Roba	-7.518,0	-8.344,2	-9.434,0	-10.793,8	-7.386,9	-1.283,1	-1.566,3
1. Prihodi	7.220,3	8.463,6	9.192,5	9.814,0	7.703,2	2.033,3	2.254,4
1.1. Izvoz (fob) u vanjskotrgovinskoj statistici	7.069,4	8.251,6	9.001,6	9.585,1	7.529,4	2.000,2	2.208,7
1.2. Prilagodbe za obuhvat	150,9	212,0	191,0	228,9	173,8	33,1	45,7
2. Rashodi	-14.738,3	-16.807,8	-18.626,5	-20.607,8	-15.090,1	-3.316,4	-3.820,7
2.1. Uvoz (cif) u vanjskotrgovinskoj statistici	-14.949,5	-17.104,7	-18.826,6	-20.817,1	-15.220,1	-3.337,8	-3.848,0
2.2. Prilagodbe za obuhvat	-346,4	-341,1	-370,4	-421,4	-331,1	-79,8	-89,2
2.3. Prilagodbe za klasifikaciju	557,6	638,0	570,4	630,8	461,2	101,1	116,6
Usluge	5.317,7	5.702,7	6.267,4	6.957,9	5.675,6	123,6	1.411,3
1. Prijevoz	376,1	474,2	542,1	508,5	255,0	37,1	87,5
1.1. Prihodi	880,3	1.037,5	1.165,4	1.209,4	752,0	145,8	219,3
1.2. Rashodi	-504,2	-563,2	-623,3	-700,9	-497,1	-108,7	-131,8
2. Putovanja – turizam	5.394,9	5.708,7	6.035,2	6.694,0	5.655,8	188,1	1.314,4
2.1. Prihodi	5.998,9	6.293,3	6.752,6	7.459,4	6.379,7	324,7	1.473,4
2.1.1. Poslovni razlozi	504,0	388,4	389,2	386,4	255,7	39,0	80,8
2.1.2. Osobni razlozi	5.494,9	5.904,9	6.363,4	7.073,1	6.124,0	285,7	1.392,6
2.2. Rashodi	-604,1	-584,6	-717,3	-765,5	-724,0	-136,6	-159,0
2.2.1. Poslovni razlozi	-267,4	-229,5	-266,9	-261,3	-240,8	-39,1	-55,4
2.2.2. Osobni razlozi	-336,7	-355,1	-450,4	-504,2	-483,1	-97,6	-103,6
3. Ostale usluge	-453,3	-480,3	-310,0	-244,6	-235,1	-101,5	9,3
3.1. Prihodi	1.173,4	1.196,0	1.196,8	1.421,8	1.322,2	317,4	364,2
3.2. Rashodi	-1.626,6	-1.676,3	-1.506,7	-1.666,4	-1.557,3	-419,0	-355,0

^a Revidirani podaci. ^b Preliminarni podaci

- primjenom tečaja na kraju razdoblja za izračun promjene vrijednosti transakcija između dva razdoblja; iz stanja iskazanih na kraju razdoblja u originalnoj valuti izračunava se vrijednost promjene u originalnoj valuti, koja se primjenom prosječnoga srednjeg tečaja u promatranom razdoblju preračunava u vrijednost promjene u izvještajnoj valuti.

Stavke platne bilance koje se odnose na izvoz i uvoz robe slažu se od podataka Državnog zavoda za statistiku o ostvarenoj robnoj razmjeni Republike Hrvatske s inozemstvom. Ti se podaci u skladu s preporučenom metodologijom prilagođuju za obuhvat i klasifikaciju. U skladu s tom metodologijom, izvoz i uvoz robe iskazuju se u platnoj bilanci prema paritetu fob. Vrijednost izvoza prema tom paritetu već je sadržana u spomenutom izvješću DZS-a, dok se vrijednost uvoza prema paritetu fob procjenjuje uz pomoć istraživanja Hrvatske narodne banke koje se provodi na stratificiranom uzorku uvoznika, na osnovi čijih se rezultata procjenjuje udio usluga prijevoza i osiguranja za koji se umanjuje originalna vrijednost uvoza prema paritetu cif iz navedenog izvješća DZS-a. U razdoblju od 1993. do 2001. godine taj je udio iznosio 7,10% (procijenjen samo na uzorku najvećih i velikih uvoznika), dok od 2002. godine on iznosi 3,73%. Hrvatska narodna banka ponovo je provela istovrsnu anketu krajem 2006. godine (za uvoz u prethodnoj godini). Nova je anketa pokazala da se udio troškova prijevoza i osiguranja nastavio smanjivati te iznosi 3,03%. Taj se udio počeo primjenjivati od obračuna za prvo tromjesečje 2007. godine. U razdoblju od 1993. do 1996. vrijednost uvoza dopunjavala se procjenom uvoza u slobodne carinske zone, koji je od 1997. uključen u statistiku robne razmjene. Od 1996. godine izvoz i uvoz robe dopunjuju se podacima o popravcima robe i opskrbi brodova i zrakoplova u pomorskim i zračnim lukama. Osim toga, od 1999. godine, na osnovi rezultata Istraživanja o potrošnji inozemnih putnika

u Hrvatskoj i domaćih putnika u inozemstvu, stavka izvoza robe dopunjuje se procijenjenom vrijednošću robe prodane stranim putnicima i turistima i iznesene iz Republike Hrvatske, a stavka uvoza robe dopunjuje se procijenjenom vrijednošću robe koju su hrvatski građani osobno uvezli iz susjednih zemalja (troškovi za tzv. shopping).

Na računu usluga zasebno se vode usluge prijevoza, putovanja – turizma i ostale usluge. Prihodi i rashodi s osnove usluga prijevoza su u razdoblju od 1993. do 1998. preuzimani iz evidencije platnog prometa s inozemstvom. Počevši od 1999. godine, prihodi i rashodi s osnove prijevoza robe i putnika, kao i vrijednost pratećih usluga, koji zajedno čine ukupnu vrijednost tih usluga, sastavljaju se na osnovi rezultata Istraživanja o transakcijama povezanim s uslugama međunarodnog prijevoza, što ga provodi HNB. Zbog izrazito velike populacije cestovnih prijevoznika, prihodi i rashodi s osnove cestovnog prijevoza ne preuzimaju se iz toga istraživanja, nego se sastavljaju upotrebom podataka o ostvarenom platnom prometu s inozemstvom. Kod usluge prijevoza robe rashodi se dopunjuju dijelom troškova prijevoza i osiguranja koji se odnosi na uvoz robe koji pripada nerezidentima, a koji se procjenjuje na osnovi svođenja vrijednosti uvoza prema paritetu cif na vrijednost uvoza prema paritetu fob.

Prihodi od usluga pruženih stranim putnicima i turistima, kao i rashodi koje su domaći putnici i turisti imali u inozemstvu prikazuju se na poziciji Putovanja – turizam. U razdoblju od 1993. do 1998. ta se pozicija procjenjivala upotrebom različitih izvora podataka koji nisu osiguravali potpuni obuhvat u skladu s preporučenom metodologijom, pa je stoga Hrvatska narodna banka od druge polovine 1998. godine počela provoditi Istraživanje o potrošnji inozemnih putnika u Hrvatskoj i domaćih putnika u inozemstvu i koristiti se njegovim rezultatima pri kompilaciji stavaka na poziciji Putovanja – turizam. Od početka 1999.

Tablica H3: Platna bilanca – dohodak i tekući transferi
u milijunima eura

	2005.	2006. ^a	2007.	2008. ^a	2009. ^a	2010.	
						1.tr. ^a	2.tr. ^b
Dohodak	-959,2	-1.192,1	-1.112,5	-1.572,4	-1.802,0	-490,2	-409,5
1. Naknade zaposlenima	259,7	373,2	494,2	564,1	586,5	142,7	155,1
1.1. Prihodi	289,2	404,3	527,8	599,7	624,2	151,0	164,4
1.2. Rashodi	-29,5	-31,1	-33,6	-35,5	-37,6	-8,3	-9,3
2. Dohodak od izravnih ulaganja	-739,0	-1.011,1	-921,6	-1.139,4	-1.150,8	-367,0	-288,6
2.1. Prihodi	112,7	80,2	174,5	194,6	-58,6	-3,8	54,6
Od čega: Zadržana dobit	63,8	63,5	123,3	118,6	-97,4	-10,5	17,7
2.2. Rashodi	-851,8	-1.091,3	-1.096,1	-1.334,0	-1.092,3	-363,2	-343,2
Od čega: Zadržana dobit	-570,5	-721,0	-483,3	-508,5	-321,0	-166,5	-28,5
3. Dohodak od portfeljnih ulaganja	-217,6	-175,9	-162,9	-145,8	-160,5	-67,9	-69,3
3.1. Prihodi	46,2	57,4	74,5	74,6	64,9	7,7	8,7
3.2. Rashodi	-263,8	-233,3	-237,4	-220,4	-225,4	-75,7	-77,9
4. Dohodak od ostalih ulaganja	-262,3	-378,2	-522,2	-851,3	-1.077,2	-198,0	-206,7
4.1. Prihodi	269,1	350,3	516,2	483,0	151,3	27,9	23,3
4.2. Rashodi	-531,4	-728,6	-1.038,4	-1.334,3	-1.228,5	-225,9	-230,0
Tekući transferi	1.183,8	1.107,4	1.043,0	1.070,5	1.036,3	252,7	287,2
1. Država	9,7	-8,6	-16,7	-20,0	-30,0	-19,5	-9,8
1.1. Prihodi	219,6	255,7	260,2	342,6	309,0	63,0	93,1
1.2. Rashodi	-209,9	-264,4	-276,8	-362,7	-339,0	-82,5	-102,9
2. Ostali sektori	1.174,1	1.116,0	1.059,6	1.090,5	1.066,3	272,3	297,0
2.1. Prihodi	1.408,8	1.383,8	1.316,0	1.341,7	1.298,8	331,6	357,1
2.2. Rashodi	-234,6	-267,7	-256,3	-251,2	-232,5	-59,4	-60,1

^a Revidirani podaci. ^b Preliminarni podaci

godine rezultati toga istraživanja, koje se zasniva na anketiranju putnika (stratificirani uzorak) na graničnim prijelazima, kombiniraju se s podacima Ministarstva unutarnjih poslova i Državnog zavoda za statistiku o broju stranih i domaćih putnika te s podacima o distribuciji stranih putnika prema državama iz priopćenja o turizmu Državnog zavoda za statistiku kako bi se procijenile odgovarajuće stavke platne bilance.

pozicija Ostale usluge sastavlja se upotrebom različitih izvora podataka: osim prihoda i rashoda koji se odnose na usluge osiguranja i komunikacijske usluge, koji se od 2001. utvrđuju uz pomoć specijaliziranih statističkih istraživanja HNB-a, vrijednosti svih ostalih usluga preuzimaju se iz statistike ostvarenoga platnog prometa s inozemstvom.

Na računu dohotka transakcije se raspoređuju u četiri osnovne grupe. Stavka Naknade zaposlenima sastavlja se na osnovi ostvarenoga platnog prometa s inozemstvom. Dohoci od izravnih ulaganja, portfeljnih ulaganja, odnosno ostalih ulaganja prikazuju se odvojeno. U okviru dohotka od izravnih ulaganja, koji se izračunava na osnovi Istraživanja Hrvatske narodne banke o izravnim i ostalim vlasničkim ulaganjima, posebno se iskazuje podatak o zadržanoj dobiti. Za razliku od podataka o dividendama, taj podatak ne postoji za razdoblje od 1993. do 1996. jer se onda nije posebno iskazivao. Od prvog tromjesečja 2009. godine statističko praćenje zadržane dobiti usklađeno je s međunarodnim standardima, a svodi se na evidentiranje zadržane dobiti na tromjesečnoj osnovi, u razdoblju u kojem je dobit ostvarena. Prije toga zadržana dobit bila je evidentirana u mjesecu u kojem je donesena odluka o raspodjeli dobiti za prethodnu poslovnu godinu te se tako temeljila na dobiti ostvarenoj prethodne godine. Na osnovi statističkih podataka o dužničkim odnosima s inozemstvom, počevši od 1997., dohodak od izravnih ulaganja uključuje i podatke o kamata za kreditne odnose između

vlasnički izravno povezanih rezidenata i nerezidenata. Dohodak od vlasničkih portfeljnih ulaganja sastavlja se na osnovi istog istraživanja, dok se podaci o dohotku od dužničkih portfeljnih ulaganja sastavljaju od 1999. godine na osnovi evidencije kreditnih odnosa s inozemstvom, koja obuhvaća i evidenciju dohotka koja se odnosi na dužničke vrijednosne papire u vlasništvu nerezidenata. Dohodak od ostalih ulaganja obuhvaća obračun kamata prema evidenciji kreditnih odnosa s inozemstvom. Valja spomenuti da je u 2007. došlo do promjene metodologije u dijelu koji se odnosi na evidenciju dohotka od dužničkih ulaganja, i to tako da je uvedeno evidentiranje dohotka na obračunskom načelu. Znači da se dohodak od dužničkih ulaganja odnosno kamate evidentiraju u trenutku njihova obračuna, a ne dospjeća odnosno naplate. U tom smislu došlo je i do revizije povijesnih podataka od 1999. do 2006. godine.

Tekući transferi prikazuju se odvojeno za sektor država i za ostale sektore. Evidencija platnog prometa s inozemstvom koristi se kao glavni izvor podataka o tekućim transferima za oba sektora. Osim poreza i trošarina, mirovina te novčanih pomoći i darova, koji su uključeni u tekuće transfere oba sektora, sektor država obuhvaća još i podatke o međudržavnoj suradnji, a ostali sektori sadržavaju i podatke o radničkim doznakama. U tekuće se transfere kod sektora država također dodaju podaci o uvozu i izvozu robe bez plaćanja, koje dostavlja Državni zavod za statistiku. U razdoblju od 1993. do 1998. tekući transferi ostalih sektora obuhvaćali su i procjenu neregistriranih deviznih doznaka, koja je činila 15% pozitivne razlike između neklasificiranog priljeva i neklasificiranog odljeva sektora stanovništvo. Od 1993. do drugog tromjesečja 1996. Hrvatska narodna banka procjenjivala je i dio odljeva s osnove tekućih transfera. Od 2002. priljevi i odljevi po tekućim transferima ostalih sektora dopunjuju se podacima specijaliziranoga statističkog istraživanja HNB-a o

Tablica H4: Platna bilanca – izravna i portfeljna ulaganja^{a,b}
u milijunima eura

	2005.	2006.	2007.	2008. ^c	2009. ^c	2010.	
						1.tr. ^d	2.tr. ^d
Izravna ulaganja	1.276,1	2.561,5	3.467,8	3.236,2	1.209,9	492,4	-56,8
1. Izravna ulaganja u inozemstvo	-191,8	-206,8	-211,2	-972,8	-918,7	-57,4	-152,9
1.1. Vlasnička ulaganja i zadržana dobit	-121,0	-210,5	-265,3	-1.078,5	-912,5	-48,7	-126,1
1.1.1. Sredstva	-122,2	-210,5	-268,4	-1.078,5	-1.009,9	-59,2	-126,1
1.1.2. Obveze	1,3	0,0	3,1	0,0	97,4	10,5	0,0
1.2. Ostala ulaganja	-70,9	3,7	54,1	105,7	-6,2	-8,6	-26,8
1.2.1. Sredstva	-59,8	-13,9	20,3	106,8	-42,5	-27,4	-28,9
1.2.2. Obveze	-11,1	17,6	33,9	-1,1	36,3	18,8	2,1
2. Izravna ulaganja u Hrvatsku	1.467,9	2.768,3	3.679,0	4.209,0	2.128,6	549,7	96,1
2.1. Vlasnička ulaganja i zadržana dobit	1.363,5	2.468,6	2.671,6	2.696,1	1.078,5	445,7	531,6
2.1.1. Sredstva	0,0	-0,1	0,0	-6,9	-96,6	0,0	0,0
2.1.2. Obveze	1.363,5	2.468,7	2.671,6	2.702,9	1.175,1	445,7	531,6
2.2. Ostala ulaganja	104,4	299,7	1.007,4	1.512,9	1.050,1	104,1	-435,5
2.2.1. Sredstva	0,0	12,4	20,3	-26,4	-32,1	-16,4	-36,9
2.2.2. Obveze	104,4	287,3	987,2	1.539,3	1.082,2	120,4	-398,6
Portfeljna ulaganja	-1.187,9	-529,6	6,2	-630,3	186,2	-647,9	0,6
1. Sredstva	-581,3	-459,8	-404,7	-279,0	-793,4	-103,0	32,5
1.1. Ulaganja u dionice i vlasničke udjele	-193,0	-320,5	-844,2	147,8	-107,0	-249,4	-147,7
1.1.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.2. Banke	0,0	2,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.3. Ostali sektori	-193,0	-323,1	-844,2	147,8	-107,0	-249,4	-147,7
1.2. Ulaganja u dužničke vrijednosne papire	-388,2	-139,3	439,4	-426,8	-686,4	146,4	180,2
1.2.1. Obveznice	-407,8	118,2	329,7	-326,0	-345,0	237,2	7,5
1.2.1.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2.1.2. Banke	-371,4	161,9	267,8	-226,5	-52,5	228,2	-80,8
1.2.1.3. Ostali sektori	-36,3	-43,7	61,9	-99,5	-292,5	9,0	88,2
1.2.2. Instrumenti tržišta novca	19,5	-257,4	109,7	-100,8	-341,4	-90,8	172,7
1.2.2.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2.2.2. Banke	19,5	-257,4	109,7	-100,9	-341,4	-91,2	170,8
1.2.2.3. Ostali sektori	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,4	1,9
2. Obveze	-606,6	-69,8	410,9	-351,3	979,6	-544,9	-32,0
2.1. Ulaganja u dionice i vlasničke udjele	89,2	325,7	315,9	-87,1	15,2	-7,5	-0,4
2.1.1. Banke	-12,8	28,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1.2. Ostali sektori	102,0	297,7	315,9	-87,1	15,2	-7,5	-0,4
2.2. Ulaganja u dužničke vrijednosne papire	-695,8	-395,6	95,1	-264,2	964,4	-537,4	-31,6
2.2.1. Obveznice	-695,8	-395,6	95,1	-264,3	964,4	-537,4	-31,6
2.2.1.1. Država	-705,9	-463,7	-276,4	-208,0	998,8	-528,4	-23,4
2.2.1.2. Banke	3,2	1,2	1,0	-1,6	-446,5	0,0	0,0
2.2.1.3. Ostali sektori	6,9	66,9	370,5	-54,7	412,1	-9,0	-8,2
2.2.2. Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2.2. Banke	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2.3. Ostali sektori	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

^a Počevši od Biltena HNB-a broj 146 HBOR je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor nebankarske financijske institucije. Reklasifikacija se odnosi na cijelu statističku seriju (od siječnja 1999.). Nadalje, od istog broja Biltena HNB-a HAC je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor državna trgovačka društva. Reklasifikacija se odnosi na dio statističke serije od siječnja 2008. ^b Podaci uključuju i kružna izravna ulaganja (engl. *round tripping*), čiji je učinak povećanje izravnih ulaganja u oba smjera (u Republiku Hrvatsku i inozemstvo) za isti iznos. Ta vrsta izravnih ulaganja evidentirana je u prosincu 2008. (825,7 mil. EUR) i kolovozu 2009. (666,5 mil. EUR). ^c Revidirani podaci. ^d Preliminarni podaci

međunarodnim transakcijama povezanim s uslugama osiguranja.

Kapitalni račun zasniva se na evidenciji platnog prometa s inozemstvom, i to na onom njegovu dijelu koji se odnosi na transfere iseljenika. Osim toga, u kapitalni račun uključuju se i transferi koji se ne mogu klasificirati u tekuće transfere, kao što

su alokacija zlata bivše SFRJ ili ulaganja u prava i patente.

Inozemna izravna ulaganja obuhvaćaju vlasnička ulaganja, zadržanu dobit i dužničke odnose između vlasnički povezanih rezidenata i nerezidenata. Izravna vlasnička ulaganja su ulaganja kojima strani vlasnik stječe najmanje 10% udjela u temeljnom kapitalu trgovačkog društva, bez obzira na to je li riječ o

Tablica H5: Platna bilanca – ostala ulaganja^a
u milijunima eura

	2005.	2006.	2007.	2008.	2009. ^b	2010.	
						1.tr. ^b	2.tr. ^c
Ostala ulaganja, neto	3.777,0	3.214,3	1.359,7	2.991,9	2.762,4	504,5	57,3
1. Sredstva	982,2	-692,3	-1.653,3	-1.620,9	759,9	690,7	-88,0
1.1. Trgovinski krediti	-134,8	-33,3	-99,4	-126,5	150,4	57,7	28,2
1.1.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.1.1. Dugoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.1.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.2. Ostali sektori	-134,8	-33,3	-99,4	-126,5	150,4	57,7	28,2
1.1.2.1. Dugoročni krediti	10,4	-4,9	-63,5	26,7	58,0	7,6	7,7
1.1.2.2. Kratkoročni krediti	-145,3	-28,4	-35,9	-153,2	92,4	50,2	20,5
1.2. Krediti	-116,8	-153,1	-4,5	-107,5	41,5	-7,3	-2,6
1.2.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2.1.1. Dugoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2.1.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2.2. Banke	-28,5	-80,4	-32,6	-66,7	20,5	1,0	0,3
1.2.2.1. Dugoročni krediti	-20,5	-58,9	-25,4	-26,8	-28,7	5,0	1,4
1.2.2.2. Kratkoročni krediti	-8,0	-21,5	-7,3	-39,9	49,2	-4,0	-1,1
1.2.3. Ostali sektori	-88,3	-72,7	28,1	-40,8	21,0	-8,3	-2,9
1.2.3.1. Dugoročni krediti	-89,2	-73,0	28,1	-37,6	20,9	-6,5	8,0
1.2.3.2. Kratkoročni krediti	1,0	0,3	0,0	-3,2	0,1	-1,8	-10,9
1.3. Gotovina i depoziti	1.233,8	-505,9	-1.549,4	-1.386,8	567,9	640,2	-113,7
1.3.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.3.2. Banke	1.313,7	-462,1	-1.317,1	-136,4	426,5	521,1	-127,4
1.3.3. Ostali sektori	-79,8	-43,8	-232,3	-1.250,5	141,4	119,0	13,7
1.4. Ostala aktiva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Obveze	2.794,7	3.906,6	3.012,9	4.612,8	2.002,6	-186,2	145,3
2.1. Trgovinski krediti	15,1	18,5	313,5	32,0	-143,7	-267,3	125,7
2.1.1. Država	0,4	-0,7	-0,6	-0,5	0,0	0,0	0,0
2.1.1.1. Dugoročni krediti	0,4	-0,7	-0,6	-0,5	0,0	0,0	0,0
2.1.1.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1.2. Ostali sektori	14,7	19,2	314,2	32,5	-143,7	-267,3	125,7
2.1.2.1. Dugoročni krediti	27,4	-3,7	165,0	34,9	-58,0	0,3	-19,2
2.1.2.2. Kratkoročni krediti	-12,7	22,9	149,2	-2,4	-85,7	-267,6	145,0
2.2. Krediti	2.405,7	3.059,2	2.890,3	3.703,9	969,3	402,8	-203,1
2.2.1. Hrvatska narodna banka	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.1.1. Krediti i zajmovi MMF-a	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.1.1.1. Povučena kreditna sredstva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.1.1.2. Otplate	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.1.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2. Država	97,2	165,0	161,0	96,7	-7,4	191,4	-59,5
2.2.2.1. Dugoročni krediti	97,2	165,0	161,0	65,0	24,3	191,4	-59,5
2.2.2.1.1. Povučena kreditna sredstva	342,0	477,8	523,5	330,1	306,0	226,1	13,2
2.2.2.1.2. Otplate	-244,8	-312,8	-362,5	-265,2	-281,7	-34,8	-72,7
2.2.2.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	31,7	-31,7	0,0	0,0
2.2.3. Banke	826,0	541,2	-1.065,0	115,2	-166,5	219,2	31,7
2.2.3.1. Dugoročni krediti	281,1	419,5	-630,8	-276,1	158,1	-58,4	103,6
2.2.3.1.1. Povučena kreditna sredstva	1.236,1	2.833,6	1.216,2	609,4	1.219,2	73,9	268,1
2.2.3.1.2. Otplate	-955,0	-2.414,1	-1.847,0	-885,4	-1.061,1	-132,3	-164,5
2.2.3.2. Kratkoročni krediti	544,9	121,7	-434,2	391,3	-324,6	277,6	-71,9
2.2.4. Ostali sektori	1.482,6	2.353,0	3.794,4	3.492,0	1.143,2	-7,8	-175,3
2.2.4.1. Dugoročni krediti	1.428,1	2.264,1	3.184,9	3.175,7	866,9	-27,2	-179,5
2.2.4.1.1. Povučena kreditna sredstva	2.934,5	4.266,4	5.960,8	6.700,9	4.804,5	813,3	1.044,8
2.2.4.1.2. Otplate	-1.506,4	-2.002,3	-2.775,9	-3.525,2	-3.937,5	-840,4	-1.224,3

	2005.	2006.	2007.	2008.	2009. ^b	2010.	
						1.tr. ^b	2.tr. ^c
2.2.4.2. Kratkoročni krediti	54,5	88,9	609,5	316,2	276,2	19,4	4,2
2.3. Gotovina i depoziti	371,1	826,2	-193,6	875,7	1.175,0	-321,9	222,4
2.3.1. Država	0,1	0,1	-0,1	-0,1	-1,2	0,0	0,0
2.3.2. Banke	371,1	826,0	-193,6	867,1	1.197,2	-321,9	222,4
2.3.3. Ostali sektori	-0,1	0,1	0,1	8,7	-21,1	0,0	0,0
2.4. Ostale obveze	2,8	2,7	2,7	1,3	2,0	0,3	0,3

^a Počevši od Biltena HNB-a broj 146 HBOR je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor nebankarske financijske institucije. Reklasifikacija se odnosi na cijelu statističku seriju (od siječnja 1999.). Nadalje, od istog broja Biltena HNB-a HAC je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor državna trgovačka društva. Reklasifikacija se odnosi na dio statističke serije od siječnja 2008. ^b Revidirani podaci. ^c Preliminarni podaci

ulaganju rezidenta u inozemstvo ili nerezidenta u hrvatske rezidente. Istraživanje Hrvatske narodne banke o inozemnim izravnim ulaganjima započelo je 1997. godine kad su poduzeća obuhvaćena istraživanjem dostavila i podatke o izravnim vlasničkim ulaganjima za razdoblje od 1993. do 1996. godine. Za isto razdoblje ne postoje podaci o zadržanoj dobiti i ostalom kapitalu izravnih ulaganja u koji se klasificiraju svi dužnički odnosi između povezanih rezidenata i nerezidenata (osim za bankarski sektor) i koji su postali dostupni tek nakon početka provedenja spomenutog istraživanja. Od 1999. godine podaci o dužničkim odnosima unutar izravnih ulaganja prikupljaju se na osnovi evidencije dužničkih odnosa s inozemstvom. Od 2007. godine Direkcija za statistiku HNB-a pokrenula je istraživanje o kupoprodaji nekretnina na teritoriju Republike Hrvatske od strane nerezidenata. Obveznici izvješćivanja su javni bilježnici koji u okviru svojega redovnog posla saznaju za takve transakcije. Podaci o kupoprodaji nekretnina od strane hrvatskih rezidenata u inozemstvu prikupljaju se u okviru sustava platnog prometa s inozemstvom. Te su kupoprodaje također dio izravnih ulaganja.

Podaci o portfeljnim vlasničkim ulaganjima prikupljaju se iz istog izvora kao i podaci o izravnim vlasničkim ulaganjima. Portfeljna dužnička ulaganja obuhvaćaju sva ulaganja u kratkoročne i dugoročne dužničke vrijednosne papire koja se ne mogu klasificirati u izravna ulaganja. U razdoblju od 1997. do 1998. ti su se podaci prikupljali istraživanjem Hrvatske narodne banke o izravnim i portfeljnim ulaganjima, dok se od 1999. godine koriste podaci o dužničkim odnosima s inozemstvom i podaci monetarne statistike za ulaganja banaka. Počevši od 2002. godine, ova se pozicija sastavlja i za investicijske fondove, a od 2004. i za mirovinske fondove. Počevši od 2009. godine, za nadopunu ovih pozicija upotrebljava se i statistika o trgovini vlasničkim i dužničkim vrijednosnim papirima koju dostavljaju Središnje klirinško depozitarno društvo i poslovne banke koje obavljaju poslove skrbništva nad vrijednosnim papirima. Tim podacima nadopunjuju se portfeljna ulaganja u onim dijelovima koji nisu potpuno pokriveni postojećim istraživanjima. Podaci za godine od 2006. do 2009. također su revidirani.

Ostala ulaganja obuhvaćaju sva ostala nespomenuta dužnička ulaganja, osim ulaganja koja čine međunarodne pričuve. Ostala se ulaganja klasificiraju prema instrumentima, ročnosti i sektorima. Trgovinski krediti u razdoblju od 1996. do 2002. obuhvaćaju procjenu Hrvatske narodne banke za avansna

plaćanja i odgode plaćanja koja je napravljena na osnovi uzorka najvećih i velikih uvoznika i izvoznika. Podaci o avansima procjenjuju se od 1996., dok se podaci o kratkoročnim odgodama plaćanja (najprije do 90 dana, zatim do 150 dana, a danas od 8 dana do 1 godine) prikupljaju od 1999. Od 2003. godine to je istraživanje zamijenjeno novim istraživanjem, a podatke za nje ga obvezna su dostavljati izabrana poduzeća bez obzira na svoju veličinu (stratificirani uzorak). Podaci o odgodama plaćanja s originalnim dospijecom dužim od godine dana preuzimaju se iz evidencije Hrvatske narodne banke o kreditnim odnosima s inozemstvom. Krediti koje su rezidenti odobrili nerezidentima, odnosno inozemni krediti kojima se koriste rezidenti, a odobrili su ih nerezidenti, a koji se ne mogu svrstati u izravna ulaganja ili u trgovinske kredite, svrstani su prema institucionalnim sektorima i ročnosti u odgovarajuće pozicije ostalih ulaganja. Izvor podataka tih pozicija je evidencija Hrvatske narodne banke o kreditnim odnosima s inozemstvom. Pozicija valuta i depozita pokazuje potraživanja rezidenata od inozemstva za stranu efektivu i depozite koji se nalaze u stranim bankama, kao i obveze hrvatskih banaka za depozite u vlasništvu nerezidenata. Izvor podataka za sektore država i banke je monetarna statistika, iz koje se na osnovi podataka o stanjima i valutnoj strukturi inozemne aktive i pasive procjenjuju transakcije iz kojih je uklonjen utjecaj tečaja. U razdoblju od 1993. do 1998. podaci o potraživanjima ostalih sektora na ovoj poziciji kompilirali su se na osnovi procjene Hrvatske narodne banke koja se zasnivala na dijelu neto deviznog priljeva stanovništva koji nije klasificiran u tekuće transfere. Od 1999. godine ova pozicija sadržava samo podatke prema tromjesečnim podacima Banke za međunarodne namire, dok se podaci za četvrto tromjesečje 2001. i prva dva tromjesečja 2002. odnose i na učinak promjene valuta država članica EMU u euro. Podaci za četvrto tromjesečje 2008. upotpunjeni su procjenom povlačenja valute i depozita iz financijskog sustava prouzročenih strahom od učinka svjetske financijske krize.

U razdoblju od 1993. do 1998. procjena transakcija u pozicijama međunarodnih pričuva napravljena je tako da su promjene u originalnim valutama pretvorene u američke dolare primjenom prosječnih mjesečnih tečajeva valuta sadržanih u pričuvama. Promjene salda međunarodnih pričuva od 1999. godine izračunavaju se na osnovi računovodstvenih podataka Hrvatske narodne banke.

Tablica H6: Platna bilanca – svodna tablica^a

u milijunima kuna

	2005.	2006. ^b	2007. ^b	2008. ^b	2009. ^b	2010.	
						1.tr. ^b	2.tr. ^c
A. TEKUĆE TRANSAKCIJE (1+6)	-14.828,7	-20.131,5	-23.874,5	-31.687,6	-18.292,2	-10.180,1	-2.076,0
1. Roba, usluge i dohodak (2+5)	-23.586,8	-28.240,5	-31.525,4	-39.163,3	-25.897,0	-12.020,6	-4.095,5
1.1. Prihodi	117.994,9	130.752,9	143.640,4	153.418,7	124.241,6	21.873,5	33.060,1
1.2. Rashodi	-141.581,7	-158.993,5	-175.165,8	-192.582,0	-150.138,7	-33.894,2	-37.155,7
2. Roba i usluge (3+4)	-16.508,1	-19.535,2	-23.342,4	-27.771,7	-12.651,8	-8.444,1	-1.124,2
2.1. Prihodi	112.693,7	124.216,9	134.156,6	143.655,7	118.500,3	20.545,3	31.242,7
2.2. Rashodi	-129.201,8	-143.752,1	-157.499,0	-171.427,5	-131.152,1	-28.989,4	-32.366,9
3. Roba	-55.568,1	-61.083,9	-69.218,6	-77.984,3	-54.248,2	-9.350,7	-11.354,6
3.1. Prihodi	53.397,7	61.988,6	67.424,8	70.856,8	56.546,0	14.806,8	16.339,8
3.2. Rashodi	-108.965,8	-123.072,5	-136.643,4	-148.841,1	-110.794,2	-24.157,5	-27.694,4
4. Usluge	39.060,0	41.548,7	45.876,2	50.212,6	41.596,4	906,6	10.230,4
4.1. Prihodi	59.296,0	62.228,3	66.731,8	72.798,9	61.954,3	5.738,5	14.903,0
4.2. Rashodi	-20.236,0	-20.679,6	-20.855,6	-22.586,3	-20.357,9	-4.831,8	-4.672,5
5. Dohodak	-7.078,7	-8.705,3	-8.183,0	-11.391,6	-13.245,2	-3.576,5	-2.971,3
5.1. Prihodi	5.301,2	6.536,0	9.483,7	9.762,9	5.741,4	1.328,3	1.817,4
5.2. Rashodi	-12.379,9	-15.241,4	-17.666,8	-21.154,5	-18.986,6	-4.904,8	-4.788,8
6. Tekući transferi	8.758,1	8.109,0	7.650,9	7.475,7	7.604,9	1.840,5	2.019,5
6.1. Prihodi	12.047,2	12.005,6	11.562,1	12.159,5	11.797,8	2.874,0	3.170,4
6.2. Rashodi	-3.289,1	-3.896,5	-3.911,1	-4.683,7	-4.192,9	-1.033,4	-1.150,9
B. KAPITALNE I FINANCIJSKE TRANSAKCIJE	22.046,3	27.135,5	30.264,9	42.591,1	24.392,8	6.239,2	-809,5
B1. Kapitalne transakcije	396,8	-981,8	209,1	108,2	314,2	92,0	96,0
B2. Financijske transakcije, isključujući međ. pričuve	27.725,0	38.430,7	35.370,8	40.174,7	30.589,8	2.371,3	-26,4
1. Izravna ulaganja	9.093,0	18.762,5	25.485,8	22.967,0	8.912,4	3.592,2	-414,8
1.1. U inozemstvo	-1.415,4	-1.515,1	-1.552,6	-7.000,3	-6.729,4	-417,1	-1.108,0
1.2. U Hrvatsku	10.508,5	20.277,5	27.038,4	29.967,4	15.641,8	4.009,3	693,2
2. Portfeljna ulaganja	-8.785,7	-3.916,8	37,3	-4.456,0	1.288,2	-4.719,8	9,4
2.1. Sredstva	-4.267,9	-3.391,6	-2.984,9	-1.952,8	-5.768,2	-740,0	241,5
2.2. Obveze	-4.517,8	-525,3	3.022,2	-2.503,2	7.056,4	-3.979,8	-232,1
3. Financijski derivati	-659,4	0,0	0,0	0,0	0,0	-445,5	-306,4
4. Ostala ulaganja	28.077,0	23.585,1	9.847,7	21.663,7	20.389,2	3.944,4	685,4
4.1. Sredstva	7.421,4	-5.121,6	-12.078,3	-11.587,5	5.681,4	5.034,6	-633,1
4.2. Obveze	20.655,6	28.706,7	21.926,0	33.251,1	14.707,8	-1.090,2	1.318,5
B3. Međunarodne pričuve	-6.075,4	-10.313,4	-5.315,0	2.308,3	-6.511,2	3.775,9	-879,1
C. NETO POGREŠKE I PROPUSTI	-7.217,6	-7.004,0	-6.390,4	-10.903,6	-6.100,6	3.940,9	2.885,5

^a Počevši od Biltena HNB-a broj 146 HBOR je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor nebankarske financijske institucije. Reklasifikacija se odnosi na cijelu statističku seriju (od siječnja 1999.). Nadalje, od istog broja Biltena HNB-a HAC je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor državna trgovačka društva. Reklasifikacija se odnosi na dio statističke serije od siječnja 2008. ^b Revidirani podaci. ^c Preliminarni podaci

Napomena: U poziciji neto pogrešaka i propusta nalazi se i protustavka dijela prihoda od usluga putovanja koji se odnosi na takve prihode koji nisu zabilježeni u evidenciji banaka.

Tablica H7: Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke i devizne pričuve banaka^a
na kraju razdoblja, u milijunima eura

Godina	Mjesec	Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke							Devizne pričuve banaka
		Ukupno	Posebna prava vučenja	Pričuvna pozicija u MMF-u	Zlato	Devize			
						Ukupno	Valuta i de- poziti	Obveznice i zadužnice	
1996.	prosinac	1.867,7	101,3	0,0	–	1.766,3	1.627,6	138,7	1.549,2
1997.	prosinac	2.303,7	133,4	0,1	–	2.170,2	1.825,2	345,0	2.078,9
1998.	prosinac	2.400,2	197,1	0,1	–	2.203,0	1.642,6	560,4	1.607,0
1999.	prosinac	3.012,7	188,7	0,2	–	2.823,7	2.449,8	373,9	1.344,7
2000.	prosinac	3.783,2	158,5	0,2	–	3.624,5	2.763,0	861,5	2.310,7
2001.	prosinac	5.333,6	122,9	0,2	–	5.210,5	3.469,7	1.740,7	4.056,0
2002.	prosinac	5.651,3	2,3	0,2	–	5.648,8	3.787,8	1.861,0	2.581,6
2003.	prosinac	6.554,1	0,7	0,2	–	6.553,2	3.346,0	3.207,2	3.927,1
2004.	prosinac	6.436,2	0,6	0,2	–	6.435,4	3.173,3	3.262,0	4.220,1
2005.	prosinac	7.438,4	0,9	0,2	–	7.437,3	3.834,5	3.602,8	2.938,4
2006.	prosinac	8.725,3	0,7	0,2	–	8.724,4	4.526,9	4.197,5	3.315,0
2007.	prosinac	9.307,4	0,8	0,2	–	9.306,5	4.533,9	4.772,5	4.388,9
2008.	prosinac	9.120,9	0,7	0,2	–	9.120,0	2.001,8	7.118,2	4.644,5
2009.	listopad	9.540,9	327,4	0,2	–	9.213,3	2.265,4	6.947,8	3.963,6
	studeni	10.145,5	327,9	0,2	–	9.817,5	2.753,5	7.064,0	3.963,9
	prosinac	10.375,8	331,7	0,2	–	10.043,9	2.641,4	7.402,6	4.293,9
2010.	siječanj	10.394,0	336,8	0,2	–	10.057,0	2.648,0	7.409,0	3.597,4
	veljača	10.081,5	345,2	0,2	–	9.736,1	2.762,1	6.974,0	3.649,9
	ožujak	10.008,1	342,5	0,2	–	9.665,5	2.717,3	6.948,1	3.801,9
	travanj	10.015,0	346,7	0,2	–	9.668,1	2.724,0	6.944,0	3.709,9
	svibanj	10.176,6	365,3	0,2	–	9.811,1	3.016,3	6.794,8	3.807,3
	lipanj	10.305,2	368,3	0,2	–	9.936,7	3.110,6	6.826,1	3.977,6
	srpanj	11.325,0	352,8	0,2	–	10.972,0	4.160,1	6.811,9	4.008,5
	kolovoz	11.428,4	360,3	0,2	–	11.068,0	3.981,8	7.086,1	4.015,6
	rujan ^b	11.154,4	347,5	0,2	–	10.806,7	3.635,8	7.170,9	4.271,6

^a Međunarodne pričuve Republike Hrvatske čine samo devizne pričuve HNB-a. ^b Preliminarni podaci

Tablica H7: Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke i devizne pričuve banaka • Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke iskazuju se u skladu s Priručnikom za sastavljanje platne bilance (Međunarodni monetarni fond, 1993.) i uključuju ona potraživanja Hrvatske narodne banke od inozemstva koja se mogu koristiti za premošćivanje neusklađenosti međunarodnih plaćanja. Međunarodne pričuve sastoje se od posebnih prava

vučenja, pričuvne pozicije u MMF-u, zlata, strane valute i depozita kod stranih banaka, te obveznica i zadužnica.

Devizne pričuve banaka uključuju stranu valutu i depozite domaćih banaka kod stranih banaka. Te su devizne pričuve dopunska rezerva likvidnosti za premošćivanje neusklađenosti međunarodnih plaćanja.

		2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.			
		XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	VII.	VIII.
Preko 3 mjeseca do 1 godine	Glavnica	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Kamate	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Ukupni kratkoročni neto odljevi međunarodnih i ostalih deviznih pričuva (1+2+3)		-899,7	-650,5	-521,1	-1.084,1	-989,3	-1.181,2	-1.215,3	-1.235,3	-1.249,6
III. Potencijalni kratkoročni neto odljevi međunarodnih pričuva (nominalna vrijednost)										
1. Potencijalne devizne obveze		-2.273,1	-2.734,9	-2.607,4	-1.896,1	-1.351,6	-1.467,1	-1.474,5	-1.507,2	-1.522,4
a) Izdane garancije s dospeljećem od 1 godine		-443,8	-478,9	-662,1	-803,2	-661,5	-818,2	-828,4	-862,3	-857,7
– Hrvatska narodna banka		-	-	-	-	-	-	-	-	-
– Središnja država (bez republičkih fondova)		-443,8	-478,9	-662,1	-803,2	-661,5	-818,2	-828,4	-862,3	-857,7
Do 1 mjeseca		-59,6	-71,9	-54,3	-91,8	-30,3	-59,0	-1,6	-2,2	-10,6
Preko 1 do 3 mjeseca		-53,0	-84,8	-42,4	-58,4	-101,3	-202,5	-53,5	-87,4	-116,4
Preko 3 mjeseca do 1 godine		-331,2	-322,2	-565,3	-652,9	-529,8	-556,6	-773,3	-772,7	-730,7
b) Ostale potencijalne obveze		-1.829,3	-2.256,0	-1.945,3	-1.092,9	-690,1	-648,9	-646,1	-644,9	-664,6
– Hrvatska narodna banka		-1.829,3	-2.256,0	-1.945,3	-1.092,9	-690,1	-648,9	-646,1	-644,9	-664,6
Do 1 mjeseca		-	-	-	-	-	-	-	-	-
Preko 1 do 3 mjeseca		-1.829,3	-2.256,0	-1.945,3	-1.092,9	-690,1	-648,9	-646,1	-644,9	-664,6
Preko 3 mjeseca do 1 godine		-	-	-	-	-	-	-	-	-
– Središnja država (bez republičkih fondova)		-	-	-	-	-	-	-	-	-
2. Izdani devizni dužnički vrijed. papiri s opcijom prodaje		-	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Neiskorišteni okvirni krediti ugovoreni s:		-	-	-	-	-	-	-	-	-
– BIS (+)		-	-	-	-	-	-	-	-	-
– MMF (+)		-	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Agregatna kratka i duga pozicija deviznih opcija prema domaćoj valuti		-	-	-	-	-	-	-	-	-
5. Ukupni kratkoročni neto odljevi međunarodnih i ostalih deviznih pričuva (1+2+3+4)		-2.273,1	-2.734,9	-2.607,4	-1.896,1	-1.351,6	-1.467,1	-1.474,5	-1.507,2	-1.522,4
IV. Bilješke										
a) Kratkoročni kunski dug s valutnom klauzulom		-	-	-	-	-	-	-	-	-
U tome: Središnja država (bez republičkih fondova)		-	-	-	-	-	-	-	-	-
b) Devizni financijski instrumenti koji se ne honoriraju u devizama		-	-	-	-	-	-	-	-	-
c) Založena imovina		-	-	-	-	-	-	-	-	-
d) Repo poslovi s vrijednosnim papirima		-	-	-	-	-	-	-	-	-
– Posuđeni ili repo i uključeni u Dio I.		-	-	-	-6,1	-	-4,2	-1,0	-0,6	-9,1
– Posuđeni ili repo ali nisu uključeni u Dio I.		-	-	-	-	-	-	-	-	-
– Primljeni ili stečeni i uključeni u Dio I.		-	-	-	-	-	-	-	-	-
– Primljeni ili stečeni ali nisu uključeni u Dio I.		88,5	559,5	389,7	478,6	766,5	1.311,6	1.040,4	1.099,5	1.286,9
e) Financijski derivati (neto, po tržišnoj vrijednosti)		-	-	-	-	-	-	-	-	-
f) Valutna struktura službenih međunarodnih pričuva		-	-	-	-	-	-	-	-	-
– SDR i valute koje čine SDR		7.438,1	8.725,0	9.307,1	9.120,8	10.375,7	10.008,0	10.305,0	11.324,8	11.428,1
– Valute koje ne čine SDR		0,3	0,3	0,3	0,1	0,1	0,1	0,2	0,3	0,3
– Po pojedinim valutama:										
USD		1.104,5	1.266,0	1.357,2	2.064,6	2.461,8	1.963,1	1.923,7	2.809,7	2.913,8
EUR		6.332,5	7.458,0	7.944,2	7.054,9	7.581,5	7.702,1	8.012,6	8.161,9	8.153,7
Ostale		1,3	1,3	6,0	1,5	332,5	342,9	368,8	353,5	360,9

Tablica H8: Međunarodne pričuve i devizna likvidnost • Međunarodne pričuve i inozemna likvidnost iskazuju se u skladu s Predložkom o međunarodnim pričuvama i inozemnoj likvidnosti, koji je sastavio MMF. Detaljno objašnjenje Predložka nalazi se u materijalu MMF-a *International reserves and foreign currency liquidity: guidelines for a data template, 2001*.

Prvi dio Predložka prikazuje ukupnu imovinu Hrvatske narodne banke u konvertibilnoj stranoj valuti. Službene međunarodne pričuve (I. A.) prikazuju one oblike imovine kojima se HNB može u bilo kojem trenutku koristiti za premošćivanje neusklađenosti međunarodnih plaćanja. Službene međunarodne pričuve uključuju: kratkoročne inozemne utržive dužničke vrijednosne papire, efektivni strani novac, devizne depozite po

viđenju, devizne oročene depozite koji se mogu razročiti prije dospeljeca, devizne oročene depozite s preostalim dospeljećem od godine dana, pričuvnu poziciju u MMF-u, posebna prava vučenja, zlato i obratne repo poslove s inozemnim utrživim dužničkim vrijednosnim papirima.

Drugi dio Predložka prikazuje fiksno ugovorene devizne neto obveze Hrvatske narodne banke i središnje države (isključujući republičke fondove), koje dospeljavaju tijekom idućih 12 mjeseci. Devizni krediti, dužnički vrijednosni papiri i depoziti (II. 1.) uključuju buduća plaćanja kamata na deviznu obveznu pričuvu banaka kod HNB-a (uključeno je samo plaćanje kamata za iduću mjesec), plaćanja budućih dospeljeca izdanih blagajničkih zapisa HNB-a u stranoj valuti, buduće otplate glavnice i plaćanja

Tablica H9: Godišnji i mjesečni prosjeci srednjih deviznih tečajeva Hrvatske narodne banke

Godina	Mjesec	HRK/EUR	HRK/ATS	HRK/FRF	HRK/100 ITL	HRK/CHF	HRK/GBP	HRK/USD	HRK/DEM
1996.		6,805527	0,513812	1,062870	0,352204	4,407070	8,476847	5,433979	3,614716
1997.		6,960719	0,505335	1,056368	0,362049	4,248502	10,089408	6,161849	3,556098
1998.		7,139159	0,514631	1,080018	0,366853	4,396452	10,537622	6,362284	3,620795
1999.		7,581823	0,550993	1,155840	0,391568	4,739965	11,514804	7,122027	3,876528
2000.		7,633852	0,554774	1,163773	0,394256	4,903244	12,530514	8,287369	3,903127
2001.		7,471006	0,542939	1,138947	0,385845	4,946810	12,010936	8,339153	3,819865
2002.		7,406976				5,049125	11,793108	7,872490	
2003.		7,564248				4,978864	10,943126	6,704449	
2004.		7,495680				4,854986	11,048755	6,031216	
2005.		7,400047				4,780586	10,821781	5,949959	
2006.		7,322849				4,656710	10,740292	5,839170	
2007.		7,336019				4,468302	10,731537	5,365993	
2008.		7,223178				4,553618	9,101622	4,934417	
2009.		7,339554				4,861337	8,233112	5,280370	
2009.	listopad	7,244857				4,786519	7,906241	4,890609	
	studeni	7,283676				4,822430	8,110227	4,885203	
	prosinac	7,292240				4,850202	8,096641	4,979623	
2010.	siječanj	7,290819				4,936781	8,253859	5,098490	
	veljača	7,304744				4,978585	8,346769	5,327413	
	ožujak	7,260644				5,009436	8,050570	5,346701	
	travanj	7,258114				5,063618	8,280297	5,405008	
	svibanj	7,257505				5,112983	8,456556	5,752744	
	lipanj	7,229388				5,229912	8,716015	5,921915	
	srpanj	7,211539				5,361420	8,642265	5,667137	
	kolovoz	7,246101				5,397058	8,789254	5,613821	
	rujan	7,282934				5,570093	8,694234	5,593489	

kamata na kredite primljene od MMF-a, te buduće otplate glavnice i plaćanja kamata na devizne dugove središnje države (isključujući republičke fondove). Agregatna kratka i duga pozicija deviznih terminskih poslova (II. 2.) uključuje buduće naplate (predznak +) ili plaćanja (predznak -) koje rezultiraju iz međ valutnih swapova između HNB-a i domaćih banaka (privremene prodaje ili privremene kupnje deviza). Ostalo (II. 3.) uključuje buduća plaćanja s osnove repo poslova s inozemnim utrživim dužničkim vrijednosnim papirima.

Treći dio Predložka prikazuje ugovorene potencijalne neto devizne obveze Hrvatske narodne banke i središnje države (bez republičkih fondova), koje dospijevaju tijekom idućih 12 mjeseci. Potencijalne devizne obveze (III. 1.) uključuju buduće otplate glavnice i plaćanja kamata na inozemne kredite za koje jamči središnja država, te stanje devizne obvezne pričuve banaka kod HNB-a (uključivanje devizne obvezne pričuve zasniva se na pretpostavkama da u budućnosti neće biti promjena stope ni promjena osnovice za obračun devizne pričuve, koja se sastoji od deviznih izvora sredstava, i to redovnih deviznih računa, posebnih deviznih računa, deviznih računa i štednih uloga po vide-nju, primljenih deviznih depozita, primljenih deviznih kredita te obveza po izdanim vrijednosnim papirima u stranoj valuti, osim vlasničkih vrijednosnih papira banke, te hibridnih i podređenih instrumenata). Neiskorišteni okvirni krediti prikazuju potencijalne priljeve (predznak +) ili odljeve (predznak -) koji bi nastali korištenjem tih kredita.

Četvrti dio Predložka prikazuje bilješke. Kratkoročni kunski dug s valutnom klauzulom (IV. a)) prikazuje obveze na temelju Zakona o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug

Republike Hrvatske, koje dospijevaju tijekom idućih 12 mjeseci. Založena imovina (IV. (c)) prikazuje oročene devizne depozite s ugovorenim dospeljem dužim od 3 mjeseca iz stavke I. B., koji također čine zalog. Repo poslovi s vrijednosnim papirima prikazuju vrijednost kolaterala koji su predmet repo poslova i obratnih repo poslova s vrijednosnim papirima, kao i način evidentiranja tih poslova u Predložku.

Tablica H9: Godišnji i mjesečni prosjeci srednjih deviznih tečajeva Hrvatske narodne banke • Godišnji prosjeci srednjih deviznih tečajeva HNB-a izračunati su na osnovi srednjih deviznih tečajeva za radne dane u godini, prema tečajnicama HNB-a koje po datumu primjene pripadaju razdoblju izračuna.

Mjesečni prosjeci srednjih deviznih tečajeva HNB-a izračunati su na osnovi srednjih deviznih tečajeva za radne dane u mjesecu, prema tečajnicama HNB-a koje po datumu primjene pripadaju razdoblju izračuna.

Podaci o godišnjim i mjesečnim prosjecima srednjih deviznih tečajeva HNB-a prikazani su za odabrane valute od 1992. godine do danas i iskazani su u kunama. Za razdoblja izračuna od početka 1992. godine, kad je hrvatski dinar bio zakonito sredstvo plaćanja u Republici Hrvatskoj, pa do uvođenja kune 30. svibnja 1994. godišnji i mjesečni prosjeci iskazani su u kunskoj vrijednosti tako da su iznosi denominirani dijeljenjem s tisuću (1.000).

Godišnji i mjesečni prosjeci srednjih deviznih tečajeva za euro u razdoblju od 1992. do kraja 1998. prosjeci su srednjih deviznih tečajeva koji su se primjenjivali za ECU.

Tablica H10: Srednji devizni tečajevi Hrvatske narodne banke na kraju razdoblja

Godina	Mjesec	HRK/EUR	HRK/ATS	HRK/FRF	HRK/100 ITL	HRK/CHF	HRK/GBP	HRK/USD	HRK/DEM
1996.		6,863600	0,506253	1,055662	0,362600	4,098835	9,359000	5,539600	3,562200
1997.		6,947200	0,499445	1,050510	0,357700	4,332003	10,475600	6,303100	3,514000
1998.		7,329100	0,531546	1,114954	0,377700	4,567584	10,451000	6,247500	3,739700
1999.		7,679009	0,558055	1,170657	0,396588	4,784268	12,340257	7,647654	3,926215
2000.		7,598334	0,552192	1,158359	0,392421	4,989712	12,176817	8,155344	3,884966
2001.		7,370030	0,535601	1,123554	0,380630	4,977396	12,101856	8,356043	3,768237
2002.		7,442292				5,120256	11,451442	7,145744	
2003.		7,646909				4,901551	10,860544	6,118506	
2004.		7,671234				4,971314	10,824374	5,636883	
2005.		7,375626				4,744388	10,753209	6,233626	
2006.		7,345081				4,571248	10,943208	5,578401	
2007.		7,325131				4,412464	9,963453	4,985456	
2008.		7,324425				4,911107	7,484595	5,155504	
2009.		7,306199				4,909420	8,074040	5,089300	
2009.	listopad	7,225837				4,788811	8,049278	4,867522	
	studeni	7,317610				4,855747	8,055493	4,905880	
	prosinac	7,306199				4,909420	8,074040	5,089300	
2010.	siječanj	7,313102				4,985753	8,453476	5,236361	
	veljača	7,270536				4,968249	8,151739	5,342054	
	ožujak	7,259334				5,071847	8,126423	5,392463	
	travanj	7,246875				5,052200	8,339327	5,473884	
	svibanj	7,263120				5,090496	8,526790	5,852635	
	lipanj	7,193455				5,422066	8,870952	5,897241	
	srpanj	7,248517				5,353805	8,705882	5,576640	
	kolovoz	7,274976				5,562334	8,904499	5,719321	
	rujan	7,292743				5,490283	8,481906	5,361523	

Tablica H10: Srednji devizni tečajevi Hrvatske narodne banke na kraju razdoblja • Tablica prikazuje srednje devizne tečajeve HNB-a koji se primjenjuju posljednjega dana promatranog razdoblja.

Podaci o srednjim deviznim tečajevima HNB-a prikazani su za odabrane valute od 1992. godine do danas i iskazani su u kunama. Za razdoblja od početka vremenske serije 1992. godine

do uvođenja kune 30. svibnja 1994. srednji devizni tečajevi koji se primjenjuju na kraju razdoblja iskazani su u kunskoj vrijednosti tako da su iznosi denominirani dijeljenjem s tisuću (1.000).

Srednji devizni tečajevi za euro koji su se primjenjivali posljednjeg dana promatranog razdoblja od 1992. do kraja 1998. srednji su devizni tečajevi na kraju razdoblja koji su se primjenjivali za ECU.

Tablica H11: Indeksi efektivnih tečajeva kune

indeksi, 2005. = 100

Godina	Mjesec	Nominalni efektivni tečaj kune	Realni efektivni tečaj kune; deflator	
			Indeks potrošačkih cijena	Indeks cijena pri proizvođačima
1996.	prosinac	92,67	104,56	99,92
1997.	prosinac	96,27	106,16	102,55
1998.	prosinac	100,26	105,40	106,31
1999.	prosinac	108,18	111,59	111,29
2000.	prosinac	109,87	110,36	106,71
2001.	prosinac	107,12	107,17	105,38
2002.	prosinac	104,68	105,19	102,47
2003.	prosinac	104,01	104,83	102,55
2004.	prosinac	100,45	101,04	98,72
2005.	prosinac	100,86	100,37	101,96
2006.	prosinac	98,14	97,62	100,58
2007.	prosinac	95,59	92,77	97,41
2008.	prosinac	95,57	91,37	93,42
2009.	listopad	94,21	89,13	89,08
	studen	94,60	89,22	89,67
	prosinac	95,07	90,39	90,20
2010.	siječanj	95,55	89,90	90,40
	veljača	96,58	90,93	91,40
	ožujak	96,17	90,87	90,86
	travanj	96,39	91,08	91,35
	svibanj	97,66	92,13	92,36
	lipanj	98,00	92,51	92,37
	srpanj	96,94	91,68 ^a	91,56 ^a
	kolovoz	97,13	92,20 ^a	91,61 ^a
rujan	97,45			

^a Preliminarni podaci

Tablica H11: Indeksi efektivnih tečajeva kune • Indeks nominalnoga efektivnog tečaja kune ponderirani je geometrijski prosjek indeksa bilateralnih nominalnih tečajeva kune prema euru, američkom dolaru, švicarskom franku i funti sterlinga. Osnovna metodologija HNB-a za izračunavanje indeksa nominalnoga i realnoga efektivnog tečaja kune opisana je u Okviru 2. Biltena HNB-a broj 64 (listopad 2001.), a prvi je put modificirana 2004. godine (vidi Bilten HNB-a broj 94 iz lipnja 2004.). Počevši od Biltena HNB-a broj 157 (ožujak 2010.) prikazane serije indeksa efektivnih tečajeva kune izračunavaju se na temelju pondera koji odražavaju strukturu tekućeg dijela devizne bilance platnog prometa s inozemstvom u razdoblju od siječnja 2006. do prosinca 2009. godine. Ponder pripisan euru iznosi 77,6%, američkom dolaru 20,6%, funti sterlinga 0,9% te švicarskom franku 0,8%. Serije baznih indeksa preračunate su na bazi 2005. godine.

Indeks nominalnoga efektivnog tečaja agregatni je pokazatelj prosječne vrijednosti domaće valute prema košarici stranih

valuta. Povećanje indeksa nominalnoga efektivnog tečaja kune u određenom razdoblju pokazatelj je deprecijacije tečaja kune prema košarici valuta i obratno. Indeks realnoga efektivnog tečaja ponderirani je geometrijski prosjek indeksa bilateralnih tečajeva kune korigiranih odgovarajućim indeksima relativnih cijena (odnos indeksa cijena u zemljama partnerima i domaćih cijena). Za deflacioniranje se primjenjuju indeksi cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima i indeksi potrošačkih cijena, odnosno ukupni harmonizirani indeks potrošačkih cijena za zemlje članice eurozone. Serija potrošačkih cijena u Hrvatskoj konstruirana je tako da se do prosinca 1997. godine primjenjuju indeksi cijena na malo, a od siječnja 1998. indeksi potrošačkih cijena. Podaci za posljednja dva mjeseca preliminarni su. Također su moguće određene korekcije prijašnjih podataka u skladu s naknadnim izmjenama podataka koje objavljuju statistički uredi zemalja čije cijene ulaze u izračun indeksa realnoga efektivnog tečaja kune.

	2005. XII.	2006. XII.	2007. XII. ^b	2008. XII. ^{c,d}	2009. XII. ^{e*}	2010.				
						III.*	IV.*	V.*	VI.*	VII.
Dugoročni	7.469,7	9.799,3	13.264,9	18.910,5	19.982,2	19.966,6	20.016,5	20.126,9	20.006,3	20.132,7
Obveznice	763,9	837,8	1.208,3	1.186,4	1.611,1	1.599,4	1.615,0	1.615,5	1.589,1	1.582,1
Kredit	6.542,1	8.816,1	11.766,9	17.391,3	18.083,0	18.075,6	18.082,7	18.222,9	18.136,2	18.256,6
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	10,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	163,7	145,4	289,8	322,2	288,1	291,6	318,8	288,6	281,0	294,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5. Izravna ulaganja	2.450,7	2.878,4	3.932,8	5.835,9	7.390,1	7.494,9	7.167,6	7.166,6	7.251,1	7.132,6
Kratkoročni	177,5	233,9	540,4	1.415,7	426,3	483,3	531,9	521,6	551,7	553,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	36,3	51,2	216,8	1.314,0	327,3	360,4	403,2	397,8	424,7	426,3
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	141,2	182,7	323,6	101,6	99,0	122,9	128,7	123,8	127,0	126,8
Kašnjenja otplate glavnice	121,8	158,2	293,9	85,8	75,3	98,7	104,1	99,4	101,1	100,3
Kašnjenja otplate kamata	19,4	24,5	29,7	15,8	23,7	24,2	24,6	24,4	26,0	26,4
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	2.273,2	2.644,5	3.392,5	4.420,2	6.963,8	7.011,6	6.635,7	6.645,0	6.699,4	6.579,5
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	2.239,3	2.618,1	3.374,5	4.414,7	6.962,8	7.010,9	6.635,0	6.644,2	6.698,6	6.578,8
Trgovinski kredit	33,9	26,4	18,0	5,5	1,0	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ukupno (1+2+3+4+5)	25.761,1	29.273,9	32.929,2	39.950,2	44.593,9	44.613,9	44.016,5	44.458,2	44.938,7	45.037,4
Od toga: Kružna izravna ulaganja ^a	-	-	-	825,6	1.499,0	1.560,1	1.207,2	1.270,1	1.288,4	1.229,5

^a Podaci o stanju inozemnog duga koji se odnosi na izravna ulaganja uključuju kružna izravna ulaganja (engl. *round tripping*) kombiniranoga dužničko-vlasničkoga karaktera, što je proizvelo specifičan učinak povećanja inozemnog duga Republike Hrvatske. ^b Za izračun stopa rasta inozemnog duga u 2008. potrebno je koristiti se relevantnim usporednim podacima za 31. prosinca 2007. koji su objavljeni u Biltenu HNB-a br. 146. ^c Od siječnja 2008. podaci nefinancijskih trgovačkih društava procjenjuju se na osnovi prikupljenih podataka iz uzorka. ^d Za izračun stopa rasta inozemnog duga u 2009. potrebno je koristiti se relevantnim usporednim podacima za 31. prosinca 2008. koji su objavljeni u Biltenu HNB-a br. 161. ^e Od siječnja 2009. podaci nebankovnih financijskih institucija i nefinancijskih trgovačkih društava obrađuju se primjenom novog izvještajnog sustava INOK koji za izračune stanja i planova otplate kamata osigurava primjenu tržišnih kamatnih stopa, pa je po istoj metodologiji izračunato usporedno stanje 31.12.2008. (objavljeno u Biltenu HNB br. 161).

Tablica H12: Bruto inozemni dug prema domaćim sektorima • Inozemni dug obuhvaća sve obveze rezidenata na osnovi: dužničkih vrijednosnih papira izdanih na inozemnim tržištima (po nominalnoj vrijednosti), kredita (uključujući repo ugovore) neovisno o ugovorenom dospeljeću, depozita primljenih od stranih osoba te trgovinskih kredita primljenih od stranih osoba s ugovorenim dospeljećem dužim od 180 dana (do 11. srpnja 2001. taj je rok iznosio 90 dana, a do 31. prosinca 2002. 150 dana).

Struktura inozemnog duga prikazuje se po domaćim sektorima identično kao u financijskom računu platne bilance. Sektor država prikazuje inozemne dugove opće države, koja uključuje Republiku Hrvatsku, republičke fondove (uključujući Državnu agenciju za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka, Hrvatske ceste i do 31. prosinca 2007. Hrvatske autoceste, koje se nakon tog datuma prikazuju u sklopu ostalih domaćih sektora u podsektoru javnih poduzeća) te lokalnu državu. Sektor središnja banka prikazuje dugove Hrvatske narodne banke. Sektor banke prikazuje dugove banaka. Ostali domaći sektori prikazuju dugove ostalih bankarskih institucija, nebankarskih financijskih institucija (uključujući Hrvatsku banku za obnovu i razvitak), trgovačkih društava, neprofitnih institucija i stanovništva, uključujući obrtnike. Izravna ulaganja prikazuju dužničke transakcije između kreditora i dužnika ostalih sektora, koji su međusobno vlasnički povezani (minimalni vlasnički ulog je 10%).

Unutar svakoga sektora podaci se razvrstavaju prema ugovorenom dospeljeću, na kratkoročne i dugoročne dugove, te prema dužničkom instrumentu na osnovi kojega je nastala dužnička obveza. Pri tome je ročnost instrumenata koji se uključuju u poziciju Gotovina i depoziti za sektor banke raspoloživa od početka 2004. godine te se za ranija razdoblja ova pozicija u cijelosti

iskazuje kao dugoročna.

Stanje bruto inozemnog duga uključuje nepodmirene dospjele obveze s osnove glavnice i kamata, obračunate nedospjele kamate te buduće otplate glavnice.

Stanja duga iskazuju se prema srednjem deviznom tečaju HNB-a na kraju razdoblja.

Objavljeni podaci preliminarni su do objave konačnih podataka platne bilance za izvještajno tromjesečje.

Tablica H13: Bruto inozemni dug javnog sektora, privatnog sektora za koji jamči javni sektor i privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor • Tablica prikazuje bruto inozemni dug strukturiran s obzirom na ulogu javnog sektora.

Javni sektor pritom obuhvaća opću državu (koja uključuje Republiku Hrvatsku, republičke fondove i lokalnu državu), središnju banku, javna i mješovita poduzeća te HBOR. Javna poduzeća su poduzeća u 100%-tnom vlasništvu poslovnih subjekata iz javnog sektora. Mješovita poduzeća su poduzeća u kojima poslovni subjekt iz javnog sektora sudjeluje u vlasništvu mješovitog poduzeća s više od 50%.

Bruto inozemni dug privatnog sektora za koji jamči javni sektor čine inozemni dugovi poslovnih subjekata koji nisu obuhvaćeni definicijom javnog sektora, a za koje je jamstvo izdao bilo koji poslovni subjekt iz javnog sektora.

Bruto inozemni dug privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor čine inozemni dugovi poslovnih subjekata koji nisu obuhvaćeni definicijom javnog sektora, a za koje ne postoji jamstvo javnog sektora.

Vrednovanje pozicija provedeno je jednako kao u Tablici H12.

Tablica H13: Bruto inozemni dug javnog sektora, privatnog sektora za koji jamči javni sektor i privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor^a

u milijunima eura

	2005. XII.	2006. XII.	2007. XII. ^b	2008. XII. ^{c,d}	2009. XII. ^{e*}	2010.				
						III.*	IV.*	V.*	VI.*	VII.
1. Bruto inozemni dug javnog sektora	8.501,6	8.256,8	9.259,5	10.247,8	12.200,5	12.160,4	12.283,7	12.467,0	12.439,2	13.541,9
Kratkoročni	23,2	41,7	72,5	184,6	259,6	108,4	146,6	151,2	153,4	256,9
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	2,3	15,2	35,4	164,1	215,6	62,1	99,3	102,9	104,2	183,7
Gotovina i depoziti	2,6	2,6	2,3	2,3	1,1	1,2	1,2	1,3	1,3	1,2
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	18,3	23,9	34,7	18,2	42,9	45,2	46,2	47,0	47,9	72,0
Kašnjenja otplate glavnice	17,1	20,6	29,9	17,1	39,4	41,3	42,3	43,5	43,9	68,4
Kašnjenja otplate kamata	1,2	3,3	4,8	1,1	3,6	3,9	3,9	3,5	4,1	3,6
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	8.477,3	8.213,6	9.185,2	10.061,5	11.767,2	11.847,4	11.930,5	12.102,2	12.069,9	13.089,4
Obveznice	4.052,0	3.640,5	3.859,7	3.714,5	4.891,4	4.430,6	4.447,9	4.499,8	4.525,4	5.385,8
Kredit	4.314,5	4.485,2	5.120,3	6.068,5	6.608,0	7.144,9	7.182,7	7.332,8	7.283,1	7.428,7
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	10,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	110,8	87,9	205,2	267,9	267,8	272,0	299,9	269,6	261,5	274,9
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Izravna ulaganja	1,0	1,5	1,8	1,7	173,7	204,5	206,6	213,6	215,9	195,6
2. Bruto inozemni dug privatnog sektora za koji jamči javni sektor	289,7	204,2	139,9	80,3	9,2	7,2	7,2	10,0	10,2	9,5
Kratkoročni	21,8	17,2	11,3	7,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	21,8	17,2	11,3	7,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	14,2	14,4	9,4	7,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	7,6	2,8	1,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	267,9	187,0	128,6	73,2	9,2	7,2	7,2	10,0	10,2	9,5
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	267,3	187,0	128,6	73,2	9,2	7,2	7,2	10,0	10,2	9,5
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Izravna ulaganja	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Bruto inozemni dug privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor	16.969,7	20.812,9	23.529,9	29.622,2	32.384,2	32.446,3	31.725,5	31.981,3	32.489,3	31.485,9
Kratkoročni	3.171,4	4.008,7	3.763,3	4.564,9	4.211,8	4.328,8	4.016,2	3.960,1	4.503,2	3.923,5
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	1.195,5	1.290,2	1.356,4	1.641,6	1.287,2	1.699,3	1.387,1	1.271,0	1.438,0	985,9
Gotovina i depoziti	1.438,6	2.211,1	1.648,8	2.670,3	2.283,9	1.823,3	1.805,2	1.842,6	2.081,3	1.959,8
Trgovinski kredit	27,8	35,9	31,1	39,5	28,2	37,6	41,3	40,7	40,5	42,4
Ostale obveze	509,5	471,5	727,0	213,5	612,5	768,6	782,7	805,8	943,4	935,3
Kašnjenja otplate glavnice	472,5	425,6	645,4	150,2	490,3	633,7	643,4	665,9	782,1	773,9
Kašnjenja otplate kamata	37,0	45,8	81,7	63,3	122,3	134,9	139,3	140,0	161,2	161,4
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	11.348,7	13.927,4	15.835,5	19.223,1	20.955,9	20.827,2	20.748,3	21.068,2	20.950,9	20.625,6
Obveznice	831,8	764,3	564,4	550,6	292,2	288,6	298,7	293,3	278,6	282,2
Kredit	8.267,8	10.919,0	12.691,4	16.162,4	16.600,7	16.284,9	16.238,7	16.469,9	16.342,5	16.265,1
Gotovina i depoziti	2.194,3	2.184,7	2.493,9	2.455,0	4.042,7	4.234,1	4.192,0	4.278,9	4.303,1	4.052,0

	Bruto inozemni dug 31.7.2010.	Trenutačno dospjeće	Projekcija otplate glavnice												
			3.tr.10.	4.tr.10.	1.tr.11.	2.tr.11.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	Ostalo
Kredit	3.672,4	0,0	444,4	267,4	62,0	313,2	711,8	886,5	499,4	407,7	509,2	49,7	298,7	268,3	41,3
Gotovina i depoziti	4.052,0	0,0	246,3	209,8	157,8	157,8	456,1	1.103,8	1.107,4	147,6	392,2	229,9	55,6	547,9	11,4
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Ostali domaći sektori	21.755,4	1.006,5	978,6	1.372,1	1.209,4	1.137,0	2.350,7	4.394,5	2.314,8	2.697,7	1.176,9	1.143,9	1.262,5	1.380,8	4.027,2
Kratkoročni	1.622,7	1.006,5	148,9	113,5	242,8	85,2	262,5	353,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	573,7	0,0	148,9	113,5	200,4	85,2	262,5	311,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	42,4	0,0	0,0	0,0	42,4	0,0	0,0	42,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	1.006,5	1.006,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	842,2	842,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	164,3	164,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	20.132,7	0,0	829,7	1.258,5	966,6	1.051,8	2.088,2	4.040,8	2.314,8	2.697,7	1.176,9	1.143,9	1.262,5	1.380,8	4.027,2
Obveznice	1.582,1	0,0	32,3	16,4	294,6	0,0	48,6	310,9	284,0	29,6	29,6	29,6	309,5	540,2	0,0
Kredit	18.256,6	0,0	793,4	1.168,5	521,2	995,6	1.961,9	3.520,0	2.028,5	2.663,8	1.147,3	1.114,3	953,0	840,6	4.027,2
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	294,0	0,0	4,0	73,7	150,8	56,1	77,7	209,9	2,2	4,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
5. Izravna ulaganja	7.132,6	126,8	519,7	1.800,1	581,0	529,1	2.319,9	1.527,7	645,0	331,3	264,5	156,7	259,5	126,0	1.375,1
Kratkoročni	553,0	126,8	83,2	122,3	40,1	175,9	205,5	220,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	426,3	0,0	83,2	122,3	40,1	175,9	205,5	220,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	126,8	126,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	100,3	100,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	26,4	26,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	6.579,5	0,0	436,6	1.677,8	541,0	353,2	2.114,4	1.306,9	645,0	331,3	264,5	156,7	259,5	126,0	1.375,1
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	6.578,8	0,0	436,6	1.677,7	541,0	353,2	2.114,2	1.306,7	644,9	331,1	264,5	156,7	259,5	126,0	1.375,1
Trgovinski kredit	0,7	0,0	0,0	0,2	0,0	0,0	0,2	0,2	0,2	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ukupno (1+2+3+4+5)	45.037,4	1.134,0	3.957,7	3.946,7	3.133,8	2.484,8	7.904,3	9.531,1	4.723,2	3.727,3	2.964,1	2.562,5	1.980,7	2.396,1	8.114,0
Od toga: Kružna izravna ulaganja ^a	1.229,5	0,0	28,7	902,4	0,0	0,0	931,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	298,3
Dodatak: Procjena plaćanja kamata			90,0	266,9	286,8	291,3	356,9	1.087,8	861,6	767,8	634,1	547,4	421,6	340,7	2.073,8
Od toga: Kružna izravna ulaganja			0,0	5,1	0,0	0,0	5,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	376,5

^a Podaci o stanju inozemnog duga koji se odnosi na izravna ulaganja uključuju kružna izravna ulaganja (engl. *round tripping*) kombiniranoga dužničko-vlasničkoga karaktera, što je proizvelo specifičari učinak povećanja inozemnog duga Republike Hrvatske.

Tablica H14: Projekcija otplate bruto inozemnog duga po domaćim sektorima • Tablica prikazuje stanje bruto inozemnog duga i projekciju otplate glavnice te procijenjena plaćanja kamata po srednjem tečaju HNB-a na kraju razdoblja. Projekcija otplate glavnice i procijenjena plaćanja kamata kod stavke Gotovina i depoziti nerezidenata za sektor banke izrađena su na osnovi dostupnih podataka monetarne statistike o izvornom i preostalom dospjeću.

Procijenjena plaćanja kamata ne uključuju kamate na repo poslove te hibridne i podređene instrumente ni zatezne kamate s tih osnova (do ožujka 2010. procijenjena plaćanja kamata nisu

uključivala ni kamate na gotovinu i depozite). Buduća plaćanja kamata za sektor banke procijenjena su na osnovi kamatne stope koja vrijedi u trenutku zaključenja ugovora i ne obuhvaćaju varijacije kamatnih stopa koje su moguće kod kredita ugovorenih uz varijabilnu kamatnu stopu. Za ostale sektore buduća plaćanja kamata procijenjena su na osnovi referentne kamatne stope koja vrijedi na izvještajni datum. Projekcija otplate obračunatih nedospjelih kamata, koja je sastavni dio bruto inozemnog duga, uvećava projekciju otplate glavnice u prvom tromjesečnom razdoblju te, posljedično, umanjuje iznose procijenjene otplate kamata u prvom tromjesečnom razdoblju.

Tablica H15: Bruto inozemni dug ostalih domaćih sektora
u milijunima eura

	2005. XII.	2006. XII.	2007. XII. ^a	2008. XII. ^{b,c}	2009. XII. ^{d*}	2010.				
						III.*	IV.*	V.*	VI.*	VII.
1. Ostali domaći sektori	8.176,4	10.500,1	14.743,1	19.835,7	21.357,7	21.490,0	21.596,6	21.750,9	21.560,5	21.755,4
Kratkoročni	706,7	700,9	1.478,2	925,3	1.375,4	1.523,4	1.580,1	1.624,0	1.554,3	1.622,7
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	133,0	155,0	681,0	652,9	693,1	673,4	710,8	731,2	523,9	573,7
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	27,8	35,9	31,1	39,5	28,2	37,6	41,3	40,7	40,5	42,4
Ostale obveze	545,9	510,0	766,0	232,9	654,2	812,3	828,0	852,1	989,9	1.006,5
Kašnjenja otplate glavnice	502,1	460,6	683,4	170,4	529,6	674,9	685,6	709,3	826,0	842,2
Kašnjenja otplate kamata	43,8	49,4	82,6	62,5	124,6	137,4	142,4	142,7	163,9	164,3
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	7.469,7	9.799,3	13.264,9	18.910,5	19.982,2	19.966,6	20.016,5	20.126,9	20.006,3	20.132,7
Obveznice	763,9	837,8	1.208,3	1.186,4	1.611,1	1.599,4	1.615,0	1.615,5	1.589,1	1.582,1
Kredit	6.542,1	8.816,1	11.766,9	17.391,3	18.083,0	18.075,6	18.082,7	18.222,9	18.136,2	18.256,6
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	10,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	163,7	145,4	289,8	322,2	288,1	291,6	318,8	288,6	281,0	294,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1. Ostale bankarske institucije	25,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kratkoročni	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	25,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	25,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2. Nebankarske financijske institucije	2.132,1	2.871,4	3.922,0	4.949,7	5.396,1	5.127,4	5.102,9	5.058,8	4.973,3	4.964,7
Kratkoročni	19,6	60,1	201,6	155,4	436,3	336,9	322,3	338,2	198,3	171,9
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	14,3	46,5	184,5	144,5	431,8	332,2	317,1	333,3	192,6	166,4
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	5,3	13,6	17,1	10,9	4,5	4,7	5,2	4,9	5,7	5,6
Kašnjenja otplate glavnice	2,9	6,4	2,9	4,2	1,3	1,4	1,7	1,5	1,6	1,9
Kašnjenja otplate kamata	2,4	7,2	14,2	6,7	3,2	3,3	3,5	3,4	4,1	3,6
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	2.112,5	2.811,3	3.720,4	4.794,3	4.959,8	4.790,5	4.780,5	4.720,6	4.775,0	4.792,8
Obveznice	388,6	531,4	806,7	791,5	1.014,7	1.003,4	1.007,5	1.012,0	998,9	1.003,3
Kredit	1.723,8	2.279,9	2.913,7	3.992,3	3.945,1	3.787,1	3.773,0	3.708,6	3.776,1	3.789,5
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	10,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.3. Javna trgovačka društva	1.121,9	1.168,5	1.997,4	3.945,4	5.177,9	5.454,7	5.536,8	5.665,4	5.645,4	5.900,7
Kratkoročni	13,3	31,6	48,3	145,1	77,7	107,2	145,4	149,9	151,5	255,6
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	0,0	15,2	35,4	132,4	34,8	62,1	99,3	102,9	104,2	183,7
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	13,3	16,4	12,9	12,7	42,8	45,1	46,1	47,0	47,3	71,9

	2005. XII.	2006. XII.	2007. XII. ^a	2008. XII. ^{b,c}	2009. XII. ^{d*}	2010.				
						III.*	IV.*	V.*	VI.*	VII.
Kašnjenja otplate glavnice	12,5	14,5	12,5	11,8	39,3	41,2	42,2	43,5	43,8	68,4
Kašnjenja otplate kamata	0,8	1,9	0,5	0,9	3,6	3,9	3,9	3,5	3,5	3,6
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	1.108,6	1.136,9	1.949,0	3.800,4	5.100,2	5.347,5	5.391,4	5.515,6	5.493,9	5.645,1
Obveznice	0,0	0,0	296,2	301,2	304,2	307,4	308,7	310,2	311,7	296,6
Kredit	1.026,8	1.066,8	1.470,2	3.254,7	4.528,3	4.768,2	4.782,7	4.935,7	4.920,8	5.073,5
Trgovinski kredit	81,8	70,1	182,7	244,5	267,8	272,0	299,9	269,6	261,5	274,9
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.4. Mješovita trgovačka društva	328,8	416,5	594,9	741,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kratkoročni	5,3	6,3	16,5	1,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	2,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	3,0	6,3	16,5	1,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	2,9	6,1	16,4	1,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	0,2	0,2	0,1	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	323,5	410,2	578,4	740,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	297,1	394,3	557,1	717,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	26,4	15,9	21,3	22,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.5. Ostala trgovačka društva	4.454,5	5.929,1	8.062,2	9.933,4	10.504,0	10.639,8	10.684,1	10.750,9	10.687,1	10.651,0
Kratkoročni	653,7	578,8	1.174,3	619,2	829,2	1.044,7	1.077,6	1.100,1	1.188,0	1.178,5
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	114,8	86,9	451,2	373,8	194,2	244,6	259,7	259,1	210,6	207,1
Trgovinski kredit	27,8	35,9	31,1	39,5	28,2	37,6	41,3	40,7	40,5	42,4
Ostale obveze	511,1	456,0	692,0	205,9	606,8	762,5	776,7	800,2	936,9	929,0
Kašnjenja otplate glavnice	473,4	420,3	630,2	151,2	489,0	632,3	641,7	664,4	780,6	771,9
Kašnjenja otplate kamata	37,7	35,7	61,8	54,7	117,9	130,3	134,9	135,8	156,3	157,1
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	3.800,9	5.350,3	6.887,9	9.314,2	9.674,8	9.595,1	9.606,6	9.650,8	9.499,1	9.472,5
Obveznice	375,3	306,4	105,4	93,8	292,2	288,6	298,7	293,3	278,6	282,2
Kredit	3.377,5	4.989,1	6.701,7	9.168,7	9.362,6	9.287,1	9.289,2	9.338,9	9.201,3	9.171,3
Trgovinski kredit	48,1	54,8	80,8	51,7	20,0	19,4	18,7	18,7	19,2	19,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.6. Neprofitne institucije	4,9	5,3	5,4	3,8	3,6	3,0	3,0	2,9	2,8	2,7
1.7. Obrtnici i trgovci	35,2	26,8	24,1	17,1	11,5	10,2	9,9	9,8	9,5	9,1
1.8. Kućanstva	73,3	82,7	137,2	244,7	264,7	254,9	259,8	263,0	242,5	227,2

^a Za izračun stopa rasta inozemnog duga u 2008. potrebno je koristiti se relevantnim usporednim podacima za 31. prosinca 2007. koji su objavljeni u Biltenu HNB-a br. 146. ^b Od siječnja 2008. podaci nefinancijskih trgovačkih društava procjenjuju se na osnovi prikupljenih podataka iz uzorka. ^c Za izračun stopa rasta inozemnog duga u 2009. potrebno je koristiti se relevantnim usporednim podacima za 31. prosinca 2008. koji su objavljeni u Biltenu HNB-a br. 161. ^d Od siječnja 2009. podaci nebankovnih financijskih institucija i nefinancijskih trgovačkih društava obrađuju se pomoću novoga izvještajnog sustava INOK, koji za izračune stanja i planova otplate kamata osigurava primjenu tržišnih kamatnih stopa, pa je po istoj metodologiji izračunato usporedno stanje 31. prosinca 2008. (objavljeno u Biltenu HNB br. 161).

Tablica H16: Stanje međunarodnih ulaganja – svodna tablica^{a,b}

u milijunima eura

	2005.	2006. ^c	2007. ^c	2008. ^c	2009. ^c	2010.	
						1. tr. ^e	2. tr. ^d
1. Stanje međunarodnih ulaganja, neto	-20.228,5	-30.036,1	-39.702,4	-35.130,6	-39.221,2	-40.691,1	-40.851,6
2. Sredstva	16.061,4	18.154,1	21.427,6	22.268,2	24.124,2	23.274,4	22.948,8
2.1. Izravna ulaganja u inozemstvo	1.729,8	1.833,3	2.365,1	3.513,8	4.055,6	4.156,2	4.243,4
2.2. Portfeljna ulaganja	2.155,7	2.486,9	3.250,9	2.648,0	3.410,0	3.517,2	3.222,8
2.2.1. Vlasnička ulaganja	379,6	559,3	1.745,5	663,4	794,0	1.058,3	1.069,8
2.2.2. Dužnička ulaganja	1.776,1	1.927,6	1.505,4	1.984,6	2.616,1	2.458,9	2.153,0
Obveznice	1.628,9	1.536,2	1.225,0	1.602,2	1.907,5	1.659,1	1.524,0
Instrumenti tržišta novca	147,1	391,4	280,4	382,4	708,6	799,8	628,9
2.3. Izvedeni financijski instrumenti	0,0	0,0	0,0	0,0	24,1	20,7	28,7
2.4. Ostala ulaganja	4.737,6	5.108,5	6.504,2	6.985,5	6.258,6	5.731,3	5.959,1
2.4.1. Trgovinski krediti	262,9	230,5	248,9	224,7	123,8	114,1	107,1
2.4.2. Krediti	146,2	239,5	296,4	435,9	382,3	391,1	403,3
2.4.3. Gotovina i depoziti	4.328,5	4.638,3	5.958,9	6.324,9	5.752,5	5.226,1	5.448,6
2.4.4. Ostala aktiva	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.5. Međunarodne pričuve HNB-a	7.438,4	8.725,3	9.307,4	9.120,9	10.375,8	9.849,0	9.494,9
3. Obveze	36.289,9	48.190,2	61.130,1	57.398,8	63.345,5	63.965,5	63.800,4
3.1. Izravna ulaganja u Hrvatsku	12.332,0	20.782,0	30.611,5	22.670,7	25.435,7	26.093,8	25.352,5
3.2. Portfeljna ulaganja	5.531,4	5.417,6	5.946,5	4.879,0	5.841,2	5.413,1	5.416,7
3.2.1. Vlasnička ulaganja	647,5	1.012,8	1.522,3	613,8	657,6	694,0	603,7
3.2.2. Dužnička ulaganja	4.883,8	4.404,8	4.424,2	4.265,2	5.183,7	4.719,2	4.813,0
Obveznice	4.883,8	4.404,8	4.424,2	4.265,2	5.183,7	4.719,2	4.813,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3.3. Izvedeni financijski instrumenti	n/a	n/a	n/a	n/a	n/a	72,3	180,6
3.4. Ostala ulaganja	18.426,6	21.990,6	24.572,1	29.849,2	32.016,4	32.386,2	32.850,7
3.4.1. Trgovinski krediti	249,5	244,9	337,8	367,5	339,9	354,5	341,9
3.4.2. Krediti	14.541,4	17.347,4	20.088,8	24.343,4	25.348,4	25.972,9	26.122,7
3.4.3. Gotovina i depoziti	3.635,6	4.398,4	4.145,5	5.138,3	6.328,1	6.058,9	6.386,1
3.4.4. Ostala pasiva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

^a Počevši od Biltena HNB-a broj 146 HBOR je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor nebankarske financijske institucije. Reklasifikacija se odnosi na cijelu statističku seriju (od prosinca 1998.). Nadalje, od istog broja Biltena HNB-a HAC je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor državna trgovačka društva. Reklasifikacija se odnosi na dio statističke serije od siječnja 2008. ^b Podaci uključuju i kružna izravna ulaganja (engl. *round tripping*), čiji je učinak povećanje izravnih ulaganja u oba smjera (u Republiku Hrvatsku i inozemstvo) za isti iznos. Ta vrsta izravnih ulaganja evidentirana je u prosincu 2008. (825,7 mil. EUR) i kolovozu 2009. (666,5 mil. EUR), pa u skladu s time postoji učinak i na stanje izravnih ulaganja u Republiku Hrvatsku odnosno inozemstvo počevši s tim mjesecima. ^c Revidirani podaci. ^d Preliminarni podaci

Tablica H16: Stanje međunarodnih ulaganja – svodna tablica • Tablica se sastavlja u skladu s metodologijom koju je preporučio Međunarodni monetarni fond u Priručniku za platnu bilancu (*Balance of Payments Manual*, 5. izdanje, 1993.). Izvori podataka su izvješća banaka, trgovačkih društava, Hrvatske narodne banke i Zagrebačke burze.

Međunarodna ulaganja Republike Hrvatske i u Republiku Hrvatsku iskazuju se u eurima (EUR) i američkim dolarima (USD). Ovisno o izvoru podataka, preračunavanje vrijednosti iz izvornih valuta u izvještajne obavlja se:

- primjenom tekućeg tečaja ili prosječnoga mjesečnoga srednjeg tečaja Hrvatske narodne banke za transakcije,
- primjenom srednjih tečajeva Hrvatske narodne banke na izvještajni datum za stanja.

Podaci o inozemnim izravnim i portfeljnim vlasničkim ulaganjima kompiliraju se na temelju tržišnih cijena gdje god su one raspoložive. U dijelu koji se odnosi na ulaganja u Republiku Hrvatsku, primjenjuju se tržišne cijene na posljednji dan izvještajnog razdoblja preuzete sa Zagrebačke burze, a u dijelu koji se odnosi na ulaganja u inozemstvo izvještajne jedinice obveznici istraživanja o izravnim i portfeljnim vlasničkim ulaganjima obvezne su prikazivati vrijednosti svojih vlasničkih udjela u inozemstvu koristeći se tržišnim cijenama. Tamo gdje to nije moguće, primjenjuju se knjigovodstvene vrijednosti ukupnoga kapitala poduzeća u vlasništvu izravnih ili portfeljnih ulagača, bilo da je

riječ o ulaganjima u Republiku Hrvatsku ili u inozemstvo (metoda *own funds at book value*).

Portfeljna dužnička ulaganja i ostala ulaganja klasificirana su prema sektorima: Hrvatska narodna banka, država, banke i ostali sektori. Sektor država obuhvaća središnju državu i organe lokalne države. Sektor banke uključuje banke.

Polozice Portfeljna dužnička ulaganja kod Sredstava i kod Obveza obuhvaćaju podatke o ulaganjima rezidenata u dužničke vrijednosne papire koje su izdali nerezidenti (sredstva) i ulaganja nerezidenata u dužničke vrijednosne papire koje su izdali rezidenti (obveze). Podaci o tim ulaganjima zasnovani su na registru inozemnih kredita Hrvatske narodne banke i podacima monetarne statistike.

Podaci o portfeljnim vlasničkim i dužničkim ulaganjima upotpunjuju se podacima koje dostavljaju Središnje klirinško depozitarno društvo i poslovne banke koje obavljaju poslove skrbištva nad vrijednosnim papirima, posebno u dijelu Sredstava ostalih sektora.

Polozice Ostala ulaganja – Trgovinski krediti kod Sredstava i kod Obveza obuhvaćaju potraživanja spomenutih sektora od inozemstva i dugovanja spomenutih sektora inozemstvu s osnove trgovinskih kredita. Izvor podataka je registar kreditnih odnosa s inozemstvom Hrvatske narodne banke.

Polozice Ostala ulaganja – Krediti kod Sredstava i kod Obveza obuhvaćaju podatke o odobrenim i primljenim kreditima

između rezidenata i nerezidenata grupirane po sektorima. Izvor podataka je registar kreditnih odnosa s inozemstvom Hrvatske narodne banke.

Pozicija Ostala ulaganja – Gotovina i depoziti kod Sredstava pokazuje stanja ukupnih likvidnih deviznih sredstava banaka ovlaštenih za poslovanje s inozemstvom umanjena za dio deviznih sredstava koja banke deponiraju kao dio obvezne pričuve. Osim potraživanja banaka od inozemstva, prikazana su i potraživanja sektora država od inozemstva. Izvor podataka su izvješća države i banaka. Za ostale sektore upotrebljavaju se tromjesečni

podaci Banke za međunarodne namire.

Pozicija Ostala ulaganja – Gotovina i depoziti kod Obveza pokazuje stanja ukupnih deviznih i kunskih obveza prikazanih sektora prema inozemstvu na osnovi tekućih računa, oročenih depozita i depozita s otkaznim rokom, depozita po viđenju te depozitnog novca. Izvor podataka su izvješća banaka.

Pozicija Međunarodne pričuve HNB-a sastavlja se na osnovi izvješća Direkcije računovodstva Hrvatske narodne banke koje sadržava podatke o njihovim stanjima i promjenama.

Tablica H17: Stanje međunarodnih ulaganja – izravna ulaganja^a

u milijunima eura

	2005.	2006.	2007.	2008. ^b	2009. ^b	2010.	
						1.tr. ^b	2.tr. ^c
Izravna ulaganja, neto	-10.602,2	-18.948,7	-28.246,4	-19.156,9	-21.380,1	-21.937,6	-21.109,1
1. Izravna ulaganja u inozemstvo	1.729,8	1.833,3	2.365,1	3.513,8	4.055,6	4.156,2	4.243,4
1.1. Vlasnička ulaganja i zadržana dobit	1.610,5	1.725,2	2.264,1	3.324,0	3.964,7	4.061,8	4.116,7
1.1.1. Sredstva	1.610,5	1.725,2	2.264,1	3.324,0	3.964,7	4.061,8	4.116,7
1.1.2. Obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2. Ostala ulaganja	119,3	108,2	101,0	189,7	90,9	94,4	126,7
1.2.1. Sredstva	138,0	144,8	175,4	220,2	213,0	235,7	274,1
1.2.2. Obveze	18,7	36,6	74,4	30,5	122,1	141,3	147,4
1.3. Financijski derivati (neto)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Izravna ulaganja u Hrvatsku	12.332,0	20.782,0	30.611,5	22.670,7	25.435,7	26.093,8	25.352,5
2.1. Vlasnička ulaganja i zadržana dobit	9.920,2	17.961,2	26.777,2	16.889,6	18.222,5	18.828,6	18.376,7
2.1.1. Sredstva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1.2. Obveze	9.920,2	17.961,2	26.777,2	16.889,6	18.222,5	18.828,6	18.376,7
2.2. Ostala ulaganja	2.411,8	2.820,7	3.834,3	5.781,1	7.213,2	7.265,3	6.975,7
2.2.1. Sredstva	20,1	21,1	24,2	24,3	52,9	67,5	98,9
2.2.2. Obveze	2.431,9	2.841,8	3.858,5	5.805,4	7.266,0	7.332,8	7.074,6
2.3. Financijski derivati (neto)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

^a Podaci uključuju i kružna izravna ulaganja (engl. *round tripping*), čiji je učinak povećanje izravnih ulaganja u oba smjera (u Republiku Hrvatsku i inozemstvo) za isti iznos. Ta vrsta izravnih ulaganja evidentirana je u prosincu 2008. (825,7 mil. EUR) i kolovozu 2009. (666,5 mil. EUR), pa u skladu s time postoji učinak i na stanje izravnih ulaganja u Republiku Hrvatsku odnosno inozemstvo počevši s tim mjesecima. ^b Revised podaci. ^c Preliminarni podaci

Tablica H18: Stanje međunarodnih ulaganja – portfeljna ulaganja^a

u milijunima eura

	2005.	2006. ^b	2007. ^b	2008. ^b	2009. ^b	2010.	
						1.tr. ^b	2.tr. ^c
Portfeljna ulaganja, neto	-3.375,7	-2.930,7	-2.695,6	-2.231,0	-2.431,2	-1.896,0	-2.193,9
1. Sredstva	2.155,7	2.486,9	3.250,9	2.648,0	3.410,0	3.517,2	3.222,8
1.1. Ulaganja u dionice i vlasničke udjele	379,6	559,3	1.745,5	663,4	794,0	1.058,3	1.069,8
1.1.1. Banke	5,9	6,7	8,3	11,6	12,8	8,1	13,2
1.1.2. Ostali sektori	373,7	552,6	1.737,2	651,8	781,1	1.050,2	1.056,6
1.2. Ulaganja u dužničke vrijednosne papire	1.776,1	1.927,6	1.505,4	1.984,6	2.616,1	2.458,9	2.153,0
2. Obveze	5.531,4	5.417,6	5.946,5	4.879,0	5.841,2	5.413,1	5.416,7
2.1. Ulaganja u dionice i vlasničke udjele	647,5	1.012,8	1.522,3	613,8	657,6	694,0	603,7
2.1.1. Banke	59,8	143,2	164,7	66,5	62,4	60,2	63,4
2.1.2. Ostali sektori	587,7	869,5	1.357,6	547,3	595,2	633,8	540,3
2.2. Ulaganja u dužničke vrijednosne papire	4.883,8	4.404,8	4.424,2	4.265,2	5.183,7	4.719,2	4.813,0
2.2.1. Obveznice	4.883,8	4.404,8	4.424,2	4.265,2	5.183,7	4.719,2	4.813,0
2.2.1.1. Država	3.663,4	3.109,1	2.756,9	2.621,9	3.572,5	3.119,8	3.217,4
2.2.1.2. Banke	456,6	457,9	459,0	456,8	0,0	0,0	0,0
2.2.1.3. Ostali sektori	763,9	837,8	1.208,3	1.186,4	1.611,1	1.599,4	1.595,5
2.2.2. Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2.1. Ostali sektori	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

^a Počevši od Biltene HNB-a broj 146 HBOR je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor nebankske financijske institucije. Reklasifikacija se odnosi na cijelu statističku seriju (od prosinca 1998.). Nadalje, od istog broja Biltene HNB-a HAC je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor državna trgovačka društva. Reklasifikacija se odnosi na dio statističke serije od siječnja 2008. ^b Revidirani podaci. ^c Preliminarni podaci

Tablica H19: Stanje međunarodnih ulaganja – ostala ulaganja^a

u milijunima eura

	2005.	2006.	2007.	2008.	2009. ^b	2010.	
						1.tr. ^b	2.tr. ^c
Ostala ulaganja, neto	-13.689,0	-16.882,1	-18.067,8	-22.863,7	-25.757,8	-26.654,9	-26.891,6
1. Sredstva	4.737,6	5.108,5	6.504,2	6.985,5	6.258,6	5.731,3	5.959,1
1.1. Trgovinski krediti	262,9	230,5	248,9	224,7	123,8	114,1	107,1
1.1.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.2. Ostali sektori	262,9	230,5	248,9	224,7	123,8	114,1	107,1
Dugoročni krediti	190,9	177,5	228,8	202,6	96,8	91,2	86,8
Kratkoročni krediti	72,0	53,0	20,1	22,1	27,0	22,9	20,3
1.2. Krediti	146,2	239,5	296,4	435,9	382,3	391,1	403,3
1.2.1. Hrvatska narodna banka	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
Dugoročni krediti	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
1.2.2. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2.3. Banke	113,2	188,5	214,8	285,3	268,7	270,8	274,6
Dugoročni krediti	85,3	140,0	160,0	193,6	232,2	229,7	231,6
Kratkoročni krediti	27,9	48,5	54,8	91,7	36,5	41,1	43,0
1.2.4. Ostali sektori	32,3	50,4	81,1	150,0	113,1	119,7	128,1
Dugoročni krediti	32,0	50,2	81,0	146,8	112,8	117,3	112,9
Kratkoročni krediti	0,3	0,2	0,1	3,3	0,2	2,4	15,2
1.3. Gotovina i depoziti	4.328,5	4.638,3	5.958,9	6.324,9	5.752,5	5.226,1	5.448,6
1.3.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.3.2. Banke	3.112,2	3.499,9	4.715,1	4.863,6	4.442,9	3.952,7	4.166,9
1.3.3. Ostali sektori	1.216,3	1.138,3	1.243,8	1.461,3	1.309,6	1.273,4	1.281,7
1.4. Ostala aktiva	0,0	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Obveze	18.426,6	21.990,6	24.572,1	29.849,2	32.016,4	32.386,2	32.850,7
2.1. Trgovinski krediti	249,5	244,9	337,8	367,5	339,9	354,5	341,9
2.1.1. Država	2,6	1,9	1,2	0,7	0,0	0,0	0,0
Dugoročni krediti	2,6	1,9	1,2	0,7	0,0	0,0	0,0
Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1.2. Ostali sektori	246,9	243,0	336,6	366,7	339,9	354,5	341,9
Dugoročni krediti	219,1	207,0	305,5	327,2	311,7	316,8	308,2
Kratkoročni krediti	27,8	35,9	31,1	39,5	28,2	37,6	33,7
2.2. Krediti	14.541,4	17.347,4	20.088,8	24.343,4	25.348,4	25.972,9	26.122,7
2.2.1. Hrvatska narodna banka	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit i zajmovi MMF-a	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2. Država	2.486,7	2.559,0	2.613,7	1.574,6	1.592,7	1.839,2	1.804,5
Dugoročni krediti	2.486,7	2.559,0	2.613,7	1.542,9	1.592,7	1.839,2	1.804,5
Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	31,7	0,0	0,0	0,0
2.2.3. Banke	4.889,2	5.368,9	4.276,8	4.496,7	4.352,8	4.604,7	4.715,4
Dugoročni krediti	3.822,9	4.217,4	3.565,2	3.374,7	3.542,3	3.515,8	3.696,2
Kratkoročni krediti	1.066,3	1.151,6	711,7	1.122,0	810,5	1.088,9	1.019,2
2.2.4. Ostali sektori	7.165,5	9.419,4	13.198,2	18.272,0	19.402,9	19.529,0	19.602,7
Dugoročni krediti	6.964,8	9.187,2	12.371,2	17.589,5	18.644,0	18.786,5	18.993,5
Kratkoročni krediti	200,8	232,2	827,1	682,5	759,0	742,4	609,3
2.3. Gotovina i depoziti	3.635,6	4.398,4	4.145,5	5.138,3	6.328,1	6.058,9	6.386,1
2.3.1. Hrvatska narodna banka	2,6	2,6	2,3	2,3	1,1	1,2	1,3
2.3.2. Banke	3.633,0	4.395,8	4.143,2	5.125,5	6.327,0	6.057,7	6.384,9
2.3.3. Ostali sektori	0,0	0,0	0,0	10,6	0,0	0,0	0,0
2.4. Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

^a Počevši od Biltena HNB-a broj 146 HBOR je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor nebankarske financijske institucije. Reklasifikacija se odnosi na cijelu statističku seriju (od prosinca 1998.). Nadalje, od istog broja Biltena HNB-a HAC je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor državna trgovačka društva. Reklasifikacija se odnosi na dio statističke serije od siječnja 2008. ^b Revidirani podaci. ^c Preliminarni podaci

I. Državne financije – izabrani podaci

Tablica I1: Konsolidirana središnja država prema razinama državne vlasti^a
u milijunima kuna

	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.			
						III.	VI.	VII.	VIII.
1. PRIHODI (A + B)	92.642,5	100.392,6	113.386,2	120.036,7	114.086,9	9.476,6	8.659,4	9.797,3	9.645,5
A) Državni proračun	85.653,0	95.234,1	108.297,0	115.766,5	110.251,2	9.216,1	8.445,0	9.452,9	9.351,7
B) Izvanproračunski korisnici	6.989,5	5.158,5	5.089,2	4.270,2	3.835,7	260,5	214,4	344,4	293,8
1. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje	38,0	293,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje	863,9	848,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Hrvatski zavod za zapošljavanje	18,9	18,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Hrvatske vode	1.227,8	1.526,9	2.041,2	2.105,0	1.954,3	157,9	134,1	148,5	162,7
5. Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost	214,7	659,8	1.102,9	1.221,2	1.168,6	69,8	63,3	83,1	115,9
6. Hrvatske autoceste	2.547,0	1.271,1	1.375,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
7. Hrvatske ceste	1.474,7	64,7	119,9	81,0	112,8	12,2	2,6	3,4	5,8
8. Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka	367,4	409,6	391,4	808,3	566,5	19,9	10,4	108,8	6,2
9. Hrvatski fond za privatizaciju	237,0	65,9	58,3	54,7	33,5	0,7	4,0	0,6	3,2
2. RASHODI (A + B)	92.332,1	98.751,4	109.075,0	118.686,0	120.553,9	11.130,9	9.282,5	10.433,5	9.615,1
A) Državni proračun	86.715,6	91.979,7	103.004,9	113.309,5	116.255,2	10.822,8	9.009,0	9.997,1	9.268,3
B) Izvanproračunski korisnici	5.616,5	6.771,7	6.070,1	5.376,5	4.298,7	308,1	273,6	436,4	346,8
1. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje	382,2	565,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje	914,3	931,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Hrvatski zavod za zapošljavanje	145,9	155,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Hrvatske vode	1.489,5	1.779,1	2.099,0	2.335,4	1.742,1	59,5	152,8	131,7	130,5
5. Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost	172,0	734,8	1.083,3	1.106,7	1.159,1	59,4	54,6	81,1	82,3
6. Hrvatske autoceste	1.085,1	1.272,7	1.509,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
7. Hrvatske ceste	1.062,4	1.226,9	1.241,9	1.592,6	1.048,5	181,0	57,4	214,6	126,9
8. Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka	183,0	27,4	47,8	254,7	267,2	1,2	2,9	1,2	1,3
9. Hrvatski fond za privatizaciju	182,1	78,4	88,2	87,0	81,8	7,0	5,9	7,7	5,8
NETO/BRUTO OPERATIVNI SALDO (1 – 2)	310,3	1.641,2	4.311,2	1.350,7	-6.467,0	-1.654,3	-623,1	-636,2	30,4
3. PROMJENA NETO VRIJEDNOSTI: TRANSAKCIJE (3.1. + 3.2. – 3.3.)	310,3	1.641,2	4.311,2	1.350,7	-6.467,0	-1.654,3	-623,1	-636,2	30,4
3.1. PROMJENA NETO NEFINANCIJSKE IMOVINE	6.699,4	6.108,6	7.811,0	4.228,2	3.601,1	174,1	94,5	292,4	165,4
Nabava	7.024,2	6.836,4	8.378,6	4.713,2	3.926,8	195,6	115,6	324,0	189,9
A) Državni proračun	1.828,8	1.908,5	3.043,9	3.291,5	2.267,4	80,5	59,7	115,4	73,1
B) Izvanproračunski korisnici	5.195,4	4.927,9	5.334,7	1.421,7	1.659,4	115,0	55,9	208,6	116,8
Prodaja	324,8	727,7	567,7	485,0	325,7	21,4	21,1	31,6	24,5
A) Državni proračun	275,1	352,7	498,7	303,4	304,0	21,3	21,1	31,5	24,5
B) Izvanproračunski korisnici	49,6	375,1	69,0	181,6	21,7	0,1	0,1	0,1	0,1
Neto pozajmljivanje/zaduživanje (1 – 2 – 3.1.)	-6.389,1	-4.467,4	-3.499,8	-2.877,5	-10.068,2	-1.828,4	-717,6	-928,6	-134,9
TRANSAKCIJE U FINANCIJSKOJ IMOVINI I OBVEZAMA (FINANCIRANJE) (3.3. – 3.2.)	6.389,1	4.467,4	3.499,8	2.877,5	10.068,2	1.828,4	717,6	928,6	134,9
3.2. PROMJENA NETO FINANCIJSKE IMOVINE	1.609,8	-2.576,7	-2.939,2	2.776,6	7.363,9	684,0	-12,0	11.069,3	-99,9
3.2.1. Tuzemna imovina	1.614,6	-2.593,4	-2.957,2	2.764,1	7.361,5	684,0	-12,8	11.069,3	-99,9
A) Državni proračun	1.747,7	-3.063,9	-3.752,8	1.690,5	6.823,2	523,3	-2,7	10.342,8	-96,1
B) Izvanproračunski korisnici	-133,1	470,5	795,6	1.073,6	538,3	160,7	-10,1	726,5	-3,8
3.2.2. Inozemna imovina	-4,9	16,7	18,0	12,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
A) Državni proračun	-4,9	16,7	18,0	12,4	2,3	0,0	0,8	0,0	0,0
B) Izvanproračunski korisnici	0,0	0,0	0,0	0,0	2,3	0,0	0,8	0,0	0,0
3.2.3. Monetarno zlato i SDR	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3.3. PROMJENA NETO OBVEZA	7.998,8	1.890,7	560,6	5.654,1	17.432,0	2.512,4	705,6	11.997,9	35,0
3.3.1. Tuzemne obveze	12.041,7	5.282,8	2.017,1	6.795,7	10.130,2	2.465,6	968,8	5.098,9	-65,2
A) Državni proračun	10.591,6	3.166,3	1.477,6	5.656,6	9.576,6	2.376,3	969,4	4.266,9	-58,5
B) Izvanproračunski korisnici	1.450,1	2.116,5	539,5	1.139,1	553,6	89,3	-0,6	832,0	-6,7

	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.			
						III.	VI.	VII.	VIII.
3.3.2. Inozemne obveze	-4.042,8	-3.392,1	-1.456,5	-1.141,7	7.301,8	46,9	-263,2	6.899,1	100,2
A) Državni proračun	-5.080,6	-3.943,2	-2.980,2	-1.445,8	6.878,4	52,5	-230,5	6.908,5	100,5
B) Izvanproračunski korisnici	1.037,8	551,2	1.523,7	304,1	423,4	-5,7	-32,7	-9,5	-0,3

^a HAC je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor državna trgovačka društva. Reklasifikacija se odnosi na statističku seriju od, uključujući, siječnja 2008. Metodološka obrazloženja nalaze se u Mjesečnom statističkom prikazu Ministarstva financija. Napomena: Na gotovinskom načelu.

Izvor: MF

Tablica I2: Operacije državnog proračuna^a
u milijunima kuna

	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.			
						III.	VI.	VII.	VIII.
1. PRIHODI	85.653,0	95.235,6	108.320,6	115.772,7	110.257,9	9.216,1	8.445,5	9.452,9	9.356,6
1.1. Porezi	50.687,6	58.469,1	64.234,5	69.572,7	63.678,9	5.551,9	4.889,3	5.536,7	5.654,7
1.2. Socijalni doprinosi	31.301,3	33.877,1	37.203,5	40.703,5	39.994,7	3.185,5	3.172,5	3.334,7	3.259,3
1.3. Pomoći	27,5	196,0	428,0	468,6	616,3	54,1	32,2	77,6	24,8
1.4. Ostali prihodi	3.636,6	2.693,3	6.454,5	5.027,8	5.968,0	424,5	351,5	504,0	417,8
2. RASHODI	87.857,5	95.950,0	108.007,6	115.292,4	117.924,0	11.043,2	9.146,6	10.198,6	9.435,2
2.1. Naknade zaposlenima	23.182,6	24.313,9	27.545,1	29.948,5	31.289,3	2.613,4	2.554,1	2.801,7	2.510,8
2.2. Korištenje dobara i usluga	4.951,9	6.069,1	7.162,4	8.113,7	7.363,8	675,2	517,4	730,0	549,5
2.3. Potrošnja dugotrajne imovine	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.4. Kamate	4.387,0	4.713,6	4.535,0	4.683,2	5.225,2	967,9	355,6	310,4	351,2
2.5. Subvencije	5.248,7	5.670,8	6.492,0	6.859,5	6.710,0	881,7	418,4	656,4	432,3
2.6. Pomoći	3.796,8	6.653,0	8.363,2	5.783,1	5.559,6	494,9	349,5	526,9	445,3
2.7. Socijalne naknade	41.358,5	43.444,6	48.176,0	52.593,2	56.148,5	4.843,2	4.638,9	4.625,8	4.658,1
2.8. Ostali rashodi	4.931,9	5.085,0	5.733,9	7.311,2	5.627,6	567,0	312,6	547,5	488,0
3. PROMJENA NETO VRIJEDNOSTI: TRANSAKCIJE	-2.204,5	-714,4	313,0	480,2	-7.666,0	-1.827,1	-701,1	-745,7	-78,6
3.1. Promjena neto nefinancijske imovine	1.553,7	1.555,8	2.545,2	2.988,1	1.963,4	59,2	38,6	83,9	48,7
3.1.1. Dugotrajna imovina	1.517,0	1.595,1	2.625,7	2.719,5	1.839,7	56,6	37,5	84,8	50,6
3.1.2. Zalihe	0,0	-80,2	-161,4	79,4	35,4	-0,1	-0,5	-2,2	-0,7
3.1.3. Pohranjene vrijednosti	7,2	7,8	9,6	10,1	8,9	0,9	0,0	0,5	0,0
3.1.4. Neproizvedena imovina	29,5	33,1	71,3	179,1	79,3	1,7	1,6	0,7	-1,3
3.2. Promjena neto financijske imovine	1.752,8	-3.047,2	-3.734,8	1.702,9	6.825,5	542,6	-0,8	10.345,9	-85,3
3.2.1. Tuzemna imovina	1.757,7	-3.063,9	-3.752,8	1.690,5	6.823,2	542,6	-1,6	10.345,9	-85,3
3.2.2. Inozemna imovina	-4,9	16,7	18,0	12,4	2,3	0,0	0,8	0,0	0,0
3.2.3. Monetarno zlato i SDR	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3.3. Promjena neto obveza	5.510,9	-777,0	-1.502,6	4.210,8	16.455,0	2.428,8	738,9	11.175,4	41,9
3.3.1. Tuzemne obveze	10.591,6	3.166,3	1.477,6	5.656,6	9.576,6	2.376,3	969,4	4.266,9	-58,5
3.3.2. Inozemne obveze	-5.080,6	-3.943,2	-2.980,2	-1.445,8	6.878,4	52,5	-230,5	6.908,5	100,5

^a HAC je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor državna trgovačka društva. Reklasifikacija se odnosi na statističku seriju od, uključujući, siječnja 2008. Metodološka obrazloženja nalaze se u Mjesečnom statističkom prikazu Ministarstva financija. Napomena: Na gotovinskom načelu.

Izvor: MF

Tablica I3: Dug središnje države^a

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2005. XII.	2006. XII.	2007. XII.	2008. XII.	2009. XII.*	2010.				
						III.*	IV.*	V.*	VI.*	VII.
1. Unutarnji dug središnje države	54.794,2	59.688,4	63.240,9	67.996,8	78.268,1	82.364,9	82.778,9	83.753,8	84.686,5	89.617,7
1.1. Unutarnji dug Republike Hrvatske	50.840,7	54.490,4	56.883,1	64.961,8	74.473,7	78.555,9	78.976,5	79.909,0	80.968,9	85.207,0
Trezorski zapisi	12.278,0	12.412,9	11.740,6	14.440,7	18.802,5	20.745,5	20.409,7	20.794,2	21.444,6	20.193,9
Instrumenti tržišta novca	0,9	–	–	10,7	19,3	20,3	21,3	20,7	20,7	20,7
Obveznice	31.151,8	35.249,6	39.273,5	39.306,7	39.369,3	41.788,6	41.931,7	42.006,2	41.873,1	48.274,3
Krediti Hrvatske narodne banke	1,4	0,9	1,0	2,2	2,9	–	0,1	–	–	–
Krediti banaka	7.408,6	6.827,0	5.867,9	11.201,5	16.279,8	16.001,6	16.613,6	17.087,9	17.630,5	16.718,1
1.2. Unutarnji dug republičkih fondova	3.953,5	5.198,0	6.357,8	3.035,0	3.794,4	3.809,1	3.802,4	3.844,8	3.717,6	4.410,7
Instrumenti tržišta novca	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Obveznice	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Krediti banaka	3.953,5	5.198,0	6.357,8	3.035,0	3.794,4	3.809,1	3.802,4	3.844,8	3.717,6	4.410,7
2. Inozemni dug središnje države	45.164,3	41.494,8	39.610,7	30.259,7	37.501,0	35.851,8	35.803,9	36.282,8	35.961,8	42.374,0
2.1. Inozemni dug Republike Hrvatske	36.414,5	32.556,6	29.424,0	28.459,4	35.785,8	34.127,2	34.091,8	34.572,8	34.297,3	40.697,0
Instrumenti tržišta novca	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Obveznice	27.020,1	22.836,9	20.397,3	18.768,2	26.101,8	22.647,6	22.694,0	23.079,1	23.125,9	29.616,6
Krediti	9.394,5	9.719,7	9.026,7	9.691,2	9.684,0	11.479,6	11.397,8	11.493,7	11.171,4	11.080,4
2.2. Inozemni dug republičkih fondova	8.749,8	8.938,2	10.186,7	1.800,3	1.715,3	1.724,6	1.712,1	1.710,0	1.664,5	1.677,0
Instrumenti tržišta novca	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Obveznice	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Krediti	8.749,8	8.938,2	10.186,7	1.800,3	1.715,3	1.724,6	1.712,1	1.710,0	1.664,5	1.677,0
3. Ukupno (1+2)	99.958,5	101.183,1	102.851,6	98.256,5	115.769,2	118.216,8	118.582,9	120.036,6	120.648,2	131.991,7
Dodatak: Izdana jamstva Republike Hrvatske										
– domaća	5.880,2	7.660,3	8.110,6	13.299,2	15.692,5	18.563,9	18.947,1	19.244,3	19.043,8	18.910,2
– inozemna	13.853,9	14.303,7	19.024,2	31.406,6	34.908,9	35.450,6	35.765,3	36.277,1	35.601,1	37.613,9

^a Počevši od Biltena HNB-a broj 146 HBOR je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor nebankarske financijske institucije, a HAC je reklasificiran iz podsektora republički fondovi u podsektor državna trgovačka društva. U ovoj tablici dug HBOR-a u dijelu 2. Inozemni dug središnje države reklasificiran je od, uključujući, prosinca 1998., u dijelu 1. Unutarnji dug središnje države reklasificiran je od, uključujući, lipnja 1999., a dug HAC-a reklasificiran je od, uključujući, siječnja 2008.

Tablica I3: Dug središnje države • Počevši od Biltena broj 154 izvršena je revizija podataka u tablici.

Dug središnje države sastoji se od unutarnjeg i inozemnog duga.

Izvori su podataka za unutarnji dug središnje države Ministarstvo financija, u dijelu koji se odnosi na trezorske zapise i obveznice, te Hrvatska narodna banka, u dijelu koji se odnosi na instrumente tržišta novca, kredite banaka i na kredite Hrvatske narodne banke.

Stanje trezorskih zapisa uključuje trezorske zapise Ministarstva financija izražene u kunama, eurozapise Ministarstva financija i trezorske zapise Ministarstva financija indeksirane uz euro, sve s rokom dospijeca do godine dana. Stanja eurozapisa uključuju obračunate nedospjele kamate. Kod trezorskih zapisa u kunama i trezorskih zapisa indeksiranih uz euro razlika između nominalne vrijednosti i vrijednosti izdanja čini obračunate nedospjele kamate, koje su raspoređene duž životnog vijeka instrumenta pomoću metode jednostavnoga kamatnog računa (tj. linearno) i metode brojenja dana prema kojoj je stvarni broj dana podijeljen s 360.

Stanje obveznica uključuje obveznice središnje države izdane na domaćem tržištu, trezorske zapise Ministarstva financija s rokom dospijeca duljim od jedne godine i dio ukupnih obveznica središnje države izdanih u inozemstvu koji je na kraju

izvještajnog razdoblja u vlasništvu rezidentnih institucionalnih jedinica. Kod trezorskih zapisa s rokom dospijeca duljim od jedne godine razlika između nominalne vrijednosti i vrijednosti izdanja čini obračunate nedospjele kamate, koje su raspoređene duž životnog vijeka instrumenta metodom složenoga kamatnog računa. Stanja obveznica središnje države uključuju obračunate nedospjele kamate.

Stanje kredita banaka od siječnja 2004. sadrži, uz nedospjelu glavnica, i obračunate nedospjele kamate.

Izvor podataka za inozemni dug središnje države jest statistika inozemnog duga koju sastavlja Hrvatska narodna banka.

U dodatku je naveden podatak o izdanim jamstvima Republike Hrvatske. Izvor su podataka o domaćim jamstvima statistička izvješća banaka, a o inozemnim jamstvima statistika inozemnog duga koju sastavlja Hrvatska narodna banka.

Iznimno od navedenog u dijelu "Klasifikacija i iskazivanje podataka o potraživanjima i obvezama" u ovoj je tablici dug Hrvatskih cesta, Hrvatskih autocesta i Državne agencije za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka u dijelu 2. Inozemni dug središnje države, reklasificiran iz podsektora Republika Hrvatska u podsektor republički fondovi od, uključujući, prosinca 1998., a u dijelu 1. Unutarnji dug središnje države reklasificiran je od, uključujući, prosinca 2002.

J. Nefinancijske statistike – izabrani podaci

Tablica J1: Indeksi potrošačkih cijena i cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima

Godina	Mjesec	Bazni indeksi, 2005. = 100			Lančani indeksi				Godišnji mjesečni indeksi			
		Indeksi potrošačkih cijena			Indeksi potrošačkih cijena ^a			Cijene pri proizvođačima ^b	Indeksi potrošačkih cijena ^c			Cijene pri proizvođačima ^b
		Ukupno	Dobra	Usluge	Ukupno	Dobra	Usluge		Ukupno	Dobra	Usluge	
1996.	prosinac	100,0	100,2	99,5	100,3	103,4	102,3	108,7	101,5
1997.	prosinac	100,7	100,3	102,3	99,9	103,8	102,7	108,2	101,6
1998.	prosinac	82,1	84,6	73,7	100,3	100,4	100,0	100,0	105,4	104,3	109,2	97,9
1999.	prosinac	85,3	87,2	78,5	100,6	100,8	100,0	100,3	103,9	103,1	106,5	105,9
2000.	prosinac	90,0	92,0	82,8	100,4	100,4	100,1	100,2	105,5	105,5	105,5	111,2
2001.	prosinac	92,1	93,2	88,5	100,4	100,4	100,5	99,0	102,4	101,3	106,8	96,9
2002.	prosinac	93,8	94,2	92,6	100,4	100,6	99,6	99,9	101,8	101,1	104,6	102,3
2003.	prosinac	95,4	95,7	94,6	100,3	100,2	100,5	100,0	101,7	101,6	102,2	101,0
2004.	prosinac	98,0	98,0	98,0	100,7	100,9	100,2	99,3	102,7	102,5	103,6	104,8
2005.	prosinac	101,6	101,4	102,0	100,5	100,5	100,5	99,7	103,6	103,5	104,1	102,7
2006.	prosinac	103,7	102,8	106,4	100,0	100,0	100,2	100,0	102,0	101,4	104,2	101,9
2007.	prosinac	109,7	109,5	110,0	101,2	101,2	101,3	100,4	105,8	106,6	103,4	105,9
2008.	prosinac	112,8	112,2	114,7	99,4	99,1	100,5	98,7	102,9	102,4	104,3	104,3
2009.	listopad	115,1	114,8	116,9	100,1	100,2	99,6	99,8	101,3	100,5	104,0	98,6
	studen	115,6	115,4	117,1	100,4	100,5	100,2	100,1	101,8	101,3	104,0	100,2
	prosinac	114,9	114,5	117,3	99,4	99,3	100,2	100,0	101,9	101,3	103,9	101,6
2010.	siječanj	115,5	115,1	117,7	100,5	100,5	100,4	101,3	101,1	100,9	102,1	103,0
	veljača	115,7	115,4	117,9	100,2	100,2	100,2	99,9	100,7	100,4	101,9	102,7
	ožujak	116,2	116,0	117,7	100,4	100,6	99,8	101,0	100,9	100,7	101,9	105,0
	travanj	116,7	116,8	117,2	100,4	100,7	99,5	100,6	100,6	100,3	101,6	105,1
	svibanj	117,0	117,0	117,8	100,2	100,2	100,5	100,5	100,8	100,6	101,8	104,9
	lipanj	116,9	116,5	119,1	99,9	99,6	101,1	100,4	100,7	100,3	101,9	104,4
	srpanj	116,4	115,5	120,7	99,6	99,2	101,3	100,0	101,1	100,7	101,9	103,8
	kolovoz	116,2	115,2	120,9	99,8	99,7	100,2	100,3	100,9	100,7	101,7	103,3
	rujan	116,6	116,3	118,5	100,3	100,9	98,0	100,4	101,4	101,5	101,0	104,4

^a Od siječnja 1992. do prosinca 1997. godine podaci se odnose na indeks cijena na malo. ^b Od siječnja 2005. revidirani podaci zbog izmjene metodologije Državnog zavoda za statistiku. ^c Od siječnja 1992. do prosinca 1998. godine podaci se odnose na indeks cijena na malo.

Izvor: DZS

Tablica J1: Indeksi potrošačkih cijena i cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima • Početkom 2004. godine Državni zavod za statistiku uveo je indeks potrošačkih cijena. Taj je pokazatelj kretanja cijena izrađen u skladu s metodološkim načelima koja su postavili Međunarodna organizacija rada (ILO) i Statistički ured Europske unije (Eurostat). Dana 17. veljače objavljeno je priopćenje o kretanju indeksa potrošačkih cijena u siječnju 2004. te vremenska serija indeksa potrošačkih cijena od siječnja 2001. DZS je naknadno izračunao i vremensku seriju indeksa potrošačkih cijena od siječnja 1998. do prosinca 2000. godine. U skladu s tim DZS je prestao objavljivati indeks cijena na malo i indeks troškova života, čija metodologija izračuna nije u zadovoljavajućoj mjeri bila usklađena s međunarodno prihvaćenim standardima. Osnovne značajke indeksa potrošačkih cijena prikazane su u Okviru 1. u Biltenu HNB-a broj 91 (2004.).

Prosječna godišnja stopa inflacije potrošačkih cijena prikazana je u tablici Ekonomski indikatori u Biltenu HNB-a.

Tablica J2: Temeljni indeksi potrošačkih cijena • Temeljni indeks potrošačkih cijena izračunava se u Državnom zavodu za statistiku, a dobiva se tako da se iz košarice dobara i usluga za izračunavanje ukupnog indeksa potrošačkih cijena isključuje cijene poljoprivrednih proizvoda i administrativno regulirane cijene (među ostalim, tu su svrstane i cijene električne struje i naftnih derivata). Ukupno je isključeno 111 dobara i usluga, čiji udio u košarici za izračunavanje indeksa potrošačkih cijena u 2005. godini iznosi 30,06% (od toga 6,93 postotnih bodova otpada na poljoprivredne proizvode, a 23,13 postotnih bodova na proizvode čije se cijene administrativno reguliraju). Isključivanje se provodi metodom nultog pondera.

Tablica J2: Temeljni indeksi potrošačkih cijena

Godina	Mjesec	Bazni indeksi, 2005. = 100 ^a			Lančani indeksi			Godišnji indeksi		
		Ukupno	Dobra	Usluge	Ukupno	Dobra	Usluge	Ukupno	Dobra	Usluge
1998.	prosinac	87,3	88,6	80,0	99,9	99,9	100,0
1999.	prosinac	89,8	91,1	82,3	100,1	100,1	100,1	102,9	102,9	103,0
2000.	prosinac	92,8	93,9	86,5	100,4	100,4	100,2	103,3	103,0	105,0
2001.	prosinac	93,9	94,6	89,8	99,8	99,7	100,3	101,2	100,8	103,8
2002.	prosinac	95,0	95,6	91,9	100,0	100,1	99,4	101,2	101,0	102,4
2003.	prosinac	96,2	96,4	94,7	100,2	100,1	101,0	101,2	100,9	103,0
2004.	prosinac	98,4	98,5	97,4	100,1	100,1	100,4	102,3	102,2	102,9
2005.	prosinac	101,3	101,4	101,0	100,1	100,0	100,5	103,0	102,9	103,7
2006.	prosinac	103,6	103,6	103,6	99,8	99,7	100,3	102,3	102,2	102,5
2007.	prosinac	108,8	109,1	107,2	100,8	100,8	100,4	105,0	105,3	103,5
2008.	prosinac	113,3	113,5	112,5	99,4	99,3	100,2	104,2	104,0	105,0
2009.	listopad	115,1	115,1	114,7	100,3	100,5	99,1	101,4	101,2	102,3
	studeni	115,0	115,0	114,9	99,9	99,8	100,3	100,9	100,6	102,4
	prosinac	113,6	113,3	115,2	98,8	98,6	100,2	100,2	99,8	102,4
2010.	siječanj	112,9	112,4	115,4	99,4	99,2	100,2	99,7	99,2	102,2
	veljača	112,9	112,3	115,9	100,0	99,9	100,4	99,5	99,0	102,1
	ožujak	113,1	112,7	115,5	100,2	100,3	99,6	99,3	98,7	102,1
	travanj	113,7	113,5	114,7	100,5	100,8	99,3	98,6	98,0	101,8
	svibanj	114,2	113,9	115,7	100,4	100,3	100,9	98,6	97,9	102,1
	lipanj	114,2	113,5	117,7	100,0	99,7	101,7	98,3	97,6	102,0
	srpanj	113,8	112,5	120,6	99,7	99,1	102,5	98,6	97,9	102,3
	kolovoz	113,7	112,3	121,1	99,9	99,8	100,4	98,8	98,2	102,1
	rujan	114,1	113,6	116,5	100,3	101,2	96,2	99,4	99,2	100,7

^a Od siječnja 2007. DZS objavljuje indeks potrošačkih cijena na novoj bazi: 2005. = 100.

Izvor: DZS

Tablica J3: Prosječne mjesečne neto plaće
u tekućim cijenama, u kunama

Godina	Mjesec	Prosječne mjesečne neto plaće	Lančani indeksi	Godišnji mjesečni indeksi	Godišnji kumulativni indeksi
1996.	prosinac	2.217,0	104,4	117,7	111,8
1997.	prosinac	2.544,0	100,8	114,8	116,9
1998.	prosinac	2.935,0	104,6	115,4	112,8
1999.	prosinac	3.262,0	100,9	111,2	114,0
2000.	prosinac	3.499,0	99,9	107,3	108,9
2001.	prosinac	3.582,0	96,6	102,4	106,5
2002.	prosinac	3.839,0	98,0	107,2	105,0
2003.	prosinac	4.045,0	99,8	105,4	105,9
2004.	prosinac	4.312,0	99,1	106,6	105,9
2005.	prosinac	4.473,0	97,3	103,7	104,9
2006.	prosinac	4.735,0	97,0	105,9	105,2
2007.	prosinac	4.958,0	96,6	104,7	105,2
2008.	prosinac	5.410,0	100,3	109,1	107,0
2009.	listopad	5.279,0	100,8	100,3	103,2
	studeni	5.385,0	102,0	99,8	102,9
	prosinac	5.362,0	99,6	99,1	102,6
2010.	siječanj	5.258,0	98,1	99,1	99,1
	veljača	5.157,0	98,1	98,6	98,8
	ožujak	5.359,0	103,9	99,8	99,2
	travanj	5.246,0	97,9	99,1	99,2
	svibanj	5.277,0	100,6	99,1	99,2
	lipanj	5.415,0	102,6	100,8	99,5
	srpanj	5.323,0	98,3	100,3	99,6

Izvor: DZS

Tablica J4: Indeksi pouzdanja, očekivanja i raspoloženja potrošača
indeksni bodovi, originalni podaci

Godina	Mjesec	Kompozitni indeksi			Indeksi odgovora						
		Indeks pouzdanja potrošača	Indeks očekivanja potrošača	Indeks raspoloženja potrošača	I1	I2	I3	I4	I7	I8	I11
1999.	listopad	-33,7	-14,9	-46,3	-38,4	-12,1	-49,9	-17,6	35,5	-50,7	-69,7
2000.	listopad	-20,9	3,5	-32,2	-26,2	1,2	-22,0	5,7	26,9	-48,3	-63,6
2001.	listopad	-27,0	-11,4	-35,6	-29,6	-10,0	-35,9	-12,7	22,9	-41,3	-62,3
2002.	listopad	-25,2	-8,3	-29,3	-22,6	-5,1	-31,2	-11,5	20,1	-34,1	-64,0
2003.	listopad	-22,2	-4,5	-25,0	-21,5	-2,6	-26,5	-6,4	14,7	-27,1	-65,2
2004.	listopad	-23,9	-7,9	-22,0	-19,1	-4,1	-30,5	-11,6	22,5	-16,5	-57,3
2005.	prosinac	-26,4	-13,7	-25,6	-16,4	-5,9	-34,4	-21,5	27,6	-25,9	-50,6
2006.	prosinac	-18,9	-4,7	-15,4	-10,9	1,1	-22,4	-10,5	16,9	-12,9	-49,4
2007.	prosinac	-24,7	-15,5	-24,5	-16,8	-9,8	-31,8	-21,2	12,8	-25,0	-54,8
2008.	prosinac	-42,0	-33,3	-40,9	-30,7	-25,9	-51,8	-40,6	43,4	-40,3	-57,9
2009.	studen	-40,2	-24,6	-42,3	-35,2	-18,0	-52,7	-31,2	53,8	-39,1	-57,8
	prosinac	-46,8	-32,7	-47,6	-35,7	-22,6	-64,5	-42,8	63,9	-42,5	-58,0
2010.	siječanj	-48,5	-35,2	-47,9	-39,5	-26,4	-64,8	-43,9	66,4	-39,5	-57,1
	veljača	-45,5	-30,6	-48,1	-39,3	-23,4	-63,0	-37,7	63,4	-42,0	-57,6
	ožujak	-49,4	-36,2	-50,9	-43,3	-26,2	-67,5	-46,2	67,5	-41,8	-57,7
	travanj	-44,3	-30,0	-48,0	-39,1	-21,2	-64,1	-38,8	59,5	-40,9	-57,6
	svibanj	-40,8	-30,3	-48,4	-39,3	-22,7	-63,4	-37,8	43,9	-42,6	-58,9
	lipanj	-40,8	-31,3	-46,7	-39,3	-24,5	-62,5	-38,1	45,4	-38,4	-55,2
	srpanj	-41,7	-28,5	-44,5	-38,5	-21,0	-60,0	-36,0	47,2	-35,0	-62,6
	kolovoz	-43,0	-31,6	-46,3	-36,3	-21,9	-62,1	-41,3	54,2	-40,6	-54,6
	rujan	-42,6	-30,9	-45,3	-38,2	-21,2	-63,0	-40,5	51,7	-34,7	-56,8
	listopad	-44,4	-32,5	-46,0	-37,0	-21,4	-64,8	-43,6	53,5	-36,1	-58,9

Tablica J4: Indeksi pouzdanja, očekivanja i raspoloženja potrošača • HNB-ova anketa pouzdanja potrošača provodi se od travnja 1999. godine prema metodologiji Europske komisije pod nazivom Zajednički harmonizirani program europskih anketa pouzdanja. Ovo se HNB-ovo anketno istraživanje do travnja 2005. godine provodilo jednom u tromjesečju (u siječnju, travnju, srpnju i listopadu). Od svibnja 2005. godine Hrvatska narodna banka anketno istraživanje provodi svakoga mjeseca, u suradnji s Europskom komisijom, koristeći se njezinom tehnikom i financijskom pomoći. Za izradu i provedbu Ankete odgovorna je jedino Hrvatska narodna banka.

Upitnik sadržava ukupno 23 pitanja kojima se ispituje percepcija potrošača glede promjena ekonomskih pojava s kojima se oni svakodnevno susreću. Na osnovi odgovora iz Ankete o pouzdanju potrošača utvrđuje se vrijednost indeksa odgovora prema zadanoj metodologiji. Iz vrijednosti indeksa odgovora izračunava se i prati kretanje triju kompozitnih indeksa: indeksa pouzdanja potrošača (IPP), indeksa raspoloženja potrošača (IRP) i indeksa očekivanja potrošača (IOP). Svaki navedeni kompozitni indeks za sebe aritmetička je sredina indeksa odgovora (I), tj. prosjek prethodno kvantificiranih odgovora na pojedina pitanja iz ankete:

$$I_i = \sum_z^k r_i \cdot w_i$$

gdje je: r vrijednost odgovora, w udio ispitanika koji su se opredijelili za pojedini odgovor (ponder), i pitanje iz upitnika, z ponudeni/odabrani odgovor, k broj ponudjenih odgovora na

pojedino pitanje.

Vrijednosti navedenih indeksa kreću se u rasponu $-100 < I_i < 100$. Veće vrijednosti indeksa u odnosu na prethodno razdoblje upućuju na porast očekivanja (optimizma) u pogledu specifičnog područja obuhvaćenog pojedinim pitanjem.

U tablici su prikazane vrijednosti odabranih indeksa odgovora na pitanja:

I1: Kako se tijekom proteklih 12 mjeseci promijenila financijska situacija u vašem kućanstvu?

I2: Što očekujete, kako će se tijekom sljedećih 12 mjeseci promijeniti financijska situacija u vašem kućanstvu?

I3: Što mislite, kako se tijekom posljednjih 12 mjeseci promijenila ukupna ekonomska situacija u Hrvatskoj?

I4: Što očekujete, kako će se tijekom sljedećih 12 mjeseci promijeniti ukupna ekonomska situacija u Hrvatskoj?

I7: Što očekujete, kako će se tijekom sljedećih 12 mjeseci promijeniti broj nezaposlenih?

I8: S obzirom na ukupnu ekonomsku situaciju, mislite li da je sada pravo vrijeme za kupnju trajnih dobara za kućanstvo (namještaja, stroja za pranje rublja, televizora i sl.)?

I11: Koliko je vjerojatno da ćete tijekom sljedećih 12 mjeseci uspjati išta uštedjeti?

Komponente kompozitnih indeksa su:

IPP: I2, I4, I7×(-1), I11

IOP: I2, I4

IRP: I1, I3, I8.

Popis banaka i štedionica

1. listopada 2010.

Banke koje imaju odobrenje za rad

1. Banco Popolare Croatia d.d., Zagreb
2. Banka Brod d.d., Slavonski Brod
3. Banka Kovanica d.d., Varaždin
4. Banka splitsko-dalmatinska d.d., Split
5. BKS Bank d.d., Rijeka
6. Centar banka d.d., Zagreb
7. Credo banka d.d., Split
8. Croatia banka d.d., Zagreb
9. Erste & Steiermärkische Bank d.d., Rijeka
10. Hrvatska poštanska banka d.d., Zagreb
11. Hypo Alpe-Adria-Bank d.d., Zagreb
12. Imex banka d.d., Split
13. Istarska kreditna banka Umag d.d., Umag
14. Jadranska banka d.d., Šibenik
15. Karlovačka banka d.d., Karlovac
16. Kreditna banka Zagreb d.d., Zagreb
17. Međimurska banka d.d., Čakovec
18. Nava banka d.d., Zagreb
19. OTP banka Hrvatska d.d., Zadar
20. Partner banka d.d., Zagreb
21. Podravska banka d.d., Koprivnica
22. Primorska banka d.d., Rijeka
23. Privredna banka Zagreb d.d., Zagreb
24. Raiffeisenbank Austria d.d., Zagreb
25. Samoborska banka d.d., Samobor
26. Slatinska banka d.d., Slatina
27. Société Générale – Splitska banka d.d., Split
28. Štedbanka d.d., Zagreb
29. Vaba d.d. banka Varaždin, Varaždin
30. Veneto banka d.d., Zagreb
31. Volksbank d.d., Zagreb
32. Zagrebačka banka d.d., Zagreb

Štedne banke koje imaju odobrenje za rad

1. Obrtnička štedna banka d.d., Zagreb
2. A štedna banka malog poduzetništva d.d., Zagreb

Stambene štedionice koje imaju odobrenje za rad

1. HPB – Stambena štedionica d.d., Zagreb
2. PBZ stambena štedionica d.d., Zagreb
3. Prva stambena štedionica d.d., Zagreb
4. Raiffeisen stambena štedionica d.d., Zagreb
5. Wüstenrot stambena štedionica d.d., Zagreb

Ostale institucije

1. Hrvatska banka za obnovu i razvitak, Zagreb, posluje u skladu sa Zakonom o Hrvatskoj banci za obnovu i razvitak (NN, br. 138/2006.)

Predstavništva inozemnih banaka

1. BKS Bank AG, Zagreb
2. Commerzbank Aktiengesellschaft, Zagreb
3. Deutsche Bank AG, Zagreb
4. LHB Internationale Handelsbank AG, Zagreb
5. Union de Banques Arabes et Françaises – UBAF, Zagreb

Banke i štedionice u stečaju

Naziv banke/štedionice	Datum otvaranja stečaja
1. Agroobrtnička banka d.d., Zagreb	14.6.2000.
2. Alpe Jadran banka d.d., Split	15.5.2002.
3. Cibalae banka d.d., Vinkovci	20.10.2000.
4. Glumina banka d.d., Zagreb	30.4.1999.
5. Gradska banka d.d., Osijek	3.5.1999.
6. Hrvatska gospodarska banka d.d., Zagreb	19.4.2000.
7. Ilirija banka d.d., Zagreb	6.4.1999.
8. Komercijalna banka d.d., Zagreb	30.4.1999.
9. Međimurska štedionica d.d., Čakovec	17.3.2004.
10. Trgovačko-turistička banka d.d., Split	8.9.2000.
11. Županijska banka d.d., Županja	3.5.1999.

Banke i štedionice u likvidaciji

Naziv banke/štedionice	Datum pokretanja likvidacije
1. Investicijsko-komercijalna štedionica d.d., Zagreb	31.5.2000.
2. Križevačka banka d.d., Križevci	3.1.2005.
3. Primus banka d.d., Zagreb	23.12.2004.
4. Štedionica Dora d.d., Zagreb	1.1.2002.
5. Štedionica Zlatni vrutak d.d., Zagreb	28.12.2001.

Banke i štedionice koje su izgubile odobrenje za rad, a nisu pokrenule postupak likvidacije

Naziv banke/štedionice	Datum oduzimanja odobrenja za rad
1. Hibis štedionica d.d., Zagreb	7.3.2001.
2. Marvil štedionica d.d., Zagreb	8.6.2001.
3. Zagrebačka štedionica d.d., Zagreb	22.3.2000.

Članovi Savjeta i rukovodstvo Hrvatske narodne banke

1. October 2010.

Članovi Savjeta Hrvatske narodne banke

Predsjednik Savjeta	dr. sc. Željko Rohatinski
Članovi Savjeta	prof. dr. Boris Cota Davor Holjevac prof. dr. Vlado Leko dr. sc. Branimir Lokin dr. sc. Željko Lovrinčević Relja Martić mr. sc. Adolf Matejka prof. dr. Silvije Orsag mr. sc. Tomislav Presečan prof. dr. Jure Šimović dr. sc. Sandra Švaljek prof. dr. Mladen Vedriš prof. dr. Boris Vujčić

Rukovodstvo Hrvatske narodne banke

Guverner	dr. sc. Željko Rohatinski
Zamjenik guvernera	prof. dr. Boris Vujčić
Viceguverner	Davor Holjevac
Viceguverner	Relja Martić
Viceguverner	mr. sc. Adolf Matejka
Viceguverner	mr. sc. Tomislav Presečan

Izvršni direktori

Sektor za istraživanja i statistiku	mr. sc. Ljubinko Jankov
Sektor za centralnobankarske operacije	mr. sc. Irena Kovačec
Sektor za devizne poslove	
Sektor bonitetne regulative i nadzora banaka	Željko Jakuš
Sektor za planiranje, kontroling i računovodstvo	mr. sc. Diana Jakelić
Sektor platnog prometa	Neven Barbaroša
Sektor za informatičke tehnologije	dr. sc. Mario Žgela
Sektor podrške poslovanju	Boris Ninić
Sektor za međunarodnu suradnju	mr. sc. Michael Faulend

Kratice i znakovi

Kratice

BDP	– bruto domaći proizvod
BDV	– bruto dodana vrijednost
BZ	– blagajnički zapisi
DAB	– Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka
dep.	– depoziti
DZS	– Državni zavod za statistiku
EK	– Europska komisija
EMU	– Ekonomska i monetarna unija
engl.	– engleski
ESB	– Europska središnja banka
EU	– Europska unija
Fed	– američka središnja banka (engl. <i>Federal Reserve System</i>)
fik.	– fiksni
FZO	– Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost
HAC	– Hrvatske autoceste
Hanfa	– Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga
HBOR	– Hrvatska banka za obnovu i razvitak
HC	– Hrvatske ceste
HFP	– Hrvatski fond za privatizaciju
HNB	– Hrvatska narodna banka
HPB	– Hrvatska poštanska banka
HWWI	– Institut za međunarodnu ekonomiju u Hamburgu (njem. <i>Hamburgisches Weltwirtschaftsinstitut</i>)
HZMO	– Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje
HZZ	– Hrvatski zavod za zapošljavanje
HZZO	– Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje
IEA	– Međunarodna agencija za energiju (engl. <i>International Energy Agency</i>)
ILO	– Međunarodna organizacija rada (engl. <i>International Labour Organization</i>)
Ina	– Industrija nafte d.d.
ind.	– industrijski
MF	– Ministarstvo financija
mil.	– milijun
mlrd.	– milijarda
MMF	– Međunarodni monetarni fond
NIA	– neto inozemna aktiva

NKD	– Nacionalna klasifikacija djelatnosti
OECD	– Organizacija za gospodarsku suradnju i razvoj (engl. <i>Organization for Economic Cooperation and Development</i>)
OP	– obvezna pričuva
PDV	– porez na dodanu vrijednost
potr.	– potrošnja
PPI	– indeks cijena pri proizvođačima (engl. <i>Producer Price Index</i>)
RH	– Republika Hrvatska
SDR	– posebna prava vučenja
SKDD	– Središnje klirinško depozitarno društvo d.d.
SMTK	– Standardna međunarodna trgovinska klasifikacija
tis.	– tisuća
T-HT	– T – Hrvatski Telekom d.d.
TNZ	– Tržište novca Zagreb
tr.	– tromjesečje
TZ	– trezorski zapisi
val.	– valutni

Troslovne oznake za valute

ATS	– austrijski šiling
CHF	– švicarski franak
DEM	– njemačka marka
EUR	– euro
FRF	– francuski franak
GBP	– funta sterlinga
HRK	– kuna
ITL	– talijanska lira
JPY	– jen
USD	– američki dolar
XDR	– posebna prava vučenja

Znakovi

–	– nema pojave
....	– ne raspolaže se podatkom
0	– podatak je manji od 0,5 upotrijebljene jedinice mjere
∅	– prosjek
a, b, c,...	– oznaka za napomenu ispod tablice i slike
*	– ispravljen podatak
()	– nepotpun, nedovoljno provjeren podatak

ISSN 1331-6036 (tisak) • ISSN 1334-0042 (online)

